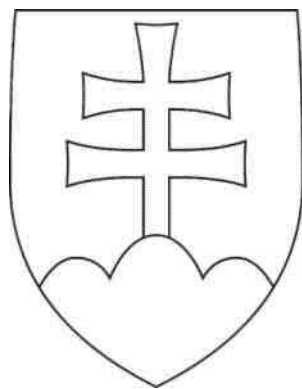

ZBIERKA

**STANOVÍSK NAJvyššieho súdu
A ROZHODNUTÍ súdov
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

2/2021

OBSAH**Rozhodnutia vo veciach správnych****17. Infozákon – „živé“ súdne konania a ochrana osobných údajov**

I. V konaní podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov o žiadosti o poskytnutie informácií o „živých“ súdnych konaniach s požiadavkou o poskytnutie informácie (v rozsahu identifikácie podľa mena a priezviska, dátumu podania žaloby, čísla konania a predmetu konania) o účastníkoch súdneho konania v postavení fyzickej osoby správny orgán nepochybí, ak takúto žiadosť zamietne s odôvodnením, že poskytnutím požadovaných informácií by došlo k porušeniu ochrany osobných údajov fyzických osôb, zaručenej v uvedenom zákone (§ 9 ods. 1 a 2).

II. Definícia osobných údajov vo svojom pojmovom vymedzení neobsahuje konkrétne pomenované kategórie údajov, resp. spod definície tohto pojmu nie sú žiadne konkrétne údaje vylúčené. Podstatné je, aby obsah a význam týchto údajov napĺňal znaky osobných údajov, a teda aby prostredníctvom obsahu poskytnutých údajov a ich vyhodnotenia vo vzťahu k ostatným známym, resp. dostupným informáciám bolo možné dospieť k identifikovaniu určitej fyzickej osoby.

III. Z hľadiska GDPR nie je podstatné, že samotné meno a priezvisko ešte neurčuje konkrétnu fyzickú osobu, nakoľko osobnými údajmi nie sú len údaje, ktorými je fyzická osoba priamo identifikovaná, ale aj údaje, ktoré sa identifikovateľnej osoby týkajú.

IV. Pri poskytnutí informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov týkajúcich sa právnických osôb je potrebné skúmať, či nejde o informácie týkajúce sa v konečnom dôsledku identifikovateľných fyzických osôb. Teda je potrebné aplikovať test primeranej pravdepodobnosti a zodpovedať otázku, či existuje primeraná pravdepodobnosť, že poskytnuté údaje budú použité na identifikáciu fyzickej osoby (tento test vykladal Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí z 19. októbra 2014, C-582/14, vo veci Patrick Breyer proti Bundesrepublik Deutschland).

V. Odpoveď na otázku, či údaje o právnických osobách poskytnuté v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, budú použité na identifikáciu fyzickej osoby, je závislá od viacerých faktorov vystupujúcich v konkrétnom prípade, a bude sa líšiť aj v závislosti od toho, či sa poskytnutá informácia týka viac osobových spoločností alebo sa týka jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným. V prípade, že sa informácia bude týkať spoločnosti s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom a konateľom, ktorým by bola tá istá fyzická osoba, mohlo by ísť o informáciu, ktorá sa týka fakticky iba tejto fyzickej osoby.

VI. Ak by sa požadovaná informácia mala týkať právnickej osoby, ktorá má viacerých členov v orgánoch spoločnosti alebo viacerých zamestnancov (napr. akciová spoločnosť), nemuselo by ísť o informáciu týkajúcu sa konkrétnej fyzickej osoby. Tieto príklady však nemusia platiť absolútne, nakoľko musia byť posudzované v kontexte danej situácie, a to prostredníctvom testu primeranej pravdepodobnosti podľa recitálu 26 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (platnej do 24. mája 2018) a rovnako tak aj podľa recitálu 26 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2019, sp. zn. 10 Sžik/2/2017) 5

18. Poučovacia povinnosť súdu o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania

Správny súd je povinný zároveň s dorúčením správnej žaloby poučiť žalovaného a ďalších účastníkov konania, že najneskôr vo vyjadrení k žalobe môžu požiadať, aby súd vo veci nariadil pojednávanie (§ 105 ods. 2 písm. a) v spojení s § 199 Správneho súdneho poriadku).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2019, sp. zn. 10 Sžsk/2/2019)..... 15

19. Prekluzívny charakter lehoty na podanie všeobecnej správnej žaloby

Lehota na podanie všeobecnej správnej žaloby má charakter lehoty prekluzívnej a jej zmeškanie nemožno odpustiť. Podaním žaloby na správny súd prípadná „zvyšná“ zákonná lehota plyní ďalej až do jej samotného „uplynutia“, pretože na jej spočívanie neexistuje zákonný dôvod.

V prípade, že si žalobca po uplynutí zákonnej prekluzívnej lehoty uplatní v tej istej veci novú žalobu, nezostáva správne súdu iné, než správnu žalobu odmietnuť pre jej oneskorenosť.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2019, sp. zn. 4Sžfk/74/2018)..... 19

20. Retroaktivita v správnom trestaní

Rešpektujúc princípy správneho trestania, ak správne orgány v rámci konania o správnom delikte uložili sankciu v súlade s právnou úpravou účinnou v čase, keď o tejto sankcii rozhodovali, avšak následne v priebehu súdneho prieskumu došlo k zmene právnej úpravy v prospech páchatel'a, ktorý namietol neprimeranosť (neproporcionálnosť) peňažnej sankcie, pôvodne uloženej správnym orgánom, je povinnosťou správneho súdu prihliadať na zmenu v právnej úprave sankcie, a to aj v prípade, že táto zmena nastala hoci až po právoplatnosti rozhodnutí správnych orgánov vo veci samej.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2019, sp. zn. 4Asan/2/2019)..... 23

21. Poučovacia povinnosť súdu v sociálnej agende

I. Ustanovenie § 202 ods. 1 Správneho súdneho poriadku nevyžaduje vyjadrenie žalobcu, či žiada o nariadenie pojednávania, ako obligatórnu náležitosť správnej žaloby v sociálnych veciach.

II. V rámci poučovacej povinnosti je preto súd povinný poučiť žalobcu – fyzickú osobu, ktorá nie je zastúpená advokátom a nemá vysokoškolské právnické vzdelanie, o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania v súdom určenej lehote.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2019, sp. zn. 9Sk/19/2019)..... 39

22. Obmedzujúca poznámka vo vkladovom konaní

Na katastrálne konanie sa vzťahuje zásada materiálnej pravdy, a preto z hľadiska účinnosti aplikovania obmedzujúcej poznámky vo vkladovom konaní a jeho prerušení, nie je z časového hľadiska vôbec rozhodujúce, či neodkladné opatrenie civilného súdu (spočívajúce v obmedzení práva záložného veriteľa nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami) bolo vydané až po uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy a či obmedzujúca poznámka bola zapísaná na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností až po podaní návrhu na vklad vlastníckeho práva, pretože katastrálny orgán je povinný ex lege prihliadnuť na všetky skutkové a právne skutočnosti, ktoré vyšli najavo až do vydania katastrálneho rozhodnutia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp.zn. 6Sžrk/19/2018) 42

23. Skúmanie podmienok konania – prípustnosť správnej žaloby

S procesným právom je úplne súladné, ak správny súd prioritne skúma prípustnosť správnej žaloby, či vôbec napadnuté rozhodnutie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu, a až následne je úlohou správneho súdu skúmať ďalšie podmienky správneho súdneho konania, napr. či účastník konania pred právoplatnosťou správneho rozhodnutia vyčerpal riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. augusta 2019, sp. zn. 6Sžfk/35/2018) 52

24. Pojem „dodatočné peňažné plnenie“ za dodané potraviny vo vzťahu k zmluvnej pokute

I. Pri ukladaní sankcie za iný správny delikt nezodpovedá požiadavke ustanovenia § 47 ods. 2 Správneho poriadku, ak správny orgán vo výroku rozhodnutia neuvedie ustanovenie právneho predpisu, podľa ktorého rozhodol; to platí ako vo vzťahu ku kvalifikácii skutku, tak aj vo vzťahu k ukladanému trestu.

II. Pri ukladaní sankcie za iný správny delikt, spočívajúci v uplatnení „neprimeranej podmienky“ vo svoj prospech (§ 4 ods. 4 písm. h) zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny v znení neskorších predpisov) v obchodných vzťahoch, predmetom ktorých sú potraviny, je nutné, aby sa správny orgán zaoberal vysvetlením pojmu „dodatočné peňažné plnenie“ za dodané potraviny vo vzťahu k zmluvnej pokute, pretože ide o základný znak skutkovej podstaty.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp. zn. 6 Asan/15/2018)..... 56

25. Zásada zákazu reformatio in peius a zásada beneficium cohaesionis

I. V prípade, ak zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov ustanovuje, že v odvolacom správnom konaní správny orgán nemôže zmeniť uloženú sankciu v neprospech obvineného z priestupku, ak nezistí nové podstatné skutkové okolnosti, ide o vyjadrenie zásady zákazu reformatio in peius (§ 82 uvedeného zákona).

II. Zásadu beneficium cohaesionis nie je možné aplikovať v konaní s jediným účastníkom. Jej podstatou je totiž zmena rozhodnutia aj v prospech osoby, ktorá odvolanie nepodala, ak by aj jej bol na prospech dôvod, pre ktorý došlo k zmene rozhodnutia v prospech osoby, ktorá odvolanie podala.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2019, sp. zn. 6Asan/17/2017) 65

26. Dôkazné bremeno daňového subjektu

Primárne je nevyhnutné uniesť dôkazné bremeno zo strany daňového subjektu, ktorý disponuje svojim právom uplatniť si za zákonom ustanovených a splnených podmienok nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty, je

iniciátorom odpočítania dane z pridanej hodnoty, a ktorý si aj tento nárok uplatnil. Preto je jeho povinnosťou preukázať, že nárok si uplatňuje odôvodnene za zákonom stanovených podmienok.

Dokazovanie zo strany správcu dane slúži až na následnú verifikáciu skutočností a dokladov predkladaných daňovým subjektom. Ak daňový subjekt, na ktorom leží dôkazné bremeno, svoje tvrdenia spoľahlivo nepreukáže, nemôže byť nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty uznaný ako oprávnený.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2020, sp. zn. 9 Sžfk/1/2019) 75

27. Oslobodenie od dane – verejnoprospešný účel

V prípade, že subjekt v konaní pred orgánmi verejnej správy nepreukázal, že výsledky jeho aktivít, z ktorých dosiahol zistený príjem, využil na verejnoprospešný účel a na podporu vlastných aktivít v oblasti, na ktorú bol zriadený, ale naopak, z výsledkov dokazovania je preukázané, že činnosti vykonal v prospech iného subjektu - súkromnej vysokej školy, ktorá ich využila na plnenie vlastného poslania, a teda práve táto vysoká škola bola širiteľom spracovaných publikácií, organizátorom vedeckých podujatí a spotrebovala ich pri svojej vlastnej činnosti, sťažovateľ tým nepreukázal základný predpoklad na oslobodenie od dane, pretože sa nejednalo o príjem z činnosti, za účelom ktorých vznikol a ktorých by on sám bol širiteľom a podporovateľom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2020, sp. zn. 9 Sžfk/1/2020) 84

28. Náhrada za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly

I. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení zákona č. 297/2016 Z. z. (účinného od 1. januára 2017) v § 79a upravuje náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly a priznáva platiteľovi nárok na úrok z nadmerného odpočtu (najmenej vo výške 1,5 % ročne zo sumy vráteného nadmerného odpočtu za každý deň) až od uplynutia 6 mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na vrátenie odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo 5.

II. Keďže platiteľ dane počas výkonu kontroly nemôže dočasne disponovať finančnými prostriedkami vo výške nadmerného odpočtu, od 1. januára 2017 platí, aby za obdobie zadržania nadmerného odpočtu bola platiteľovi dane priznaná peňažná náhrada (úrok z nadmerného odpočtu). Nárok na úrok z nadmerného odpočtu sa platiteľovi prizná, ak obdobie zadržania nadmerného odpočtu je viac ako šesť mesiacov odo dňa uplynutia lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. Štát má teda šesť mesiacov na to, aby uplatnil svoju právomoc kontrolovať oprávnenosť nadmerného odpočtu bez toho, aby sa na toto obdobie zadržania finančných prostriedkov vzťahoval inštitút nároku na úrok z nadmerného odpočtu.

III. Počítaním úroku z nadmerného odpočtu po uplynutí všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu na základe podania daňového priznania, bez stanovenej primeranej lehoty na výkon daňovej kontroly, by bola popretá zásada ekvivalencie a efektivity a bol by obmedzený výkon práva štátu na zabezpečenie riadneho výberu daní prostredníctvom daňovej kontroly.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2020, sp. zn. 8Sžfk/48/2019)..... 95

29. Žaloba na obnovu konania – vecná príslušnosť

Hoci zo žaloby na obnovu konania vyplýva, že žalobca považuje za nezákonný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v prejednávanej veci je vecne príslušným súdom správny súd, ktorý rozhodne o žalobe na obnovu konania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. októbra 2020, sp. zn. 6Sžfk/57/2020).....113

30. Deliktuálna zodpovednosť podľa zákona o diaľničnej známke

Pri vyvodzovaní deliktuálnej zodpovednosti v zmysle zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 10a ods. 1) je potrebné zvážiť všetky skutkové okolnosti danej veci, a to spravidla aj tie, ktoré sa týkajú správnosti poskytnutého evidenčného čísla vozidla, avšak pri ich posudzovaní treba zvoliť materiálny prístup. Zrejma nesprávnosť, ako napr. drobný preklep pri zadaní evidenčného čísla vozidla (v nepatrnej časti, akou je napr. jedna číslica alebo písmeno), ktorá však z faktického hľadiska nemá za následok vznik škody v podobe neobdržania úhrady za vozidlo, ktoré reálne využíva diaľnicu, nemôže byť sama o sebe predpokladom pre naplnenie skutkovej podstaty správneho deliktu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. marca 2020, sp. zn. 3Asan/34/2019).....115

31. Súdny prieskum rozhodnutia podľa zákona o registri partnerov verejného sektora

Rozhodnutia vydané v konaniach podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú výsledkom súdneho konania (civilného mimosporového procesu) a nie administratívneho konania, a preto nejde a nemôže ísť o prenesený výkon štátnej správy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2020, sp. zn. 3Asan/3/2020).....124

32. Jednoinštančnosť konania pred okresným súdom ako súdom správnym

Ak okresný súd koná ako súd správny (§ 2 ods. 1, § 6 a § 12 Správneho súdneho poriadku), je jeho konanie jednoinštančné (§ 29 Správneho súdneho poriadku) a podľa Správneho súdneho poriadku voči jeho rozhodnutiu nie je prípustný mimoriadny opravný prostriedok vo forme kasačnej sťažnosti. Ak napriek tomu okresný súd poučí účastníka konania o možnosti podať kasačnú sťažnosť, takéto poučenie je právne irelevantné a kasačný súd ju odmietne.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júla 2020, sp. zn. 1Asan/27/2019).....**126**

17.

R O Z H O D N U T I E

I. V konaní podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov o žiadosti o poskytnutie informácií o „živých“ súdnych konaniach s požiadavkou o poskytnutie informácie (v rozsahu identifikácie podľa mena a priezviska, dátumu podania žaloby, čísla konania a predmetu konania) o účastníkoch súdneho konania v postavení fyzickej osoby správny orgán nepochybí, ak takúto žiadosť zamietne s odôvodnením, že poskytnutím požadovaných informácií by došlo k porušeniu ochrany osobných údajov fyzických osôb, zaručenej v uvedenom zákone (§ 9 ods. 1 a 2).

II. Definícia osobných údajov vo svojom pojmovom vymedzení neobsahuje konkrétne pomenované kategórie údajov, resp. spod definície tohto pojmu nie sú žiadne konkrétne údaje vylúčené. Podstatné je, aby obsah a význam týchto údajov naplňal znaky osobných údajov, a teda aby prostredníctvom obsahu poskytnutých údajov a ich vyhodnotenia vo vzťahu k ostatným známym, resp. dostupným informáciám bolo možné dospieť k identifikovaniu určitej fyzickej osoby.

III. Z hľadiska GDPR nie je podstatné, že samotné meno a priezvisko ešte neurčuje konkrétnu fyzickú osobu, nakoľko osobnými údajmi nie sú len údaje, ktorými je fyzická osoba priamo identifikovaná, ale aj údaje, ktoré sa identifikovateľnej osoby týkajú.

IV. Pri poskytnutí informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov týkajúcich sa právnických osôb je potrebné skúmať, či nejde o informácie týkajúce sa v konečnom dôsledku identifikovateľných fyzických osôb. Teda je potrebné aplikovať test primeranej pravdepodobnosti a zodpovedať otázku, či existuje primeraná pravdepodobnosť, že poskytnuté údaje budú použité na identifikáciu fyzickej osoby (tento test vykladal Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí z 19. októbra 2014, C-582/14, vo veci Patrick Breyer proti Bundesrepublik Deutschland).

V. Odpoveď na otázku, či údaje o právnických osobách poskytnuté v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, budú použité na identifikáciu fyzickej osoby, je závislá od viacerých faktorov vystupujúcich v konkrétnom prípade, a bude sa líšiť aj v závislosti od toho, či sa poskytnutá informácia týka viac osobových spoločností alebo sa týka jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným. V prípade, že sa informácia bude týkať spoločnosti s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom a konateľom, ktorým by bola tá istá fyzická osoba, mohlo by ísť o informáciu, ktorá sa týka fakticky iba tejto fyzickej osoby.

VI. Ak by sa požadovaná informácia mala týkať právnickej osoby, ktorá má viacerých členov v orgánoch spoločnosti alebo viacerých zamestnancov (napr. akciová spoločnosť), nemuselo by ísť o informáciu týkajúcu sa konkrétnej fyzickej osoby. Tieto príklady však nemusia platiť absolútne, nakoľko musia byť posudzované v kontexte danej situácie, a to prostredníctvom testu primeranej pravdepodobnosti podľa recitálu 26 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (platnej do 24. mája 2018) a rovnako tak aj podľa recitálu 26 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. júna 2019, sp. zn. 10 Sžik/2/2017)

Krajský súd v B. B. rozsudkom č.k. 23S/24/2017-102 zo 14. júna 2017 podľa § 190 Správneho súdneho poriadku zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 1SprI/35/16 zo 7. septembra 2016. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

V administratívnom konaní podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“) žalobca požiadal Okresný súd Galanta o poskytnutie informácií o „živých“ súdnych konaniach (s výnimkou exekučných konaní), vedených na Okresnom súde Galanta, v ktorých vystupujú ako účastníci:

1. Československá obchodná banka, a. s., IČO: x, so sídlom Michalská 18, Bratislava,
 2. OTP Banka Slovensko, a. s., IČO: x, so sídlom Štúrova 5, Bratislava,
 3. Poštová banka, a. s., IČO: x, so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, Bratislava,
 4. Slovenská sporiteľňa, a. s., IČO: x, so sídlom Tomášikova 48, Bratislava,
 5. Tatrabanka, a. s., IČO: x, so sídlom Hodžovo námestie 3, Bratislava,
 6. UniCredit Bank Czech republic & Slovakia, a. s., pobočka zahraničnej banky, IČO: x, so sídlom Šancova 1/A, Bratislava,
 7. Všeobecná úverová banka, a. s., IČO: x, so sídlom Mlynské Nivy 1, Bratislava,
 8. Consumer Finance Holding, a. s., IČO: x, so sídlom Hlavné námestie 12, Kežmarok,
- pričom žalobca žiadal informácie v rozsahu:

- identifikácia žalobcu a žalovaného (meno, priezvisko, bydlisko, resp. obchodné meno, sídlo),
- dátum podania žaloby,
- číslo konania,
- predmet konania.

Rozhodnutím č. k. SprI/28/2016-27 z 13. júla 2016 Okresný súd Galanta ako prvostupňový orgán verejnej správy rozhodol o žiadosti žalobcu o poskytnutie informácií tak, že:

I. Nevyhovel žiadosti žiadateľa, pokiaľ v požadovaných informáciách bol žalobca, resp. žalovaný v postavení fyzickej osoby, s uvedením identifikácie menom a priezviskom, resp. bydliskom.

II. Sprístupnil informácie - zoznam živých konaní - s uvedením identifikácie žalobcu, resp. žalovaného obchodným menom a sídlom, dátumu podania žaloby, čísla konania, predmetu konania.

Žalovaný ako správny orgán druhého stupňa rozhodnutím č. 1SprI/35/16 zo 7. septembra 2016 potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Galanta č. k. SprI/28/2016-27 z 13. júla 2016 v napadnutej nevyhovujúcej časti (s výnimkou bydliska fyzickej osoby).

Žalovaný sa stotožnil s argumentáciou prvostupňového orgánu verejnej správy, že poskytnutím požadovaných informácií v časti identifikácie žalobcu a žalovaného v rozsahu meno, priezvisko a bydlisko by došlo k porušeniu ochrany osobných údajov fyzických osôb, zaručenej v § 9 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií. Keďže žalobca v odvolaní uviedol, že netrvá na sprístupnení bydliska účastníka konania, žalovaný sa zaoberal otázkou, či mala povinná osoba sprístupniť žiadateľovi informácie aspoň v rozsahu mena a priezviska účastníkov konania. Poukázal na to, že žiadateľ žiada informácie zo súdnych registrov z dôvodu zamýšľaného vstupu do súdneho konania, kde sú žalobcovia právnické osoby a proti nim na strane žalovaného stojí fyzická osoba – spotrebiteľ, pričom nie všetci spotrebitelia majú záujem, aby tretie osoby nadobudli vedomosť o tom, že sú žalovanými v súdnom konaní.

Krajský súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že orgány verejnej správy postupovali správne, keď neposkytli žiadané údaje v rozsahu meno, priezvisko a bydlisko, resp. meno a priezvisko fyzickej osoby ako účastníka konania. Žiadané osobné údaje by mohli byť poskytnuté len so súhlasom dotknutej fyzickej osoby, pričom pre povinnú osobu žiadny právny predpis neustanovuje povinnosť vyžadovať si takýto súhlas.

Krajský súd nepovažoval za opodstatnenú argumentáciu žalobcu, ktorý poukazoval na predmet svojej činnosti - individuálnu a kolektívnu ochranu spotrebiteľov, ako aj na oprávnenia, ktoré mu vyplývajú zo zákona o ochrane spotrebiteľa a Civilného sporového poriadku v rámci realizácie ochrany spotrebiteľa. Krajský súd uviedol, že na účely sprístupňovania informácií nie sú žiadatelia nijakým spôsobom kategorizovaní, teda na poskytnutie alebo neposkytnutie informácie nemá vplyv to, kto o ňu žiada. A tiež nie je rozhodujúce, za akým účelom je informácia žiadateľom požadovaná, pretože zákon o slobode informácií výslovne vylučuje, aby pri sprístupňovaní informácie bolo ako na rozhodujúce kritérium prihliadané na dôvod alebo na záujem, pre ktorý žiadateľ informáciu žiada.

K argumentácii žalobcu, že poskytnutie mena a priezviska spolu s adresou účastníka konania - fyzickej osoby je odôvodnené ustanovením § 10 ods. 3 písm. g) a f) zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase vydania napadnutého rozhodnutia (ďalej len „zákon o ochrane osobných údajov“) krajský súd uviedol, že zákon o ochrane osobných údajov žalobcovi určuje podmienky, za ktorých je oprávnený ako prevádzkovateľ spracovávať osobné údaje fyzických osôb a zabezpečiť

ich ochranu, ale nie je relevantný pre jeho žiadosť o sprístupnenie informácií. Z uvedeného ustanovenia nie je možné pre povinnú osobu vyvodit' povinnosť poskytnúť informáciu o osobných údajoch fyzickej osoby, na ktorú odkazuje § 9 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií. Krajský súd poukázal na to, že nakoľko žalobca v odvolacom konaní uviedol, že netrvá na sprístupnení informácie o bydlisku fyzickej osoby, sám spochybnil túto časť svojej žalobnej argumentácie. Je dôvodné predpokladať, že ak by sa chcel domáhať sprístupnenia informácií na základe zákona o ochrane osobných údajov, žiadal by ako oprávnená osoba také osobné údaje, ktoré by jednoznačne identifikovali fyzickú osobu a nežiadal by taký rozsah osobných údajov, o ktorých sám tvrdí, že nie sú spôsobilé jednoznačne identifikovať fyzickú osobu.

Krajský súd považoval za správne, keď žalovaný ako povinná osoba dospel k záveru, že poskytnutie údajov o fyzickej osobe, v rámci poskytovanej informácie evidenčného charakteru, v rozsahu meno, priezvisko a bydlisko, je z pohľadu zachovania princípov ochrany osobných údajov neprípustné, a preto v tomto rozsahu informáciu neposkytol. Taktiež sa stotožnil aj s názorom žalovaného, ktorý v rámci odvolacieho konania vyhodnotil, že nemožno sprístupniť ani informáciu o mene a priezvisku dotknutej fyzickej osoby. Poukázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3SŽi/28/2013, podľa ktorého meno a priezvisko samy o sebe ešte nevyhnutne nemusia byť znakom tvoriacim určiteľnosť fyzickej osoby, tvoria však 90% identity subjektu, a preto v spojení s ďalšími, aj nepatrnými znakmi, môže byť naplnená určiteľnosť osoby. Krajský súd ako príklad údaju spôsobilého bližšie určiť fyzickú osobu uviedol údaj o miestnej príslušnosti súdu, pričom tiež poukázal na to, že miestna príslušnosť v konaniach, o ktorých žalobca žiadal poskytnúť informácie, nemusí byť zachovaná a súd na ňu prihliada len na námietku, možno však predpokladať, že v prevažnej väčšine je zachovaná.

Krajský súd vyslovil názor, že osobný údaj v rozsahu meno a priezvisko fyzickej osoby v spojení s doplňujúcou informáciou o tom, že táto osoba je z územného obvodu určitého okresného súdu (v tomto prípade okres Galanta a okres Šaľa, ktoré mali k 31. decembru 2016 spolu 146 244 obyvateľov), pri súčasnej dostupnosti informačných technológií a vzhľadom na existenciu rôznych databáz a verejne prístupných informácií na internete, je osobným údajom, ktorý je zásadným a podstatným identifikátorom fyzickej osoby a v zmysle kritéria vyplývajúceho z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6SŽo/250/2008 nie je potrebné vynaložiť neúmerne vysoké úsilie k tomu, aby v spojení s informáciou o územnom obvode, v ktorom by mala mať fyzická osoba bydlisko, bola takáto osoba určiteľná a napokon aj určená.

Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť a žiadal, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a zrušil rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. Mal za to, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a pri svojom rozhodnutí sa odklonil od rozhodovacej praxe kasačného súdu, a že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f), g) a h) Správneho súdneho poriadku).

Krajský súd sa podľa neho v rozsudku nevysporiadal s jeho argumentáciou poukazujúcou na § 10 ods. 3 písm. g) a f) zákona o ochrane osobných údajov, keď na poskytnutie osobných údajov nie je potrebný súhlas dotknutej osoby. Svoj záver, že táto argumentácia nie je relevantná nijako neodôvodnil.

Sťažovateľ namietal, že meno a priezvisko fyzickej osoby nie je dostatočným identifikátorom fyzickej osoby, preto nie je dôvod tieto informácie evidenčného charakteru neposkytnúť. Pokiaľ išlo o doplňujúci údaj o miestnej príslušnosti súdu, krajský súd nesprávne vyhodnotil, že sťažovateľ by mal možnosť bez vynaloženia neúmerne vysokého úsilia identifikovať konkrétne fyzické osoby. Poukázal na spôsob vyhľadávania cez stránku www.katasterportal.sk, kde vyhľadávanie nemožno označiť za jednoduché, pretože je potrebné v danom okrese vybrať a označiť aj konkrétnu obec a katastrálne územie, pričom účastník konania ani nemusí v obvode okresného súdu vlastniť nehnuteľnosť. Taktiež je pri každom jednom vyhľadávaní na uvedenej stránke potrebné zadať overovací kód, čo je veľmi zdĺhavé. Sťažovateľovi nie je známa žiadna databáza či program, cez ktoré by bolo možné jednoduchým spôsobom získať ďalšie údaje o účastníkovi súdneho konania, ktorého meno a priezvisko by povinná osoba poskytla.

Sťažovateľ tiež namietal, že ohľadne zaužívanej súdnej praxe, na ktorú v žalobe poukazoval, krajský súd konštatoval, že skutkovo obdobné prípady boli odlišne právne posúdené, avšak tento svoj názor dostatočne nekonkretizoval.

V kasačnej sťažnosti ďalej sťažovateľ namietal, že krajský súd neodôvodnil svoj odklon od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3SŽi/28/2013, kde predmetom konania bola tiež žiadosť spotrebiteľského združenia o informácie o súdnych konaniach, pričom zo záverov najvyššieho súdu jasne vyplýva, že meno a priezvisko nepredstavuje 100% identity subjektu, tá by mohla byť daná, ak by bola poskytnutá aj adresa dotknutej osoby.

V závere sťažovateľ poukázal na to, že ochrana spotrebiteľov prostredníctvom spotrebiteľských združení nemá menší význam alebo nie je na rovnakej úrovni ako pri orgánoch verejnej správy. Pre činnosť sťažovateľa sú relevantnejšie také informácie, pri ktorých je poskytnuté aj meno a priezvisko fyzickej osoby – účastníka súdneho konania.

Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti zotrval na svojom vyjadrení k podanej žalobe a navrhol, aby kasačný súd podanú kasačnú sťažnosť zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd postupom podľa § 452 a nasl. Správneho súdneho poriadku preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 Správneho súdneho poriadku, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 Správneho súdneho poriadku).

Z o d ô v o d n e n i a :

Predmetom preskúmania v prejednávanej veci je rozhodnutie žalovaného, ktorým v napadnutej časti (s výnimkou bydliska fyzickej osoby) potvrdil prvostupňové rozhodnutie, ktorým Okresný súd Galanta ako povinná osoba nevyhovel žiadosti sťažovateľa o poskytnutie informácií o „živých“ súdnych konaniach, pokiaľ v

požadovaných informáciách boli účastníci týchto súdnych konaní v postavení fyzickej osoby, s uvedením identifikácie menom a priezviskom, resp. bydliskom. Nakoľko sťažovateľ v odvolaní uviedol, že netrvá na sprístupnení bydliska účastníka konania, žalovaný posudzoval otázku, či mala povinná osoba sprístupniť žiadateľovi informácie aspoň v rozsahu mena a priezviska účastníkov konania, pričom dospel k záveru, že poskytnutím požadovaných informácií by došlo k porušeniu ochrany osobných údajov fyzických osôb, zaručenej v § 9 ods. 1 a 2 zákona o slobode informácií.

Podľa § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

Podľa § 3 ods. 3 zákona o slobode informácií informácie sa sprístupňujú bez preukázania právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o slobode informácií informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba. Ustanovenia osobitných predpisov tým nie sú dotknuté.

Podľa § 9 ods. 2 zákona o slobode informácií informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, ktoré sú spracúvané v informačnom systéme za podmienok ustanovených zákonom, povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje zákon, alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nemá spôsobilosť na právne úkony, taký súhlas môže poskytnúť jej zákonný zástupca. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba.

Podľa § 12 zákona o slobode informácií všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

Podľa § 1 zákona o ochrane osobných údajov tento zákon upravuje

- a) ochranu práv fyzických osôb pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného života pri spracúvaní ich osobných údajov,
- b) práva, povinnosti a zodpovednosť pri spracúvaní osobných údajov fyzických osôb,
- c) postavenie, pôsobnosť a organizáciu Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky (ďalej len "úrad").

Podľa § 2 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov tento zákon sa vzťahuje na každého, kto spracúva osobné údaje, určuje účel a prostriedky spracúvania alebo poskytuje osobné údaje na spracúvanie.

Podľa § 4 ods. 1 zákona o ochrane osobných údajov osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu.

Podľa § 10 ods. 3 písm. f) a g) zákona o ochrane osobných údajov prevádzkovateľ spracúva osobné údaje bez súhlasu dotknutej osoby aj vtedy, ak

- spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na splnenie dôležitej úlohy realizovanej vo verejnom záujme, alebo
- spracúvanie osobných údajov je nevyhnutné na ochranu práv a právom chránených záujmov prevádzkovateľa alebo tretej strany, najmä osobné údaje spracúvané v rámci ochrany majetku, finančných alebo iných záujmov prevádzkovateľa a osobné údaje spracúvané na zabezpečenie bezpečnosti prevádzkovateľa prostredníctvom kamier alebo obdobných systémov; to neplatí, ak pri takomto spracúvaní osobných údajov prevažujú základné práva a slobody dotknutej osoby, ktoré podliehajú ochrane podľa tohto zákona.

Úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu kasačného bolo posúdiť správnosť právnych záverov krajského súdu, ktorý po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného dospel k záveru, že žalovaný postupoval v súlade s platnou právnou úpravou, keď sťažovateľovi neposkytol informácií o „živých“ súdnych konaniach v rozsahu informácie o účastníkoch týchto súdnych konaní v postavení fyzickej osoby, s uvedením identifikácie menom a priezviskom osoby.

Právo na informácie je garantované Ústavou Slovenskej republiky, Listinou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám upravuje zákon o slobode informácií. Prístup k informáciám, ktorými povinná osoba disponuje, nie je absolútny a zákon stanovuje aj isté obmedzenia prístupu k informáciám, a to v záujme ochrany práv iných osôb, ktoré môžu byť v protichodnom postavení k právu žiadateľa na informácie. Uvedené platí aj o ochrane osobných údajov fyzickej osoby, ktoré spracúva povinná osoba a ktorých sprístupnenie musí byť odôvodnené len konkrétnym normatívnym ustanovením.

V prejednávanej veci nie je sporné, že zákon o slobode informácií obmedzuje prístup k osobným údajom, spornou je však otázka, či poskytnutie mena a priezviska fyzickej osoby môže dostatočným spôsobom identifikovať konkrétnu fyzickú osobu. Podľa sťažovateľa samotné meno a priezvisko nie sú dostatočným identifikátorom fyzickej osoby, a preto nebol dôvod tieto informácie neposkytnúť.

Osobnými údajmi sú údaje týkajúce sa určenej (identifikovanej) alebo určiteľnej (identifikovateľnej) fyzickej osoby, pričom takúto osobu možno prostredníctvom týchto údajov identifikovať priamo alebo aj nepriamo. Fyzická osoba je identifikovaná vtedy, keď je v rámci skupiny osôb odlišiteľná od všetkých ostatných príslušníkov skupiny, čiže jej identita je určená jednoznačne.

Podľa recitálu 26 SMERNICE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY 95/46/EC z 24. októbra 1995 o ochrane jednotlivcov pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov „keďže zásady ochrany sa musia vzťahovať na všetky informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej osoby; keďže k určeniu, či je osoba identifikovateľná, by sa mali vziať do úvahy všetky prostriedky, u ktorých je primeraná pravdepodobnosť, že ich využije kontrolór, alebo ľubovoľná iná osoba na identifikáciu príslušnej osoby; keďže zásady ochrany sa nebudú vzťahovať na údaje poskytnuté anonymne, a to tak, že predmet údajov sa už nebude dať identifikovať; keďže zásady správania v zmysle článku 27 môžu byť užitočným nástrojom na poskytnutie poradenstva, pokiaľ ide o spôsoby, ako sa môžu údaje poskytovať anonymne a uchovávať vo forme, v ktorej nie je možné identifikovať predmet údajov;“

Argumentácia sťažovateľa je v podstate založená na tom, že samotné meno a priezvisko nemôžu dostatočne identifikovať konkrétnu fyzickú osobu, a preto sa nejedná o osobné údaje. Pokiaľ ide o definíciu osobných údajov, pod tento pojem nie sú zaradené konkrétne pomenované kategórie údajov, resp. spod definície tohto pojmu nie sú žiadne konkrétne údaje vylúčené. Podstatné je, aby obsah a význam týchto údajov napĺňal znaky osobných údajov, teda aby v prejednávanom prípade prostredníctvom obsahu poskytnutých údajov a ich vyhodnotenia vo vzťahu k ostatným známym, resp. dostupným informáciám bolo možné dospieť k identifikovaniu určitej fyzickej osoby. Nie je podstatné, že samotné meno a priezvisko ešte neurčuje konkrétnu fyzickú osobu, nakoľko osobnými údajmi nie sú len údaje, ktorými je fyzická osoba priamo identifikovaná, ale aj údaje, ktoré sa identifikovateľnej osoby týkajú. Pokiaľ žalovaný vyhodnotil poskytnutie mena a priezviska fyzickej osoby ako poskytnutie údajov, ktoré môžu viesť k určeniu konkrétnej fyzickej osoby, a to s poukazom na pravidlá určovania miestnej príslušnosti súdu, najvyšší súd zastáva názor, že takýto postup žalovaného bol zákonný a spĺňal požiadavku ochrany osobných údajov, ktorú bol žalovaný v postavení povinnej osoby, ktorá spracúva osobné údaje, povinný rešpektovať a dodržiavať. Ak je povinnou osobou súd, v zásade všetky informácie, ktoré o účastníkoch (fyzických osobách) spracúva, by mali byť osobnými údajmi.

V tejto súvislosti nie je relevantná námietka sťažovateľa, že mu nie je známa žiadna databáza či program, cez ktoré by bolo možné jednoduchým spôsobom získať ďalšie údaje o účastníkovi súdneho konania, ktorého meno a priezvisko by mu bolo povinnou osobou poskytnuté. Najvyšší súd sa stotožňuje s názorom krajského súdu, že pri súčasnej úrovni verejne dostupných informácií na internete (a to tak oficiálnych úradných databáz, ako aj súkromných portálov pracujúcich s údajmi vedúcimi k identifikovaniu fyzickej osoby, ako sú napríklad aj rôzne sociálne siete) je údaj v rozsahu meno a priezvisko fyzickej osoby v spojení s informáciou o územnom obvode, v ktorom by mala mať fyzická osoba bydlisko, osobným údajom, nakoľko objektívne nie je potrebné vynaložiť neúmerne vysoké úsilie k tomu, aby kombináciou poskytnutých a verejne dostupných údajov bola fyzická osoba konkrétne určiteľná (identifikovateľná v zmysle recitálu 26 smernice 95/46 EC).

Pokiaľ sťažovateľ odôvodňoval svoje právo na sprístupnenie informácií o fyzických osobách ustanovením § 10 ods. 3 písm. f) a g) zákona o ochrane osobných údajov, kde sú stanovené prípady, kedy prevádzkovateľ spracúva osobné údaje bez súhlasu dotknutej osoby, najvyšší súd považuje túto argumentáciu za absolútne irelevantnú. Tieto ustanovenia sa týkajú právnych základov spracúvania osobných údajov, pričom ustanovenia

zákona o slobodnom prístupe k informáciám majú pred týmito ustanoveniami prednosť (lex specialis). Tu ide o otázku legality poskytovania údajov zo strany súdu, nie legality ich prípadného ďalšieho spracúvania.

Sťažovateľ namietal, že krajský súd neodôvodnil svoj odklon od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3SŽi/28/2013, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že „meno a priezvisko žalobcu síce samy osebe ešte nevyhnutne nemusia byť znakom tvoriacim určiteľnosť fyzickej osoby. Tvoria však 90% identity subjektu, a preto v spojení s ďalšími i nepatrnými znakmi môže byť naplnená určiteľnosť osoby. Tá je daná v tom prípade, ak by údaje boli už v takom súhrne, že dotknutej osobe možno adresovať zásielky na adresu, na ktorú na základe údajov je pošta spôsobilá doručiť zásielku konkrétnemu adresátovi.“ S touto námietkou sťažovateľa sa kasačný súd nestotožňuje a poukazuje na to, že krajský súd sa práve uvedenými kritériami zaoberal a aplikoval ich v uvedenej veci, pričom uzavrel, že za určitých okolností môže byť aj meno a priezvisko údajom vedúcim k určiteľnosti fyzickej osoby, následne poukazujúc na určovanie miestnej príslušnosti súdu (podľa bydliska žalovaného).

Taktiež nie je dôvodná námietka sťažovateľa, že krajský súd neodôvodnil svoj záver, že v judikatúre, na ktorú sťažovateľ poukazoval, boli skutkovo obdobné prípady odlišne právne posúdené. V odôvodnení napadnutého rozsudku krajský súd poukázal na to, že v doterajšej judikatúre bolo posudzovanou právnou otázkou, či na základe zákona o slobode informácií majú byť žiadateľovi poskytnuté informácie zo súdnych registrov, a to s ohľadom na platné obmedzenie sprístupnenia informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdu (§ 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií). V prejednávanej veci boli žiadané informácie nespístupnené z dôvodu, že ide o osobné údaje podliehajúce ochrane a zákazu zverejnenia.

Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na predmet svojej činnosti, ktorým je ochrana spotrebiteľov, najvyšší súd uvádza, že tento jeho záujem nemožno nadradovať nad záujem zákonnej ochrany osobných údajov. Vyhovieť jeho žiadosti by bol okresný súd povinný len v prípade výslovnej dispozície vo všeobecne platnom právnom predpise. V opačnom prípade je povinný dodržiavať svoju povinnosť chrániť osobné údaje, ktoré spracúva z titulu svojej činnosti. V tejto súvislosti tiež najvyšší súd dodáva, že sťažovateľ sa netají cieľom v konečnom dôsledku identifikovať konkrétne fyzické osoby – spotrebiteľov. Nemožno preto priznať úspech jeho argumentom, že meno a priezvisko nie sú osobnými údajmi, nakoľko je zrejmé, že za pomoci týchto údajov chce sťažovateľ dohľadať konkrétne fyzické osoby. Existuje preto vysoká pravdepodobnosť identifikácie fyzickej osoby, čo odôvodňuje záver o tom, že ide o osobné údaje.

Najvyšší súd nepopiera legitímnosť cieľov občianskeho združenia, avšak uvádza, že k dosiahnutiu ochrany spotrebiteľa nemôže dochádzať spôsobom, že bude zo strany okresného súdu zasiahnuté do osobnej sféry fyzickej osoby a údaje o tom, že konkrétna fyzická osoba je účastníkom súdneho konania, budú poskytnuté tretej osobe. Občianske združenie môže svoj zámer – ochranu spotrebiteľa – realizovať okrem iného aj formou osvety, prostredníctvom ktorej budú spotrebiteľia informovaní o možnosti obrátiť sa na občianske združenie vo veciach spotrebiteľských sporov, avšak táto možnosť je na strane spotrebiteľa stále na báze dobrovoľnosti, a preto je k nej ako k takej potrebné pristupovať a rešpektovať právny stav, keď spotrebiteľ má právo obrátiť sa na to – ktoré občianske združenie na základe svojej slobodnej voľby.

Vzhľadom na rozsah kasačnej sťažnosti, nebolo predmetom kasačného konania posúdenie otázky poskytnutia údajov vo vzťahu k právnickým osobám, kasačný súd však považuje za potrebné vyjadriť na záver v krátkosti aj právny názor k tejto otázke, t. j. k otázke poskytnutia údajov vo vzťahu k právnickým osobám, a to najmä s ohľadom na skutočnosť, či údaje o spoločníkoch a štatutárnych zástupcoch sú osobnými údajmi podliehajúcimi ochrane. Pri poskytnutí informácií týkajúcich sa právnických osôb, je samozrejme potrebné skúmať, či sa nejedná o informácie týkajúce sa v konečnom dôsledku identifikovateľných fyzických osôb. Teda je potrebné aplikovať test primeranej pravdepodobnosti a zodpovedať otázku, či existuje primeraná pravdepodobnosť, že poskytnuté údaje budú použité na identifikáciu fyzickej osoby (tento test vykladal Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí zo dňa 19. októbra 2014, C-582/14, vo veci Patrick Breyer proti Bundesrepublik Deutschland). Odpoveď na takúto otázku je závislá od viacerých faktorov vystupujúcich v konkrétnom prípade, a bude sa zrejme líšiť aj v závislosti od toho, či sa poskytnutá informácia týka viacosobových spoločností alebo sa týka jednoosobovej spoločnosti s ručením obmedzeným. Napríklad ak by sa informácia mala týkať spoločnosti s ručením obmedzeným s jediným spoločníkom a konateľom, ktorým by bola tá istá fyzická osoba, v určitom kontexte by mohlo ísť o informáciu, ktorá sa v reálnom živote týka fakticky iba tejto fyzickej osoby. Na druhej strane, ak by sa informácia týkala právnickej osoby, ktorá má viacero alebo mnohých členov v orgánoch spoločnosti alebo zamestnancov (napr. akciová spoločnosť), nemuselo by ísť o informáciu týkajúcu sa konkrétnej fyzickej osoby. Tieto príklady však nemusia platiť absolútne, nakoľko musia byť posudzované v kontexte danej situácie, a to prostredníctvom testu primeranej pravdepodobnosti podľa recitálu 26 smernice 95/46 EC rovnako tak podľa recitálu 26 GDPR. Neopomenuteľným kritériom v takejto veci bude samozrejme aj dôvod zverejnenia údajov, čiže naplnenie účelu zákona o slobode informácií. Ako už najvyšší súd uviedol, uvedené otázky neboli predmetom sporu v prejednávanej veci, avšak možno mať za to, že povinné osoby test primeranej pravdepodobnosti aplikovali a zaoberali sa otázkou, či sprístupnené informácie sa týkajú primárne právnickej osoby, alebo či vedú k identifikácii fyzickej osoby.

Ako vyplýva z uvedeného, po preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu a konania, ktoré mu predchádzalo, v zmysle námietok uvedených v kasačnej sťažnosti, dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd postupoval v súlade so zákonom, keď žalobu zamietol. Kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú preto kasačný súd podľa § 461 Správneho súdneho poriadku zamietol.

18.

R O Z H O D N U T I E

Správny súd je povinný zároveň s doručením správnej žaloby poučiť žalovaného a ďalších účastníkov konania, že najneskôr vo vyjadrení k žalobe môžu požiadať, aby súd vo veci nariadil pojednávanie (§ 105 ods. 2 písm. a) v spojení s § 199 Správneho súdneho poriadku).

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2019, sp. zn. 10 Sžsk/2/2019)

Sociálna poisťovňa, pobočka Humenné rozhodnutím zo dňa 04.08.2016 č. 700-68/2016, 22445-5-2016-HE (ďalej len „prvostupňové správne rozhodnutie“) podľa § 178 ods. 1 písm. a) prvý bod zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) rozhodla, že samostatne zárobkovo činnnej osobe MUDr. T. H. nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2006 a zaniklo dňa 30. júna 2008. Na odvolanie žalobkyne žalovaná rozhodnutím zo dňa 23.01.2017 č. 23056-2/2017 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) rozhodla tak, že odvolanie zamietla v celom rozsahu a prvostupňové správne rozhodnutie potvrdila.

Žalobkyňa podala proti preskúmanému rozhodnutiu správnu žalobu. Krajský súd v Prešove po preskúmaní veci dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie je potrebné zrušiť a vec vrátiť žalovanej na ďalšie konanie v zmysle § 191 ods. 1 písm. d) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) z nasledujúcich dôvodov:

- prvostupňový správny orgán rozhodol o tom, že žalobkyni zaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 30. júna 2006 a prvostupňové rozhodnutie je novým rozhodnutím o dni zániku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia žalobkyni,

- z rozhodnutia žalovaného, ako aj z rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu nevyplýva, ktoré ustanovenie zákona o sociálnom poistení umožňuje vydať nové rozhodnutie o zániku poistenia po uplynutí viac ako 10 rokov, ak rozhodnutie o zániku poistenia ku dňu 30.06.2006, aj keď sa zrejme jednalo o záznam - opatrenie správneho orgánu sa stalo právoplatným a nedošlo k jeho zrušeniu. Žalovaná napriek tomu, že žalobkyňa v odvolaní túto skutočnosť namietala, sa s touto otázkou vo svojom rozhodnutí, ktoré je predmetom preskúmania, nevysporiadala. Prvostupňové správne rozhodnutie ako aj preskúmané rozhodnutie je z toho dôvodu nepreskúmateľným vzhľadom na nedostatok právneho odôvodnenia tohto postupu.

- súd sa nestotožňuje s názorom žalovanej, že napadnuté rozhodnutie sa netýka pohľadávky na poistnom, penále alebo pokuty, pretože rozhodnutie o zmene dňa zániku poistného v prípade jeho opodstatnenia, má priamy vplyv na vznik pohľadávky Sociálnej poisťovne voči žalobkyni.

Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, a § 440 ods. 1 písm. f) S.s.p., t. j. z dôvodu, že krajský súd nesprávnym procesným

postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Sťažovateľka v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedla, že:

- považuje uvedené právne posúdenie veci krajským súdom za nesprávne,
- nestotožňuje sa s právnym názorom krajského súdu, že záznam - opatrenie o zániku poistenia ku dňu 30. júna 2006, je rozhodnutím, ktoré sa stalo právoplatným, teda prvostupňové správne rozhodnutie je novým rozhodnutím vo veci. Vyznačenie určitej skutočnosti v spise poistenca, formou záznamu nemá povahu rozhodnutia.
- predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia len v sporných prípadoch, t. j. predmetom nedávkového konania nie je vznik, prerušenie a zánik sociálneho poistenia, ktoré nie sú sporné, a preto organizačná zložka Sociálnej poisťovne nie je v týchto prípadoch oprávnená rozhodovať.
- namieta nesprávny procesný postup, ktorého sa krajský súd dopustil v konaní tým, že nenariadil pojednávanie napriek skutočnosti, že sťažovateľka vo vyjadrení k žalobe, zo dňa 26. apríla 2017, žiadala krajský súd o nariadenie pojednávania vo veci podľa § 105 ods. 2 písm. a) S.s.p. (strana 7, posledná veta vyjadrenia).

Vzhľadom na uvedené navrhla, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti najmä uviedla, že:

- sťažovateľka v kasačnej sťažnosti poukazuje na viacero rozhodnutí krajských súdov v obdobných veciach, ale opomenula uviesť, že voči všetkým uvedeným rozhodnutiam bola podaná kasačná sťažnosť a tiež, že v obdobných veciach boli vydané rozsudky, ktorými boli rozhodnutia zrušené.
- je povinnosťou sťažovateľky skúmať, či prihláška alebo odhláška je dôvodná (či odhláškou je preukázaný skutkový stav, ktorý má následok zánik poistenia) a rozhodnúť o tom.
- je nepravdivé tvrdenie, že neexistuje rozhodnutie o zániku poistenia žalobkyne ku dňu 30.06.2006. Na základe podanej odhlášky, po ktorej preskúmaní dospela príslušná pobočka Sociálnej poisťovne k záveru, že sú naplnené podmienky zániku poistenia, bolo vyznačením v spise rozhodnuté o zániku poistenia k 30.06.2006.

Navrhla, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, pretože krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu

práva na spravodlivý proces. Preto podľa § 462 ods. 1 S.s.p. zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 22. októbra 2019 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Z o d ô v o d n e n i a :

Podľa § 105 ods. 1, 2 písm. a) S.s.p. ak správny súd nariadi pojednávanie, pripraví ho tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jedinom pojednávaní. Na účel podľa odseku 1 predseda senátu doručí žalobu s prílohami žalovanému a ďalším účastníkom podľa § 32 ods. 3 a vyzve ich, aby sa k nej v lehote určenej správnym súdom písomne vyjadrili, a zároveň ich poučí, že ak to neurobia, správny súd môže vo veci konať ďalej, a že najneskôr vo vyjadrení môžu požiadať, aby správny súd vo veci nariadil pojednávanie.

Podľa § 107 ods. 1 písm. a) S.s.p. predseda senátu nariadi na prejednanie veci samej pojednávanie, ak o to požiada aspoň jeden z účastníkov konania.

Podľa § 462 ods. 1 S.s.p. ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

Sťažovateľka primárne namietala, že správny súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Kasačný súd uvádza, že pojem "právo na spravodlivý proces" nahrádza doterajší pojem "odňatie možnosti konať pred súdom", nakoľko obsahové znaky pojmu "právo na spravodlivý proces" vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva i Ústavného súdu Slovenskej republiky a v zmysle tohto pojmu musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti; nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie kasačnej sťažnosti a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude kasačná sťažnosť v zmysle § 439 ods. 1 prípustná vždy.

V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na nesprávny procesný postup, ktorého sa krajský súd dopustil v konaní tým, že nenariadil pojednávanie napriek skutočnosti, že vo vyjadrení k žalobe zo dňa 26. apríla 2017 žiadala krajský súd o nariadenie pojednávania vo veci. Tento sťažnostný bod vyhodnotil kasačný súd ako dôvodný.

Z obsahu spisu krajského súdu nesporne vyplýva, že sťažovateľka vo vyjadrení k žalobe zo dňa 26. apríla 2017 (č. l. 32-38) v poslednom odseku vyjadrenia požiadala krajský súd, aby vo veci nariadil pojednávanie. Napriek tomu krajský súd v predmetnej veci rozhodol bez nariadenia pojednávania a napadnutý rozsudok verejne vyhlásil dňa 29. júna 2017. Súd taktiež v písomnom vyhotovení rozsudku v rozpore so skutočnosťou v bode 40. konštatoval: „V danom prípade nepožiadala o nariadenie pojednávania vo veci samej ani jeden z účastníkov konania, preto súd pojednávanie vo veci nenariadil a vo veci upovedomil účastníkov konania o

termíne verejného vyhlásenia rozsudku upovedomením zo dňa 02.06.2017 vyvesením na úradnej tabuli súdu dňa 02.06.2017...“ Podľa názoru kasačného súdu, v tomto prípade nesporne došlo k porušeniu príslušných ustanovení S.s.p. zo strany Krajského súdu v Prešove.

Kasačný súd považuje za nevyhnutné poukázať na to, že prejednanie vecí na pojednávaní je osobitným spôsobom konania pred správnym súdom, ktorým sa realizuje zásada verejnosti, ústnosti a bezprostrednosti tohto konania (§ 5 ods. 6, 8 S.s.p.). Zásada bezprostrednosti a ústnosti konania majú svoje ústavnoprávne vyjadrenie v čl. 47 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého má každý právo, aby sa jeho vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Z dikcie vyššie citovaného § 107 ods. 1 písm. a) S.s.p. je zrejmé, že predmetné ustanovenie zakotvuje povinnosť správneho súdu nariadiť ústne pojednávanie na prejednanie vecí samej ak o to požiadajú aspoň jeden z účastníkov konania. Správny súd na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy (§ 250f ods. 2 O.s.p.) už nemusí žalobcu ani žalovaného či ďalších účastníkov vyzývať, aby sa k prejednaniu vecí bez nariadenia pojednávania vyjadrili. Takéto vyjadrenie sa tým posúva do výlučnej dispozície účastníkov konania a je výslovne na nich, či budú na nariadení pojednávania trvať. Správny súd je však povinný takému vyjadreniu hoci aj jedného z účastníkov konania vyhovieť.

Vo svetle uvedeného kasačný súd pochybil, keď vo veci nenariadil pojednávanie napriek žiadosti sťažovateľky ako účastníčky konania, a jeho nesprávnym procesným postupom došlo k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivý proces. Kasačná sťažnosť je teda v tejto časti dôvodná, a preto kasačný súd postupoval podľa § 462 ods. 1 S.s.p., zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie bez toho, aby sa vyjadril k ostatným sťažnostným bodom, pretože uvedené porušenie procesných práv sťažovateľky spôsobuje bez ďalšieho nezákonnosť rozsudku. V prípade zistenia závažného procesného nedostatku, ktorý vedie k záveru o porušení práva účastníka na spravodlivý proces, neprichádza do úvahy prieskum rozsudku v merite veci.

Krajský súd bude musieť v ďalšom konaní vytýčiť pojednávanie vo veci, riadne a včas naň predvolať účastníkov konania, resp. ich zástupcov a znova vec prejednať a rozhodnúť.

19.

R O Z H O D N U T I E

Lehota na podanie všeobecnej správnej žaloby má charakter lehoty prekluzívnej a jej zmeškanie nemožno odpustiť. Podaním žaloby na správny súd prípadná „zvyšná“ zákonná lehota plyní ďalej až do jej samotného „uplynutia“, pretože na jej spočívanie neexistuje zákonný dôvod.

V prípade, že si žalobca po uplynutí zákonnej prekluzívnej lehoty uplatní v tej istej veci novú žalobu, nezostáva správny súd iné, než správnu žalobu odmietnuť pre jej oneskorenosť.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2019, sp. zn. 4Sžfk/74/2018)

1. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 30S/56/2018-65 zo dňa 30.08.2018 odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného zo dňa 18.10.2017 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovaného“) a žalovanému nepriznal voči žalobcovi náhradu trov konania. Napadnutým rozhodnutím žalovaného bolo podľa § 74 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Žilina č. 101432847/2017 zo dňa 26.06.2017 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým bol žalobcovi vyrubený rozdiel dane v sume 7120,09 € na dani z pridanej hodnoty (ďalej aj len „DPH“) za zdaňovacie obdobie júl 2014.

2. Krajský súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že podanie žalobcu zo dňa 18.05.2018 posúdil podľa jeho povahy a obsahu ako správnu žalobu v zmysle § 177 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“ alebo aj len „Správny súdny poriadok“). Ďalej citoval § 69 ods. 4 a 6, § 97, § 98 ods. 1 písm. d/, § 177 ods. 1 a § 181 ods. 1 S.s.p. konštatujúc, že na základe výzvy zo dňa 06.08.2018 bol krajskému súdu doručený originál napadnutého rozhodnutia žalovaného, originál doručky o doručení predmetného rozhodnutia právnej zástupkyňi žalobcu, splnomocnenie udelené žalobcom dňa 25.04.2017 právnej zástupkyňi na zastupovanie v celom konaní pri správe daní v súvislosti s daňovou kontrolou Daňového úradu Žilina, pobočka Martin na DPH za zdaňovacie obdobie január až december 2014 a január až december 2015 a zápisnicu o ústnom pojednávaní č. 101089871/2017 zo dňa 26.05.2017 vyhotovenú Daňovým úradom Žilina, pobočka Martin. Z pripojenej doručky mal krajský súd za preukázané, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo právnej zástupkyňi žalobcu doručené dňa 27.10.2017. Rovnako žalobca v žalobe uviedol, že napadnuté rozhodnutie žalovaného prevzal prostredníctvom svojej právnej zástupkyne dňa 27.10.2017.

3. V danom prípade dňom, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty, t. j. dňom, kedy bolo napadnuté rozhodnutie žalobcovi doručené, bol deň 27.10.2017. Od 27.10.2017 teda začala plynúť lehota dvoch mesiacov na podanie žaloby podľa § 181 ods. 1 S.s.p. Posledný deň dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby pripadol na 27.12.2017 (streda, pracovný deň). Žalobca podal žalobu na krajskom súde až dňa 18.05.2018. Vzhľadom na to, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo žalobcovi doručené dňa 27.10.2017 a žaloba bola

podaná na krajskom súde dňa 18.05.2018, krajský súd konštatoval, že žaloba bola podaná po uplynutí dvojmesačnej lehoty na jej podanie, t. j. oneskorene. Z uvedeného dôvodu krajský súd aplikujúc § 98 ods. 1 písm. d/ S.s.p. žalobu odmietol.

4. Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd podľa § 462 ods. 1 S.s.p. zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Poukázal na to, že prvostupňovým rozhodnutím mu Daňový úrad Žilina vyrubil rozdiel dane v sume 7120,09 € na DPH za zdaňovacie obdobie júl 2014 a toto rozhodnutie bolo potvrdené napadnutým rozhodnutím žalovaného, ktoré mu bolo doručené dňa 27.10.2017. Dňa 22.12.2017, teda v zákonnej dvojmesačnej lehote, podal na krajskom súde žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 30S/120/2017 zo dňa 13.02.2018 tak, že konanie zastavil, pretože nezaplatil v súdom stanovenej lehote súdny poplatok. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dňa 16.03.2018 sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 30S/120/2017 zo dňa 24.04.2018 tak, že sťažnosť zamietol.

5. Dňa 18.05.2018 podal sťažovateľ na Krajskom súde v Žiline novú žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného. Mal za to, že od podania pôvodnej žaloby, teda od 22.12.2017 až do 18.05.2018 (do právoplatnosti uznesenia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 30S/120/2017 zo dňa 24.04.2018 o zamietnutí sťažnosti) prekluzívna dvojmesačná lehota na podanie žaloby spočívala. A keďže sťažovateľ podal dňa 18.05.2018 novú žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného, nepodal ju podľa jeho názoru oneskorene, ale v zákonnej lehote.

6. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ S.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu (sťažovateľa) nie je dôvodná.

Z o d ô v o d n e n i a :

8. Kľúčovou otázkou vo veci bolo posúdenie včasnosti podania správnej žaloby o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného (v poradí druhej) a vysporiadanie sa s námietkou sťažovateľa ohľadom „spočívania“ prekluzívnej dvojmesačnej lehoty na jej podanie.

9. Správny súdny poriadok ustanovuje lehotu na podanie správnej žaloby v § 181 ods. 1 tak, že fyzická osoba alebo právnická osoba musí správnu žalobu podať v lehote dvoch mesiacov od oznámenia rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy, proti ktorému smeruje, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

10. Lehota na podanie správnej žaloby ustanovená v § 181 ods. 1 S.s.p. je lehotou procesnoprávnou. Procesnoprávna povaha lehoty na podanie správnej žaloby má za následok, že na jej zachovanie stačí, ak sa posledný deň lehoty podá správna žaloba na správnom súde alebo sa odovzdá na poštovú prepravu.

11. Podľa § 69 ods. 4 S.s.p. lehota určená podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa skončí uplynutím toho dňa, ktorý svojím pomenovaním alebo číselným označením zodpovedá dňu, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak chýba tento deň v poslednom mesiaci lehoty, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

12. Podľa § 69 ods. 6 S.s.p. lehota je zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobí úkon na správnom súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak podanie urobené elektronickými prostriedkami je doručené mimo pracovného času.

13. Je nesporné, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo doručené sťažovateľovi 27.10.2017, pričom tento deň sa považuje za deň, kedy nastala udalosť určujúca začiatok lehoty na podanie správnej žaloby. Od tohto dňa, t. j. od 27.10.2017 mu začala plynúť zákonná lehota ustanovená v § 181 ods. 1 S.s.p. na jej podanie. Taktiež je nesporné, že sťažovateľ podal správnu žalobu na krajskom súde až dňa 18.05.2018. Je preto potrebné prisvedčiť krajskému súdu, že sťažovateľ podal správnu žalobu (v poradí druhú) oneskorene, nakoľko posledný deň dvojmesačnej lehoty na jej podanie pripadol na 27.12.2017 (streda), pričom sťažovateľ podal správnu žalobu na krajskom súde až dňa 18.05.2018.

14. Námietku sťažovateľa, že správnu žalobu podal v zákonnej lehote, a nie oneskorene, nakoľko podľa jeho názoru v čase od podania pôvodnej žaloby (teda od 22.12.2017 do 18.05.2018) prekluzívna dvojmesačná lehota na jej podanie spočívala, považoval kasačný súd za nedôvodnú. V prvom rade je potrebné ozrejmiť, že sťažovateľ podal na krajskom súde prvú správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného dňa 22.12.2017, teda v zákonnej lehote. Z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku Krajský súd v Žiline uznesením sp. zn. 30S/120/2017 zo dňa 13.02.2018 konanie zastavil. Následne podal sťažovateľ na krajskom súde dňa 18.05.2018 ďalšiu správnu žalobu, ktorou sa rovnako domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného.

15. V súvislosti s námietkou sťažovateľa o spočívaní prekluzívnej dvojmesačnej lehoty na podanie správnej žaloby od momentu podania prvej správnej žaloby až do právoplatnosti uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku kasačný súd uvádza, že Správny súdny poriadok v takomto prípade nepripúšťa situáciu, že by lehota na podanie (v poradí druhej) správnej žaloby spočívala. Jediný prípad, kedy zákon počíta so situáciou, keď lehota na podanie správnej žaloby neplynie (spočíva), je vtedy, ak (budúci) žalobca z dôvodu jeho materiálnej núdze požiada pred podaním správnej žaloby postupom podľa § 10 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona v znení neskorších predpisov Centrum právnej pomoci o ustanovenie advokáta. V takomto prípade, od preukázateľného podania tejto žiadosti až do právoplatného rozhodnutia o nej, neplynie lehota na podanie správnej žaloby. Správny súdny poriadok viaže koniec neplynutia lehoty na skutočnosť, ktorou je právoplatnosť či už pozitívneho, alebo

negatívneho rozhodnutia vydaného Centrom právnej pomoci. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde, a preto nemožno hovoriť o spočívání lehoty na podanie správnej žaloby.

16. To znamená, že od podania správnej žaloby na krajskom súde, za ktorú žalobca (sťažovateľ) nezaplatil súdny poplatok, až do právoplatnosti uznesenia krajského súdu o zastavení konania o predmetnej správnej žalobe, lehota na podanie ďalšej správnej žaloby o preskúmanie toho istého rozhodnutia žalovaného nespočíva, ale plynie ďalej, nakoľko na jej spočívání neexistuje zákonný dôvod. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľ podal druhú správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného na krajskom súde dňa 18.05.2018 oneskorene.

17. Z uvedených dôvodov kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju zamietol.

18. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov tohto konania, keďže žalobca (sťažovateľ) v tomto konaní nebol úspešný a žalovanému právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

20.

R O Z H O D N U T I E

Rešpektujúc princípy správneho trestania, ak správne orgány v rámci konania o správnom delikte uložili sankciu v súlade s právnou úpravou účinnou v čase, keď o tejto sankcii rozhodovali, avšak následne v priebehu súdneho prieskumu došlo k zmene právnej úpravy v prospech páchatel'a, ktorý namietol neprimeranosť (neproporcionálnosť) peňažnej sankcie, pôvodne uloženej správnym orgánom, je povinnosťou správneho súdu prihliadať na zmenu v právnej úprave sankcie, a to aj v prípade, že táto zmena nastala hoci až po právoplatnosti rozhodnutí správnych orgánov vo veci samej.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. novembra 2019, sp. zn. 4Asan/2/2019)

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žaloby žalobcu 1. a žalobcu 2. o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1100902/36215/2015 zo dňa 1. júna 2015. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný podľa § 74 ods. 4 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Daňový poriadok“) potvrdil rozhodnutie Colného úradu Bratislava (ďalej len „colný úrad“) č. 1095231/1/448284/2014 zo dňa 9. decembra 2014, ktorým uznal žalobcu 1. zodpovedným z porušenia § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z.z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja (ďalej len „zákon č. 98/2004 Z.z.“) v znení účinnom do 28. februára 2014, ktorého sa žalobca 1. dopustil tým, že vo svojej prevádzke predal v rámci podnikateľskej činnosti dňa 28. februára 2014 minerálny olej na konečnú spotrebu v daňovom voľnom obehu, t.j. predtým, ako požiadal colný úrad o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok a za porušenie § 25 ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z., ktorého sa žalobca 1. dopustil tým spôsobom, že vo svojej prevádzke predal v rámci podnikateľskej činnosti dňa 01.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014 minerálny olej na konečnú spotrebu v daňovom voľnom obehu, t. j. predaj realizoval predtým, ako požiadal colný úrad o vydanie povolenia na predaj. Uvedeným konaním žalobca 1. naplnil skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z., za čo mu colný úrad podľa § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. uložil pokutu vo výške 10 000 €.

2. Krajský súd v Bratislave v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že správnu žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného je dostatočne odôvodnené, spĺňa požadované kritéria a z uvedeného dôvodu ho nie je možné pokladať za arbitrárne - nezákonné. Krajský súd zdôraznil, že žalovaný v rozhodnutí stručne, ale v primeranom rozsahu reagoval na všetky podstatné námietky, ktoré boli obsiahnuté v odvolaní žalobcu 1., opísal zistený skutkový stav veci, citoval zákonné ustanovenia, podľa ktorých konal a rozhodoval a zároveň vysvetlil svoju úvahu o uloženej výške sankcie a tiež to, prečo sankciu nemohol uložiť v nižšej výške.

3. Krajský súd v Bratislave uviedol, že žalobca 1. sa svojim konaním spočívajúcim v predaji pohonných látok bez toho, aby požiadal príslušný správny orgán o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok tak, ako to vyžadovalo ustanovenie § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014 (konanie žalobcu 1. dňa 28.02.2014), resp. bez vydaného povolenia na predaj minerálneho oleja v zmysle § 25b ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.03.2014 (konanie žalobcu 1. v dňoch 01.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014), dopustil pokračujúceho správneho deliktu. V prípade takéhoto konania žalobcu 1. protiprávny stav začal dňa 28.02.2014 za účinnosti právnej úpravy účinnej do 28.02.2014 a trval až do 04.03.2014, pričom už od 01.03.2014 bola účinná nová právna úprava. Vzhľadom na skutočnosť, že správne delikty patria do kategórie trestných obvinení v zmysle čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v oblasti správneho trestania za pokračujúci správny delikt v slovenskom právnom poriadku absentuje špeciálna úprava, žalovaný a colný úrad podľa názoru krajského súdu správne aplikovali pravidlá pre ukládanie sankcií za pokračujúci delikt v zmysle § 122 ods. 10 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Pri pokračujúcom správnom delikte sa ako doba činu považuje až doba jeho ukončenia, t. j. trestná činnosť je ukončená až prevedením posledného čiastkového útoku takéhoto pokračujúceho deliktu. Krajský súd zároveň podčiarkol, že ak aspoň jeden z čiastkových útokov pokračovacieho správneho deliktu bol spáchaný za účinnosti novej (neskoršej) právnej úpravy, potom sa správny delikt v celosti pokladá za spáchaný až po nadobudnutí účinnosti novej (neskoršej) právnej úpravy a aj trest za takýto delikt sa ukladá podľa novej právnej úpravy, pričom v takomto prípade nedochádza k nedovolenej retroaktivite tak, ako to namietal v žalobe žalobca 2.

4. Vo vzťahu k námietke uplatnenej oboma žalobcami, týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci správnymi orgánmi v otázke výšky uloženej sankcie, ktorá podľa ich názoru nezodpovedala závažnosti, dĺžke trvania, ako aj následkom spáchaného deliktu krajský súd opätovne zdôraznil, že nezákonné konanie žalobcu 1. je potrebné posudzovať ako pokračujúci správny delikt, skladajúci sa z viacerých čiastkových útokov (vykonaných v dňoch 28.02.2014, 01.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014) a preto sa pokladá za dokonaný až po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy účinnej od 01.03.2014, podľa ktorej je nutné uložiť aj trest - pokutu, pričom zákon stanovoval za daný spáchaný delikt sankciu - pokutu v jednej pevne stanovenej výške (10 000 €). Krajský súd súhlasil s tým, že ustanovenie § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. predpokladá, že správny orgán má povinnosť pri ukladaní pokuty za spáchaný delikt prihliadať na stanovené kritéria jeho spáchania - závažnosť porušenia chránenej povinnosti, dĺžku trvania deliktu, ako aj vzniknuté následky, avšak tieto kritéria sa uplatnia iba v prípade, ak zákon stanovuje určité rozpätie výšky pokuty. V danom prípade však konajúce správne orgány nemohli na tieto skutočnosti pri odôvodnení výšky ukladanej pokuty prihliadať, nakoľko výška pokuty bola stanovená pevnou sumou, bez možnosti zohľadnenia týchto, prípadne iných kritérií.

5. Krajský súd zároveň konštatoval, že k namietanému porušeniu Ústavy SR preskúvanými rozhodnutiami podľa jeho názoru nedošlo, zdôrazňujúc, že správne orgány môžu konať len v rozsahu, ktorý im umožňuje príslušný, na prejednávanej vec sa vzťahujúci právny predpis. Takéto ich oprávnenie explicitne vyplýva z čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a keďže v konaní správne orgány pri ukladaní pokuty za žalobcom 1. spáchaný pokračujúci správny delikt postupovali na základe účinnej právnej úpravy (§ 42 ods. 2 zákona č. 98/2004 Z. z.) a uložili

pokutu tak, ako to stanovuje zákon (v jedinej nožnej výške), nedošlo z ich strany k porušeniu čl. 152 ods. 4 a ani čl. 50 ods. 6 Ústavy SR.

6. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti krajský súd dospel k záveru, že žaloba v rozsahu podaných námietok nie je dôvodná, napadnuté rozhodnutia žalovaného, resp. prvostupňového správneho orgánu (colný úrad) boli vydané v súlade so zákonom, pričom rozhodnutie žalovaného v rozumnom rozsahu dáva odpovede na námietky vznesené žalobcom 1. v jeho odvolaní.

7. Proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave podal žalobca 1. v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, ktorou sa domáhal, aby kasačný súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/159/2015-60, 5S/184/2016 zo dňa 11. októbra 2018 zmenil tak, že zrušuje rozhodnutie žalovaného č. 1100902/36215/2015 zo dňa 1. júna 2015 a vec mu vracia na ďalšie konanie, a to z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. f/, g/ a h/ SSP. Žalobca 1. zároveň žiadal, aby mu kasačný súd priznal náhradu trov konania voči žalovanému vo výške 100 %.

8. Žalobca 1. v podanej kasačnej sťažnosti uviedol, že sa nestotožňuje s názorom krajského súdu, podľa ktorého je nezákonné konanie žalobcu 1. potrebné posúdiť ako pokračujúci správny delikt, ktorý sa pokladá za dokonaný až po nadobudnutí účinnosti novej právnej úpravy účinnej od 01.03.2014, a teda podľa tejto úpravy sa musí uložiť aj trest, t.j. pokuta v jednej pevne stanovenej výške (10 000 €).

9. Žalobca 1. opätovne, obdobne ako vo svojom odvolaní proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu a následne aj v žalobe o preskúmanie rozhodnutia žalovaného, zdôraznil, že sankcia 10 000 € bola uložená za skutok, ktorý sám osebe nie je možné s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu kvalifikovať ako zvlášť závažný, najmä vzhľadom na skutočnosti, že v dôsledku konania žalobcu 1. nedošlo k poškodeniu finančných záujmov Slovenskej republiky, trvanie protiprávneho stavu bolo krátke (od 28.02. do 04.03.2014) a hneď po zistení porušenia právnych predpisov žalobca 1. urobil kroky na zjednanie náprav protiprávneho stavu, ktorý nastal len v dôsledku žalobcovej neinformovanosti, pričom samotná povinnosť, ktorú nesplnil má len evidenčný charakter bez priamych finančných konsekvencií vo vzťahu k štátnemu rozpočtu. Žalobca 1. zastáva názor, že sankcia uložená colným úradom podľa § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. vo výške 10 000 €, následne potvrdená v odvolacom konaní žalovaným, je z vyššie špecifikovaných dôvodov vo vzťahu k skutku žalobcu 1. zjavne neprimeraná a porušujúca princíp proporcionality, na ktorý mal prvostupňový orgán pri ukladaní pokuty a aj žalovaný v konaní o odvolaní prihliadnuť.

10. Uloženie sankcie zjavne nezodpovedajúcej povahe a závažnosti správneho deliktu je podľa žalobcu 1. v rozpore s čl. 1 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého výklad a uplatňovanie zákonov musí byť v súlade s ústavou, v danom prípade s článkom 1 ods. 1. Právna istota a spravodlivosť, ako princípy materiálneho právneho štátu nepripúšťajú v individuálnych prípadoch aplikovanie sankcií, ktoré sú zjavne neproporcionálne a neprimerané povahe skutku a jeho dôsledkom, a to ani vtedy, ak zákonodarca v záujme generálnej prevencie chcel prísnosťou a výlučnosťou výšky sankcie bez úpravy kritérií jej uloženia, chrániť závažný verejný záujem. Pri ukladaní sankcie sú štátne orgány povinné vychádzať z princípu prísne individuálnej zodpovednosti za skutok, ktorý má svoju mieru závažnosti a dôsledkov. Nijaký právny poriadok nemôže regulovať všetky situácie,

ktoré môžu nastať pri uplatňovaní právnej úpravy. Každý právny poriadok sa môže uplatniť vo všetkých prípadoch iba vtedy, ak sa právna úprava dotvorí výkladom práva. Základom výkladu práva v právnom štáte je zdravý rozum. K dôležitým materiálnym znakom právneho štátu patrí aj existencia kritérií, podľa ktorých sa vysvetľuje a uplatňuje každá právna norma.

11. Ak potom zákonodarca stanovil jednu výlučnú výšku sankcie 10 000 € bez uvedenia kritérií na jej použitie, možno dospieť podľa názoru žalobcu 1. na základe uvedených výkladových pravidiel (princíp proporcionality, spravodlivosti a zdravého rozumu) k záveru, že stanovená výška sankcie sa vzťahuje na najzávažnejšie porušenia zákona, vrátane ich najzávažnejších dôsledkov. Princípu legitímneho očakávania, proporcionality a zdravého rozumu, potom zodpovedá, že všetky delikty, ktoré nedosahujú túto úroveň môžu byť postihované len nižšou sankciou, aj keď zákonodarca nestanovil výslovne rozpätie sankcií.

12. S prihliadnutím na čl. 1 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR mal potom krajský súd interpretovať príslušné ustanovenia zákona č. 98/2004 Z. z. (tzv. jednoduché právo) z pohľadu účelu a zmyslu ochrany ústavou garantovaných základných práv a slobôd a nevykladať ich iba formalisticky, aby tak nedošlo k neprimeranej tvrdošti zákona voči žalobcovi 1. a to obzvlášť v prípade, kedy samotné ustanovenie § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. ustanovuje, že pri určovaní výšky pokuty prihliadne colný úrad na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho stavu, pričom z tejto povinnosti nie je vyňaté ustanovenie § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z.

13. Žalobca 1. zároveň v rámci svojej argumentácie uviedol, že krajský súd tým, že pri vydávaní svojho rozhodnutia jednotlivé ustanovenia § 42 ods. 2 písm. p/ a § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. neinterpretoval v súlade s ústavou (neriadiť sa žalobcom 1. uvádzanými čl. 1 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 Ústavy SR), postupoval tak aj v rozpore s ustanovením § 3 ods. 1 Daňového poriadku, v zmysle ktorého sa pri správe daní postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pri tom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb.

14. Žalobca 1. mal za to, že krajský súd porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP aj z toho dôvodu, že vôbec nezohľadnil tú skutočnosť, že aj samotný zákonodarca predmetné ustanovenie, na základe ktorého bola žalobcovi 1. uložená pokuta (§ 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z.) novelizoval, a to zákonom č. 268/2017 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2018 tak, že za rovnaký správny delikt umožňuje uložiť pokutu vo výške od 100 € do 100 000 eur.

15. Krajský súd pri svojom rozhodovaní podľa názoru žalobcu 1. žiadnym spôsobom neaplikoval a nezohľadnil ani jednu z najdôležitejších zásad pri ukladaní sankcií uvedených v Trestnom zákone, v zmysle ktorej sa trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší (§ 2 ods. 1 Trestného zákona). Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania krajského súdu (rozsudok bol vydaný dňa 11.10.2018) už bol účinný zákon (zákon č. 268/2017 Z. z., ktorým sa s účinnosťou od 01.01.2018 novelizoval zákon č. 98/2004 Z.

z.), ktorý bol pre žalobcu 1. priaznivejší, žalobca 1. mal za to, že krajský súd pochybil, keď uvedenú skutočnosť vôbec nezohľadnil a naďalej trval na tom, že v danom prípade je žalobcovi 1. možné uložiť len pokutu v jednej pevne stanovenej výške 10 000 €.

16. V podanej kasačnej sťažnosti žalobca 1. taktiež podčiarkol, že krajský súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 440 ods. 1 písm. f/ SSP. Žalobca 1/ označil rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov a arbitrárny.

17. Žalobca 1. zároveň konštatoval, že má za to, že krajský súd porušil zákon aj tým, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP. V tejto súvislosti žalobca opätovne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Sžf/32/2007, zaoberajúce sa princípom proporcionality vo vzťahu k uloženiu sankcie, ktorá je stanovená pevnou sumou. V prípade uvedeného rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sa jednalo o pokutu ukladanú správcom dane v oblasti spotrebnej dane z minerálneho oleja tak, ako je tomu aj v prípade žalobcu 1. Vtedajšia právna úprava (zákon č. 239/2001 Z. z.), avšak len v znení účinnom do 30.04.2005, sankcionovala použitie tzv. červenej nafty bez odberného poukazu sankciou vo výške 500 000 Sk bez možnosti prihliadnuť na závažnosť, trvanie alebo následky protiprávneho stavu presne tak, ako je tomu v žalobcovom prípade.

18. Žalobca 1. na podporu svojej argumentácie poukázal taktiež na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžf/50/2016 zo dňa 28.11.2017. V predmetnom prípade prvostupňovým rozhodnutím colný úrad podľa § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. uložil žalobcovi pokutu 10 000 eur. V odôvodnení predmetného rozhodnutia Najvyšší súd SR konštatoval, že: „V preskúvanom prípade je predkladaná pochybnosť o primeranosti fixnej zákonnej sankcie vo výške 10 000 € za správny delikt tak zrejماً a vysoká, že sa touto otázkou mal zaoberať najneskôr odvolací orgán - žalovaný, ktorého na tento problém osobitne upozornil žalovaný v odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu. Žalovaný sa napriek námietke žalobcu nezaoberal ani partikulárnou otázkou, či nejde vo vzťahu k žalobcovi o sankciu likvidačnú. Nie je zrejmé, aký škodlivý následok nastal, do akej miery došlo k sťaženiu plnenia úloh finančných orgánov, či vznikla nejaká škoda alebo došlo k skráteniu dane, prípadne do akej miery sa zvýšilo riziko spomenutých škodlivých následkov tým, že žalobca nepožiadaval o príslušné povolenie. Odvolací súd má za to, že ukladanie takýchto registračných povinností musí sledovať legitímny spoločenský záujem a aj sankcia ukladaná za nedodržanie príslušnej povinnosti musí odzrkadľovať jeho význam a mieru jeho ohrozenia. Pochybnosť o primeranosti pokuty vo výške 10 000 € podľa § 42 ods. 2 písm. p/ zák. č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2014 potvrdzuje aj neskorší postoj zákonodarcu, ktorý zákonom č. 268/2017 Z. z. toto ustanovenie novelizoval od 01.01.2018 tak, že za rovnaký správny delikt umožňuje uložiť pokutu vo výške od 100 do 100 000 €.“

19. Najvyšší súd SR zároveň v predmetnom rozhodnutí poukázal na to, že: „Neobstojí ani názor krajského súdu, podľa ktorého nemožno otázku primeranosti sankcie skúmať, pretože by inak nikdy nemohla byť uložená pokuta. Odvolací súd má za to, že otázku primeranosti sankcie je nutné skúmať vždy individuálne, s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Hľadiac na všeobecný stav dodržiavania zákonnosti, možnosti odhaľovania

latentnej protiprávnej činnosti a závažnosť zákonom chráneného záujmu výnimočne môže byť za primeranú sankciu považovaná aj na prvý pohľad prekvapivo vysoká pokuta. Na druhej strane, zásada „nulla poena sine lége“ (žiadene trest bez zákona), nemôže byť chápaná tak, že hocijaká sankcia napísaná do zákona sa môže za akýchkoľvek okolností aplikovať. Uloženie prísnej fixnej sankcie prichádza do úvahy len vtedy, ak sa neprieči ústavným hodnotám. Pokiaľ zákon neumožňuje uložiť miernejšiu sankciu, ktorá by sa javila ako primeraná, nezostáva zrejme iná možnosť, ako neuložiť žiadnu sankciu.“

20. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti Najvyšší súd SR v predmetnom prípade zrušil rozhodnutie žalovaného a vrátil mu vec na ďalšie konanie, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že: „V ďalšom konaní sa musí žalovaný zaoberať otázkou primeranosti ukladanej sankcie vo vzťahu k závažnosti konkrétneho správneho deliktu, prípadne zrušiť aj prvostupňové rozhodnutie a vrátiť vec colnému úradu. Pri posudzovaní výšky sankcie bude potrebné zohľadniť aj čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, keďže aj pri správnom trestaní je treba primerane aplikovať trestnoprávne zásady a obmedzenia. Podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.“

21. Včas podanou kasačnou sťažnosťou sa žalobca 2. domáhal, aby kasačný súd podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S/159/2015-60, 5S/184/2016 zo dňa 11. októbra 2018 tak, že zrušuje rozhodnutie žalovaného č. 1100902/36215/2015 zo dňa 01.06.2015 a súčasne zrušuje rozhodnutie colného úradu č. 1095231/1/448284/2014 zo dňa 09.12.2014 a vec vracia colnému úradu na ďalšie konanie, a to z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

22. Žalobca 2. v podanej kasačnej sťažnosti konštatoval, že z rozhodnutia colného úradu, resp. žalovaného je zrejmé, že žalobca 1. nesplnil povinnosť požiadať o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok podľa § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28. februára 2014 a požiadať o vydanie povolenia na predaj minerálneho oleja podľa § 25b ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom od 1. marca 2014.

23. Z výroku rozhodnutia colného úradu vyplýva, že žalobcovi 1. bola sankcia vo výške 10 000 € uložená aj za konanie, ktorého sa dopustil 28. februára 2014, teda pred účinnosťou zákona, pričom povinnosť požiadať o vydanie povolenia na predaj minerálneho oleja bola zavedená až zákonom č. 353/2013 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. marca 2014, teda porušenia uvedenej povinnosti (požiadať o vydanie povolenia na predaj) sa účastník konania dopustil bezprostredne po nadobudnutí účinnosti zákona.

24. Žalobca 2. poukázal na skutočnosť, že zákonom č. 353/2013 Z. z. bolo s účinnosťou od 1. marca 2014 ustanovenie § 42 ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. doplnené o písm. p/, ktoré zakotvilo novú skutkovú podstatu správneho deliktu, a to nesplnenie povinnosti podľa § 25b ods. 1, 3 a nadväzne bolo v § 42 odsek 2 zákona č. 98/2004 Z.z. doplnené písmenom p/, podľa ktorého bolo možné uložiť pokutu za porušenie povinnosti podľa § 25b ods. 3 vo výške 10 000 €. Do 1. marca 2014 nebola v § 42 ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. zakotvená skutková podstata pre nesplnenie povinnosti požiadať o zaradenie do evidencie predajcov. Nesplnenie tejto

povinnosti bolo sankcionovateľné podľa všeobecného ustanovenia § 155 ods. 1 písm. e/ veta prvá daňového poriadku (nesplnenie povinnosti nepeňažnej povahy) sankciou od 60 € do 3 000 €.

25. Žalobca 2. uviedol, že krajský súd si vo svojom rozsudku v podstate osvojil argumentáciu žalovaného, s ktorou sa v kasačnej sťažnosti vymedzenom rozsahu stotožnil aj žalobca 2. Žalobca 2. však zároveň zdôraznil, že nemožno súhlasiť s právnym posúdením veci krajským súdom, čo sa týka časového posúdenia trestnosti činu, resp. časového posúdenia spoločenskej nebezpečnosti činu a uloženia trestu, resp. sankcie z časového hľadiska, teda s názorom krajského súdu, že ak aspoň jeden z čiastkových útokov pokračovacieho správneho deliktu je spáchaný za účinnosti novej (neskoršej) právnej úpravy, potom sa správny delikt v celosti pokladá za spáchaný až po nadobudnutí účinnosti novej (neskoršej) právnej úpravy a aj trest za takýto delikt sa ukladá podľa novej právnej úpravy.

26. Krajský súd podľa názoru žalobcu 2. dospel k správne mu záveru, že v prípade pokračujúceho správneho deliktu je potrebné aplikovať pravidlá pre ukladanie sankcií za pokračujúci trestný čin v zmysle § 122 ods. 10 Trestného zákona. Následne však ušlo pozornosti krajského súdu, že v predmetnom prípade bolo potrebné brať do úvahy aj časovú pôsobnosť zákona, ktorú krajský súd nesprávne vyhodnotil. Krajský súd vôbec nevzal do úvahy zákonom stanovené časové kritériá posudzovania spoločenskej nebezpečnosti činu, ako aj uloženie sankcie z časového hľadiska, teda, že neskorší zákon sa použije iba v prípade, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. Správne delikty predstavujú v porovnaní s trestnými činmi inú formu protiprávneho spoločensky nebezpečného konania a s poukazom na vyššie uvedené majú pre ich trestnosť platiť podobné princípy a pravidlá, ako v prípade trestných činov. Bolo by najmä v rozpore so zásadami logiky, ako aj v rozpore s princípom proporcionality, aby pre ukladanie sankcií a posudzovanie nebezpečnosti konania v prípade správneho deliktu platili pre páchatel'a správneho deliktu prísnejšie a nevýhodnejšie pravidlá, ako v prípade spáchania trestného činu.

27. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu 1. vyjadril písomným podaním doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 10.01.2019, v ktorom navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu 1. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 6S/159/2015-60, 5S/184/2016 zo dňa 11. októbra 2018 zamietol a žalobcovi 1. nepriznal náhradu trov konania.

28. Žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že skutkové a právne okolnosti daného prípadu uvádzané žalobcom 1. v kasačnej sťažnosti v zásade predstavujú opakované tvrdenia, ku ktorým sa žalovaný už podrobne vyjadroval jednak v správnu žalobou napadnutom rozhodnutí, ako aj vo vyjadreniach k správnej žalobe. Z uvedeného dôvodu žalovaný odkázal na svoje predchádzajúce vyjadrenia.

29. Ako novú vyhodnotil žalovaný námietku žalobcu 1. týkajúcu sa odklonu krajského súdu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžf/50/2016 zo dňa 28. novembra 2017, ako aj námietku týkajúcu sa nezohľadnenia priaznivejšej právnej úpravy (novelizácia zákona č. 98/2004 Z. z. prostredníctvom zákona č. 268/2017 Z. z.) zo strany krajského súdu.

30. Žalovaný k námietke ohľadom odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu uviedol, že ustanovenie § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. bez výnimky ukladalo správcovi dane povinnosť uložiť daňovému subjektu pokutu v zákonom obligatórne stanovenej výške 10 000 €, teda bez možnosti použitia správnej úvahy štátneho orgánu. Žalovaný v tejto súvislosti zároveň dodal, že postup podľa § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. možno aplikovať iba na prípady ukladania pokút správcom dane, kde právna úprava stanovuje výšku pokuty spodným a horným rozmedzím, nie paušálnou sumou.

31. Žalovaný podčiarkol, že správca dane je pri svojom rozhodovaní viazaný zásadou zákonnosti v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, podľa ktorého „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“ Žalovaný pritom nespochybňuje povinnosť správcu dane vo všeobecnosti prihliadať na zásadu proporcionality, či spravodlivosti, avšak zároveň poznamenáva, že v zmysle uvedených princípov môže správca dane vykladať a aplikovať právne normy iba v medziach zákona, nie mimo ich rámca, teda nemôže dané normy meniť.

32. Žalovaný zastáva stanovisko, že v prípade, ak by správca dane postupom podľa § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z. uložil daňovému subjektu pokutu nižšiu, ako v zákonom fixne stanovenej výške, priznal by ustanoveniu § 42 ods. 4 zákona č. 58/2004 Z. z. vyššiu právnu silu, ako ustanoveniu § 42 ods. 2 písm. p/ daného zákona, ako aj ustanoveniu čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čím by postupoval v rozpore so zásadou zákonnosti, t. j. postupoval by zároveň v rozpore s čl. 1 ods. 1 prvá veta Ústavy SR.

33. Na podporu svojej argumentácie žalovaný poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 13S/118/2015-59 zo dňa 18.04.2018 (uvedené označenie rozsudku identifikoval Najvyšší súd Slovenskej republiky ako nesprávne, pričom na základe citácie z predmetného rozhodnutia obsiahnutej vo vyjadrení žalovaného ustálil, že žalovaný mal v úmysle odkázať na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžf/30/2016 zo dňa 18. apríla 2018), v ktorom bolo konštatované, že „Aj podľa názoru najvyššieho súdu bol žalovaný striktné limitovaný zákonom stanovenou výškou pokuty, a preto nemohol pri rozhodovaní o výške pokuty použiť správnu úvahu, resp. prihliadať na iné ako predmetné riešenie stanovené v administratívnoprávnej norme. Správny súd pri posudzovaní zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v sankčných veciach sa nemôže zaoberať otázkou, či je príslušná sankcia primeraná vo vzťahu ku skutku, keďže príslušná skutková podstata trestania správneho deliktu, v danom prípade v zmysle § 42 ods. 2 písm. p) zák. č. 98/2004 Z. z., jednoznačne vymedzuje spôsob trestania. Za stavu, že výška pokuty je podľa ustanovenia § 42 ods. 2 písm. p/ zák. č. 98/2004 Z. z. určená pevnou sadzbou, nebolo možné pristúpiť v danom prípade k moderácii zákonom určenej sadzby pokuty a upravovať jej výšku s ohľadom na povahu, závažnosť, spôsob a následky porušenia povinnosti.“, ako aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžfk/1/2017 zo dňa 26.04.2018.

34. Vo vzťahu k žalobcom 1. namietanému nezohľadneniu súčasnej právnej úpravy krajským súdom, a to konkrétne zákona č. 268/2017 Z.z., ktorým bol s účinnosťou od 01.01.2018 novelizovaný zákon č. 98/2004 Z.z., žalovaný poukázal na skutočnosť, že jeho rozhodnutie bolo vydané dňa 01.06.2015 a právoplatnosť nadobudlo dňa 08.06.2015, pričom k zmene právnej úpravy došlo až dňa 01.01.2018. Pokiaľ ide o rozhodovanie krajského

súdu, žalovaný zdôraznil, že pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase vydania napadnutého rozhodnutia.

35. K vyjadreniu žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcu 1. zo dňa 10.01.2018 sa žalobca 1. vyjadril podaním doručeným Krajskému súdu v Bratislave dňa 23.01.2019, v ktorom uviedol, že naďalej zotrváva na svojich tvrdeniach uvedených v kasačnej sťažnosti.

36. V súvislosti s rozhodnutím sp. zn. 13S/118/2015, na ktoré žalovaný vo svojom vyjadrení odkazuje, žalobca 1. poznamenal, že v žiadnom prípade, čo je identifikovateľné aj podľa spisovej značky, nejde o rozhodnutie Najvyššieho súdu SR. Žalobca 1. zároveň uviedol, že pokiaľ žalovaný bližšie neidentifikuje predmetné rozhodnutie, nevie sa k jeho obsahu vyjadriť.

37. Pokiaľ ide o rozhodnutie 5Sžfk/1/2017, žalobca 1. poukázal jednak na skutočnosť, že žalovaný uviedol nesprávny dátum vyhlásenia predmetného rozsudku (žalovaný uviedol dátum 26.04.2018 namiesto 30.05.2018), pričom zároveň konštatoval, že s odôvodnením predmetného rozhodnutia sa nestotožňuje, keď z jeho obsahu vyplýva iba konštatácia o nemožnosti žalovaného variovať výšku pokuty bez vysporiadania sa so skutočnosťou, že o danej otázke je inými senátmi Najvyššieho súdu SR rozhodované inak, resp. v intenciách ústavnosti a ďalších zásad správneho trestania.

38. Žalobca 1. považoval za podstatné zdôrazniť, že judikatúra Najvyššieho súdu SR sa v oblasti preskúvania zákonnosti ukladania administratívnych sankcií veľmi rýchlo vyvíja. Z jej záverov pritom vyplýva, že každý prípad sa musí posudzovať individuálne, vzhľadom na to, že je potrebné posúdiť jednotlivé okolnosti každého prípadu (k tomu porovnaj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 90/2017-20).

39. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podaných kasačných sťažností (§ 440 SSP), kasačné sťažnosti prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP).

Z o d ô v o d n e n i a :

40. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

41. Podľa § 454 SSP na rozhodnutie kasačného súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

42. Z obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dňa 13.03.2014 vykonal Colný úrad Bratislava, pobočka colného úradu Bratislava Miletičova, miestne zisťovanie v prevádzke žalobcu 1. za účelom preverenia skutočností a údajov uvedených žalobcom 1. v Žiadosti o vydanie povolenia na predaj pohonných látok zo dňa 05.03.2014, ktorá bola podaná elektronicky dňa 05.03.2014 a preverenia skutočností, či žalobca predával pohonné látky pred podaním žiadosti o vydanie povolenia na ich predaj.

43. Počas miestneho zisťovania bol predložený pokladničný doklad č. 0007, vyhotovený dňa 28.02.2014 o 11:19 hod. na elektronickej registračnej pokladnici, na ktorom bol označený predaj tovaru označeného ako „1L LPG“. Pracovníkmi colného úradu bol zároveň skontrolovaný stojan LPG zn. Tolkheim, pričom bol zistený stav počítadla na stojane 1 962 436 litrov. Na základe výsledkov miestneho zisťovania vzniklo podozrenie, že žalobca 1. predával minerálny olej uvedený v ustanovení § 6 ods. 1 písm. f/ zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014 na konečnú spotrebu v daňovom obehu, pričom nepožiadaval colný úrad o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok podľa ustanovenia § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014, ako aj podozrenie, že žalobca 1. predával minerálny olej uvedený v ustanovení § 6 ods. 1 písm. f/ zákona č. 98/2004 Z. z. na konečnú spotrebu v daňovom obehu, pričom žiadosť o vydanie povolenia na predaj v zmysle § 25b ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z. podal elektronicky až dňa 05.03.2014.

44. Za účelom preverenia týchto skutočností, ako aj tvrdenia konateľa a spoločníka žalobcu 1. p. I., že v čase od 01.03.2014 do 05.03.2014 nepredával LPG, vyzval colný úrad žalobcu 1. Výzvou na predloženie kontrolného záznamu č. 1095274/1/158074/2014 zo dňa 26.03.2014, aby predložil záznam z fiškálnej pamäte elektronickej registračnej pokladne používanej na jeho prevádzke za deň 01.03.2014, 02.03.2014, 03.03.2014, 04.03.2014 a 05.03.2014.

45. Dňa 31.03.2014 sa na colný úrad dostavil konateľ žalobcu 1., ktorý predložil vyššie požadované záznamy, o čom bola spísaná Zápisnica o ústnom pojednávaní č. 1095274/1/164951/2014 zo dňa 31.03.2014. Z predložených kontrolných záznamov colný úrad zistil, že dňa 01.03.2014, 02.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014 predal žalobca 1. minerálny olej uvedený v ustanovení § 6 ods. 1 písm. f/ zákona č. 98/2004 Z. z. na konečnú spotrebu v daňovom voľnom obehu, pričom o vydanie povolenia na predaj požiadaval colný úrad až dňa 05.03.2014.

46. Colný úrad následne zaslal žalobcovi 1. Oznámenie o začatí konania vo veci podozrenia z porušenia daňových predpisov, výzvu na vyjadrenie zn. 1095231/1/398819/2014, 2014/61638 zo dňa 08.09.2014. Dňa 16.09.2014 sa na colný úrad dostavil konateľ žalobcu 1. za účelom podania vyjadrenia, o čom bola písaná Zápisnica o ústnom pojednávaní č. 1095231/1/1408354/2014, 2014/61638. Žalobca 1. vo svojom vyjadrení uviedol, že o povinnosť registrovať sa nevedel, jeho neskoršia registrácia nebola úmyselná, pričom povinnosť registrovať sa, si splnil bezodkladne po tom, ako sa o nej dozvedel.

47. Na základe zistených skutočností colný úrad vydal rozhodnutie č. 1095231/1/448284/2014 zo dňa 9. decembra 2014, ktorým uznal žalobcu 1. zodpovedným z porušenia § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014, ktorého sa žalobca 1. dopustil tým, že vo svojej prevádzke predal v rámci podnikateľskej činnosti dňa 28.02.2014 minerálny olej na konečnú spotrebu v daňovom voľnom obehu, t.j. predtým, ako požiadal colný úrad o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok, čoho dôkazom bola zápisnica o miestnom zisťovaní zo dňa 13.03.2014 a pokladničný doklad č. 0007 zo dňa 28.02.2014 a za porušenie § 25 ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z., ktorého sa žalobca 1. dopustil tým spôsobom, že vo svojej prevádzke predal v rámci podnikateľskej činnosti dňa 01.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014 minerálny olej na konečnú spotrebu v daňovom voľnom obehu, t. j. predaj realizoval predtým, ako požiadal colný úrad o vydanie povolenia na predaj, čoho dôkazom bola zápisnica o miestnom zisťovaní zo dňa 13.03.2014 a kontrolný záznam z ERP, za čo podľa § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. uložil žalobcovi 1. pokutu 10 000 €.

48. Proti rozhodnutiu colného úradu podal žalobca 1. v zákonom stanovenej lehote odvolanie, o ktorom rozhodol žalovaný rozhodnutím č. 1100902/36215/2015 zo dňa 01.06.2015 podľa § 74 ods. 4 Daňového poriadku tak, že rozhodnutie správcu dane potvrdil.

49. Podľa § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z., v znení účinnom do 28.02.2014, osoba, ktorá chce v rámci podnikateľskej činnosti na daňovom území predávať v daňovom voľnom obehu minerálny olej uvedený v § 6 ods. 1 písm. a/, d/ alebo písm. f/ na konečnú spotrebu (ďalej len „predajca pohonných látok“), je povinná pred začatím predaja minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. a/, d/ alebo písm. f/ požiadať colný úrad o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok. Žiadosť o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok musí obsahovať identifikačné údaje a adresu umiestnenia prevádzkarní, ak nie sú totožné so sídlom alebo s trvalým pobytom žiadateľa.

50. Podľa § 25b ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z., v znení účinnom od 01.03.2014, osoba, ktorá chce v rámci podnikateľskej činnosti na daňovom území predávať v daňovom voľnom obehu minerálny olej uvedený v § 6 ods. 1 písm. a/, d/ alebo písm. f/ na konečnú spotrebu (ďalej len „predajca pohonných látok“), je povinná pred začatím predaja tohto minerálneho oleja požiadať colný úrad o vydanie povolenia na predaj minerálneho oleja uvedeného v § 6 ods. 1 písm. a/, d/ alebo písm. f/ (ďalej len „povolenie na predaj“).

51. Podľa § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z., v znení účinnom od 01.03.2014, správneho deliktu sa dopustí osoba oprávnená na podnikanie, ak nesplní povinnosť podľa § 25b ods. 1, 3 alebo ods. 11.

52. Podľa § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z., v znení účinnom od 01.03.2014, colný úrad uloží pokutu za správny delikt podľa odseku 1 písm. o/ alebo písm. p/ 10 000 €.

53. Podľa § 42 ods. 4 zákona č. 98/2004 Z. z., v znení účinnom od 01.03.2014, pri určovaní výšky pokuty prihliadne colný úrad na závažnosť, dĺžku trvania a následky protiprávneho stavu.

54. Podľa § 42 ods. 2 písm. d/ zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.01.2018, colný úrad uloží pokutu za správny delikt podľa odseku 1 písm. n/ až p/ od 100 € do 100 000 €.

55. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy SR štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

56. Podľa čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

57. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy SR výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

58. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobcu 1. a žalobcu 2. vo vzťahu k napadnutému rozsudku Krajského súdu v Bratislave po tom, ako sa oboznámil s obsahom súdneho a k nemu pripojeného administratívneho spisu a dospel k záveru, že kasačné sťažnosti sú dôvodné.

59. Z obsahu administratívneho spisu mal Najvyšší súd Slovenskej republiky za preukázané, že žalobca 1. v dňoch 28.02.2014, 01.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014 predal vo svojej prevádzke, nachádzajúcej sa na adrese „areál GR Auto s.r.o., Hlavná 9/21, 900 31 Stupava“, v rámci podnikateľskej činnosti minerálny olej bez toho, aby požiadal príslušný správny orgán o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok tak, ako to vyžadovalo ustanovenie § 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014 (konanie žalobcu 1. dňa 28.02.2014), resp. bez vydaného povolenia na predaj minerálneho oleja v zmysle § 25b ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.03.2014 (konanie žalobcu 1. v dňoch 01.03.2014, 03.03.2014 a 04.03.2014).

60. Po dôkladnom preskúmaní jednotlivých aspektov daného prípadu Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že žalobca 1. vyššie špecifikovaným konaním naplnil znaky pokračovacieho správneho deliktu. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň zdôrazňuje, že predmetná skutočnosť nebola spochybnená ani žalobcom 1. a 2.

61. Naproti tomu spornou v prejednávanej veci bola otázka správnosti právneho posúdenia trestnosti činu žalobcu 1. z časového hľadiska, resp. otázka časovej pôsobnosti rozhodnej právnej úpravy, konkrétne zákona č. 98/2004 Z. z. v znení jeho neskorších zmien.

62. Právna úprava obsiahnutá v zákone č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014 stanovovala osobám, ktoré chceli v rámci podnikateľskej činnosti na daňovom území predávať v daňovom voľnom obehu minerálny olej na konečnú spotrebu povinnosť pred začatím takéhoto predaja požiadať príslušný colný úrad o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok. Nesplnenie uvedenej povinnosti zákon č. 98/2004 Z. z. neklasifikoval ako osobitný správny delikt, ktorého znaky by boli vymedzené v ustanovení § 42 ods. 1 predmetného zákona. Ako žalobca 2. v podanej kasačnej sťažnosti správne podotkol, k sankcionovaniu osoby, ktorá sa dopustila

obdobného konania, bolo možné pristúpiť výlučne na základe všeobecného ustanovenia § 155 ods. 1 písm. e/ veta prvá Daňového poriadku (z dôvodu nesplnenia si povinnosti nepeňažnej povahy), a to peňažnou sankciou vo výške od 60 € do 3 000 €.

63. Následne zákonom č. 353/2013 Z. z. došlo s účinnosťou od 1. marca 2014 k novelizácii vybraných ustanovení zákona č. 98/2004 Z.z., vrátane § 42 ods. 1, ktorý bol doplnený o písm. p/, vymedzujúce novú skutkovú podstatu správneho deliktu, spočívajúcu v nesplnení, okrem iných, aj povinnosti podľa § 25b ods. 3 (zmena mechanizmu obligatórnej evidencie predajcov pohonných látok na povinnosť požiadať pred začatím predaja pohonných látok na konečnú spotrebu o vydanie povolenia na ich predaj). V nadväznosti sa zakotvenie novej skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. bola doplnená aj osobitná právna úprava postihu za predmetný správny delikt (§ 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z.), a to v podobe pokuty v pevne stanovenej výške 10 000 €.

64. Vychádzajúc zo znenia vyššie citovaných ustanovení zákona č. 98/2004 Z. z. možno dospieť k záveru, že v prípade, ak mala osoba v rámci podnikateľskej činnosti na daňovom území záujem predávať v daňovom voľnom obehu minerálny olej uvedený v § 6 ods. 1 písm. a/, d/ alebo písm. f/ na konečnú spotrebu, bolo jej povinnosťou pred realizáciou takéhoto predaja požiadať príslušný colný úrad o zaradenie do evidencie predajcov pohonných látok (§ 25b ods. 1 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom do 28.02.2014), resp. o vydanie povolenia na predaj minerálneho oleja (v zmysle § 25b ods. 3 zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom od 01.03.2014), čo však žalobca 1. v prejednávacom prípade neučinil, keď o vydanie povolenia na predaj pohonných látok požiadal až 05.03.2014, t. j. v čase po realizácii samotného predaja.

65. Najvyšší súd Slovenskej republiky opätovne konštatuje, že súhlasí so závermi prvostupňového správneho orgánu, potvrdenými rozhodnutím žalovaného, ako aj krajského súdu, podľa ktorých je možné konanie žalobcu 1. kvalifikovať ako pokračujúci správny delikt, v prípade ktorého je potrebné primerane aplikovať pravidlá pre ukládanie sankcií za pokračujúci trestný čin v zmysle § 122 ods. 10 Trestného zákona.

66. V súvislosti s námietkou žalobcu 2. obsiahnutou v podanej kasačnej sťažnosti, podľa ktorého krajský súd nesprávne časovo posúdil trestnosť činu, resp. spoločenskú nebezpečnosť činu a uloženie trestu z časového hľadiska, Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že trestnosť činu je v zásade potrebné posudzovať podľa času jeho spáchania.

67. V zmysle definície pokračovacieho trestného činu (§ 122 ods. 10 Trestného zákona), ktorá je analogicky aplikovateľná aj v prípade pokračovacieho správneho deliktu, sa za čas spáchania pokračovacieho trestného činu, resp. pokračovacieho správneho deliktu, ktorý tvorí jediný skutok, považuje čas dokončenia trestného činu, resp. správneho deliktu, to znamená okamih, kedy bol spáchaný posledný útok. Podľa súhrnu právnych noriem účinných v čase, kedy bol spáchaný posledný čiastkový útok, sa potom posudzujú aj všetky prechádzajúce útoky, pričom nezáleží, že posúdenie podľa predchádzajúceho zákona by bolo pre páchatel'a priaznivejšie.

68. Na základe vyššie uvedených skutočností Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že krajský súd správne vyhodnotil trestnosť správneho deliktu, keď posudzoval konanie žalobcu 1. v intenciách zákona č. 98/2004 Z. z. v znení účinnom v čase ukončenia posledného parciálneho útoku, t.j. v znení účinnom po 01.03.2014 a v súlade s predmetným znením došlo aj k sankcionovaniu žalobcu 1.

69. Pokiaľ ide o kasačnú sťažnosť žalobcu 1., merito tejto tvorila námietka týkajúca sa neprimeranosti sankcie uloženej žalobcovi 1. za spáchaný správny delikt, a to konkrétne pokuty vo výške 10 000 €. Uvedenú žalobcu 1. označil za zjavne neprimeranú a porušujúcu princíp proporcionality, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že nezodpovedá povahe a závažnosti spáchaného správneho deliktu.

70. V predmetnom kontexte označuje Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kľúčový argument žalobcu 1., ktorým poukázal na skutočnosť, že s účinnosťou od 01.01.2018 došlo zákonom č. 268/2017 Z. z. k novelizácii ustanovenia § 42 ods. 2 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z., na základe ktorého bola žalobcovi 1. uložená pokuta vo výške 10 000 € (s odôvodnením, že uloženie sankcie v nižšom rozsahu zákon v čase rozhodovania správneho orgánu nepripúšťal), a to tým spôsobom, že za rovnaký správny delikt v zmysle § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. umožňuje uložiť pokutu v rozmedzí od 100 € do 100 000 €.

71. V porovnaní s právnou úpravou účinnou do 31.12.2017, ktorá striktnie stanovovala možnosť uloženia sankcie- pokuty v pevne vymedzenej výške 10 000 eur, prostredníctvom vyššie spomínanej novely zákona č. 98/2004 Z. z. došlo k stanoveniu zákonného rozpätia, t. j. spodnej a hornej hranice výšky pokuty, ktorú môže správny orgán v prípade spáchania správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. uložiť, čím bolo správnomu orgánu umožnené lepšie reflektovať na osobitosti jednotlivých prípadov a zároveň zabezpečiť, aby uložená sankcia bola individualizovaná, primeraná a proporcionálna vo vzťahu k povahe skutku.

72. Najvyšší súd Slovenskej republiky v tejto súvislosti zdôrazňuje, že predmetná zmena zákona č. 98/2004 Z. z. nadobudla účinnosť až v čase právoplatnosti rozhodnutí správnych orgánov (prvostupňového, ako aj odvolacieho). Z uvedeného dôvodu bolo potrebné konštatovať, že colný úrad, ako aj žalovaný postupovali správne, keď protiprávnosť konania žalobcu 1. posudzovali a sankciu uložili podľa znenia zákona č. 98/2004 Z. z. účinného v čase, kedy k tomuto konaniu došlo, t. j. v období začiatkom marca 2014.

73. Napriek uvedeným aspektom však Najvyšší súd Slovenskej republiky nemohol opomenúť skutočnosť, že vyššie zmieňovanou novelou došlo k podstatnej zmene v možnostiach sankcionovania páchatel'ov správnych deliktov podľa § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z. (stanovením zjavne výhodnejšej právnej úpravy pre páchatel'a), ktorú mal pri svojom rozhodovaní zohľadniť aj krajský súd, a to predovšetkým v situácii, pokiaľ bola primeranosť výšky uloženej sankcie (pokuty) v žalobe explicitne namietaná.

74. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že v súlade s ustálenou judikatúrou možno konštatovať, že správne trestanie sa analogicky riadi základnými zásadami platnými v trestnom práve. Modifikácia zásady zákazu spätnej časovej pôsobnosti práva sa prejavuje pri trestaní, pre ktoré sa uplatňuje povinná retroaktivita v prospech páchatel'a, vyplývajúca priamo z Ústavy Slovenskej republiky a medzinárodných dohovorov. Podľa

článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

75. So zreteľom na základnú zásadu trestania upravenú v článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za svoju povinnosť vysporiadať sa s relevantnou právnou úpravou účinnou v čase jeho rozhodovania (ako aj rozhodovania krajského súdu), vychádzajúc zo zistenia, že príslušné ustanovenie právneho predpisu, o ktoré sa správne orgány pri svojom rozhodovaní o výške sankcie za spáchaný správny delikt opierali, bolo v období medzi konaním žalobcu 1. a rozhodovaním krajského súdu nahradené ustanovením priaznivejším pre žalobcu 1., explicitne stanovujúcim možnosť uloženia pokuty v rozmedzí zákonom stanovenej dolnej a hornej hranice sadzby, umožňujúc správnomu orgánu primerane aplikovať svoju správnu úvahu a zohľadniť špecifiká jednotlivých prípadov, predovšetkým pokiaľ ide o okolnosti uvedené v ustanovení § 42 ods. 5 zákona č. 98/2004 Z. z.

76. Na podporu svojho stanoviska týkajúceho sa prípustnosti aplikácie inštitútu retroaktivity v správnom trestaní Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Asan/9/2017 zo dňa 21. februára 2018, v ktorom bolo konštatované, že nelegálna práca a nelegálne zamestnávanie hoci bolo i preukázateľne zistené inšpektorátom práce v čase výkonu inšpekcie, ako i v čase rozhodovania správneho orgánu o uložení sankcie za správny delikt, avšak v čase rozhodovania správneho súdu už nie je konanie sťažovateľa deliktuálnym konaním, a to vzhľadom na novšiu priaznivejšiu úpravu pre sťažovateľa ako páchatel'a, ktorá dekriminalizovala jeho deliktuálne správanie, musí na túto skutočnosť kasačný súd prihliadnuť ex lege, hoci túto skutočnosť sťažovateľ vôbec nenamietal. Ide tu o rešpektovanie princípov správneho trestania a aplikácie inštitútu nepravnej retroaktivity, ktorá je prípustná, ak je v prospech páchatel'a, ktoré skutočnosti vyplývajú z článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, ako i z príslušných medzinárodných dokumentov.

77. Najvyšší súd Slovenskej republiky zároveň odkazuje na zásadu č. 2 Odporúčania Výboru ministrov č. R (91) pre členské štáty o správnych sankciách, schváleného Výborom ministrov 13. februára 1991, podľa znenia ktorej, ak po spáchaní činu nadobudli účinnosť menej represívne sankcie, mali by sa uplatniť tak, aby to bolo výhodné pre osobu, o uložení sankcie proti ktorej správny orgán rozhoduje.

78. Na základe predmetných argumentov Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že pri posudzovaní výšky pokuty uloženej žalobcovi 1. za vyššie špecifikované konanie, naplňajúce znaky správneho deliktu podľa § 42 ods. 1 písm. p/ zákona č. 98/2004 Z. z., bolo povinnosťou krajského súdu zohľadniť právnu úpravu zákona č. 98/2004 Z. z. v znení zákona č. 268/2017 Z.z., ktorá je pre žalobcu 1. bezpochyby priaznivejšia.

79. Opierajúc sa o vyššie uvedené skutočnosti, v spojení s citovanými ustanoveniami zákonov, Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave v spojitosti s rozhodnutiami finančných orgánov oboch stupňov v medziach podaných kasačných sťažností dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave je potrebné zmeniť v zmysle § 462 ods. 2 SSP tak, že zruší rozhodnutie žalovaného č. 1100902/36215/2015 zo dňa 1. júna 2015 a vec vráti žalovanému na ďalšie

konanie. Úlohou žalovaného bude, rešpektujúc princípy správneho trestania, vysporiadať sa s novou, pre žalobcu 1. priaznivejšou právnou úpravou vo vzťahu k výške sankcie (pokuty) uloženej žalobcovi 1. za správny delikt, ktorého sa dopustil, zohľadniac kritériá stanovené v § 42 ods. 5 zákona č. 98/2004 Z.z. Žalovaný bude pri svojom rozhodovaní v zmysle § 469 SSP viazaný právnym názorom kasačného súdu.

80. O náhrade trov konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1, ods. 2 SSP v spojení s § 167 ods. 1 veta prvá SSP tak, že žalobcovi 1., ktorý bol v konaní úspešný, priznal úplnú náhradu trov konania proti žalovanému za celé konanie, t. j. konanie pred krajským aj kasačným súdom.

81. O výške náhrady trov konania rozhodne Krajský súd v Bratislave podľa § 175 ods. 2 SSP samostatným uznesením.

82. Kasačný súd zároveň podľa § 467 ods. 1 a 2 SSP v spojení s § 170 písm. c/ SSP rozhodol, že žalobcovi 2. právo na náhradu trov konania nepriznáva, keďže konanie o žalobe žalobcu 2. bolo začaté na základe žaloby prokurátora.

21.

R O Z H O D N U T I E

I. Ustanovenie § 202 ods. 1 Správneho súdneho poriadku nevyžaduje vyjadrenie žalobcu, či žiada o nariadenie pojednávania, ako obligatórnu náležitosť správnej žaloby v sociálnych veciach.

II. V rámci poučovacej povinnosti je preto súd povinný poučiť žalobcu – fyzickú osobu, ktorá nie je zastúpená advokátom a nemá vysokoškolské právnické vzdelanie, o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania v súdom určenej lehote.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. decembra 2019, sp. zn. 9Sk/19/2019)

1. Žalovaná Sociálna poisťovňa (jej generálny riaditeľ) rozhodnutím číslo x zo dňa 23.05.2018 v správnom konaní zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredia č. x zo dňa 13.10.2018, ktorým bol žalobcovi podľa § 70 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 05.04.2016 priznaný invalidný dôchodok vzhľadom na uznanú 65% mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

2. Krajský súd (ďalej len „správny súd“) rozsudkom zo dňa 18.02.2019, sp. zn. 24Sa/34/2018 (č. 1. 35 súdneho spisu), žalobu zamietol bez pojednávania, majúc za to, že sú splnené podmienky na takýto postup podľa § 107 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP). Po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia správny súd dospel k záveru, že pri hodnotení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť (ďalej aj „miera poklesu“) posudková lekárka Sociálnej poisťovne, ústredia postupovala dôsledne v zmysle usmernenia najvyššieho súdu, uvedeného v rozsudku sp.zn. 9Sk/11/2017 zo dňa 31.01.2018, keďže v posudku zo dňa 14.05.2018 konštatovala, že ostatné zdravotné postihnutia - postihnutie chrbtice, svojou mierou neprevyšujú rozhodujúce zdravotné postihnutie (obojstranná totálna endoprotéza) a toto postihnutie odôvodňuje len navýšenie miery poklesu o 10% podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení. Žalobu preto podľa § 190 SSP zamietol ako nedôvodnú.

3. Rozsudok krajského súdu napadol žalobca (ďalej aj sťažovateľ) včas podanou kasačnou sťažnosťou a žiadal, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

4. Predmetom konania pred správnym súdom bola žaloba správna žaloba v sociálnej veci [§ 6 ods. 2 písm. c) v spojení s § 199 ods. 1 písm. a) SSP]. V súlade s § 452 ods. 1 v spojení s § 202 ods. 2 veta prvá SSP kasačný súd posudzoval kasačnú sťažnosť žalobcu neformálne.

5. Sťažovateľ namietol, že krajský súd rozhodol vo veci bez nariadenia pojednávania, hoci žalobca v žalobe uviedol, že „ďalšie skutočnosti na vec sa vzťahujúce budú prezentované v súdnom konaní. Pri neformálnom posúdení kasačný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta, že krajský súd v konaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 440 ods. 1 písm. f) SSP].

6. Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 29.04.2019 nepovažovala dôvody kasačnej sťažnosti za dôvodné. Navrhla preto, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný preskúmal rozsudok krajského súdu v rozsahu kasačnej sťažnosti bez pojednávania v súlade s § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačnej sťažnosti je potrebné vyhovieť.

Z o d ô v o d n e n i a :

8. V danej veci správny súd nenariadil pojednávanie majúc za to, že sú splnené podmienky na takýto postup podľa § 107 ods. 1 SSP, lebo žalobca v žalobe o nariadenie pojednávania nepožiadaval. Podľa § 137 ods. 4 SSP dňa 04.02.2019 oznámil, že rozhodnutie vo veci vyhlási dňa 18.02.2019 o 10.00 hod. v pojednávacej miestnosti č. 5 tohto súdu.

9. Žalobca dňa 11.02.2019 požiadal o vytýčenie termínu pojednávania. Správny súd vyhlásil rozhodnutie vo veci dňa 18.02.2019.

10. Uvedený postup správneho súdu kasačný súd nepovažoval za správny.

11. Kasačný súd zo spisového materiálu súdu zistil, že správny súd dňa 15.11.2018 poslal žalobcovi poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníka, ktorým ho poučil o možnosti právneho zastúpenia podľa § 26 ods. 2 SSP, ako aj o možnosti a podmienkach podania námietky zaujatosti, o povinnosti označenia dôkazov a pravdivého a úplného opísania všetkých potrebných skutočností, o lehotách a ich plynutí, o doručovaní a o povinnosti predložiť podanie v listinnej podobe v potrebnom počte.

12. Podľa Čl.48 ods. 2 zákona č. 462/2002 Z. z. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa Čl. 46 ods. 4 veta prvá Ústavy podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.

13. Zákom, ktorý upravuje podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane v správnom súdnictve je Správny súdny poriadok.

14. Osobitosťou konania o správnej žalobe v sociálnych veciach je, že správny súd zohľadňuje špecifické potreby vychádzajúce zo zdravotného stavu a sociálneho postavenia účastníka konania - fyzickej osoby a poskytuje jej poučenie o jej procesných právach a povinnostiach (§ 199 ods. 2 SSP).

15. Povinnosť poskytnúť fyzickej osobe v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach poučenie o jej procesných právach a povinnostiach správny súd nemá iba vtedy, ak je účastník konania zastúpený advokátom alebo ak má taký účastník konania vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

16. V danej veci žalobca nebol v konaní o správnej žalobe zastúpený advokátom a sám nemá vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

17. Na rozdiel od úpravy v § 182 ods. 1 písm. g) SSP, ktorá ako obligatórnu náležitosť správnej žaloby požaduje aj vyjadrenie, či žalobca žiada nariadenie pojednávania, pričom na neskoršiu žiadosť žalobcu o nariadenie pojednávania už správny súd neprihliada, právna úprava konania o správnej žalobe v sociálnych veciach také vyjadrenie v žalobe nevyžaduje (§ 202 ods. 1 SSP).

18. Poučovacia povinnosť súdu v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých realizácia alebo rešpektovanie má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizáciu základného práva na prístup k súdu. V rámci poučovacej povinnosti súdu bolo preto podľa názoru kasačného súdu potrebné poučiť žalobcu aj o možnosti požiadať o nariadenie pojednávania (o prerokovanie veci na pojednávaní) v súdom určenej lehote.

19. Keďže správny súd žalobcu o tomto procesnom práve nepoučil, kasačný súd dospel k záveru, že kasačná sťažnosť z dôvodu podľa § 440 ods. 1 písm. f) SSP je dôvodná a preto podľa § 462 ods. 1 SSP rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

22.

R O Z H O D N U T I E

Na katastrálne konanie sa vzťahuje zásada materiálnej pravdy, a preto z hľadiska účinnosti aplikovania obmedzujúcej poznámky vo vkladovom konaní a jeho prerušení, nie je z časového hľadiska vôbec rozhodujúce, či neodkladné opatrenie civilného súdu (spočívajúce v obmedzení práva záložného veriteľa nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami) bolo vydané až po uzavretí predmetnej kúpnej zmluvy a či obmedzujúca poznámka bola zapísaná na liste vlastníctva v katastri nehnuteľností až po podaní návrhu na vklad vlastníckeho práva, pretože katastrálny orgán je povinný ex lege prihliadnuť na všetky skutkové a právne skutočnosti, ktoré vyšli najavo až do vydania katastrálneho rozhodnutia.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp. zn. 6Sžrk/19/2018)

1. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 24S/70/2017-66 zo dňa 4. mája 2018 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. V 7448/16 zo dňa 20. marca 2017, ktorým žalovaný v zmysle § 31a písm. e/ zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) prerušil konanie o povolení vkladu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností zo zmluvy uzatvorenej dňa 27. októbra 2016 medzi účastníkmi HARMONY REAL s.r.o. zast. sDesign s.r.o. a MPI-TRADING s.r.o., až do právoplatného rozhodnutia príslušného súdu vo veci samej v zmysle uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica o nariadení neodkladného opatrenia č. k. 15C/1/2017-30 zo dňa 23. januára 2017.

2. V odôvodnení rozsudku správny súd uviedol, že po preskúmaní spisového materiálu, administratívneho spisu žalovaného, ako aj napadnutého rozhodnutia žalovaného, dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného je v súlade so zákonom. Konštatoval, že námietka žalobcu spočívajúca v tom, že záložný veriteľ nebol účastníkom katastrálneho konania o návrhu na vklad vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam dôvodná nebola. Uviedol, že záložný veriteľ pri výkone záložného práva koná v mene záložcu, teda ide o zákonnú konštrukciu, ktorá zakladá oprávnenie záložného veriteľa konať v mene vlastníka (veci) zálohu. Z § 151m ods. 6 v nadväznosti na § 151l ods. 2 a § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka vyplýva, že záložný veriteľ pri výkone záložného práva v podstate vystupuje ako vlastník zálohu, pretože s ním (za účelom uspokojenia záložným právom zabezpečenej pohľadávky) nakladá na základe vlastného rozhodnutia, to znamená vykonáva oprávnenia vlastníka bez ohľadu na vôľu skutočného vlastníka veci - záložcu. Záložca pri výkone záložného práva sám konať nemôže, pretože v jeho mene koná záložný veriteľ. Záložca v takomto prípade neprejavuje žiadnu vlastnú vôľu, pretože nerobí z vlastného rozhodnutia žiadny úkon s vecou, je len povinný strieť výkon záložného práva a poskytnúť záložnému veriteľovi súčinnosť potrebnú na výkon záložného práva (§ 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka). Záložca môže záloh previesť len so súhlasom záložného veriteľa (§ 151l ods. 2 Občianskeho zákonníka).

3. Ďalej vyslovil, že neodkladné obmedzujúce opatrenie súdu by vo vzťahu k záložcovi nemalo žiadny účinok, pretože jeho nespôsobilosť k obmedzovaným úkonom vyplýva priamo zo zákona. Keďže neodkladné opatrenie súdu by bolo z tohto dôvodu voči záložcovi prakticky nevykonateľné, je zrejmé, že bolo potrebné ho vydať voči záložnému veriteľovi, ktorý jediný bol oprávnený s nehnuteľnosťou samostatne nakladať (záloh predat'). Z tohto dôvodu bol záložný veriteľ v súdnom konaní o nariadenie neodkladného opatrenia, ako aj v civilnom konaní, ktoré bude nasledovať, pasívne vecne legitimovaným subjektom. Súčasne je možné záložného veriteľa považovať za účastníka katastrálneho konania, nakoľko preukázateľne bol ako osoba konajúca v mene záložcu, ktorá jediná bola v rámci výkonu záložného práva spôsobilá prejsť vôľu predat' záloh, účastníkom právneho úkonu (kúpnej zmluvy). Vzhľadom na to pokladal za zrejmé, že bola naplnená hypotéza právnej normy vyjadrená v § 31a písm. e) katastrálneho zákona, na základe ktorej sa konanie o návrhu na vklad preruší, ak bolo účastníkovi neodkladným opatrením alebo predbežným opatrením nariadené, aby nenakladal s určitou nehnuteľnosťou.

4. Uviedol, že neodkladným opatrením Okresného súdu Banská Bystrica bola záložnému veriteľovi uložená povinnosť zdržať sa podania návrhu na vykonanie dobrovoľnej dražby, uzavretia zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby, uzavretia scudzovacej zmluvy, spísania, podpísania a podania návrhu vkladu vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, ako aj vykonávanie akýchkoľvek iných úkonov, ktoré smerujú k realizácii záložného práva viaznuceho na nehnuteľnostiach zapísaných v katastri nehnuteľností k.ú. A. na LV č. x a č.x. Neodkladné opatrenie spočívajúce v obmedzení práva nakladať s nehnuteľnosťami bolo do katastra nehnuteľností (na príslušné listy vlastníctva) zapísané formou tzv. obmedzujúcej poznámky, na ktorú bol žalovaný povinný pred rozhodnutím o návrhu na vklad prihlíadať. Žalovaný bol povinný podľa § 31 ods. 1 katastrálneho zákona veta druhá prihlíadať na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Tieto iné skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu (§ 31 ods. 1 katastrálneho zákona veta druhá) predstavujú skutočnosti, na ktoré odkazuje poznámka 10b/, pričom táto obsahuje odkaz na zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), podľa ktorého (§ 324 a nasl. CSP) bolo vydané uznesenie súdu o nariadení neodkladného opatrenia.

5. Zdôraznil, že na iné skutkové a právne skutočnosti bol žalovaný povinný prihlíadať ku dňu vydania rozhodnutia, teda musel zohľadniť aj tie, ktoré nastali pred vznikom obmedzujúcej skutočnosti (pred nariadením neodkladného opatrenia súdu), resp. pred zápisom obmedzujúcej poznámky. Podľa § 135 ods. 1 SSP je pre rozhodnutie správneho súdu rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, teda správny súd mohol skúmať danosť dôvodu na prerušenie katastrálneho konania v tomto čase. Pre samotný orgán verejnej správy je rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, alebo v danom prípade, ktorým sa konanie prerušilo. Nebolo sporné, že v čase vydania rozhodnutia o prerušení konania, ako aj v čase jeho právoplatnosti bola na príslušných listoch vlastníctva zapísaná obmedzujúca poznámka na základe neodkladného opatrenia súdu - uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 15C/1/2017-30 zo dňa 23. januára 2017. Nebolo tak podstatné, že súdom nariadené obmedzenia v nakladaní s predmetnými nehnuteľnosťami boli formálne vykonateľné potom, čo niektoré z nich boli urobené, pretože na dosiahnutie účelu sledovaného neodkladným opatrením súdu (§ 324 ods. 3 CSP) bolo dôležité to, že zápis obmedzujúcej

poznámky, obsahom ktorej bolo neodkladné opatrenie, do katastra nehnuteľností vydaniu rozhodnutia o prerušení konania predchádzal. Z obsahu správneho spisu nevyplýva, že obmedzujúca poznámka bola v tom čase zrušená, resp. jej účinky pominuli. Vzhľadom na uvedené ani námietku nesprávneho právneho posúdenia veci nepokladal za dôvodnú.

6. Taktiež uviedol, že výrokom č. III. označeného uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica o nariadení neodkladného opatrenia bola žalobcovi Ing. D. C. uložená povinnosť podať na súd žalobu vo veci samej o určenie neexistencie záložného práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom konania pred žalovaným. Stranami v tomto konaní sú ako žalobca Ing. D. C. a záložný veriteľ, ktorý je v tomto konaní žalovaným, ako aj záložný dlžník. Súd uložil žalobcovi podať žalobu v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Toto konanie nadväzujúce na neodkladné opatrenie zakladá spornosť v otázke postavenia záložného veriteľa, pretože jeho výsledkom bude aj vyriešenie otázky, či záložný veriteľ je v skutočnosti záložným veriteľom, keďže sa má rozhodovať o existencii záložného práva. Táto skutočnosť sa objavila pred rozhodnutím o vklade a nesporne má charakter otázky, ktorá je pre rozhodnutie o návrhu na vklad dôležitá. Žalobcovi Ing. D. C. ide o ochranu vlastníckeho práva, ktorá v tomto prípade má prednosť pred uplatnením zásady právnej istoty účastníkov katastrálneho konania.

7. Doplnil, že žalobná námietka zistenia skutkového stavu správnym orgánom nepostačujúceho na riadne posúdenie veci nebola bližšie ozrejmená a odôvodnená. Vyjadrenie prostého nesúhlasu, či tvrdenia bez právneho významu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu, resp. bez navrhnutia dôkazu, ktorý by ho preukázal, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy nemôže zakladať nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Takto formulovanou žalobnou námietkou žalobca v podstate len vyjadril všeobecný nesúhlas so zisteniami a závermi žalovaného, bez jeho vlastných skutkových tvrdení a konkrétnych námietok podložených dôkazmi alebo inými podkladmi, čo neumožňovalo súdny prieskum zákonnosti. Nie je úlohou správneho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti opatrenia orgánu verejnej správy dôvody nezákonnosti napadnutého opatrenia vyhľadávať a ani ich za žalobcu špecifikovať.

8. Zároveň uviedol, že nemôže obstať ani námietka nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov odôvodnená tým, že žalovaný sa s argumentáciou žalobcu uvedenou v žalobe vôbec nevysporiadal. Pred vydaním napadnutého rozhodnutia totiž žiadna obdobná argumentácia zo strany žalobcu nebola a odôvodňovanie skutočností namietaných v žalobe v takom prípade netvorí obvyklý obsah rozhodnutí o prerušení konania. Žalovaný sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami, ktoré v tom čase vyšli najavo a uviedol tiež, ako zistil skutočný stav veci, a na akom právnom základe založil svoje rozhodnutie. Nepreskúmateľným je rozhodnutie, ktoré neobsahuje vôbec odôvodnenie, alebo ktorého odôvodnenie je nedostatočné, ale aj rozhodnutie, ktoré obsahuje také odôvodnenie, ktoré si vo vzťahu k výroku rozhodnutia vzájomne odporuje. Namietaná vada nepreskúmateľnosti (nezrozumiteľnosti) napadnutého rozhodnutia žalovaného je v rozpore s jeho obsahom. Napadnuté rozhodnutie nepreskúmateľnosťou preto netrpí.

9. O trovách konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že neúspešnému žalobcovi náhradu trov konania nepriznal. Rovnako ani ďalším účastníkom konania z dôvodu absencie splnenia zákonných predpokladov v zmysle § 169 SSP náhradu trov konania nepriznal.

10. Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24S/70/2017-66 zo dňa 4. mája 2018 podal žalobca v postavení sťažovateľa prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu kasačnú sťažnosť, nakoľko podľa jeho názoru Krajský súd v Banskej Bystrici porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP). Sťažovateľ žiadal, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil správne mu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

11. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ namietal, že správny súd sa nevysporiadal s námietkou žalobcu, vznesenou v správnej žalobe, o nesprávnosti tvrdenia, že spoločnosť sDesign, s.r.o. je účastníkom kúpnej zmluvy zo dňa 27. októbra 2016, t.j. predávajúcim, pretože, ak by platil tento záver, došlo by k porušeniu zásady „*nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet*“, nakoľko spoločnosť sDesign, s.r.o. nebola v čase uzatvorenia uvedenej kúpnej zmluvy ani v čase podania návrhu na vklad vlastníkom vyššie uvedených nehnuteľností. Účastníkmi vyššie uvedenej kúpnej zmluvy boli teda iba spoločnosti HARMONY REAL, s.r.o. a MPI-TRADING, s.r.o. a spoločnosť sDesign, s.r.o. bola len zákonným zástupcom žalobcu, t.j. spoločnosti HARMONY REAL, s.r.o. Mal za to, že opomenutím správneho súdu vysporiadať sa s uvedeným argumentom bolo porušené právo žalobcu na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je súčasťou práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, resp. právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V spojitosti s uvedeným poukázal na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 344/2010 zo dňa 6. apríla 2011, ako aj sp. zn. I. ÚS 472/2014 zo dňa 28. októbra 2014.

12. Za nesprávny označil aj záver krajského súdu, že konanie záložného veriteľa pri výkone záložného práva je zákonnou konštrukciou, ktorá zakladá oprávnenie záložného veriteľa konať v mene vlastníka veci, a teda záložný veriteľ vystupuje ako vlastník zálohu, pretože ním nakladá na základe vlastného rozhodnutia bez ohľadu na vôľu skutočného vlastníka veci. Tvrdil, že záložný veriteľ je zástupcom záložcu, keďže konanie záložného veriteľa ustanovené v § 151m ods. 6 Občianskeho zákonníka je možné podradiť pod pojem „zástupca“ uvedený v § 22 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že ide o zákonné zastúpenie v zmysle § 23 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že záver správneho súdu, podľa ktorého záložný veriteľ koná pri výkone záložného práva za záložcu, je zavádzajúci, nakoľko pre tento účel je jeho zákonným zástupcom. Dal do pozornosti, že v zmysle § 22 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka zo zastúpenia vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému. Keďže účastníkom právneho vzťahu je ten, komu z tohto vzťahu vyplývajú určité práva alebo povinnosti, podľa sťažovateľa platí, že účastníkom právneho úkonu, ktorý uskutočnil zástupca je zastúpený. S ohľadom na uvedené zdôraznil, že záložný veriteľ nie je účastníkom kúpnej zmluvy, teda nie je ani účastníkom katastrálneho konania. Preto tvrdil, že keď záložný veriteľ nie je účastníkom katastrálneho konania, žalovaný nemohol prerušiť katastrálne konanie z dôvodu podľa § 31a písm. e) katastrálneho zákona, nakoľko

žiadnemu z účastníkov katastrálneho konania nebolo neodkladným alebo predbežným opatrením nariadené, aby nenakladal s určitou nehnuteľnosťou. Na to poukázal na nesprávnosť záveru krajského súdu, podľa ktorého neodkladné obmedzujúce opatrenie by vo vzťahu k záložcovi nemalo žiadny účinok. Uviedol, že práve neodkladné opatrenie ukladajúce povinnosť záložcovi, t.j. účastníkovi konania zdržať sa scudzenia nehnuteľností by malo v zmysle zákona za následok prerušenie katastrálneho konania.

13. Zároveň tvrdil, že správny súd sa náležite nevysporiadal s argumentom žalobcu, že neodkladné opatrenie nadobudlo v zmysle § 332 ods. 1 CSP vykonateľnosť dňom doručenia spoločnosti sDesign, s.r.o., a to dňom 9. februára 2017. Dodal, že neodkladným opatrením sa ukladajú povinnosti spoločnosti sDesign, s.r.o., teda uznesením sa vytvára nový právny stav, ide o rozhodnutie konštitutívne, ktoré pôsobí ex nunc. Preto uvedeným neodkladným opatrením nemožno spoločnosti sDesign, s.r.o. zakázať uskutočnenie právnych úkonov týkajúcich sa predmetných nehnuteľností, ktoré boli uskutočnené pred dňom vyhlásenia uznesenia, resp. dňom kedy neodkladné opatrenie nadobudlo vykonateľnosť. Zdôraznil, že návrh na vklad vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam bol podaný pred tým, ako bolo vydané neodkladné opatrenie, a teda nemohlo dôjsť k porušeniu povinnosti, ktorá bola spoločnosti sDesign, s.r.o. vyššie uvedeným uznesením uložená.

14. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žiadal túto zamietnuť. Napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24S/70/2017-66 zo dňa 4. mája 2018 označil za vecne správny.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP), a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. mája 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

Z o d ô v o d n e n i a :

16. Podľa § 31 ods. 1, 2, 3 katastrálneho zákona okresný úrad preskúma zmluvu z hľadiska, či obsahuje podstatné náležitosti zmluvy, či je úkon urobený v predpísanej forme, či je prevodca oprávnený nakladať s nehnuteľnosťou, či sú prejavy vôle dostatočne určité a zrozumiteľné, či zmluvná voľnosť alebo právo nakladať s nehnuteľnosťou nie sú obmedzené, či zmluva neodporuje zákonu, či zákon neobchádza a či sa neprieči dobrým mravom. Pri rozhodovaní o vklade prihliada okresný úrad aj na skutkové a právne skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Ak ide o zmluvu o prevode nehnuteľnosti, ktorá bola vyhotovená vo forme notárskej zápisnice alebo autorizovaná advokátom, okresný úrad posudzuje zmluvu iba z pohľadu, či je súladná s katastrálnym operátom a či sú splnené procesné podmienky na povolenie vkladu. Ak sú podmienky na vklad splnené, okresný úrad vklad povolí; inak návrh zamietne.

17. Podľa § 22 ods. 1, 2, 5 katastrálneho zákona v katastrálnom konaní sa zapisujú práva k nehnuteľnostiam, rozhoduje sa o zmenách hraníc katastrálnych území, o prešetrovaní zmien údajov katastra, o oprave chýb v katastrálnom operáte a o obnove katastrálneho operátu. Na katastrálne konanie je príslušný okresný úrad, v ktorého územnom obvode sa nachádza nehnuteľnosť. V katastrálnom konaní sa postupuje podľa všeobecných predpisov o správnom konaní (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní), ak tento zákon alebo iný zákon neustanovuje inak.

18. Podľa § 3 ods. 1, 2, 3, 4 správneho poriadku správne orgány postupujú v konaní v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi. Sú povinné chrániť záujmy štátu a spoločnosti, práva a záujmy fyzických osôb a právnických osôb a dôsledne vyžadovať plnenie ich povinností. Správne orgány sú povinné postupovať v konaní v úzkej súčinnosti s účastníkmi konania, zúčastnenými osobami a inými osobami, ktorých sa konanie týka a dať im vždy príležitosť, aby mohli svoje práva a záujmy účinne obhajovať, najmä sa vyjadriť k podkladu rozhodnutia, a uplatniť svoje návrhy. Účastníkom konania, zúčastneným osobám a iným osobám, ktorých sa konanie týka musia správne orgány poskytovať pomoc a poučenia, aby pre neznalosť právnych predpisov neutrpeli v konaní ujmu. Správne orgány sú povinné svedomite a zodpovedne sa zaoberať každou vecou, ktorá je predmetom konania, vybaviť ju včas a bez zbytočných prietáhov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správnenému vybaveniu veci. Ak to povaha veci pripúšťa, má sa správny orgán vždy pokúsiť o jej zmierne vybavenie. Správne orgány dbajú na to, aby konanie prebiehalo hospodárne a bez zbytočného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

19. Podľa § 32 ods. 1, 2 správneho poriadku správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnenému orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán.

20. Z administratívneho spisu žalovaného mal kasačný súd za preukázané, že obchodná spoločnosť HARMONY REAL, s.r.o. zákonne zastúpená v zmysle § 151m Občianskeho zákonníka záložným veriteľom - obchodnou spoločnosťou sDesign, s.r.o., a kupujúci MPI - TRADING, s.r.o. uzavreli kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti evidované Okresným úradom Banská Bystrica, Katastrálnym odborom na liste vlastníctva č. X a liste vlastníctva č. X v kat. území A. V zmluve označené nehnuteľnosti boli predmetom záložného práva zabezpečujúceho pohľadávku záložného veriteľa sDesign, s.r.o. voči záložcovi - spoločnosti HARMONY REAL, s.r.o. Dňa 16. novembra 2016 žalobca podal návrh na vklad do katastra nehnuteľností týkajúci sa označených nehnuteľností. Žalovaný vydal dňa 23. decembra 2016 rozhodnutie o prerušení konania č. V 7448/16-20 podľa § 31a písm. e/ katastrálneho zákona. Z odôvodnenia predmetného rozhodnutia vyplýva, že dôvodom prerušenia konania bolo vydanie uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 7C/181/2011-30 zo dňa 4. októbra 2011, ktorým bol záložcovi uložený zákaz nakladať s nehnuteľnosťami, a to zákaz predaja, darovania a akéhokoľvek zaťažovania týchto nehnuteľností. Listom zo dňa 3. februára 2017 záložca žalovanému

oznánil, že zanikol dôvod prerušenia konania na základe predbežného opatrenia Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 7C/181/2011-30, pretože vo veci samej dňa 29. septembra 2016 rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 16Co/126/2015-888, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 31. januára 2017. Záložca ho predložil spolu s prvostupňovým rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 7C/181/2011-727 zo dňa 5. decembra 2014 a súčasne žiadal, aby žalovaný pokračoval v konaní a povolil vklad. Označenými právoplatnými rozhodnutiami súdov bolo rozhodnuté, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom katastrálneho konania patria do majetku po zrušenej spoločnosti EFEKT - PRIM, s.r.o. Rozhodnutím žalovaného č. V 7448/16 zo dňa 20. marca 2017 bolo opätovne rozhodnuté o prerušení konania v zmysle § 31a písm. e) katastrálneho zákona. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že z listov vlastníctva č. x a x pre k.ú. A. vyplýva, že v časti B je zapísaná poznámka o nariadení neodkladného opatrenia v zmysle vykonateľného a právoplatného uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 15C/1/2017-30 zo dňa 23. januára 2017, na základe ktorého je záložný veriteľ povinný zdržať sa podania návrhu na vykonanie dobrovoľnej dražby, uzavretia zmluvy o vykonaní dobrovoľnej dražby, uzavretia scudzovacej zmluvy, spísania, podpísania a podania návrhu na vklad vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam, ako aj vykonávania akýchkoľvek iných úkonov, ktoré smerujú k realizácii záložného práva žalovaného viaznuceho na nehnuteľnostiach zapísaných v katastri nehnuteľností, k.ú. A. č. LV x a x.

21. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote na Krajský súd v Banskej Bystrici žalobca žalobu, žiadajúc ho zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Nesúhlasil s právnym názorom žalovaného a vytýkal mu nesprávny výklad právnych noriem upravujúcich postavenie záložného veriteľa, ako aj právnych noriem katastrálneho zákona ustanovujúcich obmedzenia v poznámkach katastra.

22. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len „záloh“), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

23. Podľa § 151e ods. 2 Občianskeho zákonníka záložné právo k nehnuteľnostiam, bytom a nebytovým priestorom vzniká zápisom v katastri nehnuteľností, ak osobitný zákon (katastrálny zákon) neustanovuje inak.

24. Podľa § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže záložný veriteľ začať výkon záložného práva. V rámci výkonu záložného práva sa záložný veriteľ môže uspokojiť spôsobom určeným v zmluve alebo predajom zálohu na dražbe podľa osobitného zákona (zákon č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov) alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu podľa osobitných zákonov (napríklad zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z.z.), ak tento zákon alebo osobitný zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 151m ods. 6 Občianskeho zákonníka pri výkone záložného práva koná záložný veriteľ v mene záložcu.

26. S ohľadom na citované zákonné ustanovenia kasačný súd konštatuje neopodstatnenosť námietok vznesených sťažovateľom v kasačnej sťažnosti, týkajúcich sa oprávnenia záložného veriteľa konať v mene vlastníka (veci) zálohu. Z dikcie ustanovenia § 151m ods. 6 Občianskeho zákonníka vyplýva zákonné splnomocnenie záložného veriteľa predat' záloh v mene záložcu. Z uvedeného je zrejmé, že takto sa dá v súlade s právnou úpravou katastra nehnuteľností dosiahnuť nadobudnutie vlastníckeho práva k zálohu aj v prípade, ak je ním nehnuteľnosť. Zákonné splnomocnenie v porovnaní so zmluvným plnomocenstvom na jednej strane zabraňuje tomu, aby záložca plnomocenstvo odvolal, a na druhej strane bez akýchkoľvek pochybností vytvára ďalší zákonný dôvod pre nadobudnutie veci od nevlastníka. Teda záložný veriteľ ako nevlastník má oprávnenie udelené zákonom, aby vec predal s tým, že nadobúdateľ nadobúda plnohodnotné vlastnícke právo k tejto veci tak, ako keby ju bol nadobudol od vlastníka.

27. Preto kasačný súd pokladá za správny záver krajského súdu, že záložca spoločnosť HARMONY REAL, s.r.o. v takomto prípade neprejavuje vlastnú vôľu, pretože nerobí z vlastného rozhodnutia žiadny úkon s vecou, je len povinný strpieť výkon záložného práva a poskytnúť záložnému veriteľovi spoločnosti sDesign, s.r.o. súčinnosť potrebnú na výkon záložného práva. V súlade s uvedeným je potom možné záložného veriteľa spoločnosť sDesign, s.r.o. považovať za účastníka katastrálneho konania, nakoľko preukázateľne bol ako osoba konajúca v mene záložcu spoločnosti HARMONY REAL, s.r.o., ktorá jediná bola v rámci výkonu záložného práva spôsobilá prejavíť vôľu predat' záloh, účastníkom právneho úkonu (kúpnej zmluvy).

28. Ďalšou spornou skutočnosťou v danom prípade je výklad právnych noriem katastrálneho zákona ustanovujúcich obmedzenia v poznámkach katastra.

29. Katastrálny zákon zakotvuje tri druhy zápisov vecných a iných práv k nehnuteľnostiam do katastra - vklad, záznam a poznámku, pričom každý z týchto právnych inštitútov má iné právne účinky (§ 4 katastrálneho zákona).

30. Podľa § 38 katastrálneho zákona poznámka vyjadruje skutočnosti, ktoré obmedzujú oprávnenie vlastníka nakladať s nehnuteľnosťou, alebo informuje o nehnuteľnosti alebo o práve k nehnuteľnosti.

31. V zmysle citovaného zákonného ustanovenia sa rozoznávajú:

- obmedzujúce poznámky, ktoré 1. vyjadrujú obmedzenie oprávnenia vlastníka nakladať s nehnuteľnosťou (register P1), 2. ich právnym následkom na konanie o návrhu na vklad je rozhodnutie správy katastra o prerušení konania, resp. o zamietnutí vkladu,
- informatívne poznámky, ktoré 1. informujú o nehnuteľnosti alebo o práve k nehnuteľnosti (register P2), 2. nemajú vplyv na konanie o návrhu na vklad.

32. Podľa § 39 ods. 1 katastrálneho zákona okresný úrad zapíše poznámku na základe oznámenia súdu alebo iného štátneho orgánu alebo na návrh oprávneného podľa osobitných predpisov alebo účastníka súdneho konania alebo iného konania.

33. Vymedzenie poznámok v katastrálnom zákone a v jeho vykonávacej vyhláške a spravovacom poriadku je len demonštratívne.

34. Na zápis poznámky sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 40 katastrálneho zákona).

35. Inštitút poznámky slúži k signalizácii skutočností, ktoré sa dotýkajú zmluvnej voľnosti nositeľa vecného práva zapísaného v katastri nehnuteľností, alebo ktorými je do určitej miery oslabovaný princíp publicity existujúcich zápisov.

36. Poznámka je úkon okresného úradu, ktorý je určený na vyznačenie skutočností alebo pomeru vzťahujúceho sa na nehnuteľnosti alebo na osobu, a ktorý nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam (§ 5 ods. 3 katastrálneho zákona).

37. Zápis poznámky okresný úrad vykoná na návrh: 1. súdu, 2. iného štátneho orgánu, 3. iného oprávneného subjektu podľa osobitných predpisov (napr. súdneho exekútora, správcu konkurznej podstaty, účastníka súdneho konania).

38. Účinky poznámok nevyplývajú z katastrálneho zákona, jeho vykonávacej vyhlášky alebo spravovacieho poriadku (vyhláška Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky č. 22/2010 Z.z.), ale z právnych predpisov, ktoré kreujú právne inštitúty a skutočnosti zapisujúce sa následne formou poznámky do katastra.

39. Podľa zákonnej úpravy (§ 31 ods. 2 katastrálneho zákona) a aj ustálenej súdnej praxe (napríklad vo veci sp.zn. 2 Sž-o-KS 1/2005) okresný úrad rozhoduje podľa skutkového aj právneho (s prihliadnutím na prechodné ustanovenia zákonov) stavu, existujúceho v čase rozhodovania o povolení vkladu, z čoho vyplýva, že nie je významné, či skutočnosti, ktoré bránia povoleniu vkladu nastali až po uzavretí zmluvy, resp. až po začatí vkladového konania. Ak dôjde počas vkladového konania k vydaniu rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým sa zakazuje nakladať s nehnuteľnosťou (pričom v katastrálnom konaní sa jedná o práva k týmto nehnuteľnostiam) a do katastra sa zapíše poznámka o vydaní tohto rozhodnutia, potom má jeho vydanie povahu takej okolnosti, ktorá bráni vkladu do katastra tejto veci.

40. Vzhľadom na uvedené skutočnosti žalovaný v prejednávanej veci postupoval správne a v súlade so zákonom, keď pred rozhodnutím o návrhu na vklad do katastra nehnuteľností prihliadol na zápis obmedzujúcej poznámky, obsahom ktorej bolo neodkladné opatrenie, spočívajúce v obmedzení práva nakladať s nehnuteľnosťami. Správne preto žalovaný správny orgán tiež postupoval, keď následne rozhodnutím č. V 7448/16 zo dňa 20. marca 2017 prerušil konanie o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zo zmluvy uzatvorenej dňa 27. októbra 2016 medzi účastníkmi HARMONY REAL s.r.o. zast. sDesign s.r.o. a MPI-TRADING s.r.o., a to až do právoplatného rozhodnutia civilného súdu vo veci samej

v zmysle uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica o nariadení neodkladného opatrenia č. k. 15C/1/2017-30 zo dňa 23. januára 2017.

41. Je teda nepochybné, že okresný úrad v pozícii katastrálneho orgánu musí o návrhu na vklad vlastníckeho práva rozhodnúť podľa skutkového a právneho stavu existujúceho v čase rozhodnutia o návrhu na vklad, a to i napriek tomu, že predmetná kúpna zmluva bola uzavretá ešte v čase pred vydaním neodkladného opatrenia civilného súdu.

42. Ostatné námietky sťažovateľa vyhodnotil kasačný súd taktiež ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia správneho súdu. Z uvedeného dôvodu kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

43. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP). Žalovanému ich nepriznal v zmysle § 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 168 SSP.

44. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 k § 463 SSP).

23.

R O Z H O D N U T I E

S procesným právom je úplne súladné, ak správny súd prioritne skúma prípustnosť správnej žaloby, či vôbec napadnuté rozhodnutie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu, a až následne je úlohou správneho súdu skúmať ďalšie podmienky správneho súdneho konania, napr. či účastník konania pred právoplatnosťou správneho rozhodnutia vyčerpal riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. augusta 2019, sp. zn. 6Sžfk/35/2018)

1. Krajský súd v Trnave napadnutým uznesením č. k. 14S/17/2018-32 zo dňa 5. júna 2018 podľa § 98 ods. 1 písm. g) v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol ako neprípustnú žalobu žalobcu proti rozhodnutiu žalovaného č. KOFO/2016/219 zo dňa 15. júna 2016, ktorým bol žalobcovi vyrubený poplatok za komunálny odpad, nakoľko predmetom danej správnej žaloby bolo právoplatné prvostupňové rozhodnutie žalovaného.

2. Uviedol, že správne súdnictvo je založené na subsidiarite vo vzťahu k orgánom verejnej správy, čo konkrétne znamená, že pokiaľ je v danom administratívnom konaní upravený inštančný postup, teda je priznané právo účastníka konania podať proti rozhodnutiu opravný prostriedok, podmienkou prístupu na správny súd je vyčerpanie tohto opravného prostriedku. Následne je rozhodnutie, ktoré je výsledkom odvolacieho konania, spôsobilým predmetom správneho súdneho konania. Pokiaľ účastník konania toto svoje právo účinne nevyužije následkom čoho prvostupňové rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, súdna ochrana mu v rámci správneho súdnictva nesvedčí, tak ako v danom prípade.

3. Ďalej konštatoval, prihliadajúc na skutočnosť, že žalobca nie je v konaní zastúpený advokátom, hoci sa jedná o konanie, v ktorom Správny súdny poriadok vyžaduje ako procesnú podmienku obligatórne zastúpenie advokátom (§ 49 ods. 1), že zvažoval na základe oznámenia žalovaného, že napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 21. júla 2016 bez vyčerpania riadneho opravného prostriedku, či má v prvom rade skúmať prípustnosť správnej žaloby alebo splnenie procesných podmienok (obligatórne zastúpenie advokátom, splnenie si poplatkovej povinnosti). V tejto súvislosti správny súd poukázal na skutočnosť, že žalobca sa správnou žalobou domáhal preskúmania zákonnosti prvostupňového rozhodnutia (nie oznámenia žalovaného zo dňa 31. augusta 2016, ktorým bolo žalobcovi oznámené, že sa odvolanie podľa § 13 ods. 9 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (Daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „daňový poriadok“) považuje za nepodané).

4. Mal za to, že je potrebné v prvom rade skúmať prípustnosť správnej žaloby, konkrétne či vôbec napadnuté rozhodnutie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu s poukazom na § 7 SSP a až následne skúmať, či je

žalobca v konaní zastúpený advokátom resp. či je správna žaloba spísaná advokátom (§ 49 ods. 1 SSP). K uvedenému záveru dospel správny súd zohľadniac zásadu hospodárnosti konania, keď vyslovil, že by bolo neefektívne najskôr vyzývať na odstránenie väd podania podľa § 59 SSP, ktorá vada by spočívala v absencii zastúpenia a následne by z dôvodu neprípustnosti predmetu správneho súdneho konania, ktorým je prvostupňové rozhodnutie, bola správna žaloba odmietnutá.

5. Dodal, že z obsahu administratívneho spisu mal za preukázané, že žalobca sa domáha preskúmania prvostupňového rozhodnutia žalovaného, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 21. júla 2016. Rovnako mal za preukázané, že žalobca podal voči napadnutému rozhodnutiu žalovaného odvolanie podaním doručeným žalovanému dňa 15. júla 2016, avšak z dôvodu, že odvolanie neobsahovalo náležitosti podľa § 72 ods. 4 písm. c/ až e/ daňového poriadku, žalobca bol vyzvaný postupom podľa § 13 ods. 8 daňového poriadku na odstránenie týchto nedostatkov spolu s poučením, že ak uvedené nedostatky neodstráni v plnom rozsahu v určenej lehote, bude sa odvolanie považovať za nepodané. Napriek tomu, že žalobca výzvu preukázateľne prevzal dňa 3. augusta 2016, nedostatky odvolania neodstránil. Žalovaný mu oznámením zo dňa 31. augusta 2016 písomne s odkazom na § 13 ods. 9 daňového poriadku oznámil, že odvolanie proti rozhodnutiu č. KOFO/2016/219, považuje za podanie nepodané, pretože vytýkané nedostatky neboli odstránené.

6. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 170 písm. a) SSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá na ich náhradu právo, pretože žaloba bola odmietnutá.

7. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, v ktorej uviedol, že požiadal o pridelenie právneho zástupcu Centrum právnej pomoci Trenčín.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 491 a § 492 SSP preskúmal uznesenie krajského súdu v medziach sťažnostných bodov (§ 438 ods. 2, § 445 ods. 1 písm. c/, ods. 2 SSP), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP), a že ide o uznesenie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 2 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju podľa § 461 SSP zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

9. Na prvom mieste Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobcu), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*) v medziach čl. 13 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd vybrať si z prostriedkov ochrany upravených procesnými predpismi ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený zasahovať do tejto procesnej slobody, t.j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej

povinnosti meniť, alebo ho počas súdneho prieskumu presviedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

10. Aj po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku naďalej platí, že v systéme správneho súdnictva vychádza právna úprava prístupu k súdnemu preskúmaniu právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej správy na základy žaloby z princípu generálnej klauzuly s negatívnou enumeráciou, z ktorého vyplýva, že súdy v zásade preskúmajú všetky rozhodnutia alebo opatrenia orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb, alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté, okrem tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje (§ 248 OSP, § 7 SSP). Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd (čl. 46 ods. 2 veta druhá Ústavy Slovenskej republiky).

11. Je treba zdôrazniť, že Občiansky súdny poriadok upravoval právomoc správneho súdu vymedzením rozhodnutí správnych orgánov vylúčených zo súdneho preskúmania podobne ako Správny súdny poriadok, aj keď právna úprava správnych aktov, ktorých súdny prieskum sa nepripúšťa, je v Správnom súdnom poriadku stanovená podrobnejšie. Oba procesné predpisy však nepripúšťajú súdne preskúmanie rozhodnutí alebo opatrení orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

12. Zo spisového materiálu kasačný súd zistil, že žalovaný rozhodnutím č. KOFO/2016/219 zo dňa 15. júna 2016 žalobcovi vyrubil poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady za obdobie od 1. januára 2016 do 31. decembra 2016 v sume 19,98 €, proti ktorému podal žalobca dňa 10. júla 2016 odvolanie. Z dôvodu, že v podanom odvolaní absentovali náležitosti podľa § 72 ods. 4 písm. c/ až e/ daňového poriadku, bol žalobca vyzvaný postupom podľa § 13 ods. 8 daňového poriadku na odstránenie týchto nedostatkov spolu s poučením, že ak uvedené nedostatky neodstráni v plnom rozsahu v určenej lehote, bude sa odvolanie považovať za nepodané. Zo spisového materiálu ďalej vyplýva, že hoci predmetná výzva bola žalobcovi doručená dňa 03. augusta 2016, tento nedostatky odvolania neodstránil. S ohľadom na uvedené mu žalovaný oznámením zo dňa 31. augusta 2016 s poukazom na § 13 ods. 9 daňového poriadku oznámil, že odvolanie proti rozhodnutiu č. KOFO/2016/219, považuje za nepodané, nakoľko vytýkané nedostatky neboli odstránené.

13. Úlohou správneho súdu nie je nahrádzať odvolací správny orgán, takýto postup by bol v rozpore so zásadou trojdelenia moci. Ustanovenie § 7 písm. a/ SSP treba vykladať v súlade s podstatou a cieľom súdneho prieskumu správnych rozhodnutí tak, že zásadne bude predmetom preskúmania právoplatné rozhodnutie, proti ktorému podal žalobca v priebehu správneho konania riadny opravný prostriedok, ak bol účastníkom tohto konania, a ak je riadny opravný prostriedok prípustný. Kasačný súd sa preto stotožnil so záverom Krajského súdu v Trnave, že žalobca v žalobe napadol prvostupňové rozhodnutie, proti ktorému bolo možné podať opravný prostriedok – odvolanie. V danom prípade teda nešlo o právoplatné rozhodnutie, ktoré by bolo možné napadnúť žalobou v správnom súdnictve.

14. Tomuto záveru svedčí aj nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 12/97 zo dňa 27. augusta 1997 (*mutatis mutandis*), ktorý judikoval, že ak žalobca v konaní pred správnym orgánom nevyužil riadne opravné prostriedky, správny súd je povinný konanie pred ním zastaviť v zmysle § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

15. Kasačný súd súčasne považuje za potrebné prisvedčiť správnosti záveru Krajského súdu v Trnave o postupe v prejednávanej veci, keď správny súd v prvom rade skúmal prípustnosť správnej žaloby, teda či vôbec napadnuté rozhodnutie je spôsobilým predmetom súdneho prieskumu s tým, že až následne je úlohou súdu skúmať, či je žalobca v konaní zastúpený advokátom resp., či je správna žaloba spísaná advokátom. Vzhľadom na skutočnosť, že podaná správna žaloba žalobcu nespĺňa podmienky prípustnosti a preskúmané rozhodnutie žalovaného nepredstavuje spôsobilý predmet súdneho prieskumu, dospel kasačný súd k totožnému záveru, že by nebolo procesne efektívne, a ani v súlade so zásadou hospodárnosti súdneho konania, ak by správny súd pred rozhodnutím vo veci vyzýval na odstránenie vady procesnej podmienky obligatórneho zastúpenia advokátom, nakoľko ani jej odstránenie by nemohlo privodiť vecne iné rozhodnutie.

16. S ohľadom na uvedené nemohol Najvyšší súd Slovenskej republiky prihliadnuť na námietku žalobcu vznesenú v podanej kasačnej sťažnosti, spočívajúcu v tvrdení, že požiadal o pridelenie právneho zástupcu Centrom právnej pomoci Trenčín. Takéto tvrdenie nemá vplyv na posúdenie prípustnosti správnej žaloby.

17. Z uvedených dôvodov považoval kasačný súd právny záver krajského súdu o odmietnutí žaloby ako neprípustnej podľa § 98 ods. 1 písm. g/ v spojení s § 7 písm. a/ SSP, nakoľko predmetom danej správnej žaloby je právoplatné prvostupňové rozhodnutie žalovaného, za správny.

18. Kasačný súd zistil, že kasačná sťažnosť žalobcu neobsahuje žiadne právne relevantné námietky, ktoré by mohli ovplyvniť vecnú správnosť napadnutého uznesenia krajského súdu, a preto kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

19. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ho nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 168 SSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

24.

R O Z H O D N U T I E

I. Pri ukladaní sankcie za iný správny delikt nezodpovedá požiadavke ustanovenia § 47 ods. 2 Správneho poriadku, ak správny orgán vo výroku rozhodnutia neuvedie ustanovenie právneho predpisu, podľa ktorého rozhodol; to platí ako vo vzťahu ku kvalifikácii skutku, tak aj vo vzťahu k ukladanému trestu.

II. Pri ukladaní sankcie za iný správny delikt spočívajúci v uplatnení „neprimeranej podmienky“ vo svoj prospech (§ 4 ods. 4 písm. h) zákona č. 362/2012 Z. z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny v znení neskorších predpisov) v obchodných vzťahoch, predmetom ktorých sú potraviny, je nutné, aby sa správny orgán zaoberal vysvetlením pojmu „dodatočné peňažné plnenie“ za dodané potraviny vo vzťahu k zmluvnej pokute, pretože ide o základný znak skutkovej podstaty.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. mája 2020, sp. zn. 6 Asan/15/2018)

1. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ako prvoinštančný správny orgán, rozhodnutím č. 1046/2015-024 zo dňa 13. októbra 2015 rozhodlo, že žalobca sa vo svojom sídle dopustil správneho deliktu uplatnenia neprimeranej podmienky vo svoj prospech podľa § 4 ods. 4 písm. h) zákona č. 362/2012 Z.z. o neprimeraných podmienkach v obchodných vzťahoch, ktorých predmetom sú potraviny (ďalej len zákon č. 362/2012 Z.z.“), keď požadoval dodatočné peňažné plnenie po prevzatí potraviny, a to vystavením faktúry č. S162778 zo dňa 16. decembra 2013 na sumu 12 000 eur v obchodnom vzťahu so spoločnosťou BOOM SNACKS SLOVAKIA s.r.o. uzatvorenom na základe Zmluvy o kúpe a predaji tovaru potraviny zo dňa 28. februára 2013. Za uvedený správny delikt uložilo ministerstvo žalobcovi pokutu podľa § 8 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z.z. vo výške 39 000 eur.

2. Na základe rozkladu žalobcu minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky napadnutým rozhodnutím prvoinštančné rozhodnutie potvrdil a rozklad zamietol.

3. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil obe napadnuté rozhodnutia správnych orgánov a vec vrátil prvoinštančnému správnomu orgánu na ďalšie konanie.

4. V odôvodnení uviedol, že je nepochybné, že právna teória v rámci verejnoprávnej zodpovednosti za protispoločenské konanie rozoznáva trestné činy, priestupky, iné správne delikty, v ďalšej špecifikácii ešte správne disciplinárne delikty a správne delikty poriadkové. Deliktom je len také porušenie povinnosti (konanie alebo opomenutie), ktoré konkrétny zákon takto označuje. Rozlišovacím kritériom medzi jednotlivými druhmi

deliktov podľa závažnosti je miera ich typovej spoločenskej nebezpečnosti, vyjadrenej v znakoch skutkovej podstaty, u iných správnych deliktov a disciplinárnych deliktov ešte aj okruh subjektov, ktoré sa deliktu môžu dopustiť. Formálne označenie určitého typu protispoločenského konania a tomu zodpovedajúce zaradenie medzi trestné činy, priestupky, iné správne delikty a z toho vyvozené následky v podobe sankcií, vrátane príslušného konania, či už ide o oblasť súdneho alebo správneho trestania, je len vyjadrením reálnej trestnej politiky štátu, teda reflexia názoru spoločnosti na potrebnú mieru ochrany jednotlivých vzťahov a záujmov.

5. Trestanie za správne delikty (priestupky, správne delikty právnických osôb a správne delikty fyzických osôb - podnikateľov) má podliehať rovnakému režimu ako trestný postih za trestné činy. Je preto nevyhnutné poskytnúť záruky a práva, ktoré sú zakotvené v Trestnom zákone a Trestnom poriadku nielen obvinenému z trestného činu, ale aj subjektu, voči ktorému je vyvodzovaná administratívnoprávna zodpovednosť, čo napokon vyplýva aj zo zásady č. 6 Odporúčania o správnych sankciách, podľa ktorej je nevyhnutné v rámci správneho konania vo veciach správnych sankcií poskytovať okrem záruk spravodlivého správneho konania v zmysle Rezolúcie (77)31 aj pevne zavedené záruky v trestnom konaní.

6. Pri súbehu viacerých správnych deliktov je s ohľadom na nedostatok špeciálnej úpravy pre administratívne trestanie potrebné metódou analógie legis aplikovať pravidlá pre ukladanie úhrnného trestu podľa Trestného zákona. Použitie absorpčnej zásady pri administratívnom trestaní za viaceré správne delikty je z hľadiska výslednej výšky sankcie v prospech žalobcu, pretože v prípade uloženia sankcie za každý zo zbiehajúcich sa správnych deliktov by výsledná sankcia uložená žalobcovi bola podstatne vyššia. Pokiaľ subjekt spácha viacero deliktov, správny orgán uloží sankciu podľa ustanovení vzťahujúcich sa na správny delikt najprísnejšie postihnuteľný. Najprísnejšie postihnuteľný správny delikt je delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s najvyššou sadzbou. Pri rovnakej sadzbe pokút správny orgán uloží úhrnnú sankciu podľa toho ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na najzávažnejší delikt. V každom prípade však platí, že subjektívny záujem žalobcu na individuálnom sankcionovaní každého zo zbiehajúcich sa správnych deliktov nemôže viesť k vylúčeniu trestnoprávnych štandardov, ktoré sú nedeliteľnou súčasťou systému administratívneho trestania.

7. V predmetnej veci sa kontrola u žalobcu realizovala na základe poverenia č. 15/2014 zo dňa 11. februára 2014 so začatím kontroly dňa 14. februára 2014, pričom na základe tejto jednej kontroly a výsledkov ňou zistených boli vypracované minimálne tri protokoly, ktoré boli podkladom rozhodnutí preskúmaných Krajským súdom v Bratislave v konaniach vedených pod sp. zn. 2S/48/2016, 2S/49/2016 a 2S/15/2016. Je nepochybné, že v uvedenom prípade ide o súbeh deliktov, pri ktorých sankcionovaní je nevyhnutné podľa názoru krajského súdu aplikovať analógiu legis a postupovať podľa absorpčnej zásady, tak ako to stabilne konštatuje Najvyšší súd SR vo svojej judikatúre. Zákon č. 362/2012 Z.z. umožňuje uložiť za všetky delikty rovnakú sankciu (1000 eur do 300 000 eur); v takomto prípade je bezpredmetné, aby žalovaný identifikoval len jeden správny delikt, ktorý je z hľadiska rozsahu sankcie najzávažnejší, pretože všetky delikty sú závažné v rovnakej miere; takýto myšlienkový sled však musí byť v rozhodnutí zachytený, čo sa v predmetnej veci nestalo.

8. Pokuta má byť pre podnikateľa natoľko citeľná, aby ho od podobného konania v budúcnosti odradila, avšak nemôže byť pokutou likvidačnou. Prvoinštančný správny orgán ani žalovaný v rozhodnutiach zákonným

spôsobom nevysvetlili, prečo z jednej kontroly vystavili viacero protokolov. Argument žalovaného, že išlo o zložitejší prípad, v tomto kontexte neobstojí. Zákon č. 362/2012 Z.z., ani zákon č. 10/1996 Z.z. neumožňujú, aby boli z jednej kontroly začatej na základe jedného a toho istého poverenia zameranej na ten istý predmet u toho istého subjektu vystavené viaceré protokoly. Oba zákony pri slovách „kontrola“ a „protokol“ používajú jednotné číslo. Z kontextu oboch zákonov však nevyplýva, že by výsledkom jednej kontroly mali byť viaceré protokoly. Zákon č. 10/1996 Z. z. v zložitých prípadoch umožňuje vypracovať priebežný protokol alebo čiastkový protokol, no nie viaceré finálne protokoly. Správny súd poukázal aj na čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, v zmysle ktorého štátne orgány môžu konať len na základe ústavy, v jej medziach, a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Čl. 2 ods. 2 Ústavy SR určuje nielen to, aký druh právnej úpravy štátny orgán použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikočí k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu. Ústavný príkaz zakotvený v čl. 2 ods. 2 Ústavy SR je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu. Keďže zákon č. 10/1996 Z. z., ani zákon č. 362/2012 Z. z. neumožňujú vypracovať viaceré protokoly z jednej kontroly zameranej na ten istý predmet u toho istého subjektu, žalovaný tak nebol oprávnený urobiť. Ak tak napriek tomu urobil, porušil zákon č. 10/1996 Z. z., č. 362/2012 Z. z. a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR. Ústavný princíp, na základe ktorého konajú orgány štátu, si nemožno zamieňať s oprávnením fyzických a právnických osôb zakotveným v čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, ktoré má opačný cieľ - každý môže konať to, čo mu zákon nezakazuje.

9. Napriek uvedeným pochybeniam oboch orgánov verejnej správy, ktoré vedú k zrušeniu rozhodnutia žalovaného aj prvoinštančného správneho orgánu, správny súd považoval za potrebné sa vyjadriť ku skutkovej podstate správneho deliktu podľa § 4 ods. 4 písm. h) zákona č. 362/2012 Z. z., v zmysle ktorého za neprimeranú podmienku sa považuje aj požadovanie dodatočného peňažného plnenia alebo nepeňažného plnenia po prevzatí potraviny. Žalovaný sa nevysporiadal so skutočnosťou, či zmluvná pokuta ako taká predstavuje peňažné plnenie podľa citovaného ustanovenia zákona č. 362/2012 Z. z. a podľa § 2 písm. d) tohto zákona. Zmluvná pokuta je vo všeobecnosti prostriedkom zabezpečenia záväzkov, ktorý vzniká na základe právneho úkonu medzi dvoma a viacerými subjektmi. Ide o účastníkmi zmluvného vzťahu dohodnutú peňažnú sumu, ktorú sa dlžník zaväzuje zaplatiť druhej zmluvnej strane v prípade porušenia jeho zmluvnej povinnosti. Povinný účastník zmluvného vzťahu je zaviazaný zmluvnú pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda. Zaplata zmluvnej pokuty sa oprávnený subjekt môže domáhať už len na základe toho, že došlo ku skutočnosti, pre ktorú bola pokuta dohodnutá. Právna úprava poskytuje účastníkovi dohody o zmluvnej pokute značnú dispozičnú voľnosť z hľadiska práv a povinností z nej vyplývajúcich. Možnosť moderácie zmluvnej pokuty súdom zákon pripúšťa len v prípade jej neprimeranej výšky. Otázka neprimeranej výšky zmluvnej pokuty však nie je predmetom tohto preskúmavacieho konania. Zmluvná pokuta má prevenčnú, represívnu aj reparačnú funkciu. Žalovaný sa v uvedenom kontexte nevysporiadal s tým, či zmluvnú pokutu možno považovať za „dodatočné“ peňažné plnenie alebo „dodatočné“ nepeňažné plnenie po prevzatí potraviny. Krátky slovník slovenského jazyka, Slovník súčasného slovenského jazyka a Synonymický slovník slovenčiny slovo „dodatočný“ vysvetľujú ako uskutočnený po dokončení niečoho, urobený až po dokončení, po uzavretí niečoho, teda bez ohľadu na penalizáciu nedodržania zmluvnej povinnosti. Vysvetlenie pojmov „dodatočné peňažné plnenie“ za dodané potraviny vo vzťahu k zmluvnej pokute zo strany orgánov verejnej správy oboch stupňov

absentuje, pričom ide o základný prvok skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 4 ods. 4 písm. h) zákona č. 362/2012 Z. z. aj v nadväznosti na § 2 písm. d) tohto zákona.

10. Na druhej strane sa správny súd nestotožnil s námietkou žalobcu o vylúčení ministra z konania a rozhodnutia o podanom rozklade podľa § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“). Podľa § 9 správneho poriadku môže byť v administratívnom konaní vylúčený len konkrétny zamestnanec správneho orgánu. Z tohto dôvodu nie je možné použiť ustanovenia o vylúčení v prípadoch, keď ako správny orgán vystupuje jediná fyzická osoba, ktorá navyše nemá postavenie zamestnanca správneho orgánu; preto neprichádza do úvahy vylúčenie vedúceho ústredného orgánu štátnej správy pri rozhodovaní o rozklade. Zamestnancom správneho orgánu sa rozumie osoba, ktorá je v pracovnoprávnom, služobnom alebo štátnozamestnaneckom vzťahu k správnomu orgánu. Minister ako vedúci ústredného orgánu štátnej správy nie je zamestnancom ministerstva v pracovnoprávnom, služobnom, štátnozamestnaneckom ani obdobnom vzťahu, je členom vlády, ktorý stojí na čele ministerstva, je menovaný prezidentom SR na návrh predsedu vlády. Ministerstvo je úradom predstavujúcim súhrn osobných a vecných prostriedkov zorganizovaných do jedného celku za účelom výkonu určitého vymedzeného úseku verejnej správy. Ministerstvo je organizované monokraticky; vedené je členom vlády menovaným prezidentom na návrh predsedu vlády. Navyše, v prípade vylúčenia ministra z konania a rozhodovania o rozklade Správny poriadok neupravuje postup ani subjekt, ktorý by o podanom rozklade rozhodol.

11. Krajský súd ďalej uviedol, že osobitná (rozkladová) komisia má len poradnú funkciu a nie je kompetentná o rozklade rozhodnúť, môže predkladať len stanoviská k rozkladu, ktoré minister môže, ale aj nemusí akceptovať. V tejto súvislosti nemožno opomenúť ďalší formálny nedostatok žalobou napadnutého rozhodnutia, keď v odôvodňovaní druhoінстанčného rozhodnutia sa uvádza výlučne právny názor osobitnej (rozkladovej) komisie, ktorá však má len poradnú funkciu, no názor ministra ako kompetentného a funkčne príslušného orgánu podľa § 61 ods. 2 správneho poriadku prakticky absentuje. Tento nedostatok podľa názoru krajského súdu spôsobuje nezrozumiteľnosť rozhodnutia v tom smere, či svoj právny názor prezentuje minister alebo osobitná (rozkladová) komisia ako orgán rozhodujúci o rozklade.

12. O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 167 SSP tak, že úspešnému žalobcovi priznal úplnú náhradu trov konania voči žalovanému.

13. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, a to z dôvodu, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

14. Sťažovateľ sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že mal použiť pri ukladaní sankcie absorpčnú zásadu, pretože samotný zákon č. 362/2012 Z. z. neupravuje správne delikty neprimeraných obchodných podmienok podľa stupňa ich závažnosti, ani podľa miery postihnutia. Zo zákona č. 362/2012 Z. z. nevyplýva, aká konkrétna sankcia prislúcha tomu ktorému správnomu deliktu, a teda nie je možné vyvodit' záver, za ktorý správny delikt je najprísnejšia sankcia.

15. Podľa názoru sťažovateľa uplatnil zásady trestného práva a súhlasil s názorom, že pri správnom trestaní je potrebné postupovať podľa zásad trestania v zmysle Trestného zákona, avšak podľa jeho názoru uvedené nie je možné aplikovať a využiť v plnom rozsahu pri administratívnom trestaní v podmienkach zákona č. 362/2012 Z.z.

16. Sťažovateľ považoval odôvodnenie krajského súdu týkajúce sa zmluvnej pokuty za nezrozumiteľné, zmätočné a neodôvodnené, keďže sťažovateľ sa dostatočne jasne vysporiadal so skutočnosťou, či je možné zmluvnú pokutu subsumovať pod § 2 písm. d) zákona č. 362/2012 Z. z. Mal za to, že správne orgány v rozhodnutí podrobne špecifikovali, prečo dospeli k záveru, že zmluvná pokuta je zaradená pod peňažné plnenie zakotvené v § 2 písm. d) zákona č. 362/2012 Z.z.

17. Z uvedených dôvodov navrhol kasačnému súdu, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

18. Žalobca vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti nepodal.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP), a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu a rozsudok bol verejne vyhlásený (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

Z o d ô v o d n e n i a :

20. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zrušil napadnuté rozhodnutia správnych orgánov, a preto primárne v medziach kasačnej sťažnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako kasačný súd, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie prvoinštančného správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa kasačný súd stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil krajský súd zo zistení uvedených žalobcom a správnymi orgánmi, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise.

21. Podľa § 2 písm. d) zákona č. 362/2012 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie peňažným plnením platba poskytnutá dodávateľom alebo odberateľom súvisiaca s dodaním potraviny vrátane platby na obchodné aktivity odberateľa potraviny, najmä zľavy, dary, bonusy, rabaty, skontá.

22. Podľa § 4 ods. 4 písm. h) zákona č. 362/2012 Z. z. za neprimeranú podmienku sa považuje aj požadovanie dodatočného peňažného plnenia alebo nepeňažného plnenia po prevzatí potraviny.

23. Podľa § 6 ods. 7 zákona č. 362/2012 Z. z. kontrola sa ukončí

a) záznamom o vykonanej kontrole, ak neboli zistené porušenia tohto zákona,

b) protokolom o vykonanej kontrole, ktorý obsahuje opatrenia na odstránenie zistených porušení tohto zákona.

24. Podľa § 8 ods. 2 zákona č. 362/2012 Z. z. ministerstvo uloží pokutu za správny delikt od 1000 eur do 300 000 eur.

25. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a potom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a s prihliadnutím na ustanovenie § 461 SSP dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. S týmito sa kasačný súd stotožňuje s v celom rozsahu.

26. Kasačný súd má úvodom za potrebné uviesť, že v rámci verejnoprávnej zodpovednosti za protispoločenské konanie právna teória rozoznáva trestné činy, priestupky, iné správne delikty, ďalšej špecifikácii ešte správne disciplinárne delikty a správne delikty poriadkové. Deliktom je len také porušenie povinnosti (konanie alebo opomenutie), ktoré konkrétny zákon takto označuje. Rozlišovacím kritériom medzi jednotlivými druhmi deliktov podľa závažnosti je miera ich typovej spoločenskej nebezpečnosti vyjadrenej v znakoch skutkovej podstaty, u iných správnych deliktov a disciplinárnych deliktov ešte aj okruh subjektov, ktoré sa deliktu môžu dopustiť (výstižne to určuje zákon o priestupkoch). Iné správne delikty sú svojou povahou najbližšie práve priestupkom. V oboch prípadoch ide o súčasť tzv. správneho trestania, o postih správnym orgánom za určité nedovolené konanie (či opomenutie). Je potrebné zdôrazniť, že formálne označenie určitého typu protispoločenského konania a tomu zodpovedajúcemu zaradeniu medzi trestné činy, priestupky, iné správne delikty a z toho vyvedené následky v podobe sankcií, vrátane príslušného konania, pritom či už ide o oblasť súdneho alebo správneho trestania, je len vyjadrením reálnej trestnej politiky štátu, teda reflexia názoru spoločnosti na potrebnú mieru ochrany jednotlivých vzťahov a záujmov. Kriminalizácia, či naopak dekriminalizácia určitého konania, nachádza výraz v platnej právnej úprave a v ich zmenách, voľbe procesných nástrojov potrebných k odhaleniu a dokázaniu konkrétnych skutkov ako aj prísnosti postihu delikventa.

27. Z týchto hľadísk je potrebné vychádzať pri posúdení nevyhnutnosti konkretizácie skutku a jeho miesta v rozhodnutí. Zákonná úprava je jednoznačná, pokiaľ ide o konanie o trestných činoch, pretože podľa Trestného zákona musí výrok rozsudku presne označovať trestný čin, ktorého sa týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením príslušného zákonného ustanovenia, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, poprípade i iných skutočností potrebných, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. U priestupkov je obdobná právna úprava. Výrok rozhodnutia o priestupku musí obsahovať tiež popis skutku s označením miesta a času jeho spáchania, vyslovenie viny, druh a výmeru sankcie. Široká oblasť iných správnych deliktov však takéto

jednoznačné vymedzenie výroku rozhodnutia nemá. Odkazuje sa len na správny poriadok (§ 47 ods. 2 správneho poriadku), podľa ktorého výrok rozhodnutia obsahuje rozhodnutie vo veci s uvedením ustanovenia právneho predpisu, podľa ktorého bolo rozhodnuté, poprípade tiež rozhodnutie o povinnosti nahradiť trovy konania. Pokiaľ sa v rozhodnutí ukladá účastníkovi konania povinnosť plnenia, určí správny orgán na to lehotu.

28. Vymedzenie predmetu konania vo výroku rozhodnutia o správnom delikte musí spočívať v špecifikácii deliktu tak, aby sankcionované konanie nebolo zameniteľné s iným konaním. Tento záver je vyvoditeľný priamo z ustanovenia § 47 ods. 2 správneho poriadku. V rozhodnutiach trestného charakteru, ktorými sú nepochybné i rozhodnutia o iných správnych deliktoch je nevyhnutné vymedziť presne, za aké konkrétne konanie je subjekt postihnutý. To je možné zaručiť len konkretizáciou údajov obsahujúcich popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne uvedením iných skutočností, ktoré sú potrebné na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. Takáto miera podrobnosti je nevyhnutná pre celé sankčné konanie, a to najmä z dôvodu vylúčenia prekážky litispendencie, dvojitého postihu pre rovnaký skutok, pre vylúčenie prekážky veci rozhodnutej, pre určenie rozsahu dokazovania a to aj pre zabezpečenie riadneho práva na obhajobu. Až vydané rozhodnutie jednoznačne určí, čoho sa páchatel dopustil a v čom spáchaný delikt spočíva. Jednotlivé skutkové údaje sú rozhodné pre určenie totožnosti skutku, vylučujú pre ďalšie obdobie možnosť zámény skutku a možnosť opakovaného postihu za rovnaký skutok, pritom je potrebné odmietnuť úvahu o tom, že postačí, ak tieto náležitosti sú uvedené len v odôvodnení rozhodnutia. Význam výrokovej časti rozhodnutia spočíva v tom, že iba táto časť rozhodnutia môže zasiahnuť do práv a povinností účastníkov konania. Riadne formulovaný výrok a v ňom v prvom rade konkrétny popis skutku je nezastupiteľná časť rozhodnutia, z ktorého je možné zistiť, či a aká povinnosť bola porušená, a aké opatrenia či sankcie boli uložené. Len rozhodnutie obsahujúce takýto výrok môže byť vynúiteľné exekúciou.

29. Záver o nevyhnutnosti úplnej špecifikácie iného správneho deliktu (z hľadiska vecného, časového a miestneho) plne korešponduje i medzinárodným záväzkom Slovenskej republiky. Je potrebné pripomenúť, že i na rozhodovanie o iných správnych deliktoch dopadajú požiadavky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách (publikovaný pod č. 209/1992 Zb.). Keď Dohovor v článku 6 ods. 1 uvádza "akékoľvek trestné obvinenie", je potrebné poskytnúť záruku tomu, kto je obvinený v trestnom konaní ako aj v správnom konaní pre podozrenie zo spáchania správneho deliktu. Takto vykladá Dohovor stabilne i judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva.

30. Z vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť, že výrok rozhodnutia o postihu za iný správny delikt musí obsahovať popis skutku s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, poprípade i uvedenie iných skutočností, ktoré sú potrebné k tomu, aby nemohol byť zamenený iným. Zároveň v zmysle § 47 ods. 2 správneho poriadku je správny orgán povinný uviesť vo výroku rozhodnutia ustanovenie právneho predpisu, podľa ktorého rozhodol. Uvedené platí tak vo vzťahu ku kvalifikácii skutku, ako aj vo vzťahu k ukladanému trestu.

31. Na rozdiel od Trestného zákona, právne predpisy, ktoré zakotvujú skutkové podstaty správnych deliktov neupravujú postup správnych orgánov pri postihu za súbeh viacerých deliktov. Pri súbehu viacerých správnych

deliktov pri nedostatku špeciálnej úpravy je potrebné použiť "*analogiae legis*" tzv. absorpčnú zásadu. Jej podstata tkvie v absorpcii sadzieb (teda prísnejší trest pohlcuje miernejší). Zbiehajúce sa delikty sú tak postihnuté len trestom určeným pre najťažší z nich, čo pri rovnakých sadzbách pokút znamená, že správny orgán posúdi závažnosť deliktu a úhrnný trest uloží podľa sadzby za najzávažnejší z týchto deliktov (závažnosť pritom je nutné posudzovať predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje, a ku ktorému je ochrana právnym predpisom určená).

32. Na základe analógie teda v danom prípade treba aplikovať pravidlá pre ukladanie úhrnného trestu, t. j. správny orgán uloží za viaceré delikty sankciu podľa ustanovení vzťahujúcich sa na správny delikt najprísnejšie postihnutelný. Touto zásadou sa správne orgány pri ukladaní sankcie za nimi zistené správne delikty neriadili. Pri ukladaní správneho trestu v jednom spoločnom administratívnom konaní je potrebné rešpektovať § 41 Trestného zákona a pri súbehu viacerých správnych deliktov uložiť trest určený pre delikt najprísnejšie postihnutelný. Najprísnejšie postihnutelný správny delikt je delikt, za ktorý možno uložiť pokutu s najvyššou sadzbou. V konečnom dôsledku to znamená, že správny orgán v uvedenom prípade vysloví vinu za všetky zbiehajúce sa delikty, ale sankciu (pokutu) uloží vo výmere ustanovenia vzťahujúceho sa na ten zo zbiehajúcich sa správnych deliktov, ktorý je najprísnejšie postihnutelný. Ak pôjde o prípad, keď sú horné hranice pokút rovnaké, správny trest sa uloží podľa ustanovenia vzťahujúceho sa na správny delikt najzávažnejší. Závažnosť je pritom nutné posudzovať predovšetkým s ohľadom na charakter individuálneho objektu deliktu, čiže záujem, proti ktorému delikt smeruje, a ktorému je ochrana právnym predpisom určená. Pri úvahe o konkrétnej výške sankcie v rámci rozpätia je nutné prihliadať na to, že konaním či opomenutím bola naplnená skutková podstata viacerých deliktov, pričom táto skutočnosť obvykle zvyšuje závažnosť sankcionovaného protiprávneho konania, či opomenutia a prejavuje sa spravidla prísnejšou sankciou. Napokon pri ukladaní sankcie nestačí iba všeobecne poukázať na preventívnu a represívnu funkciu sankcie bez bližšieho odôvodnenia jednotlivých aspektov rozhodujúcich pre jej uloženie, ale správny orgán musí presvedčivým a logickým spôsobom odôvodniť, čo ho viedlo v danom prípade k uloženiu konkrétnej pokuty, aj s prihliadnutím na zásady ukladania trestov podľa trestného práva. Vzhľadom na uvedené námietky sťažovateľa týkajúce sa nemožnosti aplikovania absorpčnej zásady v danom prípade považuje kasačný súd za nedôvodné.

33. Z administratívneho spisu je zrejmé, že žalobca sa dopustil viacerých správnych deliktov. Zákon č. 362/2012 Z. z., ktorý upravuje skutkové podstaty správnych deliktov, však neupravuje postup správnych orgánov pri postihu za súbeh viacerých deliktov, ako to bolo v tomto prípade. Niet pochybností o tom, že priestupky a iné správne delikty majú trestnoprávny charakter, a preto podliehajú ochrane zaručenej v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Preto správne orgány rozhodujúce o postihu za tieto delikty musia analogicky aplikovať základné zásady zakotvené v Trestnom zákone a Trestnom poriadku, keďže v hmotnoprávnych a procesnoprávnych predpisoch nie sú tieto zásady premietnuté. Pri nedostatku právnej úpravy je tak podľa názoru kasačného súdu v zmysle zásady „*analogiae legis*“ potrebné v správnom konaní použiť, ako už bolo vyššie uvedené, absorpčnú zásadu, uvedenú v § 41 Trestného zákona, ako zásadu ukladania trestov podľa ustanovení trestného práva.

34. K námietke sťažovateľa, ktorý považuje odôvodnenie rozsudku týkajúce sa zmluvnej pokuty za nezrozumiteľné, kasačný súd uvádza, že nie je dôvodná. Kasačný súd považuje odôvodnenie uvedené v odseku 37 napadnutého rozsudku za dostatočne presvedčivé a s argumentáciou v ňom uvedenou sa kasačný súd stotožnil a bližšie na neho odkazuje. Vysvetlenie pojmu „dodatočné peňažné plnenie“ za dodané potraviny vo vzťahu k zmluvnej pokute v odôvodnení oboch rozhodnutí správnych orgánov absentuje.

35. Vzhľadom na vyššie uvedené kasačný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie sťažovateľa v spojení s prvoinštančným rozhodnutím sú nezákonné, pretože správne orgány vec nesprávne právne posúdili v otázke dodržiavania zásad trestného práva pri ukladaní trestov pri súbahu správnych deliktov. Z uvedených dôvodov sa kasačný súd stotožnil so záverom krajského súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie sťažovateľa v spojení s prvoinštančným rozhodnutím zrušil a vec vrátil prvoinštančnému správnomu orgánu na ďalšie konanie.

36. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa krajský súd v rozhodnutiach riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde, a preto námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil najvyšší súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutí. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

37. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že žalobcovi, aj keď bol úspešný v konaní o kasačnej sťažnosti, nárok na náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli (§ 467 ods. 1 SSP a analogicky podľa § 167 ods. 1 SSP).

38. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 SSP).

25.

R O Z H O D N U T I E

I. V prípade, ak zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov ustanovuje, že v odvolacom správnom konaní správny orgán nemôže zmeniť uloženú sankciu v neprospech obvineného z priestupku, ak nezistí nové podstatné skutkové okolnosti, ide o vyjadrenie zásady zákazu reformatio in peius (§ 82 uvedeného zákona).

II. Zásadu beneficium cohaesionis nie je možné aplikovať v konaní s jediným účastníkom. Jej podstatou je totiž zmena rozhodnutia aj v prospech osoby, ktorá odvolanie nepodala, ak by aj jej bol na prospech dôvod, pre ktorý došlo k zmene rozhodnutia v prospech osoby, ktorá odvolanie podala.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. júna 2019, sp. zn. 6Asan/17/2017)

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Prešove podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného zo dňa 2. novembra 2016, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Colného úradu Prešov zo dňa 2. mája 2016, ktorým bol žalobca uznaný vinným zo spáchania daňového priestupku podľa § 41a ods. 1 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov (ďalej len „zákon č. 106/2004 Z. z.“), keďže nepreukázal pôvod alebo spôsob nadobudnutia tabakových výrobkov, ktoré sa u neho nachádzali, a to bez ohľadu na to, či nakladal s tabakovými výrobkami ako s vlastnými. Žalobca sa priestupku dopustil tým, že dňa 19. marca 2015 Colný úrad Košice po kontrole osobného motorového vozidla značky Audi A4 kombi evidenčného čísla x, ktoré sa nachádzalo na cestnej komunikácii medzi obcami C. a E., v smere od obce E., a ktorého vodičom bol žalobca, zistil, že sa v menovanom vozidle nachádzal tabak voľne balený v igelitových vrecúškach o hmotnosti v rozpätí od 0,404 kg do 0,442 kg, v celkovom množstve 25,18 kg, v počte 60 ks. Z celkového zisteného množstva 25,18 kg tabaku bol žalobca vlastníkom 12,59 kg tabaku, na ktorý colnému úradu nepreukázal pôvod alebo spôsob jeho nadobudnutia. Colný úrad Prešov za toto protiprávne konanie žalobcovi uložil podľa § 41a ods. 2 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z. pokutu vo výške 200 €.

2. Krajský súd sa s názorom žalovaného nestotožnil a svoj záver o potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie žalovaného založil na nezákonnosti dôkazu. Vyslovil, že celé konanie je odvodené od nezákonného postupu príslušníkov Obvodného oddelenia Policajného zboru Spišské Vlachy (ďalej len „OO PZ Spišské Vlachy“). Mal za to, že ak z dôvodu nezákonnosti postupu príslušníkov OO PZ Spišské Vlachy nemohol byť získaný dôkaz pre jeho absolútnu neúčinnosť použitý pre trestné stíhanie, ktoré bolo následne aj uznesením Kriminálneho úradu finančnej správy, odbor colnej a daňovej kriminality, pobočka Východ Košice (ďalej len „KÚFS Košice“) zo dňa 10. septembra 2015 z toho dôvodu zastavené, je neprijateľné, aby takýto nezákonne získaný dôkaz mohol byť podkladom pre správne trestanie. Poukazujúc na zásadu reformatio in peius, konštatoval, že došlo postupom správnych orgánov k zmene k horšiemu v neprospech žalobcu, čo považoval za ústavne nekonformné.

3. Správny súd zastával názor, že bolo povinnosťou správnych orgánov prihliadnuť na zásadu zákazu reformatio in peius (§ 322 Trestného zákona - zákaz zmeny k horšiemu) a zásadu beneficium cohaesionis (§ 324 Trestného zákona - dobrodenie v prospech) aj v správnom konaní. Uviedol, že bolo povinnosťou obidvoch správnych orgánov z týchto zásad vychádzať a prihliadnuť pri posudzovaní daného prípadu na opatrenie Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves zo dňa 7. augusta 2015 a konštatovanú nezákonnosť získania dôkazov, ktorá sa prenáša aj na každý ďalší dôkaz, ktorý bol od nezákonne získaného dôkazu odvodený.

4. Ako podstatnú vyhodnotil námietku žalobcu, že postup a rozhodnutia obidvoch správnych orgánov sú v rozpore so základnými zásadami trestného konania, ako aj poukaz na uznesenie KÚFS Košice ČVS: KÚFS-16/7055-SV-2015 zo dňa 10. septembra 2015, ktorým bolo zastavené trestné stíhanie z dôvodu, že je nepochybné, že sa nestal skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie. Za relevantnú pokladal aj námietku absurdnosti právneho záveru obidvoch správnych orgánov, ktorý mal spočívať v tom, že ten istý dôkaz (vec - tabak) je v konaní o prečine považovaný za nezákonne získaný pre nesprávny procesný postup jeho získania, avšak v konaní o priestupku je považovaný za zákonne získaný. V súvislosti s tým poukázal aj na namietanú nulitu všetkých následných úkonov, vrátane úkonov orgánov priestupkového konania.

5. Zdôraznil, že trestanie za správne delikty musí podliehať rovnakému režimu ako trestanie za trestné činy a v tomto zmysle je potrebné vykladať všetky záruky, ktoré sa podľa vnútroštátneho práva poskytujú obvinenému z trestného činu. Ďalej uviedol, že z týchto dôvodov nie je rozhodné, či pozitívne právo označuje určité deliktne konanie za trestný čin alebo za správny delikt. Toto vyplýva aj z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý vykladá ustanovenie článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ako dopadajúce aj na správne trestanie. Európsky súd pre ľudské práva napríklad vo svojom rozsudku vo veci Öztürk proti Nemecku zo dňa 21. februára 1984 uvádza, že by bolo proti zmyslu a účelu uvedeného článku 6, ktorý zaručuje každému, kto je obvinený z trestného činu určité základné práva súvisiace s právom na spravodlivý proces, keby štát mohol z jeho pôsobnosti vyňať priestupky.

6. Zároveň považoval za potrebné vyjadriť sa aj k námietkam žalovaného uvedeným v písomnom vyjadrení k žalobe, kde tento namietal nedostatok náležitostí žaloby. V tejto súvislosti správny súd poukázal na § 195 SSP, ktorý ustanovuje, že správny súd nie je viazaný v konaní vo veciach správneho trestania rozsahom a dôvodmi žaloby. Z tohto ustanovenia vyplýva, že správny súd bez ohľadu na rozsah a dôvody žaloby má povinnosť zaoberať sa otázkou zistenia skutočného stavu vecí, otázkami zániku zodpovednosti za správny delikt, ale aj otázkami druhu a výšky sankcie z toho hľadiska, či nevybočila z rozsahu správnej úvahy danej orgánu verejnej správy v znení zákona.

7. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť, vytýkajúc krajskému súdu, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Sťažovateľ nesúhlasil so záverom krajského súdu o závažnom procesnom pochybení správcu dane spočívajúcom v nezákonnosti získania dôkazov, a to práve nezákonným postupom príslušníkov OO PZ Spišské Vlachy. Namietal, že v danom prípade prehliadku predmetného osobného motorového vozidla so zistením, že sa v ňom nachádza tabak a súčasne s jeho zaistením, vykonala v zmysle svojich oprávnení o vykonaní daňového dozoru až privolaná hliadka colného úradu Košice ako vecne príslušný správca dane. Zdôraznil, že o uvedenej skutočnosti svedčí zápisnica Colného úradu Košice zo dňa 19. marca 2015 o vykonaní daňového dozoru v zmysle § 39 zákona č. 106/2004 Z. z., do ktorej sa samotný žalobca, aj so svojím spolucestujúcim Ing. L. S., na otázky colného úradu vyjadrili, že ide o tabak, ktorý je ich vlastníctvom s tým, že ho majú pre vlastnú spotrebu, pričom jeho pôvod a spôsob nadobudnutia nevedia preukázať v súlade so zákonom č. 106/2004 Z. z. Rovnako tak predmetný tabak bol, ako tovar zaistený v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 652/2004 Z.z.“) Colným úradom Košice, o čom bolo žalobcovi vydané potvrdenie o zaistení tovaru zo dňa 20. marca 2015. S ohľadom na uvedené pokladal za zrejmé, že policajná hliadka OO PZ Spišské Vlachy predmetné motorové vozidlo, v ktorom sa tabak nachádzal len zastavila, ale samotnú prehliadku vozidla neuskutočnila, pričom za týmto účelom privolala hliadku Colného úradu Košice. Správne mu súdu následne vyčítal, že touto skutočnosťou sa vôbec nezaoberal, hoci sťažovateľ na tieto skutočnosti upozornil vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 27. februára 2017. V uvedenom videl rozpor v postupe správneho súdu s § 197 SSP, podľa ktorého bolo povinnosťou krajského súdu vychádzať zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy. Ďalej mu vyčítal, že krajský súd si za týmto účelom v zmysle § 197 SSP v súvislosti s doplnením dokazovania nevyžiadal originál úplného trestného spisu, aby skutočnosti, na podklade ktorých rozhodol, si mohol v ich úplnosti overiť.

9. Súčasne namietal neúplnosť a nedostatočnosť napadnutého prvostupňového rozsudku krajského súdu, ktorý sa vyššie uvedenými námietkami sťažovateľa, vznesenými vo vyjadrení zo dňa 27. februára 2017 k žalobe, vôbec nezaoberal a tieto v rozsudku nijako nevyhodnotil. Krajský súd tak podľa žalovaného opomenul zákonom požadovanú náležitosť odôvodnenia rozsudku správneho súdu podľa § 139 ods. 2 SSP, v zmysle ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd aj posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, pričom správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Pripomenul, že nedostatočným a neúplným odôvodnením rozsudku o námietkach účastníka sa porušuje jeho základné právo na spravodlivý proces. Tvrdil teda, že krajský súd svojím rozsudkom porušil jeho právo na riadne odôvodnenie, ktoré je súčasťou základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a tým porušil právo sťažovateľa na spravodlivý proces.

10. Za nesprávny označil aj právny názor krajského súdu vyjadrený v napadnutom rozsudku, že bolo povinnosťou oboch správnych orgánov prihliadnuť pri posudzovaní daného prípadu na opatrenie Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves zo dňa 7. augusta 2015, nakoľko mal za to, že nie je objektívne, aby sa správny orgán, ktorý nie je orgánom činným v trestnom konaní, riadil pri posúdení veci v správnom konaní pokynmi dozorujúceho prokurátora v trestnom konaní, ktorými tento riadi konkrétneho vyšetrovateľa ako orgán činný v trestnom konaní. V uvedenom videl nesprávne právne posúdenie veci správnym súdom.

11. Rovnako tak namietal nesprávnosť záveru správneho súdu, že bolo povinnosťou žalovaného prihladiť na zásadu zákazu reformatio in peius a zásadu beneficium cohaesionis aj v správnom konaní, keďže tieto zásady trestného konania vyjadrené v Trestnom poriadku nemožno aplikovať na dané priestupkové konanie. Následne namietal, že správny súd nijako nevysvetlil súvis zásady beneficium cohaesionis s prejednávanou vecou, nakoľko táto zásada spočíva v tom, že rozhodnutie, proti ktorému podala opravný prostriedok len jedna z oprávnených osôb, možno zmeniť aj v prospech ďalších osôb, aj napriek tomu, že tieto osoby opravný prostriedok nepodali. Taktiež dal do pozornosti, že na prejednanú vec nemožno aplikovať ani zásadu zákazu reformatio in peius, spočívajúcu v zákaze zmeny rozsudku v neprospech obžalovaného v prípade, ak je rozsudok zrušený len v dôsledku opravného prostriedku, podaného v prospech obžalovaného, pričom táto zásada sa ex lege môže uplatniť iba v prípade, ak opravné konanie prebieha na základe opravného prostriedku v jeho prospech, z čoho je zrejma nemožnosť použitia tejto zásady v predmetnej veci.

12. Poukázal aj na námietku, ktorú vzniesol vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe, doručenom súdu dňa 2. marca 2017, v ktorom namietal spôsobilosť a právnu kvalifikovanosť podanej žaloby žalobcu v tej podobe, v akej bola súdu predložená na jej prejednanie a rozhodnutie, pretože žalobca v žalobnom návrhu žiadal krajský súd, aby zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj prvostupňové rozhodnutie colného úradu v celom rozsahu a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, pričom však v celom texte podanej žaloby neuvádza ani slovne ani paragrafovo, z akých zákonných dôvodov takéto zrušenie oboch žalobou napadnutých administratívnych rozhodnutí žiada, naopak zmätočne v petite žaloby uviedol ako dôvody zrušenia § 195 písm. a) a c) SSP, preto sťažovateľ žalobu označil za neurčitú a právne nedostatočnú. V tejto súvislosti namietal aj nerovné postavenie svojej procesnej strany v konaní pred správnym súdom oproti právnenému postaveniu žalobcu, čo súčasne podľa žalovaného predstavuje rozpor s § 5 ods. 9 prvá veta SSP, v zmysle ktorého majú účastníci konania v konaní pred správnym súdom rovné postavenie. Porušenie tejto zásady videl žalovaný taktiež v tom, že krajský súd opomenul postup podľa § 59 ods. 1 SSP a neúplnosť ako aj nezrozumiteľnosť podanej žaloby sa nepokúsil odstrániť vydaním uznesenia, v ktorom by žalobcu vyzval, aby podanie doplnil a opravil v lehote podľa § 58 ods. 2 SSP. Predmetné pochybenie malo podľa žalovaného súčasne za následok porušenie jeho práva na spravodlivý proces. Rovnako tak nesúhlasil s tým, ako sa s touto námietkou vysporiadal správny súd, ktorý vyslovil, že nie je v konaní vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby v zmysle § 195 SSP.

13. V závere kasačnej sťažnosti poukázal na rozpor časti odôvodnenia napadnutého rozsudku s jeho výrokovou časťou, keďže v odôvodnení správny súd uviedol, že zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím, nakoľko obe vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci, hoci vo výroku napadnutého rozsudku správny súd uvádza, že zrušuje len rozhodnutie žalovaného zo dňa 2. novembra 2016. S ohľadom na uvedené namietal nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť prvostupňového rozsudku súdu aj v tejto jeho časti.

14. Žalobca v písomnom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhol túto zamietnuť. Vyjadril nesúhlas s tvrdením žalovaného, že správny orgán nie je povinný riadiť sa pokynmi a inštrukciami dozorujúceho prokurátora, pričom zo spisového materiálu je podľa žalobcu zrejme, že išlo o pokyn prokurátora, ale o

zákonný záver vo forme opatrenia o nezákonnom postupe polície. S ohľadom na uvedené označil za správne rozhodnutie krajského súdu, ktoré je podľa žalobcu v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ako aj rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých sa zaoberal nezákonnosťou dôkazu.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky, konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP), sa najprv zaoberal formálnymi náležitosťami kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je podaná včas (§ 443 ods. 2 písm. a/ SSP), osobou oprávnenou podať kasačnú sťažnosť (§ 442 ods. 1 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP) a obsahuje všetky zákonom predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP).

16. Následne kasačný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania, keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, podľa § 137 ods. 4 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

Z o d ô v o d n e n i a :

17. Podľa § 440 písm. f) a g) SSP kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

18. V prejednáwanej veci predmetom skúmania kasačného súdu bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/44/2016-36 zo dňa 11. júla 2017 z hľadiska posúdenia, či vec bola krajským súdom správne právne posúdená z dôvodov uvedených v kasačnej sťažnosti.

19. Z administratívneho spisu kasačný súd zistil, že dňa 19. marca 2015 prijal Colný úrad Košice telefonické oznámenie od OO PZ Spišské Vlachy o poskytnutie súčinnosti pri kontrole osobného motorového vozidla zn. Audi A4 kombi z. m. s ev. č. x, ktoré hliadka zastavila na cestnej komunikácii medzi obcami C. a E., v smere od obce E., pričom vodičom tohto motorového vozidla bol žalobca, spolujazdcom bol Ing. L. S. Hliadka OO PZ Spišské Vlachy pri kontrole zistila väčšie množstvo tabaku, ktorý môže podliehať spotrebnej dani z tabakových výrobkov, z ktorého dôvodu kontaktovala Colný úrad Košice ako vecne a miestne príslušný. Hliadka colného úradu vykonala kontrolu motorového vozidla a zistila, že sa vo vozidle nachádza väčšie množstvo tabaku v igelitových vrecúškach bez označenia kontrolnou známkou a bez etikiet. Následne sa presunula spolu s vyšetrovateľom KÚFS Košice a príslušníkmi OO PZ Spišské Vlachy na OO PZ Spišské Vlachy, kde bol tabak za prítomnosti žalobcu a spolucestujúceho Ing. L. S. prerátaný a zvážený. Bolo zistené, že v motorovom vozidle sa nachádzalo spolu 25,18 kg tabaku. Žalobca aj s Ing. S. dobrovoľne tabak vydali a vyhlásili, že každému patrí presná polovica z uvedeného množstva, t. j. 12,59 kg. Tieto skutočnosti vyplývajú aj zo zápisnice Colného úradu Košice o vykonaní daňového dozoru zo dňa 19. marca 2015. Colný úrad Košice súčasne žalobcovi uložil

povinnosť predložiť do 8 kalendárnych dní odo dňa spísania zápisnice, t. j. do 27. marca 2015, nadobúdacie doklady k zistenému tabaku.

20. Colný úrad Košice vydal dňa 18. mája 2015 rozhodnutie č. 1095691/1/202448/2015 o zabezpečení predmetného tabaku v množstve 12,59 kg, keďže žalobca nevedel preukázať pôvod a spôsob jeho nadobudnutia v súlade so zákonom č. 106/2004 Z. z. Nakoľko uvedené skutočnosti zakladajú podozrenie, že týmto konaním mal žalobca naplniť skutkovú podstatu priestupku v zmysle § 41a ods. 1 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z., Colný úrad Prešov oznámením č. 273949/2016 zo dňa 14. marca 2016 žalobcovi oznámil začatie priestupkového konania vo veci podozrenia z porušenia daňových predpisov a súčasne priestupok so žalobcom prejednal na ústnom pojednávaní dňa 21. apríla 2016, o čom bola colným úradom spísaná zápisnica o ústnom pojednávaní č. 517456/2016 zo dňa 21. apríla 2016. Následne dňa 2. mája 2016 Colný úrad Prešov vydal rozhodnutie č. 689670/2016, ktorým uznal žalobcu vinným zo spáchania priestupku podľa § 41a ods. 1 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z., ktorého sa dopustil tým, že nevedel v súlade so zákonom č. 106/2004 Z. z. preukázať pôvod alebo spôsob nadobudnutia tabakových výrobkov - tabaku spolu v množstve 25,18 kg, zistených dňa 19. marca 2015 v priestore motorového vozidla zn. Audi A4 kombi, ev. č. x, ktorého je vlastníkom, a to bez ohľadu na to, či nakladá alebo nakladal s týmto tabakom ako s vlastným. Žalobcovi bola podľa § 41a ods. 2 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z. za spáchanie tohto priestupku uložená pokuta v sume 200 eur a podľa § 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 411/2006 Z. z., ktorou sa ustanovuje paušálna suma trov konania o priestupku povinnosť zaplatiť trovy konania v sume 16 eur.

21. Žalobca v odvolaní proti uvedenému rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa namietal, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nepravdivých tvrdení a dôkazov na základe nepotvrdených domnienok, účelovo hodnotených výlučne v jeho neprospech. Mal za to, že colný úrad nepostupoval v súlade so zákonom, nevychádzal zo spoľahlivo zisteného skutkového stavu, čím došlo k porušeniu zásady materiálnej pravdy, čo odôvodnil poukazom na výsledky odbornej expertízy odobratých vzoriek tabaku vykonanej Colným laboratóriom Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky - Protokol o skúške č. VOE-1752, 1753/15 zo dňa 3. júla 2015, ktorou bolo zistené, že vo vzorkách bola zistená prítomnosť nikotínu. Správnemu orgánu prvého stupňa však vyčítal, že neboli vykonané skúšky potrebné na nomenklatúrne zatriedenie vzoriek a posúdenie, či ide o tabak na fajčenie, pretože predmetné vzorky boli napadnuté plesňou, čím nebolo expertízne preukázané, že sa jedná o tabak na fajčenie, ktorý je predmetom dane podľa zákona č. 106/2004 Z. z. Namietal, že uvedeným bolo dané za pravdu jeho tvrdeniu, že tabak bol v kritický deň prepravovaný z dôvodu jeho uskladnenia na vhodnejšie miesto. Ďalej namietal absenciu základného znaku vymedzeného zákonom č. 106/2004 Z. z. v § 4 ods. 3 písm. c), teda čo sa rozumie tabakom, ktorý podlieha spotrebnej dani, napriek čomu bol tento tabak podľa žalobcu svojvoľnou úvahou správneho orgánu posúdený ako tabak na fajčenie a z toho vyvodený záver, že podlieha zdaneniu.

22. Rozhodnutím žalovaného č. 1665417/2016/Ne zo dňa 2. novembra 2016 bolo podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) odvolanie žalobcu zamietnuté a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa č. 689670/2016 zo dňa 2. mája 2016 potvrdené.

23. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 106/2004 Z. z. predmetom dane sú tabakové výrobky vyrobené na daňovom území, dodané na daňové územie z iného členského štátu alebo dovezené na daňové územie z územia tretieho štátu.

24. Podľa § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z. na účely tohto zákona sa rozumie tabakom

1. tabak na fajčenie rezaný alebo inak rozdrobený, zvláknený alebo na pásy zlisovaný, určený alebo vhodný na fajčenie bez ďalšieho priemyselného spracovania,
2. tabakový zvyšok, ktorým je zvyšok z tabakových listov a vedľajšie produkty vzniknuté pri spracovaní tabaku alebo pri výrobe tabakových výrobkov, upravený na drobný predaj a ktorý bez ohľadu na účel použitia je možné fajčiť a ktorý nie je cigaretou podľa písmena a/ a cigarou alebo cigarkou podľa písmena b/,
3. tabak podľa bodov 1 a 2, na vlastnoručné zhotovenie cigariet, ak obsahuje viac ako 25 % hmotnosti tabakových častíc so šírkou rezu užšou ako 1,5 mm.

25. Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 106/2004 Z. z. tabakom sa na účely tohto zákona rozumie aj výrobok,

- a) ktorý pozostáva výlučne alebo čiastočne z iných látok ako tabak a ktorý spĺňa ostatné podmienky podľa odseku 3 písm. c) s výnimkou podľa odseku 7,
- b) ktorý nie je uvedený v odseku 3 písm. c), ak sa ponúka na
 1. použitie alebo sa použije ako tabakový výrobok na fajčenie, alebo
 2. iný účel ako na fajčenie a je vhodný na fajčenie a upravený na drobný predaj a určený na konečnú spotrebu.

26. Podľa § 41a ods. 1 písm. c) zákona č. 106/2004 Z. z. priestupku sa dopustí fyzická osoba, ktorá nie je oprávnená na podnikanie, ak nevie preukázať v súlade s týmto zákonom pôvod alebo spôsob nadobudnutia tabakových výrobkov u nej zistených, ktoré sa u nej nachádzajú alebo ktoré sa u nej nachádzali, a to bez ohľadu na to, či nakladá alebo nakladala s tabakovými výrobkami ako s vlastnými.

27. Podľa § 41a ods. 2 písm. c) zákona č. 106/2004 Z.z. colný úrad uloží pokutu za priestupok podľa odseku 1 písm. c) do 33 193,91 eura, najmenej však 66,38 eura, a také tabakové výrobky zabezpečí.

28. Podľa § 41a ods. 6 vety druhej zákona č. 106/2004 Z. z. na priestupky a ich prejednávanie sa vzťahuje všeobecný predpis o priestupkoch.

29. Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 652/2004 Z.z.“) ak je dôvodné podozrenie, že vec, tovar alebo písomnosti súvisia s trestným činom alebo priestupkom spáchaným v súvislosti s porušením colných predpisov alebo s colným deliktom podľa osobitného predpisu, priestupkom alebo iným správnym deliktom podľa osobitného predpisu, alebo s porušením daňových predpisov alebo súvisia s trestným činom, priestupkom alebo iným správnym deliktom spáchaným v súvislosti s porušením predpisov o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a ak je to potrebné na zistenie skutkového stavu, colník je oprávnený ich zaistiť na vykonanie potrebných úkonov; zaistenie môže trvať len do rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní vo veci, pri priestupku alebo colnom delikte najviac 60 dní odo dňa zaistenia.

30. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného, dospel k záveru, že námietka sťažovateľa týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci krajským súdom je dôvodná.

31. Vo vzťahu k uvedenej námietke dôvodu kasačnej sťažnosti, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP) musí kasačný súd s prihliadnutím na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g) SSP vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t. j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu.

32. Navyše právnym posúdením veci je analytická činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje čiastkové právne závery a spätnou aplikáciou vybranej právnej normy preveruje úplnosť a riadnosť fakticky zisteného skutkového stavu. Toto je základným poslaním správneho súdu pri prieskume zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy, pričom nielen situácia „res iudicata“ tvorí rozhodovaciu prekážku, ale aj ustálená rozhodovacia prax kasačného súdu ako relevantný precedens v súlade s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky vytvára zákonodarcom akceptovanú rozhodovaciu prekážku.

33. Nakoľko v posudzovanej veci spornú otázku v aplikačnom postupe krajského súdu pri rozhodovaní o merite sporu predstavuje posúdenie zákonnosti procesného postupu správcu dane pri získavaní dôkazov, považuje kasačný súd za potrebné zaoberať sa samotným pojmom „nezákonný dôkaz“.

34. Pod tento pojem je možné subsumovať či už nezákonne získaný dôkaz, alebo nezákonne vykonaný dôkaz. Prvým z uvedených je dôkaz, ktorý bol získaný porušením práv inej osoby. Vo vzťahu k druhému je možné konštatovať, že takýmto je dôkaz, pri vykonávaní ktorého súd porušil niektorý právny predpis. Rozdiel bude následne v jeho prípustnosti. Zatiaľ čo nezákonne vykonaný dôkaz nemôže byť podkladom pre súdne rozhodnutie, pretože boli porušené pravidlá dokazovania určené kogentnými normami, pri nezákonne získanom dôkaze nemôže súd jeho použitie v súdnom konaní automaticky vylúčiť. Za akýsi rámec pri určovaní toho, či nezákonný dôkaz správny súd pripustí alebo nie, možno považovať čl. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v spojení s § 5 ods. 1 SSP, ktorý preferuje teleologický výklad, ktorý musí byť zároveň ústavnokonformný. Správny súd teda musí posudzovať každú jednu zložku správneho súdneho konania a celé konanie spoločne v celom kontexte. Ak v konaní účastník navrhne použiť nezákonne získaný dôkaz, dochádza ku stretu dvoch záujmov. Jedným je záujem o správne zistenie skutkového stavu, ktorý je základom vecne správneho rozhodnutia. Týmto sa v správnom súdnom procese realizuje právo účastníka na spravodlivý proces, ktorý je garantovaný v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. V týchto prípadoch môže byť povinnosť účastníka uniesť dôkazné bremeno podmienená práve vykonaním nezákonne získaného dôkazu. Druhým je záujem o zadovážovanie dôkazov v súlade so zákonom. Správny súdny poriadok kategoricky neobmedzuje súd

ustanovením zákazu vykonať dôkaz, ktorý bol získaný v rozpore so zákonom, a teda súd by vykonaním nezákonného dôkazu nekonal v rozpore so zákonom. Striktným nepripustením vykonania dôkazu, ktorý bol získaný tak, že došlo k porušeniu iných práv, by mohlo dôjsť k povýšeniu jedného záujmu nad druhý. Ich oddelené vnímanie zabezpečí to, že obidva budú chránené. Ak účastník použije nezákonne získaný dôkaz, pomôže objasneniu skutkového stavu a súd tak rozhodne spravodlivo, no v eventúálne ďalšom súdnom konaní, bude musieť účastník, ktorý tento dôkaz v rozpore so zákonom zadovážil, znášať dôsledky toho, že porušil zákon.

35. V nadväznosti na uvedené kasačný súd konštatuje, že nie je možné prisvedčiť správnosti záveru krajského súdu, ktorý v napadnutom rozsudku vyslovil, že celé konanie je odvodené od nezákonného postupu príslušníkov OO PZ Spišské Vlachy, preto ani získaný dôkaz (tabak) nemohol byť pre jeho absolútnu neúčinnosť použitý pre trestné stíhanie, teda nemôže byť prijateľné, aby takýto nezákonne získaný dôkaz mohol byť podkladom pre správne trestanie. S uvedeným sa kasačný súd nemôže stotožniť, nakoľko zo spisového materiálu je zrejmé, že postup pri získavaní dôkazu – zaistení tovaru (tabaku) bol vykonaný v súlade s § 22 ods. 1 zákona č. 652/2004 Z.z., keď zo zápisnice o vykonaní daňového dozoru č. 1095691/1/124544/2015 Colného úradu Košice jednoznačne vyplýva, že zaistenie veci – tabaku realizovali príslušníci colného úradu v zmysle svojich zákonom pridelených oprávnení, keď po privolaní hliadkou OO PZ Spišské Vlachy vykonali prehliadku osobného motorového vozidla, pri ktorej bol tabak nájdený a zaistený.

36. Preskúmaním veci tak kasačný súd dospel k záveru, že krajský súd nepostupoval správne, keď svoje rozhodnutie zdôvodnil tvrdením o nezákonne získanom dôkaze - zaistení tovaru, ktoré je však v rozpore so zisteniami vyplývajúcimi z administratívneho spisu.

37. Kasačný súd rovnako tak nemohol za správny označiť záver krajského súdu, ktorý vyslovil, že bolo povinnosťou oboch správnych orgánov prihliadnuť pri posudzovaní daného prípadu na opatrenie Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves zo dňa 7. augusta 2015. Vo vzťahu k uvedenému kasačný súd zdôrazňuje, že správne konanie od výsledku trestného konania nezávisí. Ide o dve samostatné konania, ktorých právnym základom môže byť to isté konanie jednotlivca, avšak ich závery na seba nenadväzujú.

38. Ďalej kasačný súd konštatuje, že sa nemohol stotožniť ani so záverom krajského súdu, že bolo povinnosťou správnych orgánov prihliadnuť na zásadu zákazu reformatio in peius v zmysle § 322 Trestného zákona a zásadu beneficium cohaesionis podľa § 324 Trestného zákona. S ohľadom na uvedené kasačný súd poukazuje na § 82 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, ktoré ustanovuje, že v odvolacom konaní správny orgán nemôže zmeniť uloženú sankciu v neprospech obvineného z priestupku, ak nezistí nové podstatné skutkové okolnosti. Citované ustanovenie je vyjadrením zásady zákazu reformatio in peius, pričom z preskúmaných administratívnych rozhodnutí, ako aj postupu im predchádzajúceho je zrejmé, že správne orgány pri svojom rozhodovaní túto zásadu dôsledne rešpektovali. Ku aplikácii zásady beneficium cohaesionis kasačný súd poznamenáva, že túto nie je možné použiť v konaní s jediným účastníkom.

39. Opodstatnenou je aj kasačná námietka, spočívajúca v poukaze sťažovateľa na rozpor časti odôvodnenia napadnutého rozsudku s jeho výrokovou časťou, keďže v odôvodnení správny súd uviedol, že zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP, nakoľko obe vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia veci. Z vyššie uvedeného vyplynulo, že krajský súd zrušil rozhodnutia oboch správnych orgánov. Z výroku rozsudku však takýto záver nevyplýva a uvedený rozpor medzi odôvodnením a výrokom napadnutého rozsudku zakladá jeho nepreskúmateľnosť. Za daných okolností kasačný súd považoval odôvodnenie napadnutého rozsudku za nekonzistentné a teda nepreskúmateľné. Úlohou kasačného súdu pritom nie je postupy a hodnotenia krajského súdu nahrádzať, resp. dopĺňať. V predmetnom prípade je treba také rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

40. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná, pretože krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa doterajšej úpravy Občianskeho súdneho poriadku mohol Najvyšší súd Slovenskej republiky v prípade, ak zistil dôvodnosť podaného odvolania, aj sám zmeniť rozhodnutie krajského súdu a žalobu zamietnuť. Podľa novej právnej úpravy SSP to už nie je v zmysle § 462 SSP možné. Revízná právomoc zostala Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky zachovaná len v prípade, ak bola žaloba zamietnutá. Vzhľadom na okolnosť, že krajský súd nerozhodol uvedeným spôsobom, kasačný súd preto nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 SSP a vráteniu veci na ďalšie konanie.

41. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť s poukazom na to, že právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 SSP). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 3 SSP.

42. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

26.

R O Z H O D N U T I E

Primárne je nevyhnutné uniesť dôkazné bremeno zo strany daňového subjektu, ktorý disponuje svojim právom uplatniť si za zákonom ustanovených a splnených podmienok nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty, je iniciátorom odpočítania dane z pridanej hodnoty, a ktorý si aj tento nárok uplatnil. Preto je jeho povinnosťou preukázať, že nárok si uplatňuje odôvodnene za zákonom stanovených podmienok.

Dokazovanie zo strany správcu dane slúži až na následnú verifikáciu skutočností a dokladov predkladaných daňovým subjektom. Ak daňový subjekt, na ktorom leží dôkazné bremeno, svoje tvrdenia spoľahlivo nepreukáže, nemôže byť nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty uznaný ako oprávnený.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2020, sp. zn. 9 Sžfk/1/2019)

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. x zo dňa 11.06.2014, ktorým žalovaný potvrdil prvostupňové rozhodnutie Daňového úradu Trnava č. x zo dňa 10.07.2013, ktorým podľa § 68 ods. 6 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (ďalej len daňový poriadok) vyrubil žalobcovi rozdiel v sume 41 217,66 eura na dani z pridanej hodnoty (ďalej len DPH) za zdaňovacie obdobie december 2010.

2. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že predmetom sporu je posúdenie, či žalobca skutkovo naplnil § 49 a § 51 zákona o DPH, a teda, či mu vzniklo právo na odpočítanie dane na základe ním predložených faktúr a listinných dokladov, či teda vznikla daňová povinnosť u dodávateľa prác - obchodnej spoločnosti DIKTA-stav, s. r. o.

3. Pokiaľ sa jedná o namietané procesné pochybenia správcu dane v súvislosti s výsluchom bývalých konateľov žalobcu, krajský súd konštatoval, že správca dane nepostupoval správne pri predvolaní J. D. na výsluch z adresy, na ktorej sa nezdržiava a nezisťoval jeho bydlisko z príslušného registra. Predchádzajúci konatelia žalobcu nedisponovali informáciami ohľadom osôb, ktoré vykonávali stavebné práce. Vypočutie nového konateľa M. K., ktorý neposkytol žiadne informácie v danej veci, nepreukázalo uskutočnenie stavebných prác deklarovaným dodávateľom. Podľa názoru krajského súdu, procesné vady v postupe správneho orgánu nemali vplyv na správnosť a zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pretože svedkovia sa nevedeli vyjadriť k predmetnému plneniu, kto realizoval práce na diele. V prípade, ak by aj správca dane zopakoval proces a odstránil formálne vady, nedošlo by k privodeniu iného, výhodnejšieho rozhodnutia pre žalobcu.

4. Po preskúmaní pripojeného spisu krajský súd zistil, že vo vyrubovacom konaní správca dane vypočul ako svedka p. P. S., ktorý dňa 18.02.2013 uviedol, že daňový subjekt pozná, k nahliadnutiu predloženej faktúry č. x zo dňa 10.12.2010 a č. x zo dňa 23.12.2010, osobne vystavil aj podpísal a práce na nej uvedené spoločnosť DIKTA - stav, s.r.o. vykonala. Podľa jeho vyjadrenia bola na stavebné práce na stavbe „CHATA 1 až 10 v obci H. B.“ uzatvorená zmluva o dielo, bol vedený stavebný denník (doposiaľ však žiadny stavebný denník nebol správnemu orgánu, ako aj správemu súdu v priebehu preskúmavacieho konania predložený), do ktorého boli zaznamenané všetky úkony, t. j. rozsah prác, stroje použité na stavbe, počasie, počet ľudí. Pokiaľ ide o výsluch svedka P. S., tento síce uviedol, že práce vykonávali nielen jeho pracovníci (ich mená však nevedel uviesť), ale aj pracovníci subdodávateľských firiem, ktorých taktiež bližšie nešpecifikoval.

5. Z administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že správca dane na objasnenie toho, kto dodávateľské práce zrealizoval, vykonal rozsiahle dokazovanie, vypočul viacerých svedkov, avšak nebolo zistené, kto v skutočnosti plnenie zrealizoval. Za tohto stavu je potrebné konštatovať, že žalobca ako daňový subjekt dostatočným spôsobom nepreukázal, že tvrdené skutočnosti - zhotovenie diela, bolo uskutočnené dodávateľskou spoločnosťou DIKTA-stav. Ďalším dokazovaním bol na základe dožiadania správcu dane na Daňovom úrade Bratislava ako svedok vypočutý Ing. Mgr. Arch. P. Ž., ktorý nevedel označiť zhotoviteľa - dodávateľa stavby a taktiež nevedel identifikovať osoby, ktoré stavebné práce vykonávali. Nevedel identifikovať ani osobu vykonávajúcu stavebný dozor. Správca dane ďalej vypočul ako svedka Ing. J. K. (tento podľa rozhodnutia o povolení stavby vypracoval projektovú dokumentáciu), ktorý uviedol, že žalobca mu nie je známy, nikdy s nikým z tejto spoločnosti nekonal, konal iba s JUDr. K. ktorý bol objednávateľom projektu pre stavebné povolenie. Znamená to, že ani výsluchom týchto svedkov sa nepotvrdilo, že by dielo bolo zhotovené dodávateľskou spoločnosťou DIKTA-stav, s.r.o.

6. Krajský súd poukázal na závery rozsudkov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 8Sžf/51/2013, 4Sžf/45/2014, v zmysle ktorých daňový subjekt môže odpočítať DPH len za splnenia základnej podmienky - aby išlo o tovary a služby, ktoré boli dodané konkrétnym platiteľom DPH, pričom správca dane má pri posudzovaní nárokov na odpočítanie DPH vychádzať nielen z daňových dokladov predložených platiteľom, ale aj zo zistení, či predloženým dokladom neabsentuje materiálny podklad. Uviedol tiež, že rozsudok ESDC-354/03, C-355/03, C-484/03 nemôže byť na daný prípad aplikovaný, keďže správcem dane nebolo vyslovené, že by sa v danom prípade jednalo o podvod.

7. K námietke žalobcu o aplikácii účinného právneho predpisu na daný prípad krajský súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 3Sžf/21/2016 zo dňa 20. 09.2017, v ktorom sa súd vysporiadal s danou otázkou.

8. Vo vzťahu k námietke žalobcu, že v rámci vyrubovacieho konania nebolo možné vykonávať dokazovanie krajský súd uviedol, že táto nie je dôvodná, pretože zákon nestanovil podmienku, že dokazovanie môže byť vykonávané len v rámci prebiehajúcej daňovej kontroly. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Sžf/71/2012, v zmysle ktorého, ak je potrebné doplniť dokazovanie aj po ukončení daňovej

kontroly, nič nebráni správcovi dane dôkaz vykonať vo vyrubovacom konaní, čo platí aj na doplnenie dokazovania, ak to navrhne po ukončení daňovej kontroly daňový subjekt.

9. Voči rozsudku Krajského súdu v Trnave podal žalobca v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v ustanovení § 440 ods. 1 písm. f), g) a h) SSP.

10. Podľa názoru žalobcu krajský súd porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Súd pochybil, ak nenariadil správcovi dane zopakovať proces a odstrániť procesné pochybenia správcu dane, resp. žalovaného. Nevypočutie svedkov, najmä bývalého konateľa spoločnosti, je vážnym procesným pochybením a dôvodom na zrušenie napadnutého rozsudku. Svedok J. D. mal vo svojom písomnom vyjadrení doručenom správcovi dane uviesť, že všetky stavebné práce boli vykonané pre žalobcu spoločnosťou DIKTA-stav s.r.o. Predmetné písomné vyjadrenie sa však v spisovom materiáli nenachádza a súd tak nemal predložený kompletný administratívny spis.

11. Konajúci súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože bez relevantného odôvodnenia neprihliadol na tvrdenia a dôkazy, na ktoré poukazoval žalobca, s týmito sa dôsledne nevysporiadal a vec preto nesprávne právne posúdil. Poukázal na vyjadrenia bývalého konateľa spoločnosti DIKTA-stav, s. r. o., p. P. S., ktorý potvrdil realizáciu fakturovaných prác, faktúry č. 27/2010 a 30/2010 osobne vystavil a podpísal. Podľa jeho vyjadrenia bola na stavebné práce uzatvorená zmluva o dielo, bol vedený stavebný denník, pričom prácu vykonávali nielen jeho pracovníci, ale aj subdodávateľské firmy. Podľa žalobcu je nepochybné, že vyfaktúrované práce boli vykonané a bola splnená aj ich materiálna podstata. V tejto súvislosti poukázal na právny názor vyjadrený v obdobnej veci, v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Sžf/1/2011.

12. Sťažovateľ navrhol, aby najvyšší súd zjednotil - ustálil rozhodovaciu prax Krajského súdu v Trnave, ktorý v skutkovo a právne totožnej veci č. k. 14S/146/2014-105 zo dňa 22.02.2018 rozhodol odlišne a rozhodnutie daňových orgánov zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

13. Sťažovateľ na základe uvedených dôvodov navrhol, aby kasačný súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby zrušil rozhodnutie žalovaného a jemu predchádzajúce rozhodnutie orgánu 1. stupňa a priznal žalobcovi náhradu trov konania.

14. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti poukázal na svoje doterajšie vyjadrenia k podanej žalobe, uviedol, že napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za vecne správny a navrhol kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietnuť.

15. Podľa § 491 ods. 1 a 2 SSP, účinného od 01.07.2016, ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona,

nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj kasačný súd) ako súd príslušný podľa ust. § 11 písm. g) SSP, prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 455 SSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk, podľa § 137 ods. 4 SSP v spojení s ust. § 452 ods. 1 SSP.

Z o d ô v o d n e n i a :

17. Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť aj tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. f), g) a h) SSP).

18. Predmetom skúmania kasačného súdu bolo rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z hľadiska posúdenia, či vec bola správne právne posúdená z dôvodov uvedených v kasačnej sťažnosti.

19. Kasačný súd po preskúmaní rozsudku krajského súdu a po oboznámení sa s obsahom pripojeného spisového materiálu nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení rozsudku krajského súdu. Závery krajského súdu spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku.

20. Pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia je pre súd rozhodujúci skutkový stav, ktorý tu bol v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Preto v správnom súdnictve súd dokazovanie zásadne nevykonáva, vykonáva len také dokazovanie, ktoré je nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia, t. j. jeho rozsah je obmedzený účelom správneho súdnictva. Úlohou súdu v správnom súdnictve je teda preskúmanie zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy v rozsahu, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou, rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy, t. j. preskúmať aj postup, ktorý predchádzal vydaniu týchto rozhodnutí s prihliadnutím na závažnosť zisteného skutkového stavu, ktorý tu bol v čase ich právoplatnosti.

21. Kasačný súd v rozsahu sťažnostných bodov preskúmal rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutia žalovaného orgánu verejnej správy a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa správny súd vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí žalovaného. V danom prípade teda skúmal správnosť postupu a rozhodnutí správcu dane a žalovaného, či vykonaným dokazovaním v rámci daňovej kontroly ako i dokazovaním

vykonaným v rámci vyrubovacieho konania, na základe námietok a požiadaviek sťažovateľa, dospel žalovaný k správny právny záverom, keď neuznal daňovému subjektu, CHR, s.r.o. Šamorín, uplatnený odpočet DPH za mesiac december 2010, z dodávateľských faktúr č. x a č. x v celkovej čiastke 41.217,66 €.

22. Podľa § 165 ods. 1 a 2 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov právne úkony a ich účinky pri správe daní, ktoré nastali do účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Daňové konania začaté a právoplatne neukončené pred účinnosťou tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov; sankcia sa uloží podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov (ďalej aj zákon o správe daní alebo zákon č. 511/1992 Zb.) v znení účinnom do 31. decembra 2011, ak skutočnosť rozhodujúca pre uloženie sankcie nastala do 31. decembra 2011 a ak je to pre daňový subjekt priaznivejšie.

23. Podľa § 165b ods. 1 daňového poriadku, s účinnosťou od 30. decembra 2012, daňové konanie začaté podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov sa dokončí podľa zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

24. Podľa § 3 ods. 2 Daňového poriadku správca dane postupuje pri správe daní v úzkej súčinnosti s daňovým subjektom a inými osobami a poskytuje im poučenie o ich procesných právach a povinnostiach, ak tak ustanoví tento zákon. Správca dane je povinný zaoberať sa každou vecou, ktorá je predmetom správy daní, vybaviť ju bezodkladne a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správne mu určeniu a vyrubeniu dane.

25. Podľa § 3 ods. 3 Daňového poriadku, správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo pri správe daní vyšlo najavo.

26. Podľa § 24 ods. 1 Daňového poriadku daňový subjekt preukazuje

- a) skutočnosti, ktoré majú vplyv na správne určenie dane a skutočnosti, ktoré je povinný uvádzať v daňovom priznaní alebo iných podaniach, ktoré je povinný podávať podľa osobitných predpisov,
- b) skutočnosti, na ktorých preukázanie bol vyzvaný správcom dane v priebehu daňovej kontroly alebo daňového konania,
- c) vierohodnosť, správnosť a úplnosť evidencií a záznamov, ktoré je povinný viesť.

27. Podľa § 24 ods. 2 Daňového poriadku správca dane vedie dokazovanie, pričom dbá, aby skutočnosti nevyhnutné na účely správy daní boli zistené čo najúplnejšie a nie je pritom viazaný iba návrhmi daňových subjektov.

28. Podľa § 24 ods. 3 Daňového poriadku správca dane preukazuje skutočnosti o úkonoch vykonaných voči daňovému subjektu, ktoré sú rozhodné pre správne určenie dane. Nie je potrebné dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe správcovi dane z jeho činnosti.

29. Podľa § 24 ods. 4 Daňového poriadku ako dôkaz možno použiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť a objasniť skutočnosti rozhodujúce pre správne určenie dane a ktoré nie sú získané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Ide najmä o rôzne podania daňových subjektov, svedecké výpovede, znalecké posudky, verejné listiny, protokoly o daňových kontrolách, zápisnice o miestnom zisťovaní a obhliadke, povinné záznamy a evidencie vedené daňovými subjektmi a doklady k nim.

30. V danom prípade boli predmetom súdneho prieskumu postup a rozhodnutia správcu dane a žalovaného, týkajúce sa zdaňovacieho obdobia december 2010, vydané na základe daňovej kontroly začatej dňa 29.09.2011, a preto bolo potrebné na postup daňových orgánov, vydané rozhodnutia do účinnosti § 165b ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. aplikovať právny predpis účinný do 31. 12. 2011, a to zákon č. 511/1992 Zb. Konanie daňových orgánov a rozhodnutia vydané po 30.12.2012 boli podriadené ustanoveniam zákona č. 563/2009 Z. z.

31. Podľa § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, v znení účinnom do 31.12.2010, predmetom dane je poskytnutie služby (ďalej len "dodanie služby") za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniteľnej osoby.

32. Podľa 19 ods. 1 a 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v účinnom znení, daňová povinnosť vzniká dňom dodania tovaru. Dňom dodania tovaru je deň, keď kupujúci nadobudne právo nakladať s tovarom ako vlastník. Pri prevode alebo prechode nehnuteľnosti je dňom dodania deň odovzdania nehnuteľnosti do užívania, ak je tento deň skorší ako deň zápisu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností. Pri dodaní stavby na základe zmluvy o dielo alebo inej obdobnej zmluvy je dňom dodania deň odovzdania stavby. Pri dodaní tovaru podľa § 8 ods. 1 písm. c) je dňom dodania tovaru deň odovzdania tovaru nájomcovi. Daňová povinnosť vzniká dňom dodania služby.

33. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty právo odpočítať daň z tovaru alebo zo služby vzniká platiteľovi v deň, keď pri tomto tovare alebo službe vznikla daňová povinnosť.

34. Podľa § 49 ods. 2 písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty platiteľ môže odpočítať od dane, ktorú je povinný platiť, daň z tovarov a služieb, ktoré použije na dodávky tovarov a služieb ako platiteľ s výnimkou podľa odsekov 3 a 7. Platiteľ môže odpočítať daň, ak je daň voči nemu uplatnená iným platiteľom v tuzemsku z tovarov a služieb, ktoré sú alebo majú byť platiteľovi dodané.

35. Podľa § 51 ods. 1 písm. a) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty právo na odpočítanie dane podľa § 49 môže platiteľ uplatniť, ak pri odpočítaní dane podľa § 49 ods. 2 písm. a) má faktúru od platiteľa vyhotovenú podľa § 71.

36. Podľa § 6 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) účtovná jednotka je povinná doložiť účtovné prípady účtovnými dokladmi. Účtovanie účtovných prípadov v účtovných knihách vykoná účtovná jednotka účtovným zápisom iba na základe účtovných dokladov.

37. Podľa § 7 ods. 1 zákona o účtovníctve účtovná jednotka je povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky.

38. Uskutočňovanie zdaniteľných plnení je ekonomickou činnosťou plne pod kontrolou daňového subjektu. Vzhľadom na to, daňový subjekt ako platiteľ dane má možnosť si obstarat' dostatočný počet dôkazov, ktoré zabezpečia preukázateľnosť uskutočneného zdaniteľného plnenia správcovi dane, ktorý v rámci daňovej kontroly preveruje skutočnosti rozhodujúce pre určenie dane.

39. Odpočítanie dane nenastáva ex lege, ale je právom platiteľa dane (pojem „môže“ § 49 ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z.), ktoré právo je spojené s dôkaznou povinnosťou platiteľa dane. Prenos dôkaznej povinnosti z daňového subjektu na správcu dane je výnimkou, ktorá je uštalovaná judikatúrou vnútroštátnych súdov na základe judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. Dokazovanie vykonáva správca dane, ktorý vedie daňové konanie. Správca dane dbá, aby skutočnosti rozhodujúce pre určenie daňovej povinnosti boli zistené čo najúplnejšie a nie je pritom viazaný iba návrhmi daňových subjektov.

40. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 2Sžf/4/2009 z 23.06.2010 v spojení s rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 78/2011-17 z 23.02.2011, z odôvodnenia ktorého vyplýva, že: *„Dôkazné bremeno je na daňovom subjekte - žalobcovi (§ 24 daňového poriadku v spojení s § 49 ods. 2, § 51 zákona č. 222/2004 Z. z.). Primárne je nevyhnutné uniesť dôkazné bremeno na strane daňového subjektu - žalobcu, ktorý disponuje svojim právom uplatniť si za zákonom stanovených a splnených podmienok nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty (je iniciátorom odpočítania dane z pridanej hodnoty) a ktorý si aj tento nárok uplatnil; preto je jeho povinnosťou preukázať, že nárok si uplatňuje odôvodnene a za zákonom stanovených podmienok. Dokazovanie zo strany správcu dane slúži až na následnú verifikáciu skutočností a dokladov predkladaných daňovým subjektom. Ak daňový subjekt, na ktorom leží dôkazné bremeno, svoje tvrdenia spoľahlivo nepreukáže, nemôže byť nárok na odpočet dane z pridanej hodnoty uznaný ako oprávnený“.*

41. Podmienky uvedené v § 49 a nasl. (odpočítanie dane) zákona č. 222/2004 Z. z., sú hmotnoprávnej povahy a na ich bezpodmienečné splnenie sa viaže nárok na odpočet. Ich nesplnenie nie je možné odpustiť (keďže zákon to neustanovuje) ani pri vzniku zodpovednosti inej osoby za vady dokladu a ani za dobromyseľnosti platiteľa. Naopak, zákonodarca požaduje pre ľahkú zneužiteľnosť, aby platiteľ, ktorý nárok na odpočet uplatňuje, preukázal existenciu podmienok, ktoré pre nárok na odpočet stanovil.

42. V danom prípade sťažovateľ okrem faktúr, č. x a č. x, vlastných tvrdení a tvrdení zástupcu dodávateľa, nepredložil žiaden vierohodný doklad o uskutočnení zdaniteľného plnenia deklarovaným dodávateľom, DIKTA-stav s.r.o., ako platcom DPH. Napriek výzve správcu dane na predloženie kompletnej zmluvy o dielo, bola zo strany sťažovateľa predložená len časť zmluvy o dielo uzatvorenej medzi sťažovateľom a dodávateľskou spoločnosťou, bez príslušných podpisov zástupcov zmluvných strán, bez dátumu jej uzavretia. Neoddeliteľnou súčasťou predmetnej zmluvy mala byť projektová dokumentácia a rozpočet, ktorý však nebol správcovi dane predložený. Z predloženej, neúplnej zmluvy o dielo, nevyplýva dohodnutá cena stavebných prác, ktorá mala byť určená v zmysle absentujúceho rozpočtu. Predmetom zmluvy bolo len vyhotovenie stavebných prác. Je nepochybné, že na realizáciu diela bol potrebný stavebný materiál, pričom na preukázanie jeho skutočnej realizácie deklarovaným dodávateľom neboli zo strany sťažovateľa predložené žiadne doklady o použití materiálu, jeho dodávateľovi, spôsobe jeho nadobudnutia, dodania a pod. Sťažovateľ nepredložil doklad o prevzatí faktúrovaných stavebných prác realizovaných v jednotlivých mesiacoch, ich odkontrolovaní v zmysle čl. V., bod 5.1 predmetnej zmluvy, pred úhradou požadovanej čiastky. Sťažovateľ ako subjekt, ktorý nesie podnikateľské riziko, ktoré si vyžaduje dodržanie istej miery opatrnosti, nepreukázal spôsob obvyklej komunikácie so svojim zmluvným partnerom počas realizácie diela, či pred kontrolou uskutočnených dodávok pred vyúčtovaním ceny prác. Znalecký posudok predložený sťažovateľom v rámci daňového konania preukazuje len znalcom určenú všeobecnú hodnotu rozostavaných rekreačných domov, nepreukazuje však realizátora posudzovaných stavieb.

43. Zo strany daňových orgánov bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, v rámci ktorého sa daňovému subjektu nepodarilo odstrániť pochybnosti o skutočnom dodávateľovi zdaniteľného plnenia. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že predchádzajúci konateľ, J. D., mal písomne vyhlásiť, že realizácia diela bola vykonaná deklarovaným dodávateľom. Sťažovateľ tvrdil, že predmetné vyhlásenie malo byť správcovi dane zaslané listom zo dňa 10. júla 2013, toto sa však v spisovom materiáli nenachádza. Sťažovateľ, ktorý doručenie predmetného vyhlásenia sprostredkoval, nepreukázal doručenie predmetného podania správcovi dane. Ani prípadné doručenie, resp. ústne vyhlásenie J. D. o skutočnom vykonaní faktúrovaných prác, by nebolo spôsobilé odstrániť pochybnosti a nahradiť absenciu materiálnych dôkazov, príkladmo uvedených v bode 42 tohto rozsudku. Dodávateľ, spoločnosť DIKTA-stav, s.r.o., prostredníctvom konateľa, okrem vlastných tvrdení, nepredložil stavebný denník dokladujúci priebeh dodávky, odsúhlasenie jednotlivých etáp výstavby objednávateľom, spôsob dodávky materiálu na stavbu, mená skutočných realizátorov stavby, prípadne iné vysvetlenia a informácie ozrejmujúce priebeh dodávky diela, ktoré predstavujú obvyklú súčasť stavebných dodávok obdobného rozsahu. Podľa názoru vysloveného Najvyšším súdom SR v konaní sp. zn. 6Sžfk/13/2018 v rozsudku zo dňa 11.06.2019 v obdobnej veci: *„Daňový subjekt, ktorý pri uplatnení práva na odpočet dane, ktorej základom sú poskytnuté služby spojené s realizáciou stavieb, nevie predložiť pri svojich dôkazných tvrdeniach okrem iného ani stavebným zákonom vyžadovanú dokumentáciu o stavebných činnostiach, a to stavebný denník, potom neuniesol dôkazné bremeno.“*

44. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na nález Ústavného súdu I. ÚS 241/07-44, podľa ktorého, zo zásady skutočného obsahu právneho úkonu rozhodujúceho pre určenie dane vyplýva, že z daňového hľadiska je rozhodujúca reálna existencia plnení, ktoré boli uskutočnené, t. j. vzájomná výmena reálnych plnení, a teda

vykonanie dohodnutých prác (resp. dodanie tovaru) a úhrada za toto poskytnuté plnenie. Ide o ekonomickú podstatu daňovej transakcie, ktorú zákon uprednostňuje pred formou a právnym titulom, na základe ktorého bola uskutočnená. Potreba skúmania ekonomického dôvodu daňovej transakcie sa prejavuje ako súčasť zásady posudzovania právneho úkonu podľa jeho obsahu. Z uvedeného vyplýva, že na preukázanie realizácie diela konkrétnym dodávateľom nepostačuje len predloženie formálnych, účtovných dokladov.

45. V danom prípade kasačný súd nezistil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Na daný prípad nebolo možné aplikovať závery uvedené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Sžf/1/2003, pretože sa jednalo o skutkovo odlišný prípad, vychádzajúci z iných zistení a podkladov ako v prejednávanej veci.

46. Krajský súd v Trnave vydal napadnutý rozsudok č. k. 14S/145/2014-113 dňa 31. januára 2018, ktorý predchádzal vydaniu rozsudku č. k. 14S/146/2014-105 zo dňa 22.02.2018 v obdobnej veci totožných účastníkov konania, preto nemožno konštatovať, že sa odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe. Je zrejmé, že krajský súd dospel k inému rozhodnutiu v obdobnej veci č. k. 14S/146/2014 až následne, ktoré však nie je predmetom tohto kasačného konania. Kasačný súd poznamenáva, že predmetný rozsudok krajského súdu č. k. 14S/146/2014-105 zo dňa 22.02.2018, bol najvyšším súdom zrušený a vrátený krajskému súdu na ďalšie konanie rozsudkom č. k. 3Sžfk/20/2018 zo dňa 12. júna 2019.

47. Na základe uvedených dôvodov dospel kasačný súd k názoru, že záver, ktorý bol zo zistených skutkových okolností v daňovom konaní ustálený, zodpovedá zásadám logického myslenia a správneho uváženia a je v súlade s hmotno-právnymi ustanoveniami zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty. V predmetnom prípade preto krajský súd rozhodol v súlade so zákonom, kasačná sťažnosť nie je dôvodná, a preto ju najvyšší súd podľa § 461 SSP zamietol.

48. O trovách kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania, pretože vo veci nemal úspech. Na priznanie náhrady trov konania žalovanému, neboli splnené zákonom určené podmienky (§ 168 SSP).

49. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom od 01.05.2011).

27.

R O Z H O D N U T I E

V prípade, že subjekt v konaní pred orgánmi verejnej správy nepreukázal, že výsledky jeho aktivít, z ktorých dosiahol zistený príjem, využil na verejnoprospešný účel a na podporu vlastných aktivít v oblasti, na ktorú bol zriadený, ale naopak, z výsledkov dokazovania je preukázané, že činnosti vykonal v prospech iného subjektu - súkromnej vysokej školy, ktorá ich využila na plnenie vlastného poslania, a teda práve táto vysoká škola bola šíriteľom spracovaných publikácií, organizátorom vedeckých podujatí a spotrebovala ich pri svojej vlastnej činnosti, sťažovateľ tým nepreukázal základný predpoklad na oslobodenie od dane, pretože sa nejednalo o príjem z činností, za účelom ktorých vznikol a ktorých by on sám bol šíriteľom a podporovateľom.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2020, sp. zn. 9 Sžfk/1/2020)

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj krajský súd alebo správny súd) rozsudkom č. k. 11S/100/2018-15 zo dňa 8. októbra 2019 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania rozhodnutia č. x zo dňa 29. januára 2016, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Trenčín (ďalej aj správca dane), č. x zo dňa 06.10.2015, ktorým správca dane určil rozdiel dane z príjmu právnickej osoby vo výške 58.687,54 eura za zdaňovanie obdobie roka 2012.

2. V odôvodnení svojho rozsudku krajský súd uviedol, že medzi účastníkmi súdneho konania bolo sporným právne posúdenie plnení poskytovaných žalobcom v podobe dodávok služieb (tovarov), ktoré žalobca považoval za oslobodené od dane z príjmu a takto aj zahrnul do daňového priznania dane z príjmu.

3. S prihliadnutím na dôkazy zabezpečené správnymi orgánmi zistil, že žalobca v zdaňovacom období roka 2012, za odplatu dodal tovary a služby právnym subjektom. Z neuznaných príjmov vo výške 445.063,75 €, to boli príjmy za služby poskytnuté Centru a vysokej škole v sume 321.826,02 € a príjmy z predaja publikácií v sume 123.327,55 €. Predmetom dodatočného zdanenia boli aj nepriznané príjmy 9000 € za vyhotovenie čiernobielych kópií pre odberateľa, vysokú školu. S výnimkou nepriznaných 9000 € za vyhotovenie čiernobielych kópií správca dane spochybnil zaradenie ostatných sporných príjmov do režimu oslobodenia od dane z príjmu. Vychádzal pritom z právnej úpravy zdaňovania príjmov daňovníkov, ktorí neboli založení alebo zriadení na podnikanie, a ktorými sa rozumejú aj občianske združenia. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (ďalej len Daňový poriadok), predmetom zdanenia u týchto daňových subjektov sú príjmy z činností, ktorými sa dosahuje zisk alebo ktorými sa dá zisk dosiahnuť. Oslobodenie od dane z príjmu sa pritom vzťahuje len na tie činnosti, na ktorej účel daňovník vznikol alebo ktorá je ich základnou činnosťou. Výnimkou z tohto oslobodenia od dane sú však príjmy z činností, ktoré sú podnikaním. Nakoľko podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná za účelom dosiahnutia zisku, bolo podľa správneho súdu nevyhnutné oslobodenie od dane, resp. výnimku z neho podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona vysvetľovať v kontexte § 12 ods. 2 zákona. To

znamená, že pre účely posúdenia a správneho zaradenia žalobcom dosiahnutých sporných príjmov sú od dane z príjmu oslobodené len tie príjmy z hlavnej činnosti daňového subjektu, ktorá nie je podnikaním, resp. nemá znaky podnikania v zmysle § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka. Predmetný výklad má pre žalobcu ten právny následok, že príjmy, a to aj z hlavných činností občianskeho združenia, definovaných v jeho stanovách, ktoré svojou povahou nezodpovedajú cieľu sledovanému stanovami občianskeho združenia, alebo ktoré majú znaky podnikania, nie sú oslobodené od dane z príjmu.

4. V danom prípade správca dane dovyrubil daň z tých činností, ktoré posúdil buď ako podnikanie alebo ako činnosti, ktoré nezodpovedajú hlavnej, základnej činnosti žalobcu podľa jeho stanov. Správny súd považoval vyhodnotenie zdaniteľných plnení správcom dane v kontexte prejednávaneho prípadu za zákonné a súladné s výkladom, ku ktorému správny súd dospel.

5. Výkon činnosti spočívajúcej v skenovaní dokladov pre Centrum, v súvislosti s výberom školného pre vysokú školu, predstavuje poskytnutie služby za odplatu, za účelom dosiahnutia zisku, čo zodpovedá pojmovému vymedzeniu podnikania. Z predmetu uvedenej činnosti tiež vyplýva, že sa ním nenapĺňa hlavný cieľ činnosti občianskeho združenia. Rovnakú povahu má aj poskytovanie softwarovej a technickej podpory (nastavenie technických parametrov) a správy vzdelávania cez internet formou vytvorenia e-learningových kurzov. Technické služby poskytol žalobca Centru pre potreby Vysokej školy, ktorá už sama zabezpečovala obsahovú stránku kurzov. Odplatné poskytnutie služieb technickej povahy tak v skutočnosti predstavuje činnosť za účelom dosiahnutia zisku, teda podnikanie, z ktorého príjmy podliehajú dani z príjmu. Žalobcom poskytnuté administratívne služby, spočívajúce v zbere, spracovaní a publikovaní údajov z kurzov Marketing, boli súčasťou výskumu, ktorého výsledky boli publikované v publikáciách od Z. R., zamestnanca vysokej školy. Pri bližšom oboznámení sa obsahom týchto publikácií, ktorý vyplynul z verejne dostupných zdrojov na internete, správca dane zistil, že činnosť žalobcu spočívala len v poskytnutí údajov o priemernom počte strán vydávaných e-knží a nákladoch na ich vydanie. Z povahy poskytnutých služieb (informácií) je zrejmé, že ich dodaním sa neplnil hlavný cieľ združenia zakotvený v jeho stanovách. Vzhľadom k tomu, príjem za poskytnuté deklarované administratívne služby nemožno považovať za príjmy oslobodené od dane z príjmu.

6. Podľa názoru krajského súdu, za podnikanie možno jednoznačne považovať aj príjmy, ktoré žalobcovi plynuli za servisné služby pri poskytovaní podpory pre kopírovacie stroje a tlačové zariadenia vo vlastníctve vysokej školy, a ktoré nemožno ani považovať za plnenie sledujúce dosahovanie cieľu definovaného žalobcom v jeho stanovách. Rovnako to platí aj na dodanie čiernobielych a farebných kópií, v skutočnosti nakúpených od spoločnosti TOP SERVIS IT, a.s., ktorými nebol naplnený hlavný cieľ združenia.

7. Pokiaľ sa jedná o Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Ekonomický a sociálny rozvoj Slovenska, konanej dňa 15.11.2012, ten nie je výsledkom tvorivej činnosti, ale predstavuje len zozbieranie, vytriedenie a spracovanie príspevkov iných autorov, prednesených počas uvedenej konferencie. Výstup tejto činnosti nemožno preto podriaďiť pod jednu z hlavných činností združenia, definovaných v čl. II., bod 2., písm. b) stanov žalobcu. Zohľadňujúc tiež povahu vykonanej činnosti, ktorá spočívala v spracovaní a vydaní zborníka, sa jedná o činnosť, ktorou sa sleduje dosiahnutie zisku, a nie sledovanie hlavného cieľa občianskeho

združenia. Čo sa týka predaja publikácií (vysokoškolských učebníc) Centru, Vysokej škole a ďalším fyzickým osobám, vrátane príjmu z poskytnutých sublicencií, išlo o činnosť, ktorá svojou povahou zodpovedá podnikaniu v oblasti vydavateľskej činnosti, a z ktorej žalobca dosiahol zisk. Takto dosiahnuté príjmy preto podliehajú zdaneniu.

8. Krajský súd pripomenul, že žalobca nepreukázal, že by činnosti, z ktorých mali, podľa jeho názoru, plynúť príjmy oslobodené od dane z príjmu, boli vykonávané v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia občianskeho združenia.

9. Správny súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutia a procesný postup, ktorý predchádzal ich vydaniu, nie sú v rozpore so zákonom, a preto žalobu ako nedôvodnú zamietol.

10. Proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podal žalobca v zákonom určenej lehote kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP.

11. Sťažovateľ sa nestotožnil s právnym názorom kasačného súdu, pretože tento nebral do úvahy skutočný obsah právneho úkonu a skutočnosti rozhodujúce pre správne vyrubenie alebo vybratie dane, čím došlo z jeho strany k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Z platných stanov žalobcu vyplýva, že činnosť, za účelom ktorej bolo zriadený, je činnosť spočívajúca v poskytovaní finančnej podpory grantovým projektom, tvorba a šírenie odborných, náučno - vzdelávacích publikácií, učebných textov a učebníc, v organizovaní odborných seminárov za účelom vzájomnej výmeny poznatkov a skúsenosti a v podpore ďalších aktivít v oblasti vedy, v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia. Daňový subjekt nebol zriadený za účelom podnikania. V priebehu konania preukázal, že činnosť „scanovanie dokumentov“ bola vykonaná v rámci projektu digitalizácie pedagogických a nepedagogických aktivít VŠEMvs, v súlade s účelom, na ktorý bol žalobca zriadený, a to konkrétne ako podpora ďalších aktivít v oblasti vedy, v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia. Nie je možné sa stotožniť s názorom krajského súdu, že sa jednalo o poskytnutie služby za odplatu za účelom dosiahnutia zisku, a že sa ním nenapĺňa hlavný cieľ činnosti občianskeho združenia. Krajský súd, ako aj žalovaný nevzali do úvahy, že v prípade, ak niektorá činnosť má podnikateľský charakter, resp. že z nej môže byť dosiahnutý zisk, ešte nevylučuje, že táto činnosť môže byť základnou činnosťou, a teda príjem z nej je oslobodený od dane podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov. Žalobca v konaní zároveň preukázal, že činnosť „administratívne služby“ bola vykonaná v rámci toho istého projektu a nemožno sa stotožniť s názorom krajského súdu, že poskytnuté administratívne práce spočívajúce v zbere, spracovaní a publikovaní údajov z kurzov marketingu, boli súčasťou výskumu, ktorého výsledky boli publikované v publikáciách zamestnanca vysokej školy a spočívali len v poskytnutí údajov o priemernom počte strán vydávaných e-knží a nákladoch na ich vydanie. Uvedenú činnosť žalobca riadne vykonal v rámci svojej činnosti, za účelom ktorej bol zriadený. Taký istý názor zdieľa sťažovateľ aj pri činnosti „Umiestnenie, správa a podpora pre E-learningové kurzy VŠMEvs v akademickom roku 2011/2012 a 2012/2013 a príprava E-learningového kurzu“, „Servisné služby Toshiba e-Studio a vyúčtovanie farebných a čiernobielych kópií“, „Spracovanie a vydanie Zborníka príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Ekonomický a sociálny rozvoj Slovenska“, „Predaj publikácií a Zmluva o udelení sublicencií publikácií vydaných pre VŠEMvs“.

12. Na základe všetkých uvedených skutočností dospel sťažovateľ k záveru, že rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorý nerešpektoval základnú zásadu spravodlivého súdneho konania, svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil, pretože sa v prevažnej miere obmedzil iba na strohé konštatovanie, že príjmy z činností, ktoré podľa žalobcu majú byť oslobodené od dane z príjmu, zodpovedajú príjmom z podnikania a nenapĺňajú hlavný cieľ činnosti občianskeho združenia, pričom tieto svoje názory nevysvetlil a nezdôvodnil. Žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zrušil, vec mu vrátil na nové konanie a žalobcovi priznal náhradu trov konania. Zároveň žiadal priznať kasačnej sťažnosti odkladný účinok.

13. Žalovaný vo svojom vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že zotrváva na záveroch uvedených v žalobou napadnutom rozhodnutí ako i rozhodnutí správcu dane a navrhol, aby Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Trenčíne potvrdil.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania, bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) preskúmal vec v rozsahu kasačnej sťažnosti a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

Z o d ô v o d n e n i a :

15. Podľa § 2 ods. 1 a 2 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

16. V danom prípade zostala spornou otázka, či príjem sťažovateľa (občianskeho združenia zriadeného za účelom poskytovania finančnej podpory grantovým projektom, tvorbe a šírení odborných, náučno - vzdelávacích publikácií, učebných textov a učebníc, v organizovaní odborných seminárov za účelom vzájomnej výmeny poznatkov a skúsenosti a v podpore ďalších aktivít v oblasti vedy, v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia) za činnosti, z ktorých daňové orgány vyrubili daň z príjmu, možno označiť za príjem z podnikania, resp. či sa nejedná o príjem oslobodený od dane podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov.

17. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 563/2009 Zb. daňový poriadok, správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo pri správe daní vyšlo najavo.

18. Podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmu, v účinnom znení, ostatnými príjmami, ak nejde o príjmy podľa § 5 až 7, sú najmä príjmy z príležitostných činností vrátane príjmov z príležitostnej poľnohospodárskej výroby, lesného a vodného hospodárstva a z príležitostného prenájmu hnutelých vecí.

19. Podľa § 12 ods. 2 a 3 zákona č. 595/2003 Z. z. predmetom dane daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie, sú príjmy z činností, ktorými dosahujú zisk alebo ktorými sa dá zisk dosiahnuť, a to vrátane príjmov z predaja majetku, príjmov z nájomného, príjmov z reklám, príjmov z členských príspevkov a príjmov, z ktorých sa daň vyberá podľa § 43. Daňovníkmi podľa odseku 2 sú záujmové združenia právnických osôb, profesijné komory, občianske združenia vrátane odborových organizácií, politické strany a politické hnutia, štátom uznané cirkvi a náboženské spoločnosti, spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov, obce, vyššie územné celky, rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie, štátne fondy, vysoké školy, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, Sociálna poisťovňa, Národný úrad práce, Fond ochrany vkladov, Slovenská kancelária poisťovateľov, Slovenský pozemkový fond, Slovenský rozhlas, Slovenská televízia, Fond na podporu zahraničného obchodu, Garančný fond investícií neinvestičné fondy, nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, organizácie, ktorých nezisková činnosť vyplýva z osobitného predpisu, na základe ktorého vznikli; za daňovníkov, ktorí nie sú založení alebo zriadení na podnikanie, sa na účely tohto zákona nepovažujú obchodné spoločnosti nezaložené na účel podnikania.

20. Podľa § 13 ods. 1 písm. a) zákona č. 595/2003 Z. z., od dane sú oslobodené príjmy daňovníkov uvedených v § 12 ods. 3 plynúce z činnosti, na ktorej účel títo daňovníci vznikli alebo ktorá je ich základnou činnosťou vymedzenou osobitným predpisom okrem príjmov z činností, ktoré sú podnikaním a príjmov, z ktorých sa daň vyberá podľa § 43.

21. Podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

22. Podľa § 24 ods. 1 písm. a) až c) zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení, daňový subjekt preukazuje skutočnosti, ktoré majú vplyv na správne určenie dane a skutočnosti, ktoré je povinný uvádzať v daňovom priznaní alebo iných podaniach, ktoré je povinný podávať podľa osobitných predpisov, skutočnosti, na ktorých preukázanie bol vyzvaný správcom dane v priebehu daňovej kontroly alebo daňového konania, vierohodnosť, správnosť a úplnosť evidencií a záznamov, ktoré je povinný viesť.

23. Podľa § 24 ods. 2 až 4 zákona č. 563/2009 Z. z. správca dane vedie dokazovanie, pričom dbá, aby skutočnosti nevyhnutné na účely správy daní boli zistené čo najúplnejšie a nie je pritom viazaný iba návrhmi daňových subjektov. Správca dane preukazuje skutočnosti o úkonoch vykonaných voči daňovému subjektu, ktoré sú rozhodné pre správne určenie dane. Nie je potrebné dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe správcovi dane z jeho činnosti. Ako dôkaz možno použiť všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočností rozhodujúcich pre správne určenie dane a čo nie je získané v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Ide najmä o rôzne podania daňových subjektov, svedecké výpovede, znalecké posudky,

verejné listiny, protokoly o daňových kontrolách, zápisnice o miestnom zisťovaní a obhliadke, povinné záznamy a evidencie vedené daňovými subjektmi a doklady k nim.

24. Sťažovateľ, Inštitút aplikovaného manažmentu, (ďalej aj IAM) je občianskym združením, založeným dňa 11.03.2011, za účelom vykonávania činností: poskytovanie finančnej podpory grantovým projektom, tvorba a šírenie odborných, náučno - vzdelávacích publikácií, učebných textov a učebníc, organizovanie odborných seminárov za účelom vzájomnej výmeny poznatkov a skúsenosti a podpora ďalších aktivít v oblasti vedy, v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia. Zdroje majetku združenia predstavovali členské príspevky, príspevky a dary fyzických osôb, výnosy z majetku združenia, dotácie a granty právnických osôb v tuzemsku a zahraničí, príjmy z činnosti zameranej na dosiahnutie cieľa združenia. Funkciu predsedu združenia v danom období vykonával doc. PhDr. Z. R., PhD.

25. Dňa 02.04.2013 podal sťažovateľ daňové priznanie k dani z príjmu právnickej osoby, v ktorom vykázal za rok 2012 výsledok hospodárenia pred zdanením v sume 339.410, 58 €, z čoho hospodárenie za nezdaňované činnosti predstavovalo sumu 299.881,79 €. Za nezdaňované činnosti mu plynuli príjmy z nasledovných aktivít: umiestnenie, správa a podpora pre e-learningové kurzy Vysokej školy ekonomiky a manažmentu verejnej správy (ďalej aj VŠEMvs) v akademickom roku 2011/2012 a 2012/2013, príprava e-learningového kurzu pre VŠEMvs na LS v akademickom roku 2011/2012, skenovanie dokladov Centra pre rozvoj regiónov a aplikovaného výskumu (CRRV) pre potreby VŠEMvs, administratívne služby pre potreby VŠEMvs, odmena na základe zmluvy o udelení sublicencie publikácii vydaných pre VŠEMvs, servisné služby TOSHIBA e-Studio, spracovanie a vydanie Zborníka príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Ekonomicky a sociálny rozvoj Slovenska, vyúčtovanie farebných a čiernobielych kópií, predaj publikácií. Príjmy z hlavnej nezdaňovanej činnosťami uviedol sťažovateľ v sume 445.063,57 €, pričom do nezdaniteľných príjmov zaradil výdavky k jednotlivým činnostiam vo výške 145.181,78 €. Medzi nezdaniteľné príjmy zaradil príjmy z prenájmu zariadenia kancelárie, prenájmu osobného motorového vozidla, vyhotovenie kópií a skenovanie dokumentov a úroky.

26. Správca dane na základe výsledkov daňovej kontroly neuznal sťažovateľovi výdavky v sume 145.181 €, pretože tieto súviseli, podľa správca dane, so zdaniteľnými príjmami. Výsledok hospodárenia sťažovateľa uvedený na riadku 230 daňového priznania upravil správca dane o sumu 145.181,78 € tak, že tento stanovil na 0 €.

27. Kontrolou správca dane zistil, že príjmy z vyhotovenia čiernobielych kópií sťažovateľ nezahrnul do základu dane v plnej výške. Jednalo sa o príjmy vyplývajúce z faktúr vystavených pre VŠEMvs, číslo x v sume 5655,45 € za 113.109 ks výtlačkov po 0,05 €/ks a č. x v sume 1954,85 €, za vyhotovenie 39.097 ks výtlačkov po 0,05 €/ks. Z prílohy predloženej k faktúre č. x vyplýva, že z vyhotovených výtlačkov, spolu v počte 233.109 ks, bola odpočítaná záloha za 120.000 ks, ktorá bola uhradená zálohovo vo výške 6000 €. Čo sa týka faktúry č. x, podľa jej prílohy bolo vyhotovených celkovo 99.097 ks výtlačkov, z toho bola odpočítaná záloha za 60.000 ks, ktorá bola zálohovo uhradená v sume 3000 ks. Prijaté zálohy za 180.000 ks výtlačkov v sume 9000 €. O túto sumu správca dane upravil riadok 100 daňového priznania. Spolupráca prebiehala na základe Servisnej zmluvy zo dňa 25.10.2011 a ústnych dohôd. Dokazovaním bolo zistené, že predmetná zmluva nezahrňovala

vyhotovovanie kópii ale servisnú podporu pre 10 ks multifunkčných kopírovacích strojov. Navyiac, službu neposkytol sťažovateľ vo vlastnej réžii ale prostredníctvom spoločnosti TOP SERVIS IT, a.s. Jednalo sa preto o podnikanie za účelom dosiahnutia zisku. Správca dane na základe zistení opravil riadok 230 daňového priznania o sumu 18.859,30 €.

28. Správca dane neuznal sťažovateľovi oslobodenie od dane z príjmu za poskytovanie služby – skenovanie dokladov pre odberateľa – CRRAV, v sume 57.666,66 €. Odovzdávajúcou aj preberajúcou osobou v danom prípade bol predseda združenia, doc. PhDr. Z. R., PhD. Obsahom skenovaných materiálov boli bankové výpisy, CRR zostavy, dodávateľské faktúry a interné doklady odberateľa za roky 2006 až 2011. Služby boli realizované bez uzavretia písomnej zmluvy, jednalo sa o administratívne služby vyplývajúce zo zmluvy o spolupráci CRRAV a VŠEMvs. Správca dane nepovažoval skenovanie účtovných dokladov občianskeho združenia CRRAV pre potreby VŠEMvs za činnosť vyplývajúcu zo stanov občianskeho združenia - sťažovateľa. Jednalo sa o službu zaradenú medzi ohlasované voľné živnosti, ktoré sa môžu prevádzkovať len na základe živnostenského oprávnenia. Poskytovanie predmetnej služby vyhodnotil ako podnikanie a uzavrel, že na príjmy z tejto činnosti sa preto nevzťahuje oslobodenie od dane. Jednalo sa o subdodávateľskú službu pre iné občianske združenie. Na základe tohto zistenia správca dane upravil riadok 230 daňového priznania o sumu 57.666,66 €.

29. Správca dane neuznal sťažovateľovi ako príjmy oslobodené od dane ani administratívne služby, vyúčtované občianskemu združeniu CRRAV, poskytnuté pre potreby VŠEMvs za obdobie roka 2012 v celkovej výške 37.375 €. V rámci administratívnych služieb pre projektor digitalizácie pedagogických a nepedagogických aktivít na VŠEMvs sa zbierali a štatistický spracovávali ako i publikovali údaje z pilotných kurzov marketingu. Výsledky uvedených výskumov boli publikované a pre správcu dane bolo zrejmé, že sťažovateľ bol subdodávateľom služby pre občianske združenie CRRAV, ktoré následne predmetnú službu vyfakturovalo vysokej škole na základe zmluvy o výkone administratívnych služieb súvisiacich s vysokoškolským bakalárskym štúdiom zo dňa 01. 09. 2004. Presnú špecifikáciu poskytnutých služieb daňový subjekt nepredložil. Údaje z pilotných kurzov boli publikované aj v publikáciách vydaných predsedom, doc. PhDr. Z. R., PhD. Správca dane na základe predložených dôkazných prostriedkov - predložených publikácii zistil, že ich autormi boli doc. PhDr. Z. R., PhD. a PaedDr. M. R., nejedná sa teda o výsledok aktivity občianskeho združenia IAM, ale o príspevky fyzických osôb. V danom prípade sťažovateľ poskytol službu ale neplnil tým hlavný cieľ, za účelom ktorého bol zriadený. Jednalo sa o činnosť zaradenú medzi ohlasované voľné živností, ktoré sa môžu prevádzkovať na základe živnostenského oprávnenia za účelom dosiahnutia zisku, a preto správca dane upravil riadok 230 daňového priznania o sumu 37.375 €.

30. V roku 2012 realizoval sťažovateľ služby pre občianske združenie CRRAV vyfakturované v celkovej sume 89.366,69 €. Jednalo sa o: umiestnenie, správa a podpora pre e-learningové kurzy VŠEMvs a príprava e-learningového kurzu. Správa a podpora kurzov prebiehala najmä formou vytvorenia príslušného kurzu, realizáciou kurzov v informačno-konzultačných strediskách VŠEMvs, pričom tvorbu a realizáciu zabezpečoval doc. PhDr. Z. R., PhD. Dožiadanim príslušnému správcu dane bolo zistené, že vykonávateľom služieb bol sťažovateľ, pričom uvedené služby VŠEMvs nakúpila prostredníctvom ďalšieho občianskeho združenia CRRAV, ktoré bolo v zmysle zmluvy o výkone administratívnych služieb poverené ich nákupom. Podstata

služby spočívala v poskytnutí online platformy pre realizáciu e-learningových kurzov, v administrácii realizovaných kurzov, vytvorenie a správa užívateľských účtov, riešenie problémov, príprava vzorového kurzu. Správca dane zistil, že kontrolovaný v internetovom prostredí vytvoril príslušné kurzy a výkon činnosti spočíval predovšetkým v nastavení technických parametrov predmetných kurzov. V súvislosti s vytvorením pilotného kurzu „Marketing“ správca dane uviedol, že doc. PhDr. Z. R., PhD. bol tvorcom a realizátorom uvedeného kurzu ako pedagóg, zamestnanec vysokej školy. Získané poznatky z pilotného kurzu prezentoval ako prorektor pre kvalitu a podnikateľské aktivity VŠEMvs v Magazíne predmetnej vysokej školy. Publikáciu vydalo vydavateľstvo Panoráma a vysoká škola má predmetnú publikáciu zaradenú medzi svojou publikačnou činnosťou. Správca dane preto skonštatoval, že doc. PhDr. Z. R., PhD., vytvorením pilotného kurzu „Marketing“ si plnil svoju pedagogickú úlohu a občianske združenie nebolo hlavným tvorcom a realizátorom. Na základe zistení správca dane upravil riadok 230 daňového priznania o sumu 89.366,69 €.

31. V rámci činnosti - servisné služby TOSHIBA e-Studio poskytol daňový subjekt servisné služby v prospech VŠEMvs, vyfaktúrované v celkovej výške 25.472 €. Predmetom uzatvorenej zmluvy s odberateľom bolo poskytovanie servisnej podpory pre 10 kusov multifunkčných kopírovacích strojov a tlačových zariadení. Jednalo sa o ich udržiavanie v prevádzkyschopnom stave, bežnú údržbu a opravu, zásobovanie spotrebným materiálom a náhradnými dielmi, technicko - poradenskú činnosť. Túto činnosť nebolo možné zaradiť ako činnosť vychádzajúcu z cieľov občianskeho združenia, jednalo sa o ohlasovanú, voľnú živnosť, ktorá sa môže prevádzkovať len na základe živnostenského oprávnenia. Predmetná služba je charakterizovaná ako podnikanie a na príjmy z nej sa nevzťahuje oslobodenie od dane. Správca dane na základe zistení opravil riadok 230 daňového priznania o sumu 25.472 €.

32. Sťažovateľ faktúrou č. 100/2012 vyúčtoval VŠEMvs službu, spracovanie a vydanie Zborníka príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Ekonomický a sociálny rozvoj Slovenska v sume 2078 €. Bolo zistené, že organizátorom konferencie bola VŠEMvs v Bratislave a výstupom z nej bol zborník anotácií v tlačenej forme a zborník recenzovaných príspevkov na CD nosiči. Občianske združenie IAM spracovalo príspevky jednotlivých autorov, ktorí prispeli k naplneniu cieľov konferencie a spracované príspevky boli vydané v publikácii: „Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, ISBN:978-80-89600-07-6, ktorej vydavateľom bolo združenie IAM. Podľa názoru správcu dane, vydaním zborníka bola poskytnutá služba v prospech VŠEMvs z hľadiska technickej stránky. Zmluva na vykonanie predmetnej služby nebola uzatvorená v písomnej forme. Podľa charakteru vykonanej činnosti za spracovanie a vydanie zborníka sa nejedná o činnosti a príjmy oslobodené od dane. Správca dane teda upravil riadok 230 daňového priznania o sumu 2678 €.

33. V kontrolovanom zdaňovacom období sťažovateľ deklaroval príjem z predaja publikácií a ako odmenu na základe zmluvy o udelení sublicencie na publikácie vydané pre VŠEMvs odberateľom: CRRVAV v celkovej výške 64.351,10 €, pre VŠEMvs v celkovej výške 57.421,90 € a pre ostatných odberateľov v celkovej výške 1464,55 €. Okrem publikácií sťažovateľ vyfaktúroval občianskemu združeniu CRRVAV odmenu za udelenie sublicencie publikácií v celkovej výške 90.408,37 €. Správca dane po preskúmaní uvedených príjmov zistil, že sťažovateľ uzatvoril s jednotlivými autormi príspevkov Zmluvy o vytvorení diela podľa § 39 a nasl. zákona číslo 618/2003 Z. z. o autorskom práve a práv súvisiacich s autorským právom (autorský zákon), predmetom

ktorých bolo vytvoriť pre objednávateľa vysokoškolskú učebnicu. Autori súhlasili s oprávnením daňového subjektu udeliť tretej osobe súhlas s použitím diela a postúpiť nadobudnuté práva tretej osobe. Na základe uzatvorených zmlúv združenie IAM vyplatil jednotlivým autorom honoráre - odmenu za dielo a licenciu v celkovej výške 18.374,88 € a následne udelil sublicenciu občianskemu združeniu CRRAV, a vyfakturoval mu odmeny na základe zmlúv o udelení sublicencií faktúrami č. x. Občianske združenie CRRAV k dielam, ku ktorým bola udelená sublicencia, vyhotovil publikácie vo vlastnej réžii alebo dodávateľským spôsobom, ktoré prefakturoval združeniu IAM v sume 61.800,61 € za kúpu publikácií. Následne sťažovateľ niektoré nakúpené publikácie späť prefakturoval združeniu CRRAV a dosiahnuté príjmy evidoval ako tržby z predaja tovaru. Publikácie ďalej sťažovateľ predal odberateľovi VŠEMvs v celkovej výške 57.421,90 € a predmetné publikácie odberateľ zaradil do svojej publikačnej činnosti ako vedecké monografie, kapitoly vo vedených monografiách vydané v domácich vydavateľstvách, vysokoškolské učebnice, skriptá a učebné texty. Daňový subjekt medzi publikácie zaradil i trhacie bloky so špirálou, pozvánky na medzinárodnú vedeckú konferenciu v počte 150 kusov a uviedol z nich nákupnú hodnotu 792 € a predajná cena predstavovala 1222,50 €. Medzi príjmy oslobodené od dane zaradil i príjmy dosiahnuté z predaja publikácií ostatným odberateľom v celkovej sume 1464,55 €. V prípade predaja publikácií sa jednalo, podľa názoru správca dane, o predaj tovaru za účelom dosiahnutia zisku, a preto upravil riadok 230 daňového priznania o sumu 213.645,92 €. Položky znižujúce výsledok hospodárenia sťažovateľa na riadku 230 daňového priznania správca dane preto kontrolou upravil o celkovú sumu 445.063,57 €.

34. Správca dane na základe zistení z vykonanej daňovej kontroly teda na základe vyššie uvedených príjmov sťažovateľa zistil základ dane 348.363,05 €, a rozdiel dane určil na sumu 58.687,54 €.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky, v zhode s názorom Krajského súdu v Trenčíne, dospel k záveru, že správca dane na základe dostatočne zisteného stavu veci správne vyhodnotil príjmy z vyššie popísaných činností sťažovateľa za príjem, ktorý podlieha zdaneniu. Kasačný súd z obsahu spisového materiálu zistil, že sťažovateľ vykonával všetky dotknuté činnosti, vykonávané, či už vo vlastnej réžii alebo prostredníctvom iných subjektov, v prospech Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, ktorá využila výsledky činnosti sťažovateľa pre naplnenie svojich cieľov, súvisiacich s vysokoškolským štúdiom. Sťažovateľ preukazoval účel svojej činnosti, z ktorej deklaroval nezdaniteľný príjem, predložením Zmluvy o výkone administratívnych služieb súvisiacich s vysokoškolským bakalárskym štúdiom, uzavretej medzi VŠEMvs a CRRAV zo dňa 01.09.2004, Zmluvami o udelení sublicencie publikácií vydaných pre VŠEMvs, uzavretými medzi sťažovateľom a CRRAV, Zmluvami o vytvorení diela uzavretými s autormi publikácií, Preberacím protokolom o odovzdaní oskenovaných dokladov pre konečného príjemcu – VŠEMvs pre projekt Digitalizácie pedagogických na nepedagogických aktivít VŠEMvs, Servisnou zmluvou uzavretou medzi sťažovateľom a VŠEMvs zo dňa 25.10.2011 na poskytovanie servisných služieb pre 10 kusov multifunkčných kopírovacích a tlačových zariadení.

36. V zmysle všeobecnej definície, občianske združenie sa považuje za subjekt, ktorý by mal byť založený primárne za účelom združovania sa fyzických alebo právnických osôb na dosahovanie spoločných záujmov a primárnym zámerom občianskeho združenia by malo byť vykonávanie neziskových aktivít. Tieto neziskové aktivity pritom môžu slúžiť buď práve jednotlivým členom občianskeho združenia alebo môžu mať všeobecne

prospešný charakter. Občianske združenie okrem hlavnej neziskovej činnosti môže ako vedľajšiu činnosť vykonávať aj činnosť podnikateľskú. Podnikateľská činnosť občianskeho združenia by však mala mať podporný charakter pre rozvíjanie primárneho účelu občianskeho združenia, na ktorý bolo založené.

37. Občianske združenie, Inštitút aplikovaného manažmentu bolo založené za účelom poskytovania finančnej podpory grantovým projektom, tvorby a šírenia odborných, náučno - vzdelávacích publikácií, učebných textov a učebníc, organizovanie odborných seminárov za účelom vzájomnej výmeny poznatkov a skúsenosti a podpora ďalších aktivít v oblasti vedy, v súlade s rozhodnutím valného zhromaždenia.

38. Sťažovateľ v konaní pred orgánmi verejnej správy nepreukázal, že výsledky aktivít, z ktorých dosiahol zistený príjem, využil na verejnoprospešný účel alebo na podporu vlastných aktivít v oblasti, na ktorú bol zriadený. Činnosti vykonal v prospech a na účel plnenia úloh iného subjektu, súkromnej vysokej školy, a teda práve táto vysoká škola bola šíriteľom spracovaných publikácií, organizátorom vedeckých podujatí a užívateľom výsledkov činností sťažovateľa. Sťažovateľ teda nepreukázal základný predpoklad na oslobodenie od dane, pretože v daných prípadoch nedosahoval príjem z činností, za účelom ktorých vznikol, ktorých by sám bol šíriteľom a podporovateľom. Zároveň nepreukázal, na podporu akých svojich neziskových aktivít príjem z tejto činnosti využil.

39. V období roka 2012, v čase realizácie zdaniteľných činností sťažovateľa, boli všetky dotknuté inštitúcie personálne prepojené v jednej osobe, doc. PhDr. Z. R., PhD., ktorý bol štatutárom občianskych združení - Inštitútu aplikovaného manažmentu ako i Centra pre rozvoj regiónov a aplikovaného výskumu a zároveň pedagógom na Vysokej škole ekonómie a manažmentu verejnej správy. Predmetné prepojenie spochybňuje sťažovateľom deklarované tvrdenie, že svojou uvedenou činnosťou podporoval účel, na ktorý bolo zriadené občianske združenie IAM, pretože obdobný účel plnili aj ostatné uvedené subjekty. Zároveň nepreukázal, že sám bol šíriteľom výsledkov svojich aktivít pre verejnoprospešný účel, či podporovateľom aktivít v oblasti vedy. I podľa názoru kasačného súdu činnosti namietané sťažovateľom v kasačnej sťažnosti majú charakter podnikania za účelom dosiahnutia zisku a podliehajú zdaneniu z dôvodov podrobne uvedených v napadnutom rozhodnutí žalovaného.

40. V danom prípade nebol daný dôvod na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, pretože podľa § 446 ods. 2 písm. a) SSP má kasačná sťažnosť zo zákona odkladný účinok, ak bola podaná proti rozhodnutiu krajského súdu o žalobe, ak žalovaným bol správca dane alebo orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu správcu dane.

41. Kasačný súd dospel k záveru, že Krajský súd v Trenčíne vec správne právne posúdil, preto kasačnú sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú a zamietol ju podľa § 461 SSP.

42. O trovách kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ust. § 167 ods. 1 v spojení s ust. § 467 ods. 1 SSP tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania, pretože vo veci nemal úspech.

43. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení účinnom od 01.05.2011).

28.

R O Z H O D N U T I E

I. Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení zákona č. 297/2016 Z. z. (účinného od 1. januára 2017) v § 79a upravuje náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly a priznáva platiteľovi nárok na úrok z nadmerného odpočtu (najmenej vo výške 1,5 % ročne zo sumy vráteného nadmerného odpočtu za každý deň) až od uplynutia 6 mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na vrátenie odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo 5.

II. Keďže platiteľ dane počas výkonu kontroly nemôže dočasne disponovať finančnými prostriedkami vo výške nadmerného odpočtu, od 1. januára 2017 platí, aby za obdobie zadržania nadmerného odpočtu bola platiteľovi dane priznaná peňažná náhrada (úrok z nadmerného odpočtu). Nárok na úrok z nadmerného odpočtu sa platiteľovi prizná, ak obdobie zadržania nadmerného odpočtu je viac ako šesť mesiacov odo dňa uplynutia lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. Štát má teda šesť mesiacov na to, aby uplatnil svoju právomoc kontrolovať oprávnenosť nadmerného odpočtu bez toho, aby sa na toto obdobie zadržania finančných prostriedkov vzťahoval inštitút nároku na úrok z nadmerného odpočtu.

III. Počítaním úroku z nadmerného odpočtu po uplynutí všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu na základe podania daňového priznania, bez stanovenej primeranej lehoty na výkon daňovej kontroly, by bola popretá zásada ekvivalencie a efektivity a bol by obmedzený výkon práva štátu na zabezpečenie riadneho výberu daní prostredníctvom daňovej kontroly.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. mája 2020, sp. zn. 8Sžfk/48/2019)

1. Daňový úrad Bratislava vykonal u platiteľa dane NACCO SAS kontrolu na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie marec 2016. Kontrola bola začatá dňa 17.06.2016 a ukončená dňa 10.02.2017. O výsledku daňovej kontroly bol vyhotovený protokol č. 100159934/2017 zo dňa 25.01.2017, na základe ktorého Daňový úrad Bratislava neidentifikoval žiaden rozdiel medzi nadmerným odpočtom uvedeným v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie marec 2016 a výsledným vzťahom k štátnemu rozpočtu po kontrole. Nadmerný odpočet za zdaňovacie obdobie marec 2016 vo výške 3 383 350 € bol žalobcovi vrátený po ukončení daňovej kontroly dňa 15.02.2017.

2. Daňový úrad Bratislava rozhodnutím č. 100341128/2017 zo dňa 22.02.2017 priznal daňovému subjektu úrok z nadmerného odpočtu podľa § 79a ods. 3 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“) vo výške 73 66,50 €, keďže nadmerný odpočet za zdaňovacie obdobie marec 2016 nebol daňovému subjektu vrátený do uplynutia šiestich mesiacov od posledného dňa všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2, ods. 5 zákona o DPH.

3. Voči prvostupňovému rozhodnutiu orgánu verejnej správy podal daňový subjekt odvolanie s odôvodnením, že má nárok na úrok zo zadržovaných finančných prostriedkov za celé obdobie výkonu daňovej kontroly, tzn. odo dňa uplynutia všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu do dňa vrátenia nadmerného odpočtu a nie až po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. Daňový subjekt požadoval priznať nadmerný úrok z nadmerného odpočtu v súlade s platným právom Európskej únie v celkovej výške 32 674,81 €, t. j. odo dňa uplynutia všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu od 25.06.2016 do dňa vrátenia nadmerného odpočtu 15.02.2017.

4. O odvolaní daňového subjektu rozhodlo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky rozhodnutím č. 101258435/2017 zo dňa 07.06.2017, po preskúmaní odvolania daňového subjektu voči rozhodnutiu správcu dane potvrdilo rozhodnutie správcu dane. Keďže daňový subjekt s týmto rozhodnutím nesúhlasil, podal na správny súd správnu žalobu.

5. Správny súd po preskúmaní spisového materiálu, administratívneho spisu orgánu verejnej správy, ako aj rozhodnutia žalovaného a prvostupňového rozhodnutia orgánu verejnej správy dospel k záveru, že neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí. Žalovaný sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu, ktoré uviedol vo svojom odvolaní. Žalobca podal dňa 25.04.2016 daňové priznanie DPH za zdaňovacie obdobie marec 2016, v ktorom si uplatnil nadmerný odpočet vo výške 3 383 350 €. Podľa § 79 ods. 1 zákona o DPH posledný deň lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu uplynul dňa 24.06.2016. Správca dane v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu začal dňa 17.06.2015 daňovú kontrolu na zistenie oprávnenosti nároku na jeho vrátenie. Daňová kontrola bola podľa § 46 ods. 9 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ukončená dňa 10.02.2017 bez nálezu a nadmerný odpočet bol žalobcovi priznaný v plnej výške 3 383 350 €. Nadmerný odpočet bol vrátený žalobcovi dňa 15.02.2017.

6. Správny súd poukázal na to, že v danej veci je sporná otázka a to ustanovenie počiatočného dňa, od ktorého sa má žalobcovi priznať náhrada za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly podľa § 79a zákona o DPH. Ďalej konštatoval, že s účinnosťou od 01.01.2017 začala platiť novela zákona o DPH č. 297/2016 Z.z., ktorou bol do zákona o.i. doplnený aj § 79a, ktorý upravuje náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly. Podľa § 79a ods. 1 zákona o DPH ak daňový úrad začal daňovú kontrolu v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2 alebo ods. 5 a nadmerný odpočet nebol vrátený do uplynutia šiestich mesiacov od posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2 alebo ods. 5 platiteľ má nárok na náhradu za zadržiavanie nadmerného odpočtu podľa odseku 2.

7. Podľa uvedeného ustanovenia nárok na úrok z nadmerného odpočtu bude platiteľovi dane priznaný, ak obdobie zadržania nadmerného odpočtu bude viac ako 6 mesiacov od uplynutia posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2 alebo ods. 5 zákona o DPH. Súd mal za to, že uvedené ustanovenie neodporuje predpisom Únie a ani rozsudkom SD EÚ, ktoré uviedol žalobca v žalobe. Z rozsudkov SD EÚ vo veci C-120/15 Kovožber s.r.o., C-107/10 Enel Maritsa Iztok 3 AD, C-431/12 Rafinária Steaua Romana vyplýva, že spoločnosť má nárok na kompenzáciu hospodárskeho znevýhodnenia spojeného s vrátením

nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty po uplynutí primeranej doby. Je dôležité zvýrazniť pojem primeraná lehota, tento pojem nie je v daných rozhodnutiach bližšie špecifikovaný. V rozhodnutiach sa uvádza, že až po uplynutí primeranej lehoty, keď dôjde k vráteniu nadmerného odpočtu, vzniká právo daňového subjektu na vyplatenie úrokov z omeškania. SDEÚ v bode 3 uznesenia zo dňa 21.10.2015 vo veci C-120/15 Kovozber s.r.o. citoval článok 183 smernice o DPH, ktorý stanovuje: „Ak za dané zdaňovacie obdobie výška odpočítanej dane prevyšuje výšku splatnej DPH, členské štáty môžu rozdiel buď preniesť do nasledujúceho obdobia, alebo ho vrátiť v súlade s podmienkami, ktoré určia.“

8. Z citovaného článku 183 Smernice Rady 2006/112/ES vyplýva, že ak vznikne nadmerný odpočet, členské štáty ho môžu preniesť do nasledujúceho obdobia alebo ho vrátiť v súlade s podmienkami, ktoré si tieto členské štáty ustanovia vo svojej vnútroštátnej právnej úprave DPH. Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj samotný Súdny dvor, ktorý v bode 23 predmetného uznesenia uznáva, že členské štáty s cieľom zabezpečiť na svojom území správne vyberanie splatnej dane v plnej výške sú povinné overovať daňové priznania zdaniteľných osôb, ich účtovné závierky a ostatné relevantné dokumenty, ako aj vypočítať a vybrať dlžnú daň. Z toho vyplýva, že lehota na vrátenie nadmerného odpočtu DPH môže byť v zásade predĺžená na účely vykonania daňovej kontroly bez toho, aby bolo nutné považovať túto lehotu za neprimeranú, ak toto predĺženie neprekračuje medze toho, čo je nevyhnutné na riadne vykonanie tejto daňovej kontroly.

9. V bode 24 predmetného uznesenia Súdny dvor uvádza, že v súlade s judikatúrou Súdneho dvora, keď dôjde k vráteniu nadmerného odpočtu DPH zdaniteľnej osobe po uplynutí primeranej lehoty, zásada neutrality daňového systému DPH vyžaduje, aby takto generované straty na ujmu zdaniteľnej osoby, ktoré vyplývajú z nemožnosti disponovať s predmetnými peňažnými sumami, boli kompenzované zaplatením úrokov z omeškania (pozri rozsudok Rafinaria Steaua Romana C-431/12, bod 23; uznesenie Delphi Hungary Autóalkatrész Gyártó C-654/13, bod 32). Z uvedeného vyplýva, že až po uplynutí primeranej lehoty má spoločnosť nárok na priznanie tzv. kompenzačného úroku. V bode 30 daného uznesenia sa uvádza, že pokiaľ ide o povinnosti vnútroštátneho súdu v súvislosti s aplikáciou svojho vnútroštátneho práva, treba pripomenúť, že v prípade chýbajúcich právnych predpisov Európskej únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu stanoviť podmienky, za akých sa majú zaplatiť úroky z omeškania.

10. Podľa správneho súdu článok 183 Smernice Rady 2006/112/ES bol prevzatý do zákona o DPH prostredníctvom ustanovenia § 79. Tieto ustanovenia však neobsahovali priznanie finančnej kompenzácie za obdobie, keď platiteľovi dane počas výkonu daňovej kontroly boli zadržané finančné prostriedky vo výške nadmerného odpočtu. Z judikatúry SD EÚ teda vyplýva, že nárok na finančnú náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu by mal byť súčasťou podmienok, ktoré členský štát v súvislosti s vrátením nadmerných odpočtov má ustanoviť vo svojej vnútroštátnej právnej úprave. Práve z dôvodu zosúladenia vnútroštátnej právnej úpravy DPH s právnymi predpismi Európskej únie v danej oblasti, Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 12.10.2016 novelu zákona o DPH č. 297/2016 Z.z., ktorou bol do zákona o. i. doplnený aj § 79a, ktorý upravuje náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly (ďalej len „úrok z nadmerného odpočtu.“). Podľa tohto ustanovenia nárok na úrok z nadmerného odpočtu bude platiteľovi dane priznaný, ak obdobie

zadržania nadmerného odpočtu bude viac ako šesť mesiacov od uplynutia posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného dopočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2 alebo ods. 5 zákona o DPH.

11. Na základe vyššie uvedených skutočností súd mal za to, že novelou zákona o DPH č. 297/2016 Z.z. Slovenská republika zosúladiť vnútroštátnu právnu úpravu o DPH s právnymi predpismi Európskej únie. Za primeranú lehotu súd považoval vo vnútroštátnom právnom systéme lehotu určenú v § 79a zákona o DPH, t. j. 6 mesiacov odo dňa uplatnenia lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. V tejto lehote si štát ponecháva určitý primeraný čas, aby uplatnil svoju právomoc priznanú mu aj Európskou legislatívou, kontrolovať správnosť výšky uplatneného nadmerného odpočtu bez toho, aby sa na toto obdobie zadržania finančných prostriedkov vzťahoval nárok na úrok z nadmerného odpočtu. V danom prípade posledný deň vrátenia nadmerného odpočtu bol 24.06.2016. Kontrola na vrátenie nadmerného odpočtu začala daňovým úradom dňa 17.06.2016 a skončila 10.02.2017. Nadmerný odpočet nebol vrátený do uplynutia šiestich mesiacov od posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2, ods. 5, t. j. do 24.12.2016, a preto daňový úrad priznal daňovému subjektu úrok vo výške 7 366,50 €, nakoľko nadmerný odpočet vo výške 3 383 350 € bol vrátený dňa 15.02.2017. Vzhľadom na uvedené správny súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že orgány verejnej správy dostatočne zistili skutkový stav veci a tento aj po právnej stránke správne posúdili a preto žalobu podľa § 190 zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnému žalovanému právo na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko mu žiadne nevznikli.

12. Proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu podal sťažovateľ v pozícii žalobcu kasačnú sťažnosť v zákonom stanovenej lehote. Sťažovateľ považoval rozsudok krajského súdu za nesprávny, a to z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci s poukazom na § 440 ods. 1 písm. g) SSP.

13. Podľa judikatúry Súdneho dvora pokiaľ je nadmerný odpočet DPH vrátený po skončení daňovej kontroly, ktorej dĺžka presiahla primeranú lehotu, má zdaniteľná osoba podľa práva Únie nárok na zaplatenie úrokov z omeškania. Avšak pojem „primeraná lehota“ v danom prípade nedefinoval ani Súdny dvor vo svojej početnej judikatúre a nie je definovaný ani v právnom poriadku SR. Na druhej strane Súdny dvor prejedlikoval, že výpočet úrokov dlhovaných zo strany štátu, ktorý za okamih, od ktorého plyní lehota (od ktorého sa vykoná výpočet úrokov) nepovažuje deň, keď mal byť nadmerný odpočet DPH obvykle vrátený podľa smernice o DPH, je v zásade v rozpore s požiadavkami článku 183 smernice o DPH (Rozhodnutie SD EÚ č. C-120/15 vo veci Kovožber (bod 28.) ako aj rozhodnutie SDEÚ č. C-254/16 vo veci Glencore (bod 22.), Rozhodnutie SDEÚ č. C-107/10 vo veci Enel (bod 5 1 .), rozhodnutie SDEÚ č. 43 1/12 vo veci SC Rafinaria (bod 24.), rozhodnutie SDEÚ č. C-254/16 vo veci Glencore (bod 23.) a rozhodnutie SDEÚ č. C-120/15 vo veci Kovožber (bod 29.).

14. Podľa článku 183 smernice o DPH ak za dané zdaňovacie obdobie výška odpočítanej dane prevyšuje výšku splatnej DPH, členské štáty môžu rozdiel buď preniesť do nasledujúceho obdobia, alebo ho vrátiť v súlade s podmienkami, ktoré určia. Predmetný článok smernice o DPH bol do slovenského zákona o DPH implementovaný na základe ustanovení § 79, podľa ktorých je daňový úrad povinný vrátiť nadmerný odpočet najneskôr do 30 dní od podania daňového priznania /uplynutia lehoty na podanie priznania za zdaňovacie obdobie nasledujúce po zdaňovacom období, v ktorom nadmerný odpočet vznikol/. To znamená, že ak napr.

vznikne nadmerný odpočet za mesiac január, lehota na vrátenie nadmerného odpočtu uplynie najneskôr 24. apríla. Z uvedeného vyplýva, že lehota v ktorej má daňový úrad obvykle vrátiť nadmerný odpočet daňovému subjektu, uplynie 24. resp. 25. deň tretieho kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý nadmerný odpočet vznikol. Sťažovateľ má za to, že slovné spojenie „deň, keď mal byť nadmerný odpočet DPH obvykle vrátený“ sa má vykladať v kontexte štandardnej (všeobecnej) lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu, tzn. zákonnej lehoty, v akej by bol nadmerný odpočet vrátený, ak by daňová kontrola nebola zahájená.

15. Sťažovateľ nesúhlasí s právnym názorom krajského súdu uvedeným v bode 60 a 61 rozsudku Krajského súdu, nakoľko takáto interpretácia je v rozpore s už citovanou judikatúrou Súdneho dvora. Krajský súd v rozsudku iba konštatoval, že až po uplynutí primeranej lehoty má spoločnosť nárok na priznanie tzv. kompenzačného úroku bez toho, aby toto konštatovanie dostatočne odôvodnil. Z rozsudku ďalej nie je zjavné, v čom sa podľa krajského súdu prejavilo rešpektovanie zásad ekvivalencie a efektivity, ani ako vzhľadom na právo štátu vykonávať daňovú kontrolu bola vo vzťahu k právam daňového subjektu vyhodnotená primeranosť dĺžky daňovej kontroly.

16. V neposlednom rade sťažovateľ zdôraznil, že krajský súd sa pri posúdení zásady ekvivalencie a efektivity nezaoberal otázkou, akým spôsobom môže daňový úrad preveriť oprávnenosť (správnosť) uplatňovaného nároku na nadmerný odpočet. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na nasledovné možnosti: v prvom rade má daňový úrad na preverenie oprávnenosti nároku na nadmerný odpočet obdobie 2 mesiacov (od podania DPH priznania po uplynutie lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu) počas ktorého nevznikne nárok na úrok z nadmerného odpočtu; v druhom rade daňový úrad môže v súlade s ustanovením § 79 ods. 7 zákona o DPH vrátiť časť nadmerného odpočtu (napr. časť nadmerného odpočtu, ktorá nevyžaduje detailnejšie preverenie správnosti nárokovanej čiastky) ešte pred skončením daňovej kontroly pričom z predmetnej čiastky nevznikne daňovému subjektu nárok na úrok z nadmerného odpočtu; v treťom rade môže daňový úrad vrátiť nadmerný odpočet v štandardnej zákonnej lehote (v akej by bol nadmerný odpočet vrátený, ak by daňová kontrola nebola zahájená) a následne (po vrátení nadmerného odpočtu) zahájiť daňovú kontrolu na DPH (v danom prípade tiež nevznikne nárok na úrok z nadmerného odpočtu).

17. Na doplnenie sťažovateľ uviedol, že čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie ukladá súdom možnosť, príp. za určitých okolností povinnosť obrátiť sa na Súdny dvor s otázkou relevantného výkladu príslušného nejasného ustanovenia Zmluvy. Tento výklad je v následnom konaní pre vnútroštátny súd záväzný. Krajský súd predbežnú otázku na Súdny dvor nepredložil a ani v odôvodnení, ani v inej časti rozsudku sa nenachádza žiadna veta, z ktorej by čo i len nepriamo vyplývalo, že dôvod na predloženie prejudiciálnej otázky neexistuje. Sťažovateľ preto apeluje na Najvyšší súd SR, aby v prípade pochybností pri výklade relevantných ustanovení zákona o DPH a ich súladu s právom Európskej únie resp. judikatúrou Súdneho dvora zväžil adresovanie prejudiciálnej otázky na Súdny dvor.

18. Sťažovateľ uviedol, že úrok na ktorý má sťažovateľ nárok, nepredstavuje žiadnu sankciu pre žalovaného, ale má sťažovateľovi ako zdaniteľnej osobe nahradiť (kompenzovať) finančné straty, ktoré utrpel počas zadržiavania nadmerného odpočtu kvôli vykonávaniu daňovej kontroly. DPH nemá zaťažovať podnikateľa

(neutralita DPH) a keď má byť nadmerný odpočet zadržaný kvôli kontrole, musí zdaniteľná osoba zabezpečiť finančné prostriedky na svoju činnosť inde. Zjednodušene povedané, peniaze majú svoju cenu, t.j. zdaniteľná osoba má počas kontroly náklady na financovanie zadržaného nadmerného odpočtu, na druhej strane si štát, ktorý prostredníctvom správcu dane tieto prostriedky zadržiava nemusí túto sumu „požičiavať“ na finančných trhoch a má z toho finančný prospech. Kontrolovaná zdaniteľná osoba, ktorej by tieto náklady neboli kompenzované by bola znevýhodnená voči ostatným podnikateľom a znášala by v súvislosti s DPH náklady, čo je v priamom rozpore s neutralitou DPH.

19. Sťažovateľ považoval rozsudok krajského súdu za nesprávny aj z dôvodu, že krajský súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu v zmysle 440 ods. 1 písm. h) SSP. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. 8Sžf/115/2013 zo dňa 11.12.2014 uviedol, že by bolo v rozpore s princípmi právneho štátu, keby tým daňovým subjektom, u ktorých bola vykonaná daňová kontrola, bol vrátený nadmerný odpočet z dôvodu výkonu daňovej kontroly neskôr bez akejkoľvek kompenzácie. Práve na tento účel slúži štátom platený úrok zo zadrživanej sumy za obdobie už odo dňa uplynutia uvedenej všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu až do jeho vrátenia.

20. Podľa Najvyššieho súdu všetky vnútroštátne orgány aplikujúce právo sú povinné toto vykladať eurokonformne, t.j. v súlade s právom únie. Pokiaľ ustanovenie vnútroštátneho predpisu nemožno vyložiť eurokonformne, je orgán aplikujúci právo toto ustanovenie nepoužiť. Aplikácia vnútroštátnej právnej úpravy, na základe ktorej daňové orgány vydali preskúmané rozhodnutia bola v rozpore so záväznou interpretáciou čl. 183 DPH smernice vyplývajúcej z judikatúry SDEÚ. Najvyšší súd SR v tom rozhodnutí konštatoval, že kompenzácia za zadržiavanie nadmerného odpočtu prináleží daňovému subjektu už odo dňa uplynutia všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu až do jeho vrátenia, pričom od tejto rozhodovacej praxe sa krajský súd vo svojom rozsudku odklonil.

21. Sťažovateľ znova upozorňuje, že napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj rozsudok krajského súdu nezohľadňuje skutočnosť, že priznanie úrokov v súlade s ust. § 79a ods. 1 a ods. 2 Zákona o DPH (t.j. až po uplynutí 6 mesiacov od uplynutia posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu) je v rozpore s citovanými rozhodnutiami SD EÚ, ktorými sú súdy viazané. S uvedenou kolíziou pôsobnosti vnútroštátnej normy s normou komunitárneho práva sa krajský súd nijakým spôsobom nevysporiadal, hoci v takom prípade sa malo uplatniť právo priority normy komunitárneho práva v zmysle výkladu SD EÚ.

22. Pre vylúčenie pochybností sťažovateľ upozornil, že táto kasačná sťažnosť sa týka výhradne rozsudku krajského súdu a v ňom uvedených právnych názorov súdu, avšak nezahŕňa všetky argumenty sťažovateľa týkajúce sa predmetu sporu. V tomto smere preto sťažovateľ odkazuje tunajší súd na svoje predchádzajúce podania, t.j. najmä na žalobu, ktorá je priložená k tejto kasačnej sťažnosti a tvorí jej neoddeliteľnú súčasť, pričom na právnych argumentoch a bodoch v nej uvedených sťažovateľ trvá v plnom rozsahu. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a napadnuté rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie Daňového úradu Bratislava podľa § 191 ods. 2

zákona č. 165/2015 Z.z. zrušil a vec vrátil Daňovému úradu Bratislava na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.

23. Ku kasačnej sťažnosti podal písomné vyjadrenie žalovaný. Nestotožnil sa s dôvodmi podanej kasačnej sťažnosti, mal za to, že správny súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z riadne zisteného skutkového stavu veci a z jeho správneho právneho posúdenia. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa - vrátenia časti nadmerného odpočtu ešte pred skončením daňovej kontroly poukázal žalovaný na to, že v danom prípade nebolo možné tento postup použiť, nakoľko daňovou kontrolou bol preverovaný nákup len jednej komodity (vagónov) od jedného dodávateľa, a teda správca dane nemal akú inú časť nadmerného odpočtu, ktorá by nevyžadovala detailnejšie preverenie vrátiť. Pokiaľ sa jedná o námietku sťažovateľa, že krajský súd nepredložil predbežnú otázku ohľadom pochybností pri výklade ustanovení zákona o DPH, krajský súd nemal žiadne pochybnosti pri výklade ustanovení zákona o DPH, preto nemal dôvod adresovať túto prejudiciálnu otázku k súdnemu dvoru, naviac sťažovateľ danú skutočnosť v podanej žalobe napokon ani nepožadoval. Vo vzťahu k poukazom sťažovateľa na rozsudky najvyššieho súdu uviedol, že boli vydané ďalšie rozsudky Najvyššieho súdu SR, v ktorých sa právny názor vyvíjal a poukázal práve na rozsudok 2 Sžf/37/2016 zo dňa 27.09.2018, v ktorom najvyšší súd uviedol, že je nepochybné, že všetky orgány členských štátov majú povinnosť zabezpečiť dodržiavanie práva únie. Práve v tejto súvislosti došlo novelou zákona o DPH č. 297/2016 Z. z. k zosúladieniu vnútroštátnej právnej úpravy DPH s právnymi predpismi Európskej únie a do zákona DPH bol doplnený § 79a, ktorý upravuje náhradu za zadržiavanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly, tzv. úrok z nadmerného odpočtu.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 SSP v spojení s § 439 SSP preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ včas § 443 ods. 2 písm. a) SSP, s prihliadnutím na formálnu viazanosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 časť vety prvej pred bodkočiarkou), preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednohlasne (§ 464 v spojení s § 139 ods. 4 SSP) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

25. Kasačný súd rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. mája 2020 (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

Z o d ô v o d n e n i a :

26. Podľa § 79a ods. 1 zákona o DPH v znení účinnom k 31.12.2017, ak daňový úrad začal daňovú kontrolu v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo ods. 5 a nadmerný odpočet nebol vrátený do uplynutia šiestich mesiacov od posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo ods. 5, platiteľ má nárok na náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu (ďalej len "úrok z nadmerného odpočtu") podľa odseku 2.

27. Podľa § 79a ods. 2 zákona o DPH platiteľ má nárok na úrok z nadmerného odpočtu vo výške dvojnásobku základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej prvý deň kalendárneho roka, za ktorý sa úrok počíta, a ak táto úroková sadzba nedosiahne 1,5 %, pri výpočte úroku z nadmerného odpočtu sa použije ročná úroková sadzba vo výške 1,5 %. Úrok sa vypočíta zo sumy vráteného nadmerného odpočtu, a to za každý deň od uplynutia šiestich mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo ods. 5 do dňa jeho vrátenia vrátane.

28. Podľa § 79a ods. 3 zákona o DPH o priznaní úroku z nadmerného odpočtu podľa odsekov 1 a 2 daňový úrad rozhodne do 15 dní od vrátenia nadmerného odpočtu a úrok z nadmerného odpočtu platiteľovi zaplatí do 15 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o priznaní úroku z nadmerného odpočtu.

29. Podľa § 79 ods. 1 zákona o DPH ak v zdaňovacom období vznikne platiteľovi nadmerný odpočet, odpočíta platiteľ nadmerný odpočet od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období s výnimkou podľa odseku 2. Ak platiteľ nemôže odpočítať nadmerný odpočet od vlastnej daňovej povinnosti v nasledujúcom zdaňovacom období, daňový úrad vráti neodpočítaný nadmerný odpočet alebo jeho neodpočítanú časť do 30 dní od podania daňového priznania za zdaňovacie obdobie nasledujúce po zdaňovacom období, v ktorom nadmerný odpočet vznikol alebo do 30 dní od uplynutia lehoty na podanie daňového priznania, ak platiteľ nebol povinný podať daňové priznanie (§ 78 ods. 1) za zdaňovacie obdobie nasledujúce po zdaňovacom období, v ktorom nadmerný odpočet vznikol. Ak platiteľovi vznikne nadmerný odpočet v poslednom zdaňovacom období, v ktorom prestal byť platiteľom, nadmerný odpočet daňový úrad vráti do 30 dní od uplynutia lehoty na podanie daňového priznania za toto zdaňovacie obdobie. Na účely tohto zákona sa nadmerným odpočtom rozumie prevýšenie celkovej výšky odpočítateľnej dane za príslušné zdaňovacie obdobie nad celkovou výškou dane za príslušné zdaňovacie obdobie okrem dane pri dovoze tovaru.

30. Podľa § 79 ods. 3 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (Daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom ku dňu právoplatnosti napadnutého rozhodnutia (t. j. ku dňu 03.11.2017) (ďalej len „daňový poriadok“) ak správca dane vráti daňový preplatok po lehote ustanovenej v odseku 2, je povinný v lehote do 15 dní od vrátenia daňového preplatku rozhodnúť o priznaní úroku zo sumy daňového preplatku, ak jeho výška presiahne sumu 5,- €. Pri výpočte úroku sa použije trojnásobok základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky platnej v posledný deň lehoty, v ktorej mala byť suma daňového preplatku podľa tohto zákona vrátená; ak trojnásobok základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky nedosiahne 10 %, pri výpočte úroku sa namiesto trojnásobku základnej úrokovej sadzby Európskej centrálnej banky použije ročná úroková sadzba 10 %. Úrok sa priznáva za každý deň omeškania. Správca dane tento úrok zaplatí do 15 dní od doručenia rozhodnutia o priznaní úroku. Ak správca dane eviduje voči daňovému subjektu daňový nedoplatok, použije tento úrok alebo jeho časť v lehote na jeho zaplatenie podľa § 55 ods. 6 a 7. Rovnako správca dane zaplatí daňovému subjektu úrok aj v prípadoch oneskoreného vrátenia nadmerného odpočtu a spotrebnej dane, na ktorú bolo uplatnené jej vrátenie, ak sa nadmerný odpočet a spotrebná daň nepoužijú podľa § 55 ods. 6 a 7.

31. Podľa § 79 ods. 6 zákona o DPH ak daňový úrad v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa odseku 1, 2 alebo odseku 5 začne daňovú kontrolu, vráti nadmerný odpočet do desiatich dní od skončenia daňovej kontroly, a to vo výške zistenej daňovým úradom; ak bola časť nadmerného odpočtu vrátená podľa odseku 7, vráti daňový úrad rozdiel medzi nadmerným odpočtom vo výške zistenej daňovým úradom a nadmerným odpočtom vráteným podľa odseku 7. Ak po vrátení nadmerného odpočtu vznikne kladný rozdiel medzi nadmerným odpočtom uvedeným v právoplatnom rozhodnutí a vráteným nadmerným odpočtom podľa prvej vety, vráti daňový úrad tento rozdiel do desiatich dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Ak daňový úrad daňovou kontrolou, ktorú začal v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa odseku 1, 2 alebo odseku 5, nezistí nadmerný odpočet a právoplatným rozhodnutím sa prizná nadmerný odpočet, vráti daňový úrad nadmerný odpočet uvedený v právoplatnom rozhodnutí do desiatich dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Ak platiteľ neumožní vykonanie daňovej kontroly do troch mesiacov odo dňa jej začatia, nárok na vrátenie nadmerného odpočtu zaniká posledným dňom tretieho mesiaca a to vo výške, v akej jeho vznik bol uplatnený v daňovom priznaní alebo dodatočnom daňovom priznaní.

32. Podľa § 79 ods. 7 daňového poriadku na nadmerný odpočet, daň z pridanej hodnoty uplatnenú podľa osobitného predpisu^{44aa)} a spotrebnú daň, pri ktorej bolo uplatnené jej vrátenie, sa primerane vzťahujú odseky 1 až 6. (poznámka pod čiarou 44aa) odkazuje na § 78 ods. 6 zákona o DPH)

33. Úlohou kasačného súdu je posúdiť kasačnú námietku žalobcu nesprávneho právneho posúdenia veci zo strany správneho súdu, keď žalobca tvrdí, že lehota v ktorej má daňový úrad obvykle vrátiť nadmerný odpočet daňovému subjektu uplynie 24. resp. 25. deň tretieho kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý nadmerný odpočet vznikol. Sťažovateľ má za to, že slovné spojenie „deň, keď mal byť nadmerný odpočet DPH obvykle vrátený“ sa má vykladať v kontexte štandardnej (všeobecnej) lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu, tzn. zákonnej lehoty v akej by bol nadmerný odpočet vrátený, ak by daňová kontrola nebola zahájená. Správny súd v zhode so žalovaným a správcom dane túto námietku vyhodnocoval v kontexte so zákonným znením ust. § 79a novelizovaného zákona o DPH s tým, že podľa uvedeného ustanovenia nárok na úrok z nadmerného odpočtu bude platiteľovi dane priznaný, ak obdobie zadržania nadmerného odpočtu bude viac ako 6 mesiacov od uplynutia posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2 alebo ods. 5 zákona o DPH. Správny súd mal za to, že uvedené ustanovenie neodporuje predpisom Únie a ani rozsudkom SDEÚ, ktoré uviedol žalobca v žalobe.

34. Kasačný súd z obsahu súdneho resp. administratívneho spisu zistil, že Daňový úrad Bratislava vykonal u platiteľa dane NACCO SAS kontrolu na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie marec 2016. Kontrola bola začatá dňa 17.06.2016 a ukončená dňa 10.02.2017. O výsledku daňovej kontroly bol vyhotovený protokol č. 100159934/2017 zo dňa 25.01.2017, na základe ktorého daňový úrad Bratislava neidentifikoval žiaden rozdiel medzi nadmerným odpočtom uvedeným v daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie marec 2016 a výsledným vzťahom k štátnemu rozpočtu po kontrole. Nadmerný odpočet za zdaňovacie obdobie marec 2016 vo výške 3 383 350 € bol žalobcovi vrátený po ukončení daňovej kontroly dňa 15.02.2017.

35. Daňový úrad Bratislava rozhodnutím č. 100341128/2017 zo dňa 22.02.2017 priznal daňovému subjektu úrok z nadmerného odpočtu podľa § 79a ods. 3 zákona o DPH vo výške 7 366,50 €, keďže nadmerný odpočet za zdaňovacie obdobie marec 2016 nebol daňovému subjektu vrátený do uplynutia šiestich mesiacov od posledného dňa všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, ods. 2, ods. 5 zákona o DPH.

36. Voči prvostupňovému rozhodnutiu orgánu verejnej správy podal daňový subjekt odvolanie s odôvodnením, že má nárok na úrok zo zadržovaných finančných prostriedkov za celé obdobie výkonu daňovej kontroly, tzn. odo dňa uplynutia všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu do dňa vrátenia nadmerného odpočtu a nie až po uplynutí šiestich mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. Daňový subjekt požadoval priznať úrok z nadmerného odpočtu v súlade s platným právom Európskej únie v celkovej výške 32 674,81 €, t. j. odo dňa uplynutia všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu od 25.06.2016 do dňa vrátenia nadmerného odpočtu 15.02.2017.

37. O odvolaní daňového subjektu rozhodlo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky rozhodnutím č. 101258435/2017 zo dňa 07.06.2017, po preskúmaní odvolania daňového subjektu voči rozhodnutiu správcu dane potvrdilo rozhodnutie správcu dane. Keďže daňový subjekt s týmto rozhodnutím nesúhlasil, podal na správny súd všeobecnú správnu žalobu.

38. Podľa článku 183 ods. 1 Smernice Rady 2006/112 ES zo dňa 28.11.2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica“), ak za dané zdaňovacie obdobie výška odpočítanej dane prevyšuje výšku splatnej DPH, členské štáty môžu rozdiel buď preniesť do nasledujúceho obdobia, alebo ho vrátiť v súlade s podmienkami, ktoré určia. Členské štáty však môžu odmietnuť preniesť alebo vrátiť rozdiel, ak výška nadmerného odpočtu predstavuje zanedbateľnú sumu. Obdobnú úpravu poznala i predchádzajúca šiesta smernica Rady zo dňa 17.5.1977 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa dane z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: Jednotný základ dane (77/388 EHS); viď jej článok 18 ods. 4. Zavedeniu náhrady za zadržanie nadmerného odpočtu po ustanovenej lehote v domácom právnom systéme s účinnosťou od 1. 1. 2017 predchádzala niekoľkoročná diskusia, ktorá vychádzala z rozsudkov Súdneho dvora EÚ o návrhu na začatie predjudiciálneho konania, ktoré sa týkalo výkladu článku 18 ods. 4 šiestej smernice Rady o zosúladiení právnych predpisov členských štátov na dani z obratu – spoločný systém DPH zmenenej a doplnenej článkom 183 ods. 1 Smernice Rady 2006/112/ES o spoločnom systéme DPH vrátane jej dodatkov v oblasti vrátenia nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly. Právo na odpočet je podľa Súdneho dvora EÚ neoddeliteľnou súčasťou mechanizmu DPH a v zásade ho nemožno obmedziť. Súdny dvor EÚ spresnil, že hoci členské štáty majú určitú slobodu pri stanovovaní podmienok vrátenia nadmerného odpočtu DPH, tieto podmienky však nemôžu spochybňovať zásadu neutrality tým, že zdaniteľná osoba bude povinná znášať daňovú záťaž v celom rozsahu alebo časti. To znamená podľa Súdneho dvora EÚ, že vrátenie nadmerného odpočtu sa uskutoční v primeranej lehote vyplatením finančnej hotovosti alebo porovnateľným spôsobom a prijatý spôsob vrátenia nesmie pre zdaniteľnú osobu predstavovať finančné riziko.

39. S účinnosťou od 1. januára 2017 možno zaradiť medzi oprávnenia platiteľa dane z pridanej hodnoty (ďalej len „platiteľ dane“, „platiteľ“) aj nárok na finančnú náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas

daňovej kontroly. Zákonodarca pre túto náhradu, resp. kompenzáciu za zadržaný nadmerný odpočet ustanovuje legislatívnu skratku „úrok z nadmerného odpočtu." Právna úprava uvedeného inštitútu bola do zákona o dani z pridanej hodnoty zakotvená zákonom č. 297/2016 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, a ktorým sa mení zákon č. 331/2001 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní (Daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 297/2016 Z.z."). Úrok z nadmerného odpočtu sa vzťahuje na prípady, keď daňový úrad začal daňovú kontrolu v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 a ods. 5 zákona o DPH.

40. Zákon o DPH v § 79 ods. 1 stanovuje, kedy daňový úrad vráti platiteľovi nadmerný odpočet a čo sa na účely zákona o DPH rozumie pod pojmom nadmerný odpočet.

41. Podmienkou na priznanie nároku na úrok z nadmerného odpočtu je uplynutie šiestich mesiacov od posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. Podľa dôvodovej správy k návrhu zákona č. 297/2016 Z. z. sa ustanovením obdobia v rozsahu šiestich mesiacov ponecháva štátu určitý čas na to, aby uplatnil svoju právomoc kontrolovať oprávnenosť nadmerného odpočtu bez toho, aby sa na toto obdobie zadržania vzťahoval nárok na úrok z nadmerného odpočtu.

42. V súvislosti s uvedeným sa samozrejme vynára otázka (aj s poukazom na námietky žalobcu), či stanovenie obdobia šiestich mesiacov bolo primerané a či zákonodarca nemal určiť kratšie obdobie, za ktoré by daňový úrad nebol povinný zaplatiť platiteľovi dane úrok z nadmerného odpočtu, resp. či pri výpočte úrokov nemal zobrať do úvahy ako počiatočný okamih deň, v kontexte štandardnej (všeobecnej) lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu, tzn. zákonnej lehoty v akej by bol nadmerný odpočet vrátený, ak by daňová kontrola nebola zahájená. Podľa názoru kasačného súdu je potrebné v posudzovanej veci vychádzať zo znenia novelizovaného ustanovenia § 79a zákona o DPH, a to s prihliadnutím aj na skutočnosť, že pri správe daní sú daňové orgány povinné postupovať v súlade s daňovými zákonmi, ale aj s Ústavou Slovenskej republiky, ktorá v čl. 2 ods. 2 zakotvuje, že „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon", a preto nie sú oprávnené priznávať úrok z omeškania v inej výške a za iné obdobie, ako je stanovené zákonom o DPH. Lehoty (dni omeškania) na vrátenie nadmerného odpočtu sa počítajú od uplynutia šiestich mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo odseku 5 do dňa jeho vrátenia.

43. Podľa § 85ke zákona o DPH - prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2017 - platiteľ má nárok na úrok z nadmerného odpočtu podľa § 79a, aj keď daňová kontrola v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo ods. 5 začala pred 1. januárom 2017 a k 1. januáru 2017 nebola skončená. Ustanovenie § 79a sa neuplatní, ak daňová kontrola v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo ods. 5 bola skončená do 31. decembra 2016 vrátane. Kasačný súd k predmetnému ustanoveniu poukazuje aj na stanovisko č. 56 publikované v Zbierke stanovísk NS SR a súdov SR č. 6/2009 pod sp. zn. Snj. 36/2019 zo dňa 30.10.2019 podľa ktorého: „Ustanovenie § 79a zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom od 1. januára 2017 (Náhrada za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly) je v pomere

špeciality k ustanoveniu § 79 ods. 3. zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. januára 2012 (Daňové preplatky a úrok). Vnútroštátna úprava právneho poriadku Slovenskej republiky spočívajúca v ustanovení § 85ke vety druhej zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení účinnom od 1. januára 2017 (Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2017) v znení: „Ustanovenie § 79a sa neuplatní, ak daňová kontrola v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo ods. 5 bola skončená do 31. decembra 2016 vrátane.“, nie je v súlade s právom Európskej únie, a to najmä s uznesením Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-120/15 Kozovber, ktoré má aplikačnú prednosť s účinkom ex tunc. Na zabezpečenie súladu s právom Európskej únie sú orgány verejnej správy a súdy povinné zdržať sa aplikácie tohto ustanovenia.

44. Podľa § 79a ods. 2 zákona o DPH sa úrok vypočíta zo sumy vráteného nadmerného odpočtu, a to za každý deň od uplynutia šiestich mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo odseku 5 zákona o dani z pridanej hodnoty do dňa jeho vrátenia vrátane. Z uvedeného vyplýva, že úrok z nadmerného odpočtu sa počíta odo dňa nasledujúceho po uplynutí šiestich mesiacov, a teda, ak šesťmesačná lehota na vrátenie nadmerného odpočtu uplynie napríklad 10. augusta, tak úrok sa bude počítať odo dňa nasledujúceho, t. j. od 11. augusta. V prípade žalobcu posledný deň lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu, čo nebolo sporné bol 24.06.2016, nadmerný odpočet mal byť vrátený do 24.12.2016 (t. j. 6 mesiacov od posledného dňa lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu). Počiatočný deň nároku na úrok v prípade žalobcu bol teda 25.12.2016.

45. K veci zo strany kasačného súdu je potrebné tiež uviesť, že do 31. decembra 2016 absentovala právna úprava úroku z nadmerného odpočtu, ktorá by správcom dane umožňovala priznať platiteľom dane náhradu za zadržávaný nadmerný odpočet počas daňovej kontroly. V § 79 zákona o DPH bola zakotvená iba právna úprava úroku za oneskorené vrátenie nadmerného odpočtu, t. j., ak nadmerný odpočet nebol vrátený v zákonom stanovenej lehote. Z uvedeného dôvodu dochádzalo k zložitej situácii ako uvedené spory rozhodnúť, a preto Krajský súd v Košiciach podal na Súdny dvor Európskej únie návrh na začatie prejudiciálneho konania ohľadom výkladu čl. 183 prvého odseku Smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty. Za zásadné považuje kasačný súd vyjadrenie Súdneho dvora, podľa ktorého v prípade chýbajúcich právnych predpisov Európskej únie prináleží vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu stanoviť podmienky, za akých sa majú zaplatiť úroky z omeškania. Tieto podmienky však musia rešpektovať zásadu ekvivalencie a efektivity a nesmú byť nevýhodnejšie ako podmienky pri podobných nárokoch založených na ustanoveniach vnútroštátneho práva ako ani ustanovené takým spôsobom, aby prakticky znemožnili výkon práv priznaných právnym poriadkom únie, alebo tento výkon nadmerne sťažili. Súdny dvor súčasne zdôraznil, že nie je príslušný na to, aby v konkrétnom prípade vykladal vnútroštátne právo, ani aby uplatnil pravidlo únie a má za to, že vnútroštátnemu súdu prináleží overiť, či vo veci, v ktorej koná, boli dodržané zásady ekvivalencie a efektivity a prípadne zabezpečiť, aby sa dodržali. Na prejudiciálnu otázku Súdny dvor EÚ odpovedal tak, že článok 183 prvý odsek smernice o DPH sa má vykladať v tom zmysle, že bráni takej vnútroštátnej úprave, ako je vo veci samej, ktorá upravuje výpočet úrokov z omeškania pri vrátení nadmerného odpočtu až od uplynutia lehoty 10 dní po skončení daňovej kontroly.

46. Keďže v slovenskej právnej úprave nebola v čase vydania uvedeného uznesenia súdneho dvora zakotvená úprava úroku z nadmerného odpočtu resp. nároku na náhradu za zadržiavanie nadmerného odpočtu, s poukazom na výkon daňovej kontroly v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu (§ 79 ods. 1, 2 alebo 5 zákona o DPH), kasačný súd považuje prijatie právnej úpravy úroku z omeškania za zásadné a nevyhnutné, pretože v prípade absencie tejto právnej úpravy by bolo predmetné uznesenie súdneho dvora v praxi nevykonateľné a Slovenská republika by tak porušila svoj záväzok dodržiavať rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie. Novelizovanú právnu úpravu preto možno považovať za prínos pre platiteľov dane z dôvodu poskytnutia finančnej kompenzácie a určenia jednoznačných podmienok, za ktorých má platiteľ dane zákonný nárok na úrok z nadmerného odpočtu. Dôvodom prijatia tejto právnej úpravy bola aj absencia vnútroštátnej právnej úpravy náhrady za zadržiavaný nadmerný odpočet a povinnosť dodržiavať rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie v tejto oblasti.

47. Kasačný súd zastáva názor, že zásadu daňovej neutrality by mala rešpektovať i výška kompenzácie za zadržanie nadmerného odpočtu DPH po dobu trvania daňovej kontroly. Tak ako v zmysle judikatúry Súdneho dvora nesmie byť daňový subjekt výkonom daňovej kontroly ekonomicky znevýhodnený, nemôže mu výkon daňovej kontroly spojený so zadržaním uplatneného nadmerného odpočtu DPH (pri zachovaní neutrality dane) priniesť ani ekonomickú výhodu. Zadržanie finančných prostriedkov po dobu nevyhnutnú na vykonanie daňovej kontroly je aj podľa judikatúry Súdneho dvora oprávnené a legitímne, nakoľko slúži na preverenie skutočností potrebných pre správne určenie dane a na predchádzanie a odhaľovanie daňových podvodov. Výška náhrady za toto zadržanie by podľa názoru súdu mohla zodpovedať priemernej úrokovej sadzbe, ktorú by platiteľ dosiahol pri krátkodobom vklade finančných prostriedkov vo výške zadržaného nadmerného odpočtu v peňažnom ústave. Túto kompenzáciu, ktorá patrí poctivému daňovníkovi po dobu zákonného preverovania údajov uvedených v jeho daňovom priznaní, je nutné odlišiť od úroku z nadmerného odpočtu DPH podľa § 79 Daňového poriadku, ktorý patrí platiteľovi pri vrátení odpočtu od uplynutia zákonných lehôt v prípadoch, keď sa daňová kontrola vôbec nezačala. V takých prípadoch zákon jasne určuje lehoty, v ktorých je správca dane povinný nadmerný odpočet vrátiť a nedodržanie týchto lehôt má povahu sankcie pre správcu dane za porušenie povinnosti stanovenej zákonom. Kompenzácia vo forme úroku zo zadržaných finančných prostriedkov po dobu trvania daňovej kontroly však nemôže mať povahu sankcie pre kontrolujúci orgán správy dane, pretože počas daňovej kontroly ešte nie je jasné, či bude táto ukončená bez nálezu a nadmerný odpočet bude vrátený, alebo bude platiteľovi vyrubený rozdiel dane.

48. K uvedenej právnej problematike resp. úprave existuje niekoľko rozhodnutí Súdneho dvora EÚ.

49. Napríklad v rozsudku zo dňa 18.12.1997 v spojených veciach C-286/94, C 340/95, C-401/95, a C-47/96 (Garage Molenheide a i., v konaní o predbežnej otázke) sa Súdny dvor zaoberal okrem iného otázkou úročenia štátom zadržiavaného odpočtu po dobu zadržania v prípade, že belgické vnútroštátne právo úrok priznávalo (okrem ďalších obmedzujúcich podmienok, ako napríklad dosiahnutia stanovenej minimálnej výšky vratiteľného nadmerného odpočtu), iba v prípade, že nadmerný odpočet nebol platcovi vyplatený do 31. marca roku nasledujúceho po roku, v ktorom vratiteľný nadmerný odpočet vznikol. Takúto vnútroštátnu právnu úpravu vzhľadom nezlučiteľnou so zásadou proporcionality (viď najmä bod 62 rozsudku).

50. V rozsudku zo dňa 10.07.2008 vo veci C-25/07 (Alicja Sosnowska, konanie o predbežnej otázke) súdny dvor uviedol: bod 14. právo osôb povinných k dani zaručené v článku č. 17 šiestej smernice o DPH, odpočítať od DPH, ktorú sú povinní odvieť, tú DPH, ktorá už zaťažila tovar, alebo služby na vstupe, podľa ustálenej judikatúry predstavuje základnú zásadu spoločného systému DPH, zavedeného právnymi predpismi Spoločenstva (v tomto zmysle najmä rozsudky zo dňa 18.12.1997, Molenheide a ďalší, C-286/94, C-340/95, C-401/95 a C-47/96, Recueil, s. I – 7281, bod 47, ako i zo dňa 25.10.2001, Komisia v. Taliansko, C-78/00, Recueil, s. I – 8195, bod 28). 15. Ako Súdny dvor opakovane zdôraznil, vyplýva z toho, že nárok na odpočet dane je neoddeliteľnou súčasťou mechanizmu DPH a nemôže byť zásadne obmedzený. Tento nárok sa uplatní najmä okamžite vo vzťahu ku všetkým daniam, ktorými boli zaťažené plnenia uskutočnené na vstupe (viď najmä rozsudky zo dňa 06. júla 1995, BP Supergaz, C-62/93, Recueil, s.I – 1883, bod 18; zo dňa 21. marca 2000, Gabalfriza a ďalší, C-110/98 a C-147/98, Recueil, s. I – 1577, bod 43, ako i zo dňa 18. decembra 2007, Cedilac, C-368/06, Zb. rozh. s. I-12327, bod 31). 16. Okrem toho je treba uviesť, že pokiaľ v zdaňovacom období výška odpočítateľnej dane prekračuje výšku dlžnej dane a zdaniteľná osoba nemôže daň znížiť odpočítaním podľa článku 18 ods. 2 šiestej smernice o DPH, ods. 4 toho istého ustanovenia stanovuje, že členské štáty môžu buď preniesť nadmerný odpočet do nasledujúceho obdobia alebo túto sumu vrátiť v súlade s podmienkami, ktoré určia. 17. Pokiaľ ide o túto poslednú uvedenú možnosť, ktorej sa týka spor vo veci samej, Súdny dvor spresnil, že hoci členské štáty majú určitú slobodu pri stanovovaní podmienok vrátenia nadmerného odpočtu DPH, tieto podmienky nemôžu spochybňovať zásadu neutrality daňového systému DPH tým, že zdaniteľná osoba bude podľa nich povinná v celom rozsahu alebo sčasti znášať DPH. Uvedené podmienky musia najmä umožniť, aby mohla byť zdaniteľnej osobe za primeraných podmienok vrátená celá suma vyplývajúca z nadmerného odpočtu DPH, čo znamená, že vrátenie sa uskutoční v primeranej lehote vyplatením finančnej hotovosti alebo porovnateľným spôsobom a spôsob vrátenia nesmie v nijakom prípade pre zdaniteľnú osobu predstavovať žiadne finančné riziko (pozri rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, body 32 až 34). 18. Preto otázku, ktorú položil vnútroštátny súd, je opodstatnené skúmať vo svetle základných zásad spoločného systému DPH, ktoré sú uvedené v predchádzajúcich bodoch. 19. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu však vyplýva, že ustanovenia zákona o DPH definujúce pravidlá vrátenia nadmerného odpočtu tejto dane stanovujú, že daňové orgány disponujú na účely vrátenia nadmerného odpočtu lehotou 60 dní odo dňa, keď zdaniteľná osoba podala daňové priznanie k DPH, ale táto lehota je predĺžená na 180 dní, pokiaľ, ako je tomu v prípade žalobkyne vo veci samej, noví platitelia DPH neposkytli 'zábezpeku' podľa článku 97 ods. 2 toho istého zákona. 20. Je teda potrebné konštatovať, že noví platitelia DPH v porovnaní s ostatnými zdaniteľnými osobami podliehajú prísnejším pravidlám vrátenia nadmerného odpočtu zaplatenej DPH. Musia preto znášať, minimálne vo Výške nadmerného odpočtu DPH, ktorý im má byť vrátený, daňové zaťaženie DPH počas mimoriadne dlhého obdobia. 21. Poľská republika vysvetľuje, že toto predĺženie lehoty je odôvodnené skutočnosťou, že ide o nových platiteľov DPH, ktorých daňové orgány nepoznajú, a treba voči nim vykonať dôslednejšiu kontrolu na účely zabránenia daňovým únikom a obchádzaniu daňových povinností. 22. V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, ako Súdny dvor už spresnil, že členské štáty majú oprávnený záujem na prijatí primeraných opatrení na ochranu svojich finančných záujmov a boj proti daňovým únikom a obchádzaniu alebo zneužitiu daňových povinností je Cieľom uznaným a podporovaným šiestou smernicou o DPH (pozri rozsudky Molenheide bod 47. Halifax a i., C-255/02, bod 71, Kittel a Recolta Recycling, C-439/04 a C-440/04, bod 54). 23. ... Ako totiž spresňuje vnútroštátny súd vo svojom

rozhodnutí, lehota 180 dní na vrátenie dane stanovená pre nových platiteľov DPH je jednak šesťkrát dlhšia než zúčtovacie obdobie pre DPH v trvaní jedného mesiaca a jednak trikrát dlhšia než lehota uplatňovaná na ostatné zdaniteľné osoby, a to bez toho, aby poľské orgány uviedli dôkazy objasňujúce potrebu zaviesť takýto značný rozdiel v zaobchádzaní na účely zabránenia daňovým únikom a obchádzaniu daňových povinností. 24. Napokon takto dlhá lehota sa zdá o to menej nevyhnutná, že v každom prípade daňové orgány môžu na základe článku 87 ods. 2 zákona o DPH predĺžiť 60-dňovú lehotu, v ktorej sa má vrátenie uskutočniť, pokiaľ považujú za potrebné podrobnejšie preskúmať zákonnosť vrátenia a získať potrebné objasnenia. 25. Napokon, pokiaľ ide o možnosť poskytnúť zábezpeku na účely priznania obvyklej lehoty 60 dní na vrátenie nadmerného odpočtu DPH, ktorú pre nových platiteľov stanovuje článok 97 ods. 7 zákona o DPH, tá nespochybňuje úvahy uvedené v predchádzajúcich bodoch. 26. Ako totiž uvádza Komisia, táto zábezpeka nie je primeraná ani výške nadmerného odpočtu DPH, ktorý má byť vrátený, ani hospodárskej veľkosti zdaniteľnej osoby. 27. Presnejšie, poskytnutie danej zábezpeky môže, v rozpore s požiadavkou, ktorú stanovuje judikatúra uvedená v bode 17 tohto rozsudku, znamenať nezanedbateľné finančné riziko pre podniky, ktoré začali vykonávať svoju činnosť a z tohto dôvodu môžu mať nedostatok finančných prostriedkov. 28. V skutočnosti cieľom požiadavky poskytnúť uvedenú zábezpeku na účely uplatnenia obvyklej lehoty je len nahradiť finančné zaťaženie spojené s viazaním sumy nadmerného odpočtu DPH na obdobie 180 dní zaťažením spojeným s viazaním sumy zábezpeky. Táto skutočnosť je o to menej odôvodnená, že jednak, ako je tomu v spore vo veci samej, posledná uvedená suma môže byť vyššia než dotknutý nadmerný odpočet DPH a jednak obdobie viazania zábezpeky je dlhšie ako lehota na vrátenie nadmerného odpočtu DPH stanovená pre nových platiteľov DPH. Na základe článku 97 ods. 6 zákona o DPH totiž zábezpeku možno vrátiť až po uplynutí dvanástich mesiacov za podmienky, že zdaniteľná osoba zaplatila všetky dane, ktoré za toto obdobie dlží štátnemu rozpočtu. Výrok: „Článku 18 ods. 4 šiestej smernice..., a zásade proporcionality odporuje vnútroštátna právna úprava, akou je tá v spore vo veci samej, ktorá na účely umožnenia kontrol nevyhnutných na zabránenie daňovým únikom a obchádzaniu daňových povinností stanovuje lehotu v rozsahu 60 až 180 dní od podania daňového priznania k dani z pridanej hodnoty zdaniteľnou osobou, ktorú majú vnútroštátne daňové orgány na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty určitej kategórii zdaniteľných osôb, okrem prípadu, keď tieto osoby poskytnú zábezpeku vo Výške 250 000 PLN. 2. Ustanovenia, akými sú tie, ktorých sa týka spor vo veci samej, nepredstavujú osobitné odchylné opatrenia sledujúce zabránenie niektorým formám daňových únikov alebo obchádzaniu daňových povinností v zmysle článku 27 ods. 1 šiestej smernice 77/388, zmenenej a doplnenej smernicou 2005/92.” Článok 183 smernice o DPH neoprávňuje členský štát obmedziť vyplatenie nadmerného odpočtu DPH na základe stanovenia podmienky, ktorá je sama osebe v rozpore so smernicou.

52. Keď dôjde k vyplateniu nadmerného odpočtu DPH po uplynutí primeranej lehoty, zásada neutrality systému DPH vyžaduje, aby finančné straty, ktoré vyplynuli z nemožnosti disponovať týmito peňažnými sumami, boli kompenzované zaplatením úrokov z omeškania, uvedené vyplýva z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-107/10 Enel Maritsa Iztok 3 AD proti Direktor „Obzhalvane i upravljenje na izpalnenieto” NAP s poukazom na tento výrok: „Článok 183 smernice o DPH posudzovaný z hľadiska zásady daňovej neutrality, sa má vykladať v zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že všeobecná lehota na vrátenie nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty, po ktorej uplynutí vzniká nárok na úroky z omeškania zo sumy, ktorá sa má vrátiť, sa v prípade začatia konania o daňovej kontrole predlžuje, pričom toto predĺženie má za následok, že

nárok na uvedené úroky vzniká až odo dňa skončenia tejto kontroly, hoci tento daňový odpočet bol už prenesený v priebehu troch zdaňovacích období nasledujúcich po zdaňovacom období, keď k nemu došlo. Naopak, skutočnosť, že táto obvyklá lehota je stanovená na 45 dní, nie je v rozpore s uvedeným ustanovením.”

53. Z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-120/15 Kovožber, Kovožber požiadal o vrátenie nadmerného odpočtu DPH za mesiac júl 2007 vo svojom daňovom priznaní podanom 25. augusta 2007. Daňový úrad začal daňovú kontrolu nadmerného odpočtu 14. októbra 2007 a ukončil ju 7. marca 2008 s tým, že priznal oprávnenosť uplatnenej výšky nadmerného odpočtu. Nadmerný odpočet bol vrátený 13. marca 2008. Kovožber podal žiadosť, aby mu boli zaplatené úroky z omeškania od 31. dňa po uplynutí lehoty na podanie daňového priznania DPH za príslušné obdobie až do dňa vrátenia nadmerného odpočtu. Daňový orgán žiadosť zamietol. Prejudiciálne otázky boli: Svojimi dvomi otázkami, ktoré treba preskúmať vo vzájomnej súvislosti, sa vnútroštátny súd v podstate pýtal, či článok 183 prvý odsek smernice o DPH sa má vykladať v zmysle, že bráni takej vnútroštátnej úprave, ako je úprava vo veci samej, ktorá stanovuje výpočet úrokov z omeškania z vráteného nadmerného odpočtu DPH až od uplynutia lehoty 10 dní od skončenia daňovej kontroly. V prípade kladnej odpovede chce vnútroštátny súd vedieť, aké sú povinnosti, pokiaľ ide o uplatnenie existujúcich vnútroštátnych pravidiel. Z odôvodnenia vyplynulo: 21. Členské štáty musia pri stanovení podmienok vrátenia nadmerného odpočtu DPH dbať na to, aby tieto podmienky nespochybňovali zásadu neutrality daňového systému DPH tým, že zdaniteľná osoba bude podľa nich povinná v celom rozsahu alebo sčasti znášať DPH. Konkrétne, uvedené podmienky musia umožniť, aby mohla byť zdaniteľnej osobe za primeraných podmienok vrátená celá suma vyplývajúca z nadmerného odpočtu DPH, čo znamená, že vrátenie sa uskutoční v primeranej lehote vyplatením finančnej hotovosti alebo porovnateľným spôsobom, pričom prijatý spôsob vrátenia nesmie v nijakom prípade pre zdaniteľnú osobu predstavovať žiadne finančné riziko (pozri v tomto zmysle rozsudky Komisia/Taliansko, C 78/00, EU:C:2001:579, body 33 a 34; Sosnowska, C 25/07, EU:C:2008:395, bod 17; Enel Maritsa Iztok 3, C 107/10, EU:C:2011:298, bod 33, Komisia/Maďarsko, C 274/10, EU:C:2011:530, bod 45). 23. V tejto súvislosti Súdny dvor uznal, že členské štáty s cieľom zabezpečiť na svojom území správne vyberanie splatnej DPH v plnej výške sú povinné overovať daňové priznania zdaniteľných osôb, ich účtovné závierky a ostatné relevantné dokumenty, ako aj vypočítať a vybrať dlžnú daň. Z toho vyplýva, že lehota na vrátenie nadmerného odpočtu DPH môže byť v zásade predĺžená na účely vykonania daňovej kontroly bez toho, aby bolo nutné považovať túto lehotu za neprimeranú, ak toto predĺženie neprekračuje medze toho, čo je nevyhnutné na riadne vykonanie tejto daňovej kontroly. Súdny dvor však zdôraznil, že keďže zdaniteľná osoba dočasne nemôže disponovať finančnými prostriedkami vo výške nadmerného odpočtu DPH, je postihnutá hospodárskym znevýhodnením, ktoré by malo byť kompenzované zaplatením úrokov, čím je zaručené dodržanie zásady daňovej neutrality. 26. Treba však konštatovať, že taká vnútroštátna právna úprava nie je v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi zo zásady daňovej neutrality pripomenutej v bode 21 tohto uznesenia, podľa ktorej vrátenie nadmerného odpočtu DPH sa musí uskutočniť v primeranej lehote, keďže v prípade začatia daňovej kontroly má za následok zadržanie finančných prostriedkov zodpovedajúce nadmernému odpočtu DPH zdaniteľnej osobe počas podstatného obdobia, ktoré môže byť šesť až dvanásť krát dlhšie, ako je zdaňovacie obdobie jedného mesiaca. 30. Pokiaľ ide o povinnosti vnútroštátneho súdu v súvislosti s aplikáciou svojho vnútroštátneho práva, treba pripomenúť, že v prípade chýbajúcich právnych predpisov Európskej únie v danej oblasti prináleží vnútroštátnemu právnomu poriadku každého členského štátu stanoviť podmienky, za akých sa majú zaplatiť

úroky z omeškania. Tieto podmienky však musia rešpektovať zásady ekvivalencie a efektivity, teda nesmú byť nevýhodnejšie ako podmienky pri podobných nárokoch založených na ustanoveniach vnútroštátneho práva, ako ani stanovené takým spôsobom, aby prakticky znemožnili výkon práv priznaných právnym poriadkom Únie alebo tento výkon nadmerne sťažili.

54. Kasačný súd poukazuje na skutočnosť, že z rozsudkov Súdneho dvora EÚ síce jednoznačne nevyplýva, či právo EÚ je prameňom práva i pre vznik resp. stanovenie konkrétnej lehoty od ktorej vzniká nárok na úrok zo zadržávaného nadmerného odpočtu. Z rozsudkov Súdneho dvora EÚ vo veci samej ide skôr o odporúčanie, aby členské štáty vo svojom vnútroštátnom právnom poriadku a so zásadou ekvivalencie a efektivity stanovili podmienky (pravidlá), za ktorých majú byť takéto úroky zaplatené, ktoré nesmú byť nevýhodnejšie ako podmienky pri podobných nárokoch a nesmú byť stanovené ani takým spôsobom, aby prakticky znemožnili výkon práv priznaných právnym poriadkom EÚ. Pokiaľ vnútroštátne súdy zistia rozpor vnútroštátneho predpisu s právnym poriadkom EÚ, Súdny dvor EÚ v jednom z rozsudkov vo veci priznania úroku za nevrátený NO počas daňovej kontroly vyslovil názor, že vnútroštátne súdy sú povinné neuplatniť ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s právom EÚ. „V čom spočíva zosúladenie znenia čl. 183 prvého odseku Smernice Rady 2006/112/ES z 20. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty s vnútroštátnou právnou úpravou v danej veci? Podstatou právneho posúdenia v danej veci a zosúladenia práva EÚ a vnútroštátnej legislatívy je, resp. bolo určiť deň, od ktorého sa bude priznávať úrok zo zadržaného, resp. nevyplateného nadmerného odpočtu, pokiaľ sa v lehote na jeho vrátenie začne daňová kontrola“ (JUDr. Klára Klabníková, www.epi.sk, 19. 12. 2016).

55. Právne názory kasačného súdu a napokon aj správneho súdu podporuje napr. aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Sžfk/4/2019, ktorý v bodoch 25 a 26 uvádza: 25. Novela zákona o DPH účinná od 01.01.2017 v § 79a upravuje náhradu za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly a priznáva platiteľovi nárok na úrok z nadmerného odpočtu (najmenej vo výške 1,5 % ročne zo sumy vráteného nadmerného odpočtu za každý deň) až od uplynutia 6 mesiacov odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty na vrátenie odpočtu podľa § 79 ods. 1, 2 alebo 5. Kompenzáciu, ktorá patrí daňovníkovi po dobu zákonného preverovania údajov uvedených v jeho daňovom priznaní, je nutné odlíšiť od úroku za oneskorené vrátenie nadmerného odpočtu a spotrebnej dane podľa § 79 ods. 3 daňového poriadku, v zmysle ktorého si žalobca úrok vypočítal. 26. Krajský súd nemohol sám určiť podmienky, za akých sa majú zaplatiť úroky z omeškania a nahrádzať tak legislatívu. Je však zrejmé, že nárok na úroky z omeškania nevzniká automaticky od prvého dňa po uplynutí všeobecnej lehoty (na základe podaného daňového priznania), v ktorej by bol nadmerný odpočet obvykle vrátený. Daňová kontrola môže trvať najviac 12 mesiacov bez ohľadu na to, či ide o kontrolu malého alebo veľkého podniku, či ide o podnik, ktorý vykonáva výlučne tuzemské dodania tovarov a služieb alebo vykonáva dodávky tovarov a služieb prevažne do iných štátov. Ak je kontrola začatá v lehote na vrátenie nadmerného odpočtu, tak vrátenie nadmerného odpočtu je odložené až do skončenia kontroly a výška nadmerného odpočtu na vrátenie závisí od výsledku kontroly. Keďže platiteľ dane počas výkonu kontroly nemôže dočasne disponovať finančnými prostriedkami vo výške nadmerného odpočtu, od 01.01.2017 platí, aby za obdobie zadržania nadmerného odpočtu bola platiteľovi dane priznaná peňažná náhrada (úrok z nadmerného odpočtu). Nárok na úrok z nadmerného odpočtu sa platiteľovi prizná, ak obdobie zadržania nadmerného odpočtu

je viac ako šesť mesiacov odo dňa uplynutia lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu. Štát má teda šesť mesiacov na to, aby uplatnil svoju právomoc kontrolovať oprávnenosť nadmerného odpočtu bez toho, aby sa na toto obdobie zadržania finančných prostriedkov vzťahoval inštitút nároku na úrok z nadmerného odpočtu. Počítaním úroku z nadmerného odpočtu po uplynutí všeobecnej lehoty na vrátenie nadmerného odpočtu na základe podania daňového priznania, bez stanovenej primeranej lehoty na výkon daňovej kontroly, by bola popretá zásada ekvivalencie a efektivity a bol by obmedzený výkon práva štátu na zabezpečenie riadneho výberu daní prostredníctvom daňovej kontroly. Uvedené rozhodnutie tým pádom reaguje aj na kasačnú námietku žalobcu, a to odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, vzhľadom na to, že uvedené rozhodnutie je novším rozhodnutím kasačného súdu oproti poukazu žalobcu na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8SŽf/115/2013.

56. Po preskúmaní podanej kasačnej sťažnosti kasačný súd konštatuje, že s právnymi námietkami sťažovateľa sa správny súd v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na kasačnom súde. Správny súd správne právne posúdil predmetnú vec. Námietky uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil kasačný súd ako bezpredmetné, ktoré neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť rozhodnutia správneho súdu. Z uvedeného dôvodu kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

57. Kasačný súd je názoru, že v konaní ako pred finančnými orgánmi, tak pred všeobecnými súdmi, sa nepreukázala potreba výkladu komunitárneho práva Súdnym dvorom Európskej únie, vzhľadom na vyslovené právne závery kasačného súdu. Na základe uvedeného dospel kasačný súd k záveru, že nie je dôvod na prerušenie konania a polozenie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru EÚ.

58. O náhrade trov konania kasačný súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Žalobca v kasačnom konaní úspech nemal a žalovanému náhrada trov kasačného konania zo zákona neprislúcha len ak to možno spravodlivo očakávať.

58. Tento rozsudok bol prijatý v pomere hlasov 3 : 0.

29.

R O Z H O D N U T I E

Hoci zo žaloby na obnovu konania vyplýva, že žalobca považuje za nezákonný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v prejednávanej veci je vecne príslušným súdom správny súd, ktorý rozhodne o žalobe na obnovu konania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. októbra 2020, sp. zn. 6Sžfk/57/2020)

1. Žalobou na obnovu konania doručenu 10. augusta 2020 na Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sa žalobca podľa § 472 písm. b/ a c/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) domáhal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol o povolení obnovy konania a následne v obnovenom konaní zrušil napadnutý rozsudok sp. zn. 6Sžfk/43/2017 zo dňa 18. apríla 2018.

Z o d o v o d n e n i a :

2. Podľa § 9 ods. 1 SSP konanie sa uskutočňuje na tom správnom súde, ktorý je vecne, miestne a kauzálne príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností existujúcich v čase začatia konania a trvá až do jeho skončenia.

3. Podľa § 472 SSP žalobou na obnovu konania možno napadnúť právoplatné rozhodnutie správneho súdu, ak a/ bolo rozhodnuté v neprospech účastníka konania v dôsledku trestného činu sudcu, iného účastníka konania alebo osoby zúčastnenej na konaní, b/ Európsky súd pre ľudské práva rozhodol alebo dospel vo svojom rozsudku k záveru, že rozhodnutím správneho súdu alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, boli porušené základné ľudské práva alebo slobody účastníka konania a závažné dôsledky tohto porušenia neboli odstránené priznaným primeraným zadosťučinením, c/ rozhodnutie správneho súdu je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie, Rady Európskej únie alebo Komisie, ktoré je pre účastníkov konania záväzné.

4. Podľa § 473 SSP žaloba na obnovu konania nie je prípustná proti
a) rozhodnutiu kasačného súdu okrem rozhodnutia podľa § 462 ods. 2,
b) rozhodnutiu správneho súdu, ktorého zmenu alebo zrušenie možno dosiahnuť inak.

5. Podľa § 480 ods. 1, 2 SSP na konanie o žalobe na obnovu konania sa primerane použijú ustanovenia druhej časti tohto zákona. Žalobu na obnovu konania prejedná správny súd, ktorý o veci rozhodoval. Ak bolo pôvodné konanie skončené rozhodnutím kasačného súdu podľa § 462 ods. 2, prejedná žalobu na obnovu konania krajský súd, ktorého rozhodnutie bolo kasačným súdom zmenené.

6. Zo skutkových zistení danej veci vyplýva, že Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 11S/97/2016-130 zo dňa 18. januára 2017 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanému správne orgánu domáhal preskúmania

zákonosti rozhodnutia č. 114443/2016 zo dňa 03. februára 2016, ktorým Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky potvrdilo rozhodnutie Daňového úradu Nitra č. 1601903/2015 zo dňa 28. októbra 2015, ktorým Daňový úrad Nitra podľa § 68 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov žalobcovi vyrubil rozdiel dane v sume 73 792,10 € na dani z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie september 2009. Na základe kasačnej sťažnosti žalobcu proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Nitre Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol rozsudkom sp.zn. 6Sžfk/43/2017 zo dňa 18. apríla 2018 tak, že kasačnú sťažnosť sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/97/2016-130 zo dňa 18. januára 2017 zamietol a sťažovateľovi nárok na náhradu trov kasačného konania nepriznal. Vychádzajúc z obsahu žaloby na obnovu konania žalobca sa domáhal obnovy konania vo veci preskúmania zákonosti rozhodnutia žalovaného a postupu mu predchádzajúceho najmä z dôvodu, že rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 6Sžfk/43/2017 považuje za rozporné s rozhodnutím Súdneho dvora Európskej únie, čím došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd.

7. Zákonodarca v právnej norme § 480 ods. 2 SSP ustanovuje, že žalobu na obnovu konania prejedná správny súd, ktorý o veci rozhodoval. Ak bolo pôvodné konanie skončené rozhodnutím kasačného súdu podľa § 462 ods. 2, prejedná žalobu na obnovu konania krajský súd, ktorého rozhodnutie bolo kasačným súdom zmenené.

8. Vzhľadom na uvedené, hoci napriek tomu, že zo žaloby na obnovu konania vyplýva, že žalobca považuje za nezákonný rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, dospel najvyšší súd k záveru, že v prejednávanej veci je vecne príslušným súdom správny súd. Úlohou správneho súdu bude postupom podľa právnej úpravy Správneho súdneho poriadku rozhodnúť o žalobe žalobcu na obnovu konania.

9. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 18 ods. 2 SSP postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie správneho súdu, ktorý vo veci súdneho prieskumu zákonosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu konal a rozhodoval v prvom stupni - Krajskému súdu v Nitre tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

10. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 SSP v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

30.

R O Z H O D N U T I E

Pri vyvodzovaní deliktuálnej zodpovednosti v zmysle zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 10a ods. 1) je potrebné zvážiť všetky skutkové okolnosti danej veci, a to spravidla aj tie, ktoré sa týkajú správnosti poskytnutého evidenčného čísla vozidla, avšak pri ich posudzovaní treba zvoliť materiálny prístup. Zrejma nesprávnosť, ako napr. drobný preklep pri zadaní evidenčného čísla vozidla (v nepatrnej časti, akou je napr. jedna číslica alebo písmeno), ktorá však z faktického hľadiska nemá za následok vznik škody v podobe neobdržania úhrady za vozidlo, ktoré reálne využíva diaľnicu, nemôže byť sama o sebe predpokladom pre naplnenie skutkovej podstaty správneho deliktu.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. marca 2020, sp. zn. 3Asan/34/2019)

1. Okresný úrad Prešov, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií (ďalej aj len „prvostupňový orgán“) rozkazom zo dňa 01.02.2017 (ďalej aj len „rozkaz“) uložil žalobkyni pokutu vo výške 150 € za to, že sa mala ako prevádzkovateľ vozidla dopustiť spáchania správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. o diaľničnej známke a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 488/2013 Z. z.“) tým, že dňa 15.02.2016 v čase od 14:07:29 hod. užívala vymedzený úsek cesty D1, 395,3 km, smer PP, vozidlom bez úhrady diaľničnej známky. Proti rozkazu podala odpor, ktorý odôvodnila tým, že je vlastníkom a prevádzkovateľom vozidla evidenčné číslo (ďalej aj len „EČV“) xx a riadne si zakúpila diaľničnú známku dňa 12.02.2016, avšak v dôsledku pochybenia na vozidlo EČV xy, čo vyplýva z potvrdenia o úhrade diaľničnej známky. Túto chybu pri kúpe ročnej diaľničnej známky urobila zamestnankyňa pumpy, kedy pri zadávaní EČV do systému namiesto EČV xx uviedla nesprávne EČV xy. Poukázala na to, že v rozhodnom čase, t. j. dňa 15.02.2016 mala riadne zakúpenú a zaplatenú ročnú diaľničnú známku a teda nespáchala správny delikt podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. Priložila potvrdenie o úhrade diaľničnej známky - zjednodušenú faktúru x a výpis z banky, z ktorého je preukázané, že z jej účtu bola suma 50 € dňa 15.02.2016 zúčtovaná a odpočítaná, pričom ako miesto platby bolo uvedené Prešov, Slovnaft a.s. a dátum dňa 12.02.2016.

2. Prvostupňový orgán rozhodnutím zo dňa 02.11.2017 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) uložil žalobkyni pokutu vo výške 150 € za správny delikt podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z., nakoľko dňa 15.02.2016 v čase o 14:07:29 hod. užívala vymedzený úsek cesty D1, 395,3 km, smer PP, vozidlom bez úhrady diaľničnej známky. V odôvodnení poukázal na to, že ako prevádzkovateľ vozidla zn. Peugeot 5008 EČV xx si mala pri kúpe diaľničnej známky overiť správnosť EČV vozidla, v súlade s osvedčením o evidencii. V prípade zadania nesprávneho EČV pri kúpe diaľničnej známky nedisponuje platným dokladom o zaplatení diaľničnej známky pre vozidlo zn. Peugeot 5008 EČV xx. V takomto prípade mala postupovať v zmysle čl. V. bodu 4 Všeobecných obchodných podmienok poskytovateľa služby (ďalej aj len „VOP“). Na základe zisteného stavu

veci mal za preukázané, že žalobkyňa ako prevádzkovateľ vozidla nezabezpečila, aby pri užívaní vymedzených úsekov ciest vozidlom bola splnená povinnosť podľa § 4 ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu žalobkyňa podala odvolanie odôvodnené tvrdeniami uvedenými aj v odpore a uviedla, že prvostupňový orgán už musel mať po podaní odporu za preukázané, že za ročnú diaľničnú známku riadne zaplatila poplatok 50 €, t. j. štát obdržal úhradu za užívanie diaľnice. Žiadala, aby správny orgán konanie zastavil, pretože k spáchaniu priestupku nedošlo alebo vec odložil, pretože zodpovednosť za porušenie povinnosti podľa § 4 ods. 2 zanikla a na základe týchto skutočností mal upustiť od uloženia pokuty. Poukázala na to, že VOP sú súkromné zmluvné podmienky, ktoré upravujú záväzkový vzťah medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou a.s. a užívateľom diaľnic. Správny orgán preto nemôže pri rozhodovaní zaväzovať súkromnoprávny dokument a porušenie povinností, ktoré sú v ňom obsiahnuté.

4. Žalovaný rozhodnutím zo dňa 04.04.2018 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie“) zmenil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu v časti výroku, kedy vypustil formuláciu „v spojení s ustanovením § 16b ods. 2“ a formuláciu: „dňa 15.02.2016 v čase o 14:07:29 hod. užíval vymedzený úsek cesty D1, 395,3 km smer PP vozidlom bez úhrady diaľničnej známky“ nahradil takto: „nezabezpečil, aby pri užívaní vymedzeného úseku cesty D1, 395,3 km smer PP vozidlom dňa 15.02.2016 v čase o 14:07:29 hod. bola splnená povinnosť úhrady diaľničnej známky“. Vo zvyšku potvrdil prvostupňové rozhodnutie a odvolanie žalobkyne zamietol s odôvodnením, že podstatou znenia § 4 ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z. je, aby vozidlo, ktorým sa užívajú vymedzené úseky ciest, malo na základe zabezpečenia prevádzkovateľom vozidla platnú diaľničnú známku, čo v danom prípade nebolo splnené. Uviedol, že na VOP odkazuje samotný zákon č. 488/2013 Z. z., keď v § 5 ods. 4 ustanovuje, že služby súvisiace najmä s kúpou alebo výmenou diaľničnej známky, opravou údajov a výšku servisných poplatkov určí správca výberu úhrady diaľničnej známky vo VOP. VOP dopĺňajú, konkretizujú ustanovenia zákona č. 488/2013 Z. z. a nesmú byť s nimi v rozpore, pričom poukázal na znenie článku I. bodu 2 VOP. V danom prípade prevádzkovateľ vozidla porušil ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z., keď nezabezpečil, aby pri užívaní vymedzených úsekov ciest vozidlom EČV xx bola dňa 15.02.2016 splnená povinnosť úhrady diaľničnej známky, preto je uložená pokuta za správny delikt oprávnená. Poukázal na to, že Národná diaľničná spoločnosť a.s. v zázname o vykonaní kontroly dodržiavania povinnosti úhrady diaľničnej známky pod č.: x s dátumom a časom vyhotovenia 16.02.2016 o 02:25:59 podľa zákona č. 488/2013 Z. z. uviedla, že prevádzkovateľ motorového vozidla do 3,5 tony EČV xx nemal na vozidlo zakúpenú platnú diaľničnú známku, čím porušil povinnosť zabezpečiť, aby pri užívaní vymedzeného úseku cesty vozidlom bola uhradená diaľničná známka a tým sa dopustil správneho deliktu. Súčasťou predmetného záznamu o vykonaní kontroly bola plnoformátová prehľadová fotografia vozidla a plnoformátová fotografia EČV. Žalovaný poukázal na ustanovenie § 11 ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z., podľa ktorého ak okresný úrad zistí na základe kontroly vykonanej správcou výberu úhrady diaľničnej známky, alebo osobou poverenou podľa § 8 ods. 1, alebo osobou poverenou výkonom kontroly, alebo orgánmi policajného zboru spáchanie správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 a nie je dôvod na odloženie veci podľa § 12 ods. 1, bezodkladne bez ďalšieho konania vydá rozkaz o uložení pokuty vo výške 150 €. Citoval § 9 ods. 10, § 9 ods. 11, 12, § 2 ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. s osobitným poukazom na povinnosť prevádzkovateľa vozidla zabezpečiť, aby pri užívaní vymedzených úsekov ciest vozidlom alebo jazdnou súpravou bola splnená povinnosť úhrady diaľničnej známky v zmysle § 4 ods. 2

citovaného zákona. Citoval skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 citovaného zákona: „Správneho deliktu sa dopustí ten, kto ako prevádzkovateľ vozidla poruší povinnosť podľa § 4 ods. 2.“ A poukázal na § 10a ods. 2 citovaného zákona, podľa ktorého sa za správny delikt podľa ods. 1 uloží pokuta od 150 € do 500 €. Zmenu časti výroku odôvodnil tým, že prvostupňový správny orgán nemal uviesť § 16b ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z., pretože uvedené by mohol použiť iba vtedy, ak by došlo k spáchaniu viacerých správnych deliktov prevádzkovateľom vozidla EČV xx v danom období, čo však nie je v predmetnom spise slovné vyjadrené a ani preukázané dokladmi či inými dôkazmi. Prvostupňový správny orgán nesprávne formuloval popis skutku, kedy uviedol, že prevádzkovateľ vozidla sa dopustil správneho deliktu „užívaním“, ale správne malo byť uvedené, že nezabezpečil, aby pri užívaní vymedzeného úseku cesty vozidlom bola splnená povinnosť úhrady diaľničnej známky.

5. Žalobkyňa podala proti napadnutému rozhodnutiu správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2S/51/2018-34 zo dňa 28.05.2019 tak, že žalobu zamietol a účastníkom konania nepriznal náhradu trov konania.

6. V dôvodoch žaloby uviedla, že si zakúpila dňa 12.02.2016 na pumpe Duklianska ul. Prešov ročnú diaľničnú známku v hodnote 50 € platnú od 12.02.2016 do 31.01.2017, ako prevádzkovateľ osobného motorového vozidla EČV xx. Za diaľničnú známku zaplatila platobnou kartou, o čom je doklad účtenka č. 0048. Pri kúpe dotknutej diaľničnej známky urobila pracovníčka obchodného miesta chybu pri zadávaní EČV do systému a namiesto správneho EČV xx uviedla nesprávne EČV xy, t. j. pomýlila sa a namiesto posledného čísla x zadala číslo y. Poukázala na to, že správca výberu úhrady diaľničnej známky vydal VOP, pričom sa jedná o súkromné zmluvné podmienky, ktoré upravujú záväzkový vzťah medzi Národnou diaľničnou spoločnosťou a.s. a užívateľom diaľnic. VOP vydala teda súkromná spoločnosť, čiže sa nejedná o subjekt verejného práva, teda štátny orgán. Porušenie VOP neznamena spáchanie správneho deliktu alebo priestupku, ale porušenie súkromnoprávneho vzťahu. Poukázala na to, že v danom prípade štát obdržal úhradu za diaľničnú známku a teda nemožno ho považovať za poškodeného.

7. Žalovaný sa v replike v zásade pridrži argumentácie uvedenej v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, pričom uviedol, že žalobkyňa sa dopustila spáchania správneho deliktu preukázaného záznamom č. x zo dňa 16.02.2016 a nezanikla zodpovednosť za porušenie povinností. Poukázal na relevantné ustanovenia zákona č. 488/2013 Z. z., v zmysle ktorých nebolo možné v danom prípade upustiť od uloženia pokuty. V súvislosti s VOP sa pridrži argumentácie v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Poukázal na to, že žalobkyňa si neskontrolovala správnosť EČV, na čo upozorňuje aj potvrdenie o úhrade diaľničnej známky a na usmernenie Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR zo dňa 16.12.2016, v zmysle ktorého zodpovednosť za správnosť údajov nesie kupujúci (prevádzkovateľ, vodič). Citoval relevantné ustanovenia zákona č. 488/2013 Z. z.

8. Žalobkyňa sa v duplike v plnom rozsahu pridrži tvrdení uvedených v žalobe, poukázala na nálezy Ústavného súdu SR v súvislosti s potrebou upustenia od formalistického výkladu relevantných ustanovení a preferovaní materiálneho vnímania normatívneho textu.

9. Krajský súd v odôvodnení popísal skutkový stav, ktorý predchádzal rozhodnutiu prvostupňového orgánu, ako aj priebeh celého administratívneho konania a správne citoval relevantné ustanovenia zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku) (ďalej aj len „S.s.p.“), § 1 ods. 1, § 2 ods. 1, 2 a 4, § 3 ods. 1, § 4 ods. 2, § 5 ods. 1, 3 a 4, § 8 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 a 9 až 12, § 10a ods. 1 a 2, § 11 ods. 1, 5 a 6 zákona č. 488/2013 Z. z. a čl. I bod 2 VOP. Uviedol, že na podklade listinných dôkazov má za preukázané, že žalobkyňa sa dopustila správneho deliktu, pretože nezabezpečila, aby po vymedzenom úseku ciest jazdila vozidlom, ktoré malo uhradenú diaľničnú známku, čo dokazuje záznam č. x zo dňa 16.02.2016, predložený Národnou diaľničnou spoločnosťou a.s. Správne orgány postupovali v súlade so zákonom č. 488/2013 Z. z., keď žalobkyni ako prevádzkovateľovi vozidla Peugeot 508 EČV xx uložili pokutu za spáchanie správneho deliktu, nakoľko konaním žalobkyne bola naplnená skutková podstata správneho deliktu podľa § 10a ods. 1, 2 zákona č. 488/2013 Z. z. S poukazom na obsah uvedeného ustanovenia správny orgán dospel k správnenému záveru, že žalobkyňa sa dopustila správneho deliktu, pretože ako prevádzkovateľ vozidla porušila povinnosť uvedenú v ustanovení § 4 ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z. K návrhu žalobkyne o možnosti upustenia od potrestania uviedol, že možnosť upustenia, resp. uloženia nižšej pokuty správnenému orgánu zákon neumožňuje, nakoľko je pevne stanovená najnižšia suma uloženej pokuty a to 150 €, ktorá bola uložená aj žalobkyni vzhľadom na poľahčujúce okolnosti a skutočnosť, že žalobkyňa mala snahu zakúpiť si diaľničnú známku. Bral do úvahy, že došlo k chybe pracovníčky pumpy pri zadávaní EČV, avšak žalobkyňa na túto neupozornila, ani ju nežiadala opraviť, čo je v jej neprospech a na základe uvedeného potom správny orgán nemal inú možnosť ako postupovať tak, ako je zrejme z administratívneho spisu a z rozhodnutí správnych orgánov. Mal za preukázané, že správne orgány postupovali v konaní správne a na základe príslušných dôkazov, ktoré mali k dispozícii, pričom dostatočne zistili skutkový stav veci, z ktorého vyvodili správny právny záver a svoje rozhodnutia tak prvostupňový správny orgán, ako aj žalovaný s dôrazom na uvedené skutočnosti a preukázané dôkazy riadne odôvodnili.

10. Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa (sťažovateľka) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu, vec mu vráti na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania. Dôvodila tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g) S.s.p.) a že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f) S.s.p.).

11. Nestotožnila sa s právnym záverom krajského súdu vo vzťahu k nemožnosti upustenia resp. uloženia nižšej pokuty, pričom poukázala na to, že si zakúpila diaľničnú známku a chybu pri zadávaní EČV urobila pracovníčka pumpy. Vychádzajúc z lustrácie vozidlo s nesprávnym EČV (t. j. xy) ani neexistuje, v čoho dôsledku je zrejme, že v rozhodnom čase nejazdilo takéto vozidlo po diaľniciach. Žalobkyňa v rozhodnom čase užívala diaľnicu so svojím vozidlom EČV xx v dobrej viere, že si svoju povinnosť úhrady diaľničnej známky riadne splnila. Nakoľko za diaľničnú známku riadne zaplatila, nedopustila sa správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. Poukázala na to, že v čase vydania prvostupňového rozhodnutia už príslušný správny orgán musel mať vedomosť o úhrade diaľničnej známky na podklade listinných dôkazov a skutočností uvedených v odpore proti rozkazu. Mal teda konanie zastaviť, nakoľko nedošlo k spáchaniu priestupku, alebo

vec odložiť, nakoľko došlo k zániku zodpovednosti za porušenie povinnosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z. Príslušný správny orgán mal teda analogicky uplatniť materiálny korektív tak, ako je uvedený v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon (ďalej aj len „Trestný zákon“). Vo vzťahu k VOP poukázala na ich súkromnoprávny charakter a s tým spojenú nemožnosť aplikovať ich vo vzťahu k vzniku administratívnoprávnej zodpovednosti. Upozornila na to, že pri kúpe diaľničnej známky poskytla správne údaje o EČV, nakoľko pracovníčke predložila technický preukaz vozidla, v čoho dôsledku nedošlo ani k porušeniu povinnosti podľa čl. 5 bodu 4 VOP, na ktorý odkazovali správne orgány. Pridržala sa argumentu uvedeného už v žalobe, že v dôsledku úhrady diaľničnej známky štát nie je poškodeným. Poukázala na rozhodovaciu činnosť kasačného súdu a Ústavného súdu SR týkajúcu sa využitia analógie pri správnych deliktach vo vzťahu k zásadám správneho trestania aplikovaným pri priestupkoch. Podľa jej názoru bol v danom prípade prístup správnych orgánov čisto formalistický, nakoľko nedbali na všetky objektívne a špecifické okolnosti daného prípadu.

12. Žalovaný sa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti pridržiaval argumentácie, ktorú uviedol už v administratívnom konaní, ako aj v konaní pred krajským súdom, pričom nad rámec zdôraznil, že žalobkyňa sa nedopustila priestupku, ale správneho deliktu a tak nie je možné analogicky aplikovať zásady zodpovednosti uplatniteľné pri priestupkoch. Správny orgán uložil minimálnu výšku pokuty ustanovenú zákonom, z čoho je zrejmé, že bral do úvahy všetky relevantné právne a skutkové okolnosti.

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (ďalej aj len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok krajského súdu nad rámec sťažnostných bodov (§ 453 ods. 2, § 195 písm. c) a d) S.s.p.), pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozhodnutie, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), vo veci v zmysle § 455 S.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 04.04.2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Z o d ô v o d n e n i a :

14. Kasačný súd preskúmaval, či krajský súd pri vyhodnotení skutkového stavu zisteného správnymi orgánmi a interpretácii relevantných zákonných ustanovení hmotného i procesného práva postupoval správne. V danom prípade sa nestotožnil s právnym posúdením krajského súdu.

15. Ako primárny problém možno vnímať, že žalobkyňa si nesprávne zakúpila diaľničnú známku na vozidlo EČV xy, pričom mala úmysel si diaľničnú známku zakúpiť na svoje vozidlo EČV xx. Pre správne posúdenie veci je potrebné vysporiadať sa s otázkou, či svojim konaním naplnila skutkovú podstatu § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. a či je možné oprieť sa pri vyvodzovaní administratívno-právnej zodpovednosti aj o VOP.

16. Skutková podstata správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. znie: „Správneho deliktu sa dopustí ten, kto ako prevádzkovateľ vozidla poruší povinnosť podľa § 4 ods. 2“. Podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona: „Prevádzkovateľ vozidla je povinný zabezpečiť, aby pri užívaní vymedzených úsekov ciest

vozidlom alebo jazdnou súpravou bola splnená povinnosť úhrady diaľničnej známky“. Skutkovú podstatu správneho deliktu teda upravuje § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z., pričom jej objektívna stránka je vyjadrená v § 4 ods. 2. Podstatou, ku ktorej smeruje objektívna stránka je, aby prevádzkovateľ vozidla pri užívaní vymedzeného úseku ciest, uhradil diaľničnú známku. Jej súčasťou však nie je povinnosť týkajúca sa kvalifikovaného poskytnutia EČV. To znamená, že zákon č. 488/2013 Z. z. sankcionuje resp. považuje za správny delikt také omisívne konanie, akým je neuhradenie diaľničnej známky prevádzkovateľom vozidla pri užívaní vymedzených úsekov ciest vozidlom a teda nie nesprávne zadanie údajov (napr. EČV) o vozidle. Z obsahu listinných dôkazov má kasačný súd za preukázané, že žalobkyňa uhradila poplatok 50 € za ročnú diaľničnú známku dňa 12.2.2016, platnú od 12.2.2016 do 31.1.2017, pričom doklad o zaplatení č. x a potvrdenie o úhrade diaľničnej známky č.1610719169 sa nachádzajú v spise.

17. Krajský súd aj žalovaný odôvodňovali správne uloženie pokuty tým, že žalobkyňa svojim konaním naplnila skutkovú podstatu správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z., čo mali za preukázané záznamom č. 336436 s dátumom vyhotovenia 16.02.2016 o 02:25:59 hod. Národnou diaľničnou spoločnosťou a.s. Žalovaný svoje rozhodnutie založil na tom, že za správne a úplné zadanie údajov spojených s úhradou diaľničnej známky zodpovedá kupujúci (prevádzkovateľ, vodič) aj s odvolaním sa na usmernenie Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Zákon č. 488/2013 Z. z. však v § 10a ods. 1 v spojení s § 4 ods. 2 formuluje skutkovú podstatu správneho deliktu tým spôsobom, že pre jej naplnenie je potrebné užívať vymedzené úseky ciest vozidlom bez úhrady diaľničnej známky. Ťažiskom skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 10a ods.1 zákona č. 488/2013 Z. z. je povinnosť prevádzkovateľa vozidla zabezpečiť, aby pri užívaní vymedzených úsekov ciest vozidlom bola splnená povinnosť úhrady diaľničnej známky. Ako už bolo uvedené vyššie, na naplnenie predmetnej skutkovej podstaty je potrebné, aby subjekt neuhradil poplatok za diaľničnú známku a používal vymedzené úseky ciest, teda nesankcionuje sa nesprávne alebo neúplné zadanie údajov. Takýto výklad by totiž znamenal, že by neexistoval rozdiel medzi osobou, ktorá zaplatila poplatok za diaľničnú známku ale zadala nesprávne a neúplne údaje a osobou, ktorá za diaľničnú známku nezaplatila vôbec. V danom prípade žalobkyňa predložila dostatok listín ktoré preukazujú, že za diaľničnú známku zaplatila a neužívala dve autá na jednu diaľničnú známku, preto kasačný súd považuje za preukázané, že si uhradzovaciu aj zabezpečovaciu povinnosť podľa § 4 ods. 2 zákona č. 488/2013 Z. z. splnila, teda nenaplnila skutkovú podstatu predmetného správneho deliktu.

18. Správny delikt vo všeobecnosti nemá legálnu definíciu, avšak právna teória ho definuje ako protiprávne konanie zodpovednej osoby, ktorého znaky sú uvedené v zákone a s ktorými zákon spája hrozbu sankcií trestnej povahy ukladanej v rámci výkonu verejnej správy. Pri správnom trestaní, pod ktoré možno subsumovať aj vyvodzovanie deliktuálnej zodpovednosti za spáchanie správnych deliktov, je potrebné primerane uplatňovať aj trestnoprávne štandardy, ktorých relevanciu je možné odvodiť aj z ustanovení S.s.p., kedy zákonodarcu v § 195 ustanovil výnimku z obmedzenia rozsahu súdneho prieskumu tak, že „Správny súd nie je vo veciach správneho trestania viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak (...) c) ide o základné zásady trestného konania podľa Trestného poriadku, ktoré je potrebné použiť na správne trestanie, d) ide o dodržanie zásad ukladania trestov podľa Trestného zákona, ktoré je potrebné použiť aj na ukladanie sankcií v rámci správneho trestania (...)“. V danom prípade je potrebné prihliadať na východiskovú trestnoprávnú zásadu nullum crimen sine lege. Táto

zásada sama o sebe vyplýva už z čl. 49 Ústavy SR, pričom v tomto je formulovaná s akcentom na trestné právo. Hoci ju v našich právnych predpisoch nemožno nájsť explicitne vyjadrenú aj s akcentom na oblasť správneho trestania, možno sa na ňu odvolávať per analogiam, a to jednak s ohľadom na jej vymedzenie na úrovni Ústavy SR a taktiež v kontexte judikatúry Ústavného súdu SR (napr. nález Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 476/2016 zo dňa 17.01.2018) a Európskeho súdu pre ľudské práva. Hoci s poukazom na judikatúru kasačného súdu možno vo všeobecnosti konštatovať, že zásada nullum crimen sine lege neplatí v oblasti správneho trestania absolútne (s akcentom na jej integrálnu zložku nullum crimen sine lege certa), keďže v Slovenskej republike je možné postihovať za správne delikty aj na právnom základe tzv. generálnej klauzuly (napr. oblasť hospodárskej súťaže), v danom prípade je však skutková podstata správneho deliktu podľa § 10a ods.1 zákona č. 488/2013 Z. z. určená celkom jednoznačne, a to tak, že pre jej naplnenie je podstatná absencia úhrady diaľničnej známky. Kasačný súd tak vychádzajúc zo spisového materiálu konštatuje, že žalobkyňa preukázateľne realizovala úhradu diaľničnej známky a teda nenaplnila objektívnu stránku skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 10a ods.1 zákona č. 488/2013 Z. z. Z uvedeného dôvodu je potrebné vec odložiť podľa § 12 ods.1 písm. b) zákona č. 488/2013 Z. z.

19. Pre komplexnosť možno uviesť, že chráneným záujmom predmetného správneho deliktu je ekonomický záujem Národnej diaľničnej spoločnosti a.s. za užívanie vymedzených úsekov ciest. Zo skutkového stavu vyplýva, že tento záujem konaním žalobkyne nebol porušený. Pri hodnotení správnych deliktov, ktoré sú hraničné, je žiaduce brať do úvahy aj materiálnu nebezpečnosť konania, aby príliš formalistická aplikácia nebola nespravodlivá a neprimeraná. Je preukázané, že konanie žalobkyne nebolo materiálne nebezpečné kvôli zaplateniu poplatku za užívanie vymedzených úsekov ciest. Na dôvažok možno dať do pozornosti aj nespochybniteľnú vôľu žalobkyne splniť si povinnosť úhrady diaľničnej známky, pričom taktiež treba v súvislosti s chybným zadávaním EČV poukázať na skutočnosť, že nakoľko chybná bola len jediná, a to konkrétne posledná číslica v EČV, ide o zrejmu nesprávnosť, ktorá s vysokou pravdepodobnosťou nebola spôsobená úmyselne.

20. Krajský súd aj žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnili aj VOP, podľa ktorých chybný alebo neúplný údaj je kupujúci alebo prevádzkovateľ povinný oznámiť poskytovateľovi služby najneskôr do 15 minút od poskytnutia týchto údajov. Domnievali sa, že za úplné a správne zadanie údajov súvisiacich s diaľničnou značkou zodpovedá kupujúci a aj z toho dôvodu bolo uloženie pokuty oprávnené. Kasačný súd nepopiera, že v zmysle čl. 5 bodu 4 zodpovednosť za poskytnutie správnych údajov nesie zákazník (prevádzkovateľ vozidla, vodič). V danom prípade je však potrebné skúmať aj samotný charakter VOP vo vzťahu k otázke, či je na podklade týchto možné vyvodzovať administratívnoprávnu zodpovednosť za spáchanie správneho deliktu. Ako aj žalobkyňa uviedla, VOP sú dokumentom súkromnoprávnej povahy, nakoľko zaväzujú resp. upravujú vzťahy medzi súkromnými subjektmi, ktorými sú na jednej strane správca výberu úhrady diaľničnej známky – t. j. Národná diaľničná spoločnosť a.s. a na strane druhej zákazník – t. j. prevádzkovateľ vozidla, vodič. Zo žiadneho z ustanovení VOP nevyplýva, že by tieto zaväzovali správne orgány resp. orgány verejnej moci. Hoci zákon č. 488/2013 Z. z. v § 6 ods. 4 ustanovuje, že „podmienky úhrady, vrátenia úhrady, zmeny v evidencii úhrady diaľničnej známky a podmienky opravy údajov zadávaných do elektronického systému podľa odseku 1 určí správca výberu úhrady diaľničnej známky vo všeobecných podmienkach úhrady diaľničnej známky“, nemožno tieto vnímať ako podklad pre vyvodenie zodpovednosti za správny delikt, resp. ako právny rámec zaväzujúci

správne orgány. Podmienky úhrady a ostatné podrobnosti, ktoré sú upravené vo VOP, sú prevažne technického charakteru resp. upravujú určité praktické otázky relevantné pre úpravu vzťahov medzi vyššie uvedenými súkromnými subjektmi. Je pravdou, že z čl. 5 bodu 4 VOP vyplýva, že zákazník má povinnosť oznámiť opravu, doplnenie alebo zmenu údajov, ak sú chybné alebo neúplné a to bezodkladne po takom zistení a najneskôr do 15 minút od ich poskytnutia. Otázne však je, či možno túto povinnosť brať do úvahy pre vyvodenie administratívnoprávnej zodpovednosti v danom prípade. V rovine verejnoprávnej, pokiaľ sa jedná o administratívnoprávnú zodpovednosť, resp. ustanovenie určitých povinností, ktorých nesplnenie môže byť sankcionované prostriedkami verejného práva – napr. prostredníctvom inštitútu správneho trestania, však treba poukázať na aprobovaný právny základ pre ukladanie povinností, ktorý je vymedzený v čl. 13 ods. 1 Ústavy SR tak, že povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, ďalej medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4 Ústavy SR, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2 Ústavy SR.

21. Argumentácia, hoci aj podporná, povinnosťou ustanovenou vo VOP v rovine verejnoprávnej, a teda na účely vyvodenia administratívnoprávnej zodpovednosti, tak podľa názoru kasačného súdu nemôže v danom prípade obstať. Na jednej strane nemožno poprieť racionálny význam zavedenia takejto povinnosti kontroly a prípadnej opravy poskytnutých údajov, avšak v každom jednotlivom prípade treba prihliadať aj na konkrétne skutkové okolnosti a s tým spojenú relevanciu takejto opravy a prípadné následky, ktoré by nastali, ak by oprava vykonaná nebola. Iniciovanie opravy by malo význam vtedy, ak by nastala situácia, že by existovalo vozidlo s chybné zadaným EČV t. j. xy, v čoho dôsledku by sa toto mohlo pohybovať po diaľniciach. Uvedené by v tomto prípade bolo na škodu žalobkyne, keďže by v dôsledku svojej nerozvážnosti v podstate uhradila diaľničnú známku pre prevádzkovateľa cudzieho vozidla. Táto skutočnosť by samozrejme mala z materiálneho hľadiska vplyv aj na naplnenie skutkovej podstaty podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z., nakoľko zjednodušene povedané - v tomto prípade by síce došlo k úhrade, ale pre iné vozidlo, ktoré by mohlo byť využívané na diaľnici a teda žalobkyňa by za takýchto skutkových okolností naozaj nesplnila povinnosť úhrady pre svoje vozidlo, s ktorým sa pohybovala na diaľnici. Zo spisového materiálu však vyplýva, že vozidlo s uvedeným chybným EČV ani neexistuje, v čoho dôsledku je zrejmé, že v rozhodnom čase nejazdilo takéto vozidlo po diaľniciach, čo v danom prípade z materiálneho hľadiska znižuje závažnosť resp. bezpodmienečnú relevanciu iniciovania opravy. Orgány aplikujúce právo musia pri svojej činnosti postupovať tak, aby interpretačné a aplikačné problémy riešili s maximálnou mierou racionality. Právny normatívny systém totiž predstavuje iba jeden zo spôsobov riešenia spoločenských konfliktov, ktorý nie je možné od iných systémov celkom oddeliť (a nebolo by to ani zmysluplné) a preto tak pri myšlienkových postupoch v oblasti práva nie je možné abstrahovať od všeobecne platných pravidiel a predstáv.

22. Generalizujúc vyššie uvedené možno konštatovať, že pri vyvodzovaní deliktuálnej zodpovednosti podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. je potrebné zvážiť všetky skutkové okolnosti a to spravidla aj tie, ktoré sa týkajú správnosti poskytnutého EČV, avšak pri ich posudzovaní treba zvoliť materiálny prístup. Zrejma nesprávnosť, ako napr. drobný preklep pri zadaní EČV (v nepatrnej časti, akou je napr. jedna číslica alebo písmeno), ktorá však z faktického hľadiska nemá za následok vznik škody v podobe neobdržania úhrady za

vozidlo, ktoré reálne využíva diaľnicu, nemôže byť sama o sebe predpokladom pre naplnenie skutkovej podstaty správneho deliktu podľa § 10a ods. 1 zákona č. 488/2013 Z. z. V prejednávannej veci preto žalobkyňa nenaplnila skutkovú podstatu správneho deliktu, nakoľko hoci v dôsledku zrejmej nesprávnosti pri zadaní EČV, kedy bola chybná len jediná číslica, zakúpila diaľničnú známku pre iné vozidlo, toto podľa výsledkov lustrácie ani neexistuje a teda štátu resp. správcomi výberu úhrad fakticky nevznikla škoda. Pokiaľ teda vozidlo s chybným EČV neexistuje a teda logicky nemôže využívať diaľnicu, možno konštatovať, že žalobkyňa si splnila povinnosť úhrady pre vozidlo, ktoré diaľnicu reálne využíva a teda v dobrej viere mohla využívať svoje vozidlo so správnym EČV (líšiacim sa len v jedinej číslici) na diaľnici v domnení, že má naň zakúpenú diaľničnú známku.

23. Na základe uvedeného dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a preto podľa § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozsudok krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zo dňa 04.04.2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vec sa vracia žalovanému do odvolacieho konania, v ktorom opätovne rozhodne o odvolaní žalobcu proti prvostupňovému rozhodnutiu prihliadajúc na záväzný právny názor kasačného súdu.

24. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 167 ods. 3 písm. a) a § 175 ods. 1, 2 v spojení s § 467 ods. 2 S.s.p. tak, že žalobkyni priznáva právo na úplnú náhradu trov kasačného konania voči žalovanému, avšak nepriznáva jej náhradu trov konania pred krajským súdom. Vychádzajúc zo zásady úspechu vo veci je potrebné žalobkyni priznať pomernú časť trov – v tomto prípade trovy kasačného konania, keďže kasačnej sťažnosti vyhovel v plnom rozsahu, avšak nebolo by namieste, ak by žalobkyni priznal aj plnú náhradu trov konania na krajskom súde, pretože uvedené konanie, ktoré bolo následkom administratívneho konania, bolo iniciované z dôvodu počiatočného pochybenia samotnej žalobkyne. Kasačný súd by priznaním náhrady trov konania na krajskom súde v podstate legitimizoval ľahkovážnosť žalobkyne príp. aj iných osôb vo vzťahu ku kontrole zadaných údajov do budúcnosti. S poukazom na zásadu, že právo patrí bdelym, preto nepriznanie týchto trov považuje kasačný súd za prostriedok, takpovediac výchovného charakteru, ktorý do budúcnosti prinúti žalobkyňu k väčšej rozvahe resp. bdelosti.

25. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

31.

R O Z H O D N U T I E

Rozhodnutia vydané v konaniach podľa zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú výsledkom súdneho konania (civilného mimosporového procesu) a nie administratívneho konania, a preto nejde a nemôže ísť o prenesený výkon štátnej správy.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. apríla 2020, sp. zn. 3Asan/3/2020)

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Žiline podľa § 98ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) odmietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. k. 43PPok/2/2018-391 zo dňa 30.08.2019, ktorým žalovaný podľa § 13 zák. č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov („ZRPVS“) uložil o. i. aj žalobcovi pokutu vo výške 30 000 €.

2. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že dané rozhodnutie je podľa § 7 písm. d) SSP vylúčené zo súdneho prieskumu, čo predstavuje neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky. Okrem toho úradnou činnosťou krajského súdu bolo zistené, že voči napadnutému uzneseniu bolo na Okresnom súde Žilina riadne podané odvolanie v zmysle poučenia podľa civilného procesného predpisu.

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ zastúpený advokátom včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Sťažovateľ tvrdil, že okresný súd je v súvislosti s vydaním napadnutého rozhodnutia možné považovať za orgán verejnej správy, resp. jeho činnosť na základe ZRPVS vykazuje materiálne znaky rozhodovania o právach a povinnostiach v oblasti verejnej správy. Podľa § 2 ods. 1 písm. d) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch by mohlo podľa sťažovateľa ísť o tzv. inú činnosť súdu vo veciach stanovených zákonom. Príslušnosť Krajského súdu v Žiline bola preto založená podľa § 10 a § 13 ods. 1 SSP a napadnuté uznesenie o pokute nespadá pod rozhodnutia vylúčené z prieskumu správnym súdom podľa § 7 SSP.

5. Sťažovateľ namietal, že krajský súd sa dostatočne nevysporiadal so žalobnými námietkami a len konštatoval, že neboli splnené podmienky na súdny prieskum. Absenciu práva sťažovateľa žiadať súdny prieskum napadnutého rozhodnutia považoval za obmedzenie práva na prístup k súdu.

6. Žalovaný sa k podanej kasačnej sťažnosti nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

Z o d ô v o d n e n i a :

8. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

9. Podľa § 7 písm. d) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok správne súdy nepreskúmajú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese.

10. Podľa § 16 ods. 5 zák. č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov na konanie o námietkach, na konanie podľa § 12 a na konanie o pokute sa primerane použijú ustanovenia Civilného mimosporového poriadku; ustanovenia čl. 6, § 35 a 36 Civilného mimosporového poriadku sa nepoužijú.

11. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané Okresným súdom v Žiline v súdnom konaní podľa § 13 ZRPVS. Krajský súd sa danou vecou dostatočne vysporiadal, racionálne odôvodnil svoje úvahy a vyvodil správne skutkové závery, a preto sa kasačný súd v plnej miere stotožňuje s odôvodnením krajského súdu a poukazuje na bod 9 napadnutého uznesenia, kde krajský súd správne konštatoval, že v danom prípade sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia, ktoré nebolo vydané orgánom verejnej správy (§ 4 SSP), t.j. rozhodnutia, ktoré je zo súdneho prieskumu vylúčené (§ 7 písm. d) SSP). Ide o rozhodnutie vo veci, v ktorej je daná právomoc súdu ako orgánu súdnej moci v civilnom procese.

12. Rozhodnutia vydané v konaniach zákona č. 315/2016 Z. z. o registri partnerov verejného sektora sú výsledkom súdneho konania (civilného mimosporového procesu) a nie administratívneho konania. Nejde o prenesený výkon štátnej správy.

13. Vzhľadom na to, že nešlo o spôsobilý predmet preskúmania zákonnosti a súčasne napadnuté rozhodnutie nevydal orgán verejnej správy, najvyšší súd kasačnú sťažnosť zamietol.

14. O trovách kasačného konania najvyšší súd rozhodol podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a contrario tak, že sťažovateľovi nepriznal náhradu trov kasačného konania z dôvodu neúspechu v kasačnom konaní a žalovanému právo na náhradu trov konania zo zákona nevyplýva.

15. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0.

32.

R O Z H O D N U T I E

Ak okresný súd koná ako súd správny (§ 2 ods. 1, § 6 a § 12 Správneho súdneho poriadku), je jeho konanie jednoinštančné (§ 29 Správneho súdneho poriadku) a podľa Správneho súdneho poriadku voči jeho rozhodnutiu nie je prípustný mimoriadny opravný prostriedok vo forme kasačnej sťažnosti. Ak napriek tomu okresný súd poučí účastníka konania o možnosti podať kasačnú sťažnosť, takéto poučenie je právne irelevantné a kasačný súd ju odmietne.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júla 2020, sp. zn. IAsan/27/2019)

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej ako „správny súd“ alebo „okresný súd“) uznesením z 22.07.2019 č. k. 1S/1/2019-14 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ alebo „uznesenie o odmietnutí žaloby“) žalobu v zmysle § 59 ods. 3 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“, resp. „Správny súdny poriadok“) odmietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Súčasne v poučení uviedol, že proti napadnutému uzneseniu je možné podať kasačnú sťažnosť.

2. Správny súd poukázal na znenie § 59 ods. 1, 2 a 3 S.s.p., § 182 ods. 2 písm. c) S.s.p. a § 55 ods. 2 S.s.p. a konštatoval, že jednou z náležitostí správnej žaloby podľa citovaných ustanovení Správneho súdneho poriadku je aj pripojenie jedného vyhotovenia napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktorého preskúmania zákonnosti sa žalobca domáha. Predloženie rozhodnutia žalovaného, ktorého preskúmania zákonnosti sa žalobca domáha, je podstatné pre posúdenie, o aký typ správnej žaloby v predmetnom prípade ide a či ide o spôsobilý predmet súdneho prieskumu.

3. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca v stanovenej lehote, ani do vydania napadnutého uznesenia vady žaloby na výzvu súdu v uznesení zo dňa 01.03.2019 č. k. 1S/1/2019-7 neodstránil a žalobu nedoplnil, a to i napriek poučeniu zo strany správneho súdu o právnych následkoch v podobe odmietnutia žaloby, rozhodol správny súd o odmietnutí žaloby, nakoľko pre uvedené nedostatky nie je možné v konaní pokračovať.

4. Uznesenie o odmietnutí žaloby obsahovalo poučenie, že možno proti nemu podať kasačnú sťažnosť v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia. Zároveň okresný súd účastníka poučil o náležitostiach kasačnej sťažnosti v zmysle § 57 a 440 S.s.p. a o povinnom právnom zastúpení v konaní o kasačnej sťažnosti v zmysle § 449 S.s.p.

5. Žalobca podal voči uzneseniu o odmietnutí žaloby dňa 19.09.2019 elektronicky bez autorizácie podľa osobitného predpisu kasačnú sťažnosť, ktorú následne podal aj osobne dňa 20.09.2019. Uznesenie o odmietnutí žaloby napadol v celom rozsahu, nakoľko podľa jeho názoru bolo zo žaloby (vrátane petitu) zrejmé, aké

rozhodnutie napáda (rozhodnutie označil), čoho sa žaloba týka a čo sa ňou sleduje a mal za to, že okresný súd rozhodol v rozpore so zákonom.

6. Žalobca zdôraznil, že porušenia základných práv sú dôvodom, prečo rozhodnutie MV SR považuje za nezákonné. Následne žalobca nie vhodným spôsobom vymedzil, o čom má súd povinnosť rozhodnúť. Rovnako žalobca označil ustanovenie, v zmysle ktorého je povinnosťou k správnej žalobe pripojiť vyhotovenie napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy za protiústavné a je podľa jeho názoru v zjavnom rozpore s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a slovenskou judikatúrou.

7. Žalobca ďalej označil sudkyne za nekompetentné, keď nedokázali pochopiť obsah žaloby a čoho sa domáhal – zrušenia rozhodnutia MV SR – petit žaloby písm. e) z dôvodu porušenia základných práv – uvedených v petite žaloby písm. a) až e).

8. Žalobca tiež v kasačnej sťažnosti uviedol, že má právo na odpor v zmysle článku 32 Ústavy Slovenskej republiky a označil napadnuté uznesenie za nezákonné. Neprejednaním žaloby ho olúpili o volebné a ďalšie občianske práva. Žalobca žiadal nariadiť pojednávanie, kde ozrejmi, akým spôsobom bol olúpený o volebné právo a žiadal, aby okresný súd vydal rozhodnutie, v ktorom konštatuje

- a) porušenie práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok a na vstup do verejných služieb za rovnakých podmienok,
- b) porušenie práva na priame a rovné volebné právo a právo na rovnosť všetkých ľudí,
- c) porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na verejné prerokovanie bez zbytočných prietahov a prítomnosti sťažovateľa,
- d) porušenie práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti, a taktiež sa domáhal
- e) zrušenia rozhodnutia „MV SR, KR PZ SR v Bratislave KR PZ-BA-KD I21-84/2018-P zo dňa 17.12.2018“ a zamietnutia uloženia pokuty za prekročenie rýchlosti žalovanému.

9. Alternatívne žiadal, aby okresný súd vydal nasledovné rozhodnutie:

- a) žalobca nemá volebné právo,
- b) volebné právo žalobcu nemá ani hodnotu prasacích výkalov,
- c) žalovaný má právo pokutovať žalobcu za prekročenie rýchlosti hoci ho olúpil o jeho volebné právo.“

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „Najvyšší súd“), konajúci ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ S.s.p. a 438 ods. 2 S.s.p.), predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Následne dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je nutné v zmysle § 439 ods. 1 v spojení s § 459 písm. c) S.s.p. odmietnuť ako neprípustnú. Kasačný súd rozhodol v súlade s § 455 S.s.p. bez pojednávania.

Z o d ô v o d n e n i a :

11. Podľa § 1 S.s.p. v znení relevantnom pre preskúmanú vec tento zákon upravuje

- a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve,
- b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

12. Podľa § 2 ods. 1 S.s.p. v citovanom znení v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

13. Podľa § 6 ods. 1 S.s.p. v citovanom znení (s rubrikou: Právomoc) správne sudy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

14. Podľa § 6 ods. 2 S.s.p. v citovanom znení správne sudy rozhodujú v konaniach o

- a) správnych žalobách,
- b) správnych žalobách vo veciach správneho trestania,
- c) správnych žalobách v sociálnych veciach,
- d) správnych žalobách vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- e) žalobách proti nečinnosti orgánu verejnej správy,
- f) žalobách proti inému zásahu orgánu verejnej správy,
- g) žalobách vo volebných veciach,
- h) žalobách vo veciach územnej samosprávy,
- i) žalobách vo veciach politických práv,
- j) kompetenčných žalobách,
- k) návrhoch v iných veciach.

15. Podľa § 10 S.s.p. v citovanom znení (s rubrikou: Vecná príslušnosť) na konanie a rozhodovanie v správnom súdnictve sú vecne príslušné krajské sudy, ak tento zákon neustanovuje inak.

16. Podľa § 11 S.s.p. v citovanom znení (s rubrikou: Vecná príslušnosť) Najvyšší súd rozhoduje

- a) o správnej žalobe proti rozhodnutiu výboru Národnej rady Slovenskej republiky na preskúvanie rozhodnutí Národného bezpečnostného úradu,
- b) v konaní o registráciu kandidátnych listín pre voľby do Národnej rady Slovenskej republiky a pre voľby do Európskeho parlamentu,
- c) v konaní o prijatí návrhu za kandidáta na funkciu prezidenta Slovenskej republiky,
- d) v konaní o žalobe o odmietnutí registrácie politickej strany alebo politického hnutia (ďalej len "politická strana"),
- e) v konaní o žalobe generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len "generálny prokurátor") na rozpustenie politickej strany,
- f) v konaní o kompetenčných žalobách,
- g) o kasačných sťažnostiach.

17. Podľa § 12 S.s.p. v citovanom znení (s rubrikou: Vecná príslušnosť) okresné sudy rozhodujú v konaní

- a) vo veciach stáleho zoznamu voličov a zoznamu voličov,
- b) o registráciu kandidátnych listín pre voľby do orgánov samosprávneho kraja,
- c) o registráciu kandidátnych listín pre voľby do orgánov samosprávy obcí, miest a mestských častí.

18. Podľa § 439 ods. 1 S.s.p. v citovanom znení (s rubrikou: Prípustnosť kasačnej sťažnosti) kasačná sťažnosť je prípustná proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, ak tento zákon neustanovuje inak.

19. Podľa § 459 písm. c) ods. 1 S.s.p. v citovanom znení kasačný súd uznesením odmietne kasačnú sťažnosť ako neprípustnú, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému kasačná sťažnosť nie je prípustná.

20. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobou zo 04.02.2019 doručenou okresnému súdu dňa 07.02.2019 sa žalobca domáhal konštatovania

- a) porušenia práva na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok a na vstup do verejných služieb za rovnakých podmienok,
- b) porušenia práva na priame a rovné volebné právo a právo na rovnosť všetkých ľudí,
- c) porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na verejné prerokovanie bez zbytočných prietáhov a prítomnosti sťažovateľa,
- d) porušenia práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti a taktiež sa domáhal
- e) zrušenia rozhodnutia „MV SR, KR PZ SR v Bratislave KR PZ-BA-KD I21-84/2018-P zo dňa 17.12.2018“.

21. V žalobe bolo úvodom uvedené, že rozhodnutím zo 17.12.2018 bolo potvrdené rozhodnutie o priestupku z 30.08.2018, a namietal, že v rozhodnutí chýba poučenie o orgáne, na ktorý má podať opravný prostriedok a poučenie o lehote, v akej môže podať opravný prostriedok a rozhodnutie považoval v celom rozsahu za nezákonné. Základná námietka voči uloženiu pokuty za priestupok bolo nezohľadnenie ústavného práva na odpor. V ďalšej časti žaloby žalobca rozsiahlo a nie vhodným spôsobom namietal porušenie svojho volebného práva a svojvoľné rozhodovanie a pošliapavanie základných práv a slobôd.

22. Správny súd uznesením zo dňa 01.03.2019 č.k. 1S/1/2019-7 vyzval žalobcu na odstránenie vád žaloby (ďalej tiež „uznesenie na odstránenie vád“) v lehote 10 dní od jeho doručenia, a to tak, že jednoznačne označí žalovaného, aby bolo zrejmé, voči rozhodnutiu, ktorého orgánu žaloba smeruje, predloží súdu rozhodnutie KRPZ BA - KDI21-84/2018-P zo dňa 17.12.2018, ktorého zrušenia sa domáha, uvedie z akých konkrétnych skutkových a právnych dôvodov považujete rozhodnutie za nezákonné a jednoznačne uvedie čoho sa podanou žalobou domáha, či sa podanou žalobou domáha rozhodnutia voči priestupku resp. či sa domáha určenie porušenia iných práv a pod.

23. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva že správny súd pristúpil k vydaniu uznesenia na odstránenie vád, nakoľko žaloba obsahovala vady. Podľa správneho súdu nebolo jednoznačne určiteľné voči

rozhodnutiu, ktorého orgánu žaloba smeruje, a žalobca ani správne súdu nepredložil rozhodnutie voči priestupku, ktorého zrušenia sa domáha. Správny súd záverom uviedol, že správne súdy v správnom preskúmvajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Zároveň poukázal správny súd na druhy žalôb, o ktorých rozhodujú správne súdy v zmysle § 6 ods. 2 písm. a) až k) S.s.p., a uviedol, že konanie vo veciach určenia porušenia základných práv a slobôd nie je predmetom správneho súdnictva.

24. Správny súd zároveň v uznesení na odstránenie väd žalobcu poučil, že ak v lehote určenej súdom podanie nedoplní alebo neopraví, súd podanie v zmysle § 59 ods. 2 S.s.p. odmietne. Uznesenie na odstránenie väd bolo žalobcovi doručené dňa 01.04.2019 (doručenka na č.l. 8) a žalobca na toto uznesenie žiadnym spôsobom nereagoval, a tak správny súd napadnutým uznesením žalobu odmietol.

25. Široko koncipované ústavné právo na súdnu a inú ochranu je zverené súdom rôznych stupňov a rôzneho zamerania, medzi ktorými sa nachádza aj správne súdnictvo. Kasačný súd považuje v prvom rade za potrebné uviesť, že v správnom súdnictve sa prostredníctvom správneho súdu poskytuje ochrana právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy ako aj rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom, pod ktorými je potrebné rozumieť rozhodovanie spojené s ochranou iných než subjektívnych práv, prostredníctvom prokurátora a zainteresovanej verejnosti.

26. V ustanovení § 2 ods. 1 S.s.p. je vyjadrený základný účel správneho súdnictva, ktorý sa naplňa prostredníctvom správnych súdov, teda súdov konajúcich a rozhodujúcich v správnom súdnictve, pričom zákon vymedzuje ich právomoc a príslušnosť.

27. Rozsah právomoci správneho súdu je obsiahnutý vo vyššie citovanom ustanovení § 6 S.s.p., v zmysle ktorého správne súdy preskúmvajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom a rozhodujú v konaniach podľa § 6 písm. a) až k) S.s.p. V tomto ustanovení je vymedzený súhrn oprávnení a povinností správneho súdu v správnom súdnom konaní.

28. Príslušnosť súdu potom určuje, ktorý zo správnych súdov je oprávnený využiť svoju právomoc a vec prejednať a rozhodnúť. V § 9 S.s.p. je upravená základná zásada, že správne súdne konanie sa prejednáva na tom správnom súde, ktorý je na prejednanie vecne, miestne a kauzálny príslušný. Podľa predmetu konania je vecne príslušným správnym súdom krajský súd a v ustanovených prípadoch okresný súd alebo Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 10 – 12 S.s.p.). Vecná príslušnosť správneho súdu (okresného súdu, krajského súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky) na konanie v prvom stupni, u ktorého bola zistená právomoc správneho súdu (§ 6 S.s.p.) je vymedzená druhom veci ako spôsobilým predmetom v správnom súdnictve (§ 2 ods. 2 S.s.p.).

29. Z uvedeného pre kasačný súd vyplýva, že právomoc správneho súdu má aj okresný súd, ktorý je vecne príslušným správnym súdom v niektorých volebných veciach (stály zoznam voličov, registrácia kandidátnych listín pre voľby do orgánov samosprávnych krajov a miest a obcí).

30. Z obsahu žaloby (§ 55 ods. 3 S.s.p.), a pre kasačný súd tiež neúplnej, je nepochybné, že žalobca podal správnu žalobu, ktorej prejednanie naplnilo právomoc správneho súdu v zmysle § 6 S.s.p. Žalobca popri žiadosti na zrušenie rozhodnutia o priestupku, v celej žalobe spomínal porušenie jeho volebného práva a práva na prístup k verejným funkciám, čo oprávnene vyvolalo u okresného súdu dôvodné pochybnosti o neúplnosti resp. nejasnosti či nezrozumiteľnosti správnej žaloby.

31. Okresný súd sa v súlade so svojou právomocou správneho súdu (žaloba priradená k agende 1S) snažil uznesením na odstránenie vád z 01.03.2019 odstrániť nejasnosti obsahu žaloby, ktoré zapríčinili aj nejasnosti a pochybnosti týkajúce sa vyššie vymedzenej vecnej príslušnosti. Ako už bolo vyššie uvedené (viď bod č. 19 tohto uznesenia) vecná príslušnosť sa určuje podľa predmetu konania (druhu veci), ktorý vymedzí žalobca v správnej žalobe.

32. Pokiaľ mal okresný súd pochybnosti o úplnosti žaloby, bol podľa kasačného súdu za tejto procesnej situácie aj okresný súd oprávnený prijať viaceré procesné rozhodnutia (najmä postúpenie veci, výzva na odstránenie nedostatku podania a iné). Okresný súd tak aj urobil, keď vyzval žalobcu na odstránenie vád podania (žaloby). Uznesenie na odstránenie vád bolo žalobcovi riadne doručené a ten mal primeraný dostatok času na odstránenie vád žaloby. Žalobca však na uznesenie na odstránenie vád žiadnym spôsobom nereagoval a svojou pasivitou vyvolal následný procesný postup správneho súdu, ktorý žalobu podľa § 99 S.s.p. odmietol.

33. Kasačný súd v zmysle § 439 S.s.p. preskúmal v prvom rade prípustnosť kasačnej sťažnosti. Ako vyplýva zo znenia § 439 ods. 1 S.s.p. kasačná sťažnosť je prípustná proti každému právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, ak Správny súdny poriadok neustanovuje inak. Kasačnú sťažnosť ako mimoriadny opravný prostriedok možno uplatniť len v zákonom ustanovených prípadoch.

34. Pre kasačný súd je preto nepochybné, že prípustnosť kasačnej sťažnosti proti právoplatnému rozhodnutiu okresného súdu nie je v správnom súdom konaní daná a podanú kasačnú sťažnosť je nutné vyhodnotiť ako neprípustnú, nakoľko smeruje proti rozhodnutiu okresného súdu.

35. Správny súdny poriadok vymedzil kasačnú sťažnosť ako mimoriadny opravný prostriedok len proti rozhodnutiam krajských súdov, a preto kasačný súd aj s poukazom na článok 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nemôže postupovať inak, ako kasačnú sťažnosť smerujúcu proti rozhodnutiu okresného súdu podľa § 459 písm. c) S.s.p. odmietnuť ako neprípustnú.

36. Kasačný súd si je vedomý, že okresný súd žalobcu o možnosti podať kasačnú sťažnosť poučil a na základe poučenia podal žalobca kasačnú sťažnosť. Avšak ani toto nesprávne poučenie správneho súdu nezakladá prípustnosť kasačnej sťažnosti proti jeho rozhodnutiu vydanému v správnom súdnom konaní. Kasačný súd v

tejto súvislosti dodáva, že aj keď okresný súd mohol u žalobcu vyvolať dojem, že právoplatné rozhodnutie okresného súdu možno podaním kasačnej sťažnosti zvrátiť, oprávnenie účastníka podať v správnom súdnom konaní mimoriadny opravný prostriedok je limitované len zákonom a odmietnutím kasačnej sťažnosti ako neprípustnej sa žalobcovo postavenie v správnom súdnom konaní nemení.

37. Ak okresný súd koná ako súd správny (§ 2 ods. 1, § 6 a § 12 S.s.p.), je jeho konanie jednoinštančné (§ 29 S.s.p.) a podľa Správneho súdneho poriadku voči jeho rozhodnutiu nie je prípustný mimoriadny opravný prostriedok vo forme kasačnej sťažnosti.

38. Kasačný súd na základe vyššie uvedeného ustálil, že kasačná sťažnosť sťažovateľa smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustná, a preto sa kasačný súd nezaoberal meritórnym obsahom kasačnej sťažnosti a kasačnú sťažnosť podľa § 459 písm. c) S.s.p. v spojení s § 439 S.s.p. ako neprípustnú odmietol.